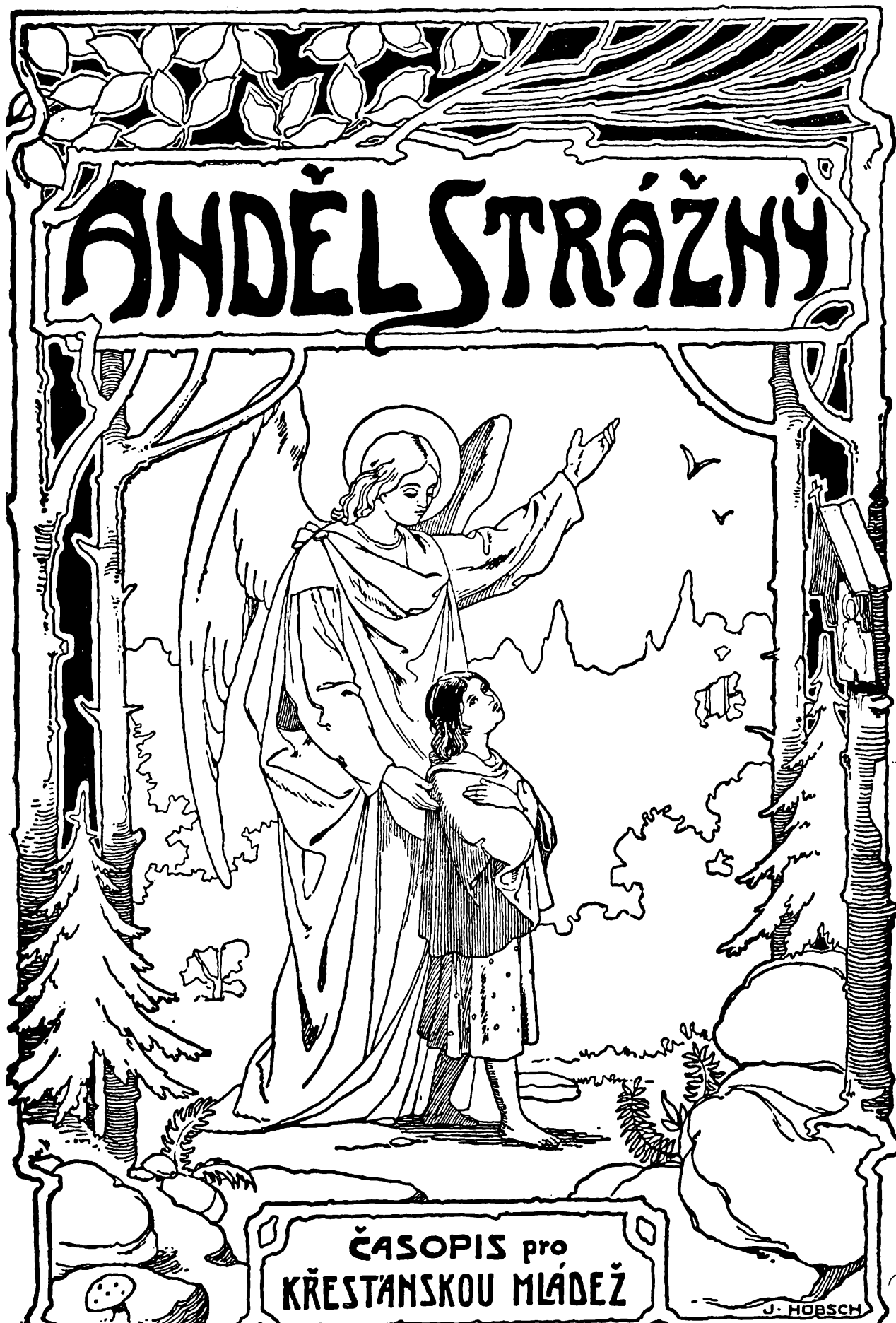

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 9. minulého ročníku :

V Bělohradě Jos. Malinský. V Bránkách Frant. Vaculíková, Jan Cáhlik, Ladislav Bazalka, Frant. Pečenka, Jos. Geisler, Marie Batrlová, Mar. Bokajová, Anna Kašíková, Mař. Pavlišťíková. V Brně Ferd. Schwarz,* Karel Fridrich, Kar. Drábek, Kar. Dohnálek. V Brodsku Frant. Svozil, Jan Hanzlík,* Stan. Začal. V Břestě Ludm. Krejčířová. V Bučovicích Alois Kocián, Jan Habán. V Drnovicích Viktor Vichta. V Grygově Jan Brabec. Ve Zlíně Vlad. Nosek. V Hořicích Vymetal, Kar. Jelínek, Frant. Horák.* V Hustopeči Ter. Peloušková. V Chrlcích Boh. Hunkes, Rud. Böhm, Frant. Doležalová, Kar. Čechovský, Amalie Černá, Mař. Šíková,* Mar. Doležalová, Anežka Bednářová, Rud. Březa, Ant. Prokeš. V Jezeřanech Růž. Neuvirtová. V Jiřkovících Alois Kozák, Jiří Sekanina. V Josefově Mar. Kühnelová, Bedř. Zpěváková,* Filom. Veberšínková, Ludm. Dítová. V Kolíně M. Baumruková, Aloisie Šteidlová. V Kotvrdovicích Mar. Kučerová. V Král. Poli Jan Svoboda, Kar. Šima. Na Král. Vinohradech Hel. Eliášová. V Kvasejovicích Mar. Chybová, Frant. Jalovecká, Ant. Matějčková, Václ. Sosnovec. V Lenešicích Jos. Čáp.* V Lilii Ludv. Hýl. V Litovli Mil. Fidlerová. V Lukách Ant. Novotný, Kar. Čermák.* V Obřanech Arnošt Vašíček. V Odrlicích Marie Absolonová. V Olomouci Vlad. Hambálek. V Oslavanech Kar. Maiwald. V Postřelmově F. K. Fojtová. V Praze El. Ullrichová.* V Prostějově Jarm. Kuchyňová. V Předměřicích Věkoslava Valtová. (Dík za hádanky a pozdrav!) V Přestavlkách Lidm. Pumprlová, Bož. Škubalová, Emma Jungová, F. Vilímková, Mar. Burešová, M. Nakládalová, Fr. Neradilková, Irena Němečková, Olga Macourková, Jar. Zapletalová, Fr. Matoušková, A. Šobová,* Růža Kynterová, Štěp. Cetlová, Mar. Vaisarová, Emilie Janková, Štěp. Podolová, M. Váňová, J. Barnetová, L. Popelová, M. Skácelíková, B. Odstrčilová, A. Sládečková, Ant. Kraťochová, M. Peroutková, K. Gottwaldová, M. Černošková, Jos. Stančíková, A. Skácelíková, M. Zavřelová, B. Štěpaníková, B. Uherková. V Radomyšli Otilie Lísková. V Radotíně Mar. Babičková,* Václ. Loukotka. V Rosenberku Barb. Ježková, Frant. Petrla, Mar. Černá, František Muliček, Adolf Přichystal, Petr Černý. V Sedlci Jos. Šimek, Václ. Vaniš, Jan Šartner, Frant. Krtil, Jan Grüner, Jos. Dvořák, Kar. Hořícký,* Mař. Dušková, Josefa Holubovská, Bož. Vanišová, Mar. Klajnová, Anna Holubovská. Ve Slatiňanech Mar. Schüllerová. V Střebčticích Ant. Kotásek, Jos. Chytil, V Syrovicích Ed. Janek. Ve Šlapanicích Kar. Šedý. V Tabarkách Irena Kocholatá. V Třeboni Ton. Valentová, Mař. Hamrová, Olga Tumová,* K. Petříková, Lid. Pospíšilová, Věr. Hodiánková, Anička Bažilová, Sylv. Dvořáková, Anička Šiříštová. (Dík! Též srd. pozdrav!) V Třeštině Mar. Škopová.* (Dík! Pozdrav!) V Újezdě Jos. Šustek, Jan Červenka. Ve Vážanech Ant. Soják. Ve Veliši Vdp. P. Jan Kabeš. Ve Vel. Bytši Mar. Rudolfova.* Ve Vlčatíně Anežka Požárová. V Žižkově Vlad. Wackershäuser.

Jeseň se blíží.

Hned smutkem dýše všechno kolem,
když zvadá list a zmírá květ,
když chladný větřík vane polem,
ptactvo se strojí odletět.

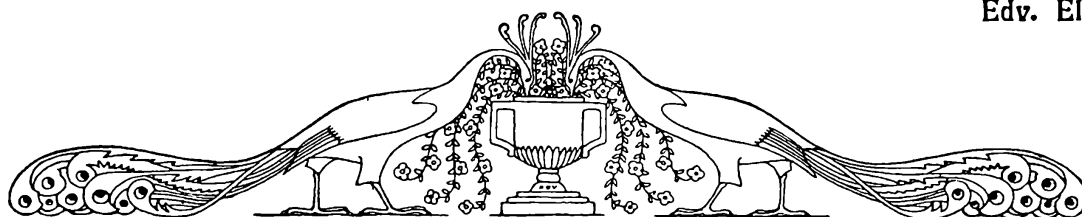
Kol pusté, širé zříš zas lány
zbavené zlata, lesních krás,
nad nimi tiché znějí hrany,
soucitu ohlas budí v nás.

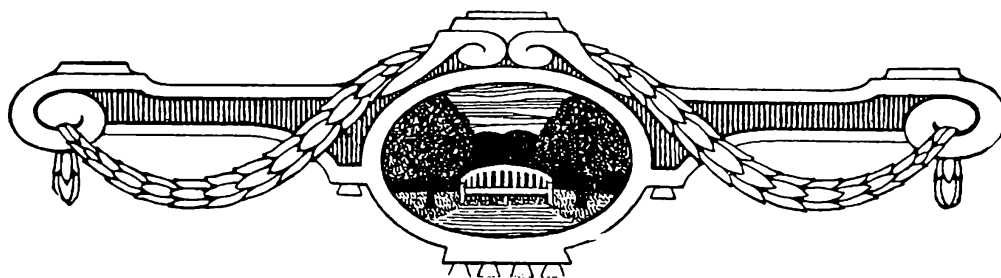
Nad lesy páry v jitru plují
a halí v šero lesa kout.
Ptáčekové v mysli plány snují,
jak těžká bude jejich pout.

Již tichnou lesy — tichnou stráně,
jen potůček svůj šepce žal,
zroseny šedých stromů stráně,
jich slzy září z mechu skal.

Když smutný podzim z dálí letí
a sedá v pole, nivu — les,
v korunách stromů, větví spleti,
umlká život, letní ples.

Edv. Elpl.

Honza a lodyha bobu.

Byla jednou velmi chudobná vdova, jež žila v chatrči ve vesnici, daleko, daleko od hlavního města. Vdova měla toliko jediné dítě, jemuž ve všem povolovala; následek toho byl, že Honza nedbal matčina napomínání. Byl to lehkomyšlný mladík; jeho pošetilosti nepocházely však ze špatného srdce, nýbrž stávaly se proto, poněvadž ho jeho matka nekárala. Ježto nebyla bohatá a on pracovati nechtěl, byla nucena všechno prodati, aby jej i sebe uživila. Konečně jí nezbylo nic než toliko jedna kráva.

Nyní se vdova nemohla déle zdržeti a se slzami v očích dělala Honzovi výčitky. „Ach, ty zkažené dítě,“ pravila, „tvá lehkomyšlnost nás oba dva ožebračila! Nemám již peněz, za něž bych koupila i jen na den chleba; nezbylo nám nic než ubohá kráva, a tu musíme prodati, nemáme-li umřít hladem!“

Honza se na několik okamžiků zamyslel, ale to minulo brzy. Když ucítil hlad, trápil svou chudobnou matku, aby ho nechala krávu prodati. Matka konečně svolila.

Cestou potkal řezníka, který se ho tázal, kam krávu žene. Honza odpověděl, že ji chce prodati. Ale řezník měl ve svém váčku překrásné boby různé barvy, které upoutaly Honzovu pozornost.

Řezník to zpozoroval, a ježto znal Honzovu lehkomyšlnost, umínil si, že toho využije, a nabídl mu za krávu všechny boby. Nerozumný mladík to považoval za znamenitý obchod, který ihned uzavřel: za krávu vyměnil bezcenné boby. Když přišel Honza domů a matce boby ukázal, tu je odstrčila od sebe s velkým hněvem. Rozletěly se na vše strany, mnohé až do zahrady.

Časně ráno druhého dne Honza vstal, a když z okna něco zvláštního spatřil, spěchal ihned dolů do zahrady, a tu spatřil, že některé boby se zakořenily a podivuhodně vzešly. Lodyhy byly ne-

Večerní modlitba.

(K básničce „Večerní modlitba“.)

obyčejně velké a tak spolu spleteny, že tvořily žebřík, který vypadal jako řetěz.

I vzhlédl nahoru, avšak konce lodyhy nemohl dohlédnouti, ten zdál se sahati až k oblakům. Zkusiv ho shledal, že jest dosti silný, aby udržel váhu muže. Tu mu napadla myšlenka: chtěl vyšplhati po lodyze a pátrati, kam směřuje. Zaujat touto myšlenkou, že i na svůj hlad zapoměl, spěchal ku své matce sdělit jí svůj úmysl. Ta ho varovala, ale nic naplat; Honza chtěl provést svou.

I jal se ihned šplhati a dosáhl za několik hodin konce lodyhy; byl unaven a vysílen. Rozhlédl se kolem a byl překvapen, nalézaje se v cizí zemi, která vypadala docela jako poušť; nebylo viděti ani stromu, ani keře neb domu, ani živoucí bytosti.

Honza usedl zamyšlen na kámen a myslel na svou matku. Trápil ho hlad, i zdálo se, jako by litoval, že proti její vůli vyšplhal nahoru po lodyze. Nyní myslel, že musí zemřít nedostatkem potravy.

Šel dále v naději, že musí přijíti přece k nějakému domu, kde by dostal něco k snědku. Tu zahlédl pojednou v jisté vzdálenosti mladou, hezkou ženu. Byla bohatě oděna a držela v ruce malou, bílou hůl, na jejímž konci se nacházel páv z ryzího zlata.

Přišla blíže a pravila: „Budu ti vypravovati příběh. Ale dříve nežli začnu, musíš mi slavně příslibit, že uděláš co ti rozkáži. Jsem víla, a neuděláš-li docela přesně, co ti předepíši, tedy mne oloupíš o moc, abych ti pomohla.“

Honza se ulekl slyše tuto výstrahu, ale slíbil, že se zachová dle její rady.

„Tvůj otec,“ začala opět víla, „byl bohatý muž a blahovolné mysli. Jeho zvykem bylo, přispěti vždy svým nuzným sousedům, ba on i nuzné i hladové vyhledával. Několik mil od domu tvého otce bydlel veliký obr, který byl pro svou tvrdost a násilnictví hrůzou země. Ostatně byl tento netvor velmi závistivý a nemohl snést, byli-li jiní pro svou dobrotu a lidumilnost chváleni; tak se zapřisáhl, že tvému otci něco udělá, aby se o jeho dobrých skutcích mezi v emi lidmi nemluvílo. Tvůj otec byl příliš dobrý, aby od jiných zlé očekával; netrvalo to tedy dlouho, kdy ukrutný obr našel příležitost ku provedení svých bezbožných výhrůžek. Když slyšel, že tvoji rodičové chtějí ztrávit několik dní u jistého přítele, který bydlel nedaleko nich, dal tvého otce, když byli na zpáteční cestě, přepadnouti a zavraždit a tvou matku uvězniti.

Tenkrát ti bylo teprve několik měsíců. Tvá ubohá matka byla úzkostí a hrůzou polomrtva zavlečena pochopy ukrutného obra do podzemního vězení, kdež byla i s ubohým dítětem dlouho vězněna. Služebnictvo, zastrašené dlouhou nepřítomností svých pánů, hledalo všude, ale nemohlo nikde nalézt jejich stop. Obr napsal zatím závět, kdež mu tvůj otec jako tvému poručníkovi odkázal celé své jmění; jehož se též veřejně ujal.

Když byla tvá matka po několik měsíců vězněna, nabídl se obr, že jí dá opět svobodu, s tou podmínkou, že se zapřísáhne, nikdy nikomu ze svého života neprozraditi. Aby mu již nemohla škoditi, kdyby snad přece nedostála své přísaze, dal ji dopravit na loď a zavézt do daleké země, kdež ji zanechal bez peněz; přece však nabyla jistého obnosu peněz za některé skvosty, jež potají ve svých šatech skrývala a nyní prodala.

Když se tvůj otec narodil, byla jsem zvolena jeho kmotrou; avšak víly podléhají právě tak zákonům, jako lidé. Krátce před zavražděním tvého otce prohřešila jsem se proti jistému zákonu a mým trestem bylo zrušení mé moci na určitou dobu. To bylo neštěstí, poněvadž mi nebylo možno tvému otci přispěti. Toho dne, když jsi se setkal s řezníkem, jemuž jsi prodal matčinu krávu, byla mi dřívější moc vrácena. Já jsem to byla, která tě potají přiměla k tomu, zaměnit krávu za boby. Já jsem nechala lodyhu bobu tak vysoko v podobě žebříků vyrůst. Obr žije zde a ty jsi vyhlédnut potrestati ho za všecku jeho bezbožnost.

Bude ti překonati obtíže a nebezpečí, ale musíš býti trpělivý a pomstíti smrt svého otce, sice se ti žádný tvůj podnik nezdaří.

Co se týká obrova jmění, náleží všecko, co má, tobě a smíš si z toho vzíti tolik, kolik můžeš; ale musíš býti opatrný, neboť upozoruje-li, že mu něco schází, bude ukrutný a budoucně velmi pozorný. Ty ho však musíš neustále sledovati, a jen lstí se můžeš nadíti, že ho přemůžeš a nabudeš svého náležitého jmění; jen tak můžeš dosíci, že ho stihne trestající spravedlnost za jeho ukrutnou vraždu.

Ještě jednoho si přeji: nevypravuj své matce, že znáš příběh o svém otci, dříve nežli se se mnou shledáš!

Jdi podél přímé cesty, a spatříš brzy dům, v němž bydlí tvůj krutý nepřítel. Dokud budeš jednati dle mých rozkazů, budu tě chrániti; pomysli však, že tě očekává strašný trest, nedostojíš-li mým rozkazům.“

Když byla skončila, zmizela a Honza šel svou cestou dál. Bylo již po západu slunce, když spatřil ku své veliké radosti stavení. Tento příjemný pohled oživil jeho zemdlené údy, zrychlil své kroky a došel ho za krátkou chvíli. U dveří stála mladá paní; promluviv k ní prosil o kousek chleba a nocleh. Byla nanejvýš udivena spatřivši ho, a pravila, že je to velká zvláštnost viděti cizince poblíž jejího domu, neboť bylo skoro všude známo, že její muž jest ukrutný a mocný obr, který jí lidské maso, může-li se ho nějak zmocniti.

Tato zvěst Honzu velice zalekla, nebál se však přece, pamětliv jsa ochrany své víly, že obrovi unikne, a tak prosil paní vroucně, aby ho jen na jednu noc přijala a skryla, kam za vhodné uzná.

Dobrá žena si dala konečně říci, neboť byla dobrého srdce, a uvedla ho do domu.

Nejprve šli nádhernou předsíní, která byla velmi krásně zařízena; potom vstoupili do několika prostorných pokojů, které byly všechny stejně velkolepé, ale všechny stejně prázdné a opuštěné. Následovalo dlouhé sloupořadí; toto bylo velmi temné a na každé straně nalézala se místo stěny železná mříž, jež dělila sloupořadí od tmavého vězení. Odtud pronikal nářek mnohých ubohých obětí, jež ukrutný obr zajal, aby ukojil svou hltavost. Ubohý Honza pocítil při tomto strašném pohledu hroznou úzkost; bál se, že již nikdy nespatří své matky, a že i jeho obr konečně zničí. Ale vzpomněl si na vílu, a paprsek naděje vnikl do jeho srdce.

Dobrá žena přivedla Honzu konečně do prostranné kuchyně, kdež hořel veliký oheň, a kázala mu, aby se posadil a dala mu hojně jídla a pití. Když se byl najedl a cítil, že jest mu nyní volněji, byl vyrušen hlasitým klepáním na dveře, tak hlasitým, že se celý dům zachvěl. Honza se schoval do kamen, a žena obrova spěchala ven vpustit svého muže.

Honza slyšel, jak řekl hromovým hlasem ku své ženě: „Ženo! Ženo! Čichám člověčinu!“

„Ach, můj milý,“ odvětila, „to jsou jen lidé ve vězení.“

Obr jí dle všeho věřil a usedl u krbu, kdežto ona připravovala večeři.

Pozvolna podařilo se Honzovi úzkou štěrbinou na netvora pohlednouti. S úžasem viděl, co obr všechno snědl; zdálo se, že večeře nebude nikdy u konce. Když byl konečně hotov, byla přinesena podivná slepice a před něho na stůl postavena. Honzova zvědavost, co se stane, byla veliká. I zpozoroval, že seděla docela klidně na stole,

pokaždé však, řekl-li obr: „Snášej!“, snesla slepice zlaté vejce. Dlouho se bavil obr se svou slepicí; jeho žena odešla zatím na lože. Konečně netvor usnul a chrupal, jako by to byly výstřely z děla. Když za svítání obr ještě spal, vylezl Honza potichu ze svého úkrytu, chopil se slepice a utíkal s ní jak jen nohy stačily.

I našel snadno cestu ku stéblu bobu a sestupoval lépe a rychleji, než by byl sám myslil. Jeho matka těšila se velice, když ho zase spatřila. „Matko,“ pravil, „přinesl jsem ti něco domů, čím zbohatneš.“

Po několik měsíců žili Honza a jeho matka velmi šťastně; brzy však toužil po tom, jak by obra opět navštívil. Časně ráno vyšplhal opět po lodyze nahoru a došel pozdě na večer stavení; žena stála jako ponejprv přede dveřmi. Honza jí vypravoval dojemný příběh a prosil ji za nocleh. Odpověděla, že již jedenkrát poskytla přístřeší hladovému chlapci, ale malý nevděčník odnesl jeden z obrových pokladů, a že s ní od té doby krutě zachází. Konečně ho však přece zavedla do kuchyně, dala mu večeři a schovala ho do haraburdí. Brzy potom přišel obr, požil svou večeři a poručil své ženě, aby mu snesla zlaté a stříbrné pytle. Honza vykukoval ze své skrýše a pozoroval, jak obr počítal své poklady, načež je opět pečlivě ukládal do pytlů, usnul a začal chrupati. Honza potichu vylezl ze své skrýše a blížil se k obrovi, ale tu začal malý pes pod židlí obrovou zuřivě štěkati. Obr však spal klidně dále, čehož se Honza nenadál: také pes umlkl. Honza se chopil pytlů, prošel bez překážky dveřmi a byl brzy u lodyhy. Když došel chatrče své matky, shledal, že jest prázdná. Jsa velmi udiven, pádil do vesnice, a stará žena zavedla ho do domu, kdež našel svou matku na smrt nemocnou. Ale když uslyšela o šťastném návratu našeho hrdiny, zotavila a uzdravila se opět brzy. Honza jí daroval dva pytle naplněné stříbrem a zlatem.

Nyní objevila matka, že něco tížilo velice jeho mysl, a snažila se dovědět, co by to bylo; ale Honza věděl příliš dobře, jaké následky by to mělo, kdyby jí sdělil příčinu své těžkomyslnosti. S prevelikou námahou skrýval tedy velkou touhu, jež se ho zmocňovala, ačkoliv se tomu velice bránil, touhu po třetí cestě po lodyze.

Za nejdelšího dne v roce vstal Honza, jakmile svítalo, vyšplhal po lodyze nahoru a byl brzy u vrcholu. Cesta a všecko ostatní bylo nezměněno. K večeru stanul před obrovým domem a zastal ženu jako dříve přede dveřmi. Honza se tak dokonale přestrojil, že se na něho nikterak rozpomenouti nemohla. Ale stálo to mnoho námahy,

nežli ho pustila. Konečně se mu to podařilo; dovolila mu vejíti a uschovala ho v kotli.

Když se obr vrátil, pravil jako dříve: „Ženo! Ženo! Čichám člověčinu!“

Ale Honza byl bez starosti, neboť byl dříve totéž říkal a dal se přece vždy upokojiti. Ale pojednou se obr vzchopil a přes domluvy své ženy jal se světnici prohledávati. Co se to dalo, tonul Honza v strašné úzkosti a myslel, že leknutím zemře; přál si tisíckrát, aby

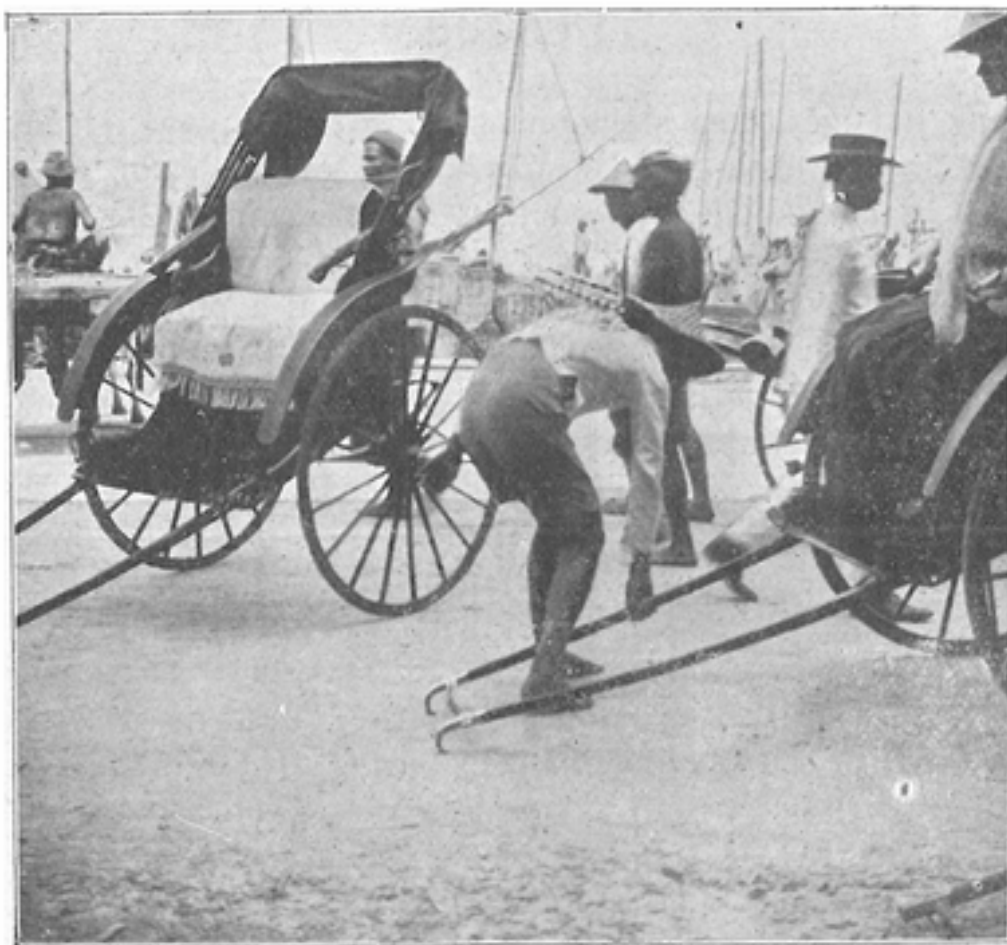
Penang : Ulice.

byl už doma. Když se obr blížil dokonce i ku kotli a ruku na příklop kladl, tu myslel Honza, že uhodila jeho poslední hodinka. Ale obr přestal na štěstí prohledávati, aniž příklopu pozvedl, a usedl klidně u krbu.

Když byl požil svou večeři, poručil své ženě, aby mu přinesla jeho harfu. Honza vykukoval z pod příklopu a spatřil nejkrásnější harfu, jakou si jen lze představit. Obr ji postavil na stůl a pravil: „Hrej,“ a ihned začala hráti nejkrásnější hudbu. Honza byl okouzlen a mnohem žádostivější, míti harfu, nežli kterýkoli z dřívějších pokladů.

Obr neměl přílišné záliby v hudbě, a hra ho přenesla v hlubší spánek než obvykle, takže Honza uznal za vhodné harfu odnésti. Nerozmýšleje se dlouho vystoupil z kotla a chopil se jí; ale harfa byla vílou očarována a jala se hlasitě volati: „Pane! Pane!“

Obr procitl, vstal a chtěl Honzu pronásledovati, ale poněvadž příliš mnoho pil, nemohl se na nohou udržeti. Honza utíkal co jen mohl. Za nějakou dobu se obr tak dalece zotavil, že mohl jíti zvolna za ním anebo spíše potáceti se. Kdyby byl býval střízliv, byl by ho

Penang: První Číňané.

ihned dostihl; tak se však podařilo Honzovi doběhnouti spíše ku lodyze. Po celou cestu volal za ním obr hromovým hlasem; mnohdy byl již od něho nedaleko.

Ve chvíli, když Honza již dole stanul, volal hlasitě, aby mu byla dána sekera, což se ihned stalo. Právě když obr začal sestupovati, uťal lodyhu u kořene a obr sletěl střemhlav do zahrady a zabil se.

Honza prosil srdečně svou matku za prominutí vši starosti a zármutku, jež jí způsobil, a přislíbil slavně, že bude již pilným a po-

slušným synem. I dostal věrně svému slovu, a stal se vzorem laskavého a pozorlivého syna.

Z Anglických pohádek.

A. P

Penang.

Penang jest město na stejnojmenném ostrůvku, jenž oddělen jest od Malakky neširokou mořskou úžinou. Ostrůvek Penang — Prince of Weles Island — náleží již od r. 1785 Angličanům. Město Penang (Georgetown) má na 50 tisíc obyvatelů, hlavně Číňanů, Malajců a Indů. Na severovýchodní straně se ostrov sklání a protahuje v rovinu na níž na samém břehu vybudováno jest město s přístavem. Nad městem jako krásné pozadí zvedá se granitické horstvo 1000 *m* vysoké a olesněné nádhernými lesy. Vůbec celý ostrov jest jedna jediná zeleň křovin a stromů, na jichž kmenech bují zase příživné kapradiny a skvostné orchidee. Ze stromů většinou jsou to palma kokosová, areková, betelová, bambusy, pomerančovníky, banány a strom poutnický (Ravenala.) Město lze rozdělit na tři zcela různé části. První část rozkládá se v okolí přístavu, kdež stále jest dosti richshawů čili rikšy. Těchto užívá výhradně k dopravě. Tahouny jsou většinou Číňané, kteří nejsou tak dotěrní jako Singhalci nebo Arabové, kteří také tahávají rikšu. V této čtvrti jsou domy většinou po způsobu evropském stavěny, ač neschází tu ani domů orientálních. Druhou částí jest část villová s nádhernými vilami a bungalowy. Každá villa ztrácí se v krásné zahradě nebo v rozkošném háji. Kdežto v první čtvrti jsou pěkné a velké obchody, jsou ve druhé části sídla zbohatlých obchodníků. Třetí částí jest část domorodců. Zde jest živo, zvláště na trhu. Prodává se tu: ostnaté duriány, ananasy, kokosové ořechy, pomeranče, burské oříšky, nianga, mangostany, Adamova jablka, rambutany, banány, chlebovníky, plody palem, vesměs to plody bohatého rostlinstva zdejšího a mimo to i jídla připravovaná. Před „marketem“ je čajovna, za níž čínské divadlo. Nejzajímavějším místem Penangu jest botanická zahrada, rozložená na úpatí kopce Crag Hillu ve výši 850 *m* skoro 5 *km* od přístavu, zahrada tato vyniká úchvatnou polohou a skvostným přirozeným pralesem. Je to pohádka,

v níž ztrávený den jest radostným snem. Zvláště rozkošný koutek jest u vodopádu. S tímto místem nerad se kdo loučí. Ale pravidlem musí se odtud spěchat, ježto loď nečeká a turistovi nelze, aby čekal na jinou loď.

K. J. Z.

Večerní modlitba.

Postýlka je přichystaná,
teď se odstrojuj,
a pak říkej jako z rána:
Andělíčku můj!
Říkej, říkej modlitbičku:
Andělíčku, můj strážníčku,
vždy mne opatruj!

Opatruj mne ve dne v noci,
stále na mne hled',
„zlý“ by neměl ke mně moci
jindy ani teď;
ochranná tvá modlitbička
uvede mne do nebička —
za ruku mě veď.

K tomu cíli každou chvíli
kroky moje řiď,
ať se nikdy neodchýlí
ani jednu píd'
od blažené cesty ctnosti
do bažiny nepravosti,
kde má ďábel síť.

Povzbuzuj mě, pobízej mě,
dobrý anděle,
abych konal v létě, v zimě
vždycky vesele
dobré skutky, jako činí
Bůh všem lidem dobrodiní
v dny i neděle.

Vyučuj mne ctnosti svaté,
jak chce Bůh, bych žil,
abych nebe jedenkrát
sobě zasloužil;
na Tvá vnuknutí, jak vstávám,
pozor míti neustávám —
abych nezbloudil.

Už se hlava k spánku níží,
zavírám zrak svůj,
andělíčku, u postýlky
na stráži mi stůj!
A v tom svatém obcování,
ať setrvám do skonání,
andělíčku můj!

J. Dědinský.

Dodavatel.

Obrázek od Al. Dostála.

Milým zaměstnáním Viléma Světlíka bylo v létě sbíratí jedlé houby. Maje dovoleno od lesníka, den co den probíhal panské lesy a plnil kapsy a šátek hříbků, klouzků, podborovníků a jinými houbami, jež doma matka buď hned vařila v chutné polévce neb sušila na dlouhých prknech, aby něco bylo také na zimu.

Vilém byl k tomu houbaření tak vystrojen, že se nebál nějaké trhlíny, chodil bos a čapku stáhl až přes uši, aby ho příliš jehličí nepoškrabalo. V lese mu bylo veselo, pranic se tu nebál, houštiny prolézal a pranic se nedivil, že i výletníci z protějšího stavení také až dvakrát za den do lesů chodili na procházku. Více mu však bylo s podivením, že tito také k zemi se shýbali a houby převraceli. Hned poznal, že nejsou v tom vycvičení, a že mnoho nenaleznou.

Kdysi bral se domů s notně naplněným šátkem, když ho paní Ladišová zavolala. Přiskočil rychle.

„Neprodal bys mně nějaké houby?“ tázala se.

„S největší radostí,“ přisvědčil Vilém, „jenom si vyberte!“ A rozvázal uzel.

Rodina Ladišova se skupila, všichni obdivovali šátek plný hub. Radová si vybírala hříbků.

„Co za ně chceš?“ posléze se ptala.

„Co dostanu; posud jsem hub nikomu neprodával.“

Rada Ladiš sám sáhnul do tobolky a podal chlapci peníz, nad nímž se tento podivil. Za několik hříbků, které nasbíral za chvíli, dostal korunu. Takové obchody by se mu líbily.

Od té doby Vilém Světlík se stal dodavatelem hub radovic rodině. Tato uznala, že to s hledáním hříbků daleko nepřivede a raději si houby odkoupila od Viléma. Tento vždycky korunu nedostal, však také pokaždé nedonesl stejně pěkných hříbků, když tyto nerostly nebo neměl štěstí, ale byl spokojen. Peníze si ukládal na šaty, jak domácí usoudili. Chudou rodinu to vytrhne, když si chlapec ušetří na zimní oblečení a případně i na boty.

Vilém zásobil domov i Ladiše a nejpodivnější mu bylo, když mu bylo nařízeno, aby sbíral také houby, jichž si nikdy nevšímal. Rada mu je ukázal vymalované v knize.

„Aha to jsou prašivky, rostou v lese v trávě,“ zvolal hoch.

Rada se usmál.

„Vidíš, tentokráte já jsem větším znalcem hub než ty. Tyto houby se jmenují ryzce a jsou jedlé i velmi dobré k nakládání.“

Ale paní Ladišová hned dokládala: „Musíš si na ně vzít košík, aby se nepomačkaly.“ Také pověděla, jak veliké jenom má Vilém sbírat.

Světlík donesl záhy plný koš hub, jichž ve Lhotě nikdo nesbíral, ale radová mu některou vyhodila, že prý se nehodí.

Vilém dostal peníze a když byl v nejpilnějším sbírání, radová oznámila, že už jest dost, že ryzců nakládati nebude. Také jich dala několik chlapci ochutnat.

Radová rodina odjela do Prahy a Vilém měl po obchodě. Ještě rostly zelánky, václavky, tu a tam se vyskytl tvrdý hříbek. Houby se spotřebovaly doma, Světlík musil chodit do školy a do lesa jenom tak odskočil.

A v zimě jak se mu chodilo v teplých šatech i ve vysokých botách, jež mu rodiče pořídili za peníze, jež vyzískal prodejem hub! Jak si pochvaloval, jak si pěkně vykračoval do kostela i do školy.

Zase nadešlo jaro, s létem také v lesích počaly růst hříbky. Vilém hned vzpomněl na radu Ladiše, už mu mohl donést májové hříbky, jež našel. Ale k největšímu žalu svému zvěděl, že letos výletník z Prahy do Lhoty nepřijede. Komu bude prodávati houby? Na venkově jiných odběratelů nebylo, kdo houby chtěl, šel si na ně do lesa. Město bylo také vzdáleno.

Vilém se rmoutil, jak by si mohl opět ušetřit na šaty. Hub rostlo hojně, chlapec jich o prázdninách nosil domů plné košíky. Ani se tu všechny nespotřebovaly. —

Tu ho pojednou napadlo, aby hříbky za radovými donesl do Prahy. Rodiče mu bránili, ale teprve později povolili, když oznámil, že se cestou bude přidržovati povozů, na nichž řezníci do hlavního města vozili maso.

Vilém nasbíral hodně pěkných tvrdých hříbků, uložil je do malé nůsky, tu vzal na záda a s holí v ruce a krajícem chleba se vydal na cestu. Dříve se zeptal v domku, kde radovi bydleli na jejich adresu v Praze.

Tak šťatně krácel tři hodiny, až se dostal do města. Na potravní čáře ho zastavili, žádajíce poplatek z potraviny.

„Nemám ani krejcaru,“ řekl Vilém, jemuž bylo divné, že musí z hub platit, když ani neví, zdaž za ně něco dostane. Pustili ho

s napomenutím, aby si příště peníze vzal, jinak že by mu houby odebrali.

Mnoho se naptal a nachodil, naukazoval lístku, na němž byl označen byt pana rady Ladiše. Tento se totiž zatím přestěhoval. Posléze našel dům a kráčel po schodech do druhého poschodí.

Ladišovi byli velice překvapeni, Vidouce Viléma, kterého hned poznali.

„Ty nám neseš houby až sem do Prahy?“ volala radová. „A jak krásné!“ pochvalovala, nahlédnuvši do nůše. Rada hned vzpomínal, koho houbami obdaruje.

Vilém byl uvítán srdečně. Hned se mu dostalo občerstvení, musil vypravovat o příhodách na cestě, a radovi se zasmáli, jak měl platiti na potravní čáře, ale byl úplně bez peněz.

V Praze zůstal do rána a měl se tu znamenitě. Dostal tři koruny a něco potraviny. Paní radová mu dala naučení, jak má s houbami zacházeti, kdyby je příště poslal poštou. Hned mu na ně dala do nůsky několik košíků. A pan Ladiš Vilémovi daroval pěkný nůž prý na okrajování hub a tu knihu, z níž jej kdysi poučoval o ryzcích.

Vilém s radostí pospíchal domů, ale dříve zastavil se u těch pánů na potravní čáře. Chtěl nyní, maje peníze, zaplatiti, co zůstal dlužen, a také oznamoval, co nese: bochníček chleba, deset uzenic, nějaké prádlo, které dostal.

Výběřčí se podivili té poctivosti vesnického hochy, peněz už nevzali, ale ještě mu dali poučení, že se z toho, co se vynáší nebo vyvází z města ven, nic neplatí.

Vilém na další cestě dosti o tom uvažoval, proč se platí z toho, co se do Prahy přivází a proč se už neplatí, když by se táž potravina z města vyvážela.

Teď posílal houby poštou, asi jednou týdně, pokud rostly, vybíral největší a prosil na poště, aby košík nechali v teple.

Jednou, dvakrát dostal peníze poštou, ale potom nic. Bylo mu to divné, ale neustal v dodávání hříbků. Někdy přiložil k nim lanýže. Zásilku na poště vyplatil, už vydal tři koruny, ale z Prahy nic nedocházelo.

Už mu domácí radili, aby ustal, že snad naň zapomenuto nebo někdo jiný houby odebírá, ale Vilém posílal dále. Až tu dostal psaní, v němž mu paní radová připomíná, aby nasbíral pěkných ryzců a ty zase donesl do Prahy, že mu zde bude všechno zapláceno.

Vilém se zaradoval a sbíraje ryzce vzpomínal na Prahu, na niž se těšil. Podařilo se mu nalézt také kotrč, který upevnil na nůšku. Tak vykročil. Teď z hub zaplatil, byt radův snadněji nalezl. Mohl hned prodati houby, zvláště ten veliký kotrč mnohým se líbil, ale Vilém neučinil tak.

Zase dostalo se mu uvítání, prohlédl si kus Prahy, najedl se masa a dostal za všechny houby mnoho korun. Ale radovi skládali mu do nůše staré šaty, které si může dáti přešít, něco prádla a vůbec čeho se na venkově ještě dobře užije.

Světlík poděkovav, nastoupil na zpáteční cestu, vesele si pohvizdoval. Teď bude mít soukenný oděv na zimu a ještě mu zůstanou peníze na boty. Jak se mu ty houby pěkně vyplatily. Jenom aby i příštího roku rostly, pošle do Prahy první, májové hříbky a zůstane nadále dodavatelem.

Pes, jako sběratel.

Napsal Ignát Zháněl.

Je nám velkým potěšením, můžeme-li podniknouti železnicí výlet. Jak se těšíme na ten šťastný den, jak se ho sotva můžeme dočkat, jak se vyptáváme zkušenějších, co uvidíme, jak rádi dovídáme se něco podrobnějšího o místě, k němuž má nás dovézt železnice.

Ale vzpomeneme si, jak snadno mohlo by se státi nějaké neštěstí? Vždyť kdyby na příklad výhybka byla postrčena na nepravé místo, kdyby některý z přčetných zřízenců nezastal svědomitě svého těžkého úřadu a lehkomylně si hleděl své práce, jak lehce může se něco nemilého přihoditi. Neboť stává se bohužel při vší opatrnosti a pozornosti dosti neštěstí železničních, při nichž někdy i lidé přijdou buď o život anebo k vážnějšímu úrazu. Často přijdou o život i železniční zřízenci vykonávající svou těžkou zodpovědnou službu. Zůstanou po nich opuštěné rodiny a kdo má se jich ujmouti?

Proto zřizují si železniční úředníci i sluhové pro sebe podpůrné spolky, sami splácejí peníze a žádají jiné, aby jim vypomohli.

Avšak ve velkých městech bývá často mnoho sbírek a je proto nesnadno sebrati větší obnosy. Dobře jest, když připadne některý

člen spolku na nějaký nápad, na něco, čeho by si lidé povšimli, co by se jim zalíbilo, co by jim bylo doposud nezvyklé a neznámé.

Pan Man, člen spolku železničních zřízenců v Londýně měl šťastnou myšlenku a provedl ji následovně:

Koupil si mladého psa, z plemene novofundlandského a dal mu jméno „Princ“. Nyní počal se vši možnou trpělivostí psa cvičiti,

Ráno připíná psovi na záda schránku

aby týž mohl sám sbírat dárky. Hlavně nutno bylo psa navyknouti, aby mu sebrané dárky někdo nepovoláný neukrad a aby uměl obrátiti na sebe pozornost šlechetných dárců.

Po dlouhém čase podařilo se trpělivému panu Manovi „Prince“ tak vycvičiti, že ho mohl pustiti na ulici. Ráno připíná mu ve své světnici na záda malou krabičku, při čemž rozumný „Princ“ čeká,

až je vše v pořádku. Pak vypustí ho, „Princ“ běhá po ulicích a pozorně se dívá na každého člověka, kterého potká a očima svýma jakoby ho prosil: „Ty, příteli, dej mi nějaký dárek do mé schránky!“

Protože sbírá „Princ“ dárky pro sirotky a pozůstalé po zřízcích železničních, zdržuje se nejraději poblíž svých přátel na nádražích. Obyčejně než odjede některý vlak, přikluše „Princ“ ku parostroj i přívětivě zaštěká na strojvedoucího a na topiče; vždyť, se s nimi

„Princ“ přikluše ku parostroj.

dobře zná. Úředník, který má službu, s potěšením dívá se na tento roztomilý výjev.

Pak obchází chytrý „Princ“ celý vlak a hledá dobrodince. Konečně našel nějakou paní, po níž poznává, že by ho ráda obdarovala. Ihned sedne si „Princ“ na bobek, přední pracičky skloní, hlavu dá vzhůru, dívá se dámě přímo do očí a ta ukazujíc mu desítihalíř praví:

„Zde máš, milý psíčku, něco pro své svěřence. Přijmi tento malý dárek, dávám ti ho ze srdce ráda.“

Když uslyšel „Princ“, že spadl dárek do schránky, odběhne a po svém způsobu žebrá dále.

Obyvatelé Londýna brzy si povšimli chytrého psíka a rádi mu dávali dárky.

Kdysi chtěl jakýsi dareba psovi ukrásti schránku, ale zle se mu vyplatilo toto šibalství. Pes tak zuřivě se do něho pustil, že měl co dělati, aby se zachránil útekem. Když lidé tuto statnost „Princovu“ zpozorovali, tím ochotněji dávali mu dárky.

Tak běhává „Princ“ po celý den po rozsáhlém Londýně. Večer dostaví se do úřadovny svého pána. Jako způsobný psík dá pracičky na židli, čeká, až mu pán odepne schránku, vydělá z ní peníze, přepočítá je a zapíše do knih, kolik „Princ“ nasbíral.

Pak dá pán svému věrnému pomocníkovi něco ku snědku a oba ubírají se domů. „Princ“ ulehne na dvoře do boudy a příštího dne započne opět svou procházku po městě Londýně.

Za půl roku sebral „Princ“ čtyři tisíce korun.

Naši vyhráli.

Na dvorečku byla bitva —
s Turkem Talián?
I ne! S naším bubeníčkem
krocan — hudrián!

Bubeník měl velký buben,
krocan velký chvost,
bubeníček zabubnoval,
hudrián měl zlost.

Dal se prudce do Jeníka —
— my se dívali —
Jeník utek' a tak naši
slavně vyhráli!

J. Milota.

Kůrka chleba.

Legenda od S. Basova. Přel. A. G. Stín.

Pravím vám: hledejte
raději bohatství, jež
ani rez nežere, ani mol
nekazí.

Před mnohými, velmi mnohými lety v kterémsi slavném městě žil velmi bohatý člověk jménem Roman Baryba. Byl to penězoměnec a lichvář. Den co den od časného rána až do pozdního večera seděl ve své kanceláři, a každou hodinu rozmnožoval bohatství. Jsa hrabivý a nedůvěřivý, půjčoval peníze na velké zálohy a nepoměrně vysoké úroky; přišel-li pak čas splátky, nedal se pohnouti ani slzami vdovy, ani nahotou dětí. Půjčoval všem — i prostým i pánům, ba i knížatům a biskupům; nepůjčil by pouze ďáblu; ba i to proto, že se obával, aby ho nejchytřejší z tvorů neobalamutil. A Baryba nerad riskoval svým statkem. Takto získal veliké bohatství a mnoho lidí ožebračil.

Žil tento muž v kamenném dvorci, kamž světlo Boží vnikalo pouze úzkými okny, opatřenými tlustými železnými mřížemi. A bylo to moudré: boháč musí stavěti svůj dům jako pevnost, neboť jen násilím možno hájiti to, co bylo získáno klamem a ukrutností.

Ale Roman Baryba nepodobal se oněm boháčům, kteří nahromaděný statek chovají v kovaných truhlách pod těžkými zámky, by nepadlo naň cizí závistivé oko. Ne, rád vystavoval své bohatství na odiv. Ani dosti málo se nestaral o chudobné, ani o ty, koho moc mající odsuzovali k žaláři nebo vyhnanství, za to však vystavěl na svůj účet kapli v kostele Proměnění Páně, daroval velikánský zvon na chrám sv. Sofie, vystavěl za zdí tvrze žalář pro dlužníky místo dřívějšího, sešlého, dřevěného. Mimo to každoročně obětoval pudovou* svíci vyvolencům Božím Frolovi a Lavrovi, domnělým ochráncům zlodějův a loupežníků.

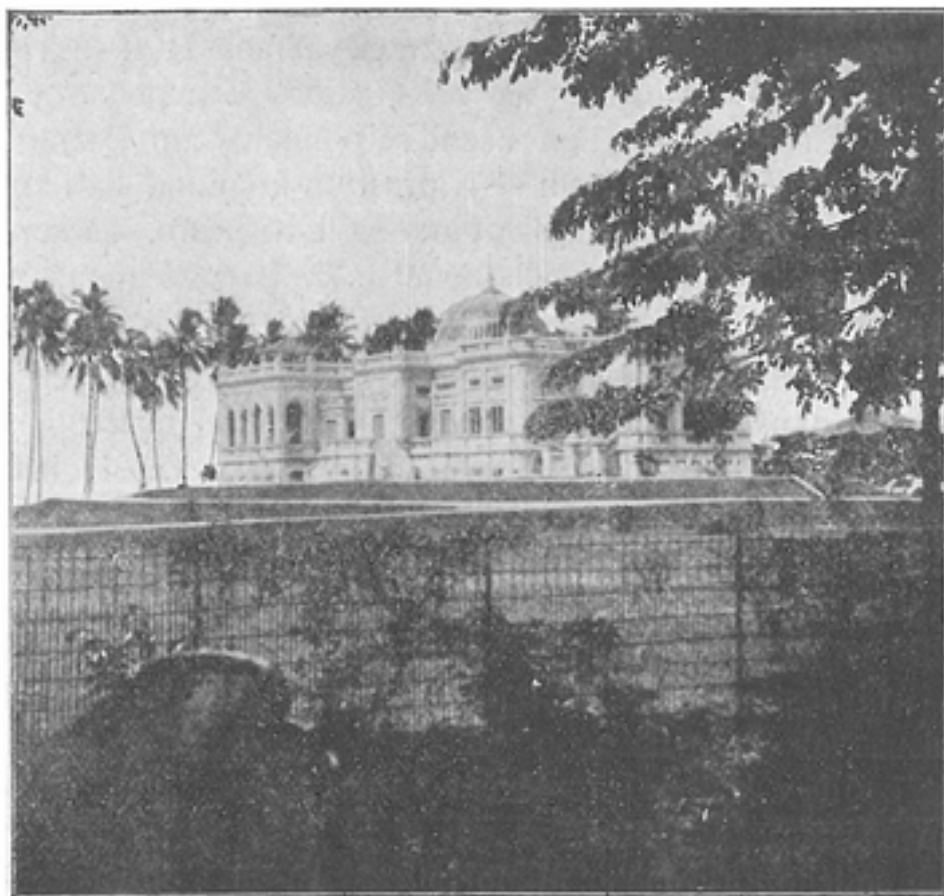
Lidé, vidouce takovou nábožnost a horlivost, zapomínali na bohatství nespravedlivě shromážděné a odtud lichvář se těšil veliké poctě. A správcové města každého dlužníka Barybova, jenž nemohl platiti, byli ochotni považovati téměř za škodlivějšího, než vlasti-zrádce.

Jednou večer po skončení svých obchodů vracel se boháč domů poněkud později než obyčejně, a téměř už u samých vrat setkal se se starcem, oděným v cáry, který vztáhl k němu ruku pro almužnu.

* pud = 16·38 kg.

Hrubým slovem Roman odstranil ho s cesty. Ale hlad učinil otrhance dotěrným. Jda za ním, nepřestával prositi za almužnu.

Hněvem zahořelo srdce boháčovo. Chtěl dokonce udeřiti žebráka, ale obrátiv se, najednou poznal v něm téhož člověka, jenž první se dostal do vězení pro nesprávné dlužníky; tam nešťastník proseděl do té doby, až pozbyl všeho svého jmění, jež celé padlo na zaplacení dluhu Barybovi.

Penang: Villa bohatého Číňana.

A cosi podobného na soustrast hnulo se v srdci lichvářově. Vzpomněl si, že vycházeje ráno z domu, vstrčil v kapsu tvrdou kůrku žitného chleba pro případ, kdyby některý dlužník rozzloben začal naň štváti psy.

Vyndal tuto kůrku a vhodil ji žebrákovi.

* * *

Téže noci nenasytný boháč byl raněn mrtvicí.

A tak brzy zemřel Roman Baryba, že se mu zdálo, že leží ještě ve své posteli, zatím však už před něho předstoupil archanděl Michael,

ozářený ohnivou září. Anděl držel vysoko v rukou vážky a nakládal na jejich mísky. Na jednu kladl dobré skutky, jež vykonal Baryba na zemi, na druhou ony zlé, jež způsobil lidem.

I uviděl boháč, že v těžší misce ležely skvosty, jež vzal v zástavu, zlato a stříbro, jež získal lichvář.

„Pochopil, že se to vykonává soud nad jeho životem, od nynějška zakončeným. Stal se pozorným, zalekl se.

Poslouchej, archanděle Michael,“ vece, „kladeš-li již na vážky všechny výdělky, jaké jsem měl v životě, pak tě prosím, abys položil též ony oběti, které co nejlépe ukazují mou zbožnost a na mé ctnosti. Nezapomeň na kapli v kostele Proměnění Páně; nevadilo by také vzpomněti na zvon, který jsem obětoval v chrám svaté Sofie, ani na nové vězení pro nesprávné dlužníky za stěnou tvrze.“

„Neboj se, Romane Barybo,“ odpověděl archanděl, „na nic nezapomenu.“

I položil na lehčí misku kapli v kostele Proměnění Páně, i tisíc-pudový zvon svaté Sofie. Vážky ani se nehnuly, jako by věci ty nebyly těžší, než péro vrabčí.

„A vězení, vězení!“ zvolal Baryba nanejvýše znepokojen. „Veliké kamenné vězení! Vždyť to mi přišlo na nemalé peníze. I hledej ještě dobře, nenajde-li se nějaký dobrý skutek. Tuhle jsem si vzpomněl, že po třicet let každoročně obětoval jsem pudové svíčky vyvolencům Frolovi a Lavrovi.“

Archanděl Michael přihodil k dobrým skutkům lichvářovým třicetipudový svazek svící, na ně pak umístil kamenný žalář, ale k úžasu Barybovu miska tato místo toho, aby klesla, pozdvihla se ještě více.

Studený pot vystoupil na jeho čele. „Nadarmo,“ pomyslí si, „připomněl jsem kamenný žalář a svíčky!“ a nahlas řekl:

„To není možné! Ovšem vážky jsou nesprávné. Kde že je viděti, aby tak těžké věci vážily tak málo?“

„Nikoliv,“ odpověděl s úsměvem archanděl. „Vážky jsou zcela přesné, neboť ani dosti málo nepodobají se oněm, jichž užívají na zemi obchodníci a nemilosrdní věřitelé. Ale sám vidíš, že dosud břímě tvých hříchů daleko převyšuje tíži tvých ctností.“

„Musím tedy jíti do pekla?“ zvolal boháč, chvěje se na celém těle.

„Počkej, Romane Barybo“, vece nebeský vážník, „nespěchej! Nejsme u konce. Zbylo nám ještě tohle.“

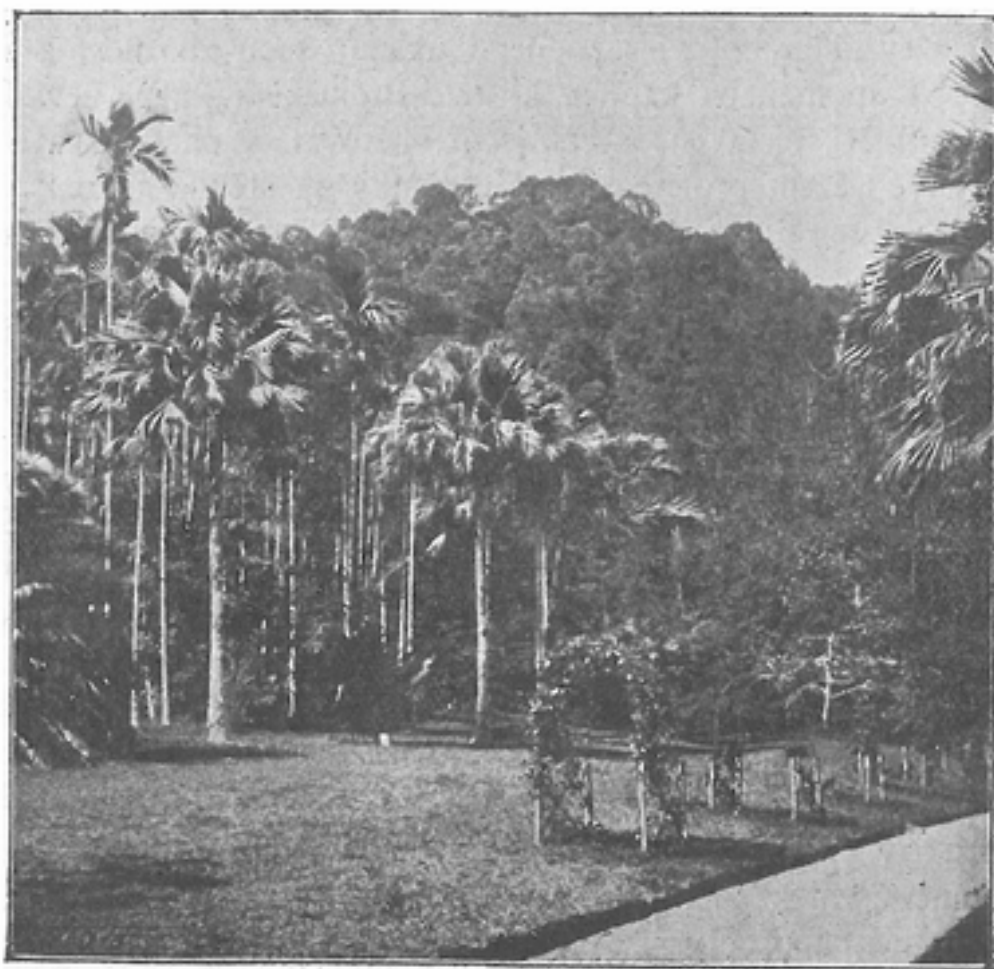
Tu přeslavný Michael vzal kůrku chleba, kterou boháč včera podal žebrákovi a položil ji na misku dobrých skutků. Miska tato

hned padla dolů, kdežto druhá pozvedla se vzhůru a obě zastavily se na rovni. Vážky neskláněly se ani na tu, ani na onu stranu, a jazýček ukazoval, že obě břemena jsou rovna.

Boháč nevěřil svým očím.

Archanděl Michael mu řekl:

„Vidiš nyní, Romane, že se nehodíš ani pro peklo, ani pro ráj. Vrať se na zemi, do svého rodného města, a rozmnož tam onen chléb,

Penang: Botanická zahrada.

který jsi podal žebrákovi z čistého srdce před svou smrtí. Tehdy dojdeš spasení; neboť milosrdenství Boží je nekonečno. Pán volá nejen kajícího lotra, prostírá ruku nejen hříšníci, prolévající slzy; On též boháči může otevřítí dvěře milosrdenství.

* * *

Roman Baryba procítl na své posteli, vzpomněl si na sen a zhrozil se prožitého života.

Od oné noci ztrávil na zemi ještě tři roky, rozdávaje žebrákům a mrzákům své bohatství s větší horlivostí, než je shromažďoval.

Zemřel jako ubožák, pozbyv cti u zemských úřadův, ale v pokoji se svým svědomím.

Píseň mojí matičky.

Když z domova odejít musím,
kde nejdražší já statky mám
a v dalším kraji s cizí řečí
jak hrušeň v poli stojím sám.
Ať zlato tam mi v náruč padá,
mně nad vše milou píseň je,
již drahá máť mi kdysi pěla.
Ta jen mé nitro zahřeje.

Tak rád vzpomínám na své dětství,
kdy máť mne v náruč brávala
a hladíc čilko, zlatou písní
mně spánek v oči vkládá.
Já podnes cítím slova písně,
jak vonné květy v duši své,
tak krásná byla jenom píseň
matičky mojí milené.

Když v starostech a utrpení
mou duši svírá stesk a bol
a nikde těchy, nikde lásky,
svět lhostejně jen kráčí kol.
Tu snívám rád o matce svojí,
o písni, již mi zpívala,
a je mi blaze jako v dětství,
kdy zpívajíc mne líbala.

Až jednou zavru oči svoje
a ukončím tu smutnou pout,
vzpomínka slédní moje bude
na rodiče mé, rodný kout.
Ó, nezpívejte truchlé písně,
a nezněj zvonů hlučný hlas;
(hudby)
jen matčinu mi píseň přejte,
v té tolik něhy, tolik krás.

Ed. Elpl

„Princ“ sedne si na bobek.

(Ku článku „Pes jako sběratel“.)

„Princ“ dostaví se večer do úřadovny svého pána

(Ku článku „Pes jako sběratel“)

Skromný (?) Jiřík.

Ed. Schubert.

Stalo se, že zámožný pán dal v čas drahoty pro několik chudých ve veliké bídě se nalézajících rodin napéci chleba. Z každé rodiny jedno dítě [mělo si vždy v sobotu o 5. hod. odpoledne přijíti pro jeden pecen chleba po dobu, pokud nouze neuleví. Když se byly děti u pána shromáždily, přinesla služka chleby v koši. Sotvaže postavila koš na zem, přihrnuly se děti a počaly za povyku a tahanice vybírat si největší pecen. Jen jedno děvče, jménem Blaženka Stachová, stálo opodál a spokojilo se tím nejmenším pečnem, jenž v koši zbyl. Vzavši jej poděkovalo uctivě, řkouc: „Pán Bůh zaplať!“ a odešlo. Z těch předešlých neučinilo tak ani jedno. Služka po té vypravovala pánovi, jak se děti o chléb rvaly a že, kromě onoho děvčete, ani nepoděkovaly. Pán vyslechl tuto zprávu a neříkal nic. Když přišly děti po druhé, byly zase tak nezdvořily a nezpůsobny, vybíraly si zase větší pecny. Pro Blaženku zbyl v koši velmi, velmi malý pecínek. Ta si jej vzala a opět odcházejíc zdvořile poděkovala. Když pak přišla domů a matka chléb nakrojila, tu hle! vypadly z něho tři zlatníky. Matka se zarazila. Nevěděla v tom okamžiku, je-li to skutečnost nebo sen. Brzy se vzpamatovala a domnívajíc se, že snad nedopatřením peníze ty do těsta se dostaly, nechtěla si jich ponechat. Zavolala Blaženku a řekla: „Vezmi ty peníze, zanes je pánovi zpět a řekni mu, co se přihodilo.“ Když se tak stalo, pravil pán: „Nestalo se nedopatřením. Peníze ty dal jsem úmyslně vpéci do chleba, abych odměnil tvou skromnost a slušnost. Dones je své matce na přilepšenou. Ty pak zůstaň vždy tak skromnou a uctivou, a dobře se ti povede.“ Blaženka líbajíc pánovi ruku skropila ji slzami vděčnosti.

Táži se Vás, moji milí malí i velcí čtenářové, kolik je Vás tak skromných a uctivých jako Blaženka? Nic se neostýchejte a přiznejte se! Nebudu Vám to míti za zlé, nejste-li skromnými. Jdete-li si kupovat jablka, hrušky, pomeranče a p., zdaž nevybíráte si za týž peníz ty větší? Kdyby Vás zavedl kmocháček k perníkářskému krámu o pouti nebo o hodech, aby Vám koupil perníkového jezdce na koni nebo perníkové srdce, perníkovou pannu, zajisté si budete přát, aby se Vám dostalo těch velkých. To je snad nám všem lidem vrozeno, chtít všeho dobrého hodně mnoho. Leč i zvířatům je to vrozeno. Pozorovali jste slepice, když se jim krmivo nasype, jak zahánějí na př. holuby, kteřížto se mezi ně vmísili, anebo kterak slepice s uloveným

kusem chleba nebo zemáku stranou odbíhá? Proč tak činí? Slyšeli jste již tu bájku o psu, jenž nesa v hubě kus masa šel po lávce přes potok, v němž viděl psa také s kusem masa — byl to jeho obraz — a kterak vypustiv jej z huby skočil do vody, aby se zmocnil onoho kusu svého soupeře, ale že tím pozbyl svého jistého, co měl, poněvadž mu ho voda zatím odnesla? Takových případů zakusili jste jistě asi dost. Vzpomínejte. Avšak poslyšte, co Vám budu nyní vypravovati o Břízovic Jiříkovi. Jednou pan učitel vykládal ve škole, že dělením nějakého celku mohou povstati čtyři, ale nerovné díly. I nakreslil na tabuli obdélníček, rozdělil jej příčkami ve čtyři díly, z nichž první byl největší a čtvrtý nejmenší, takto:

1.	2.	3.	4
----	----	----	---

a pravil: „Kdyby to tak byla buhta, který díl bys sobě, Jiříku, vyvolil?“ Tu Jiřík rychle praví: „Ten čtvrtý.“ Této odpovědi podivili se všichni jeho spolužáci i pan učitel. Každý očekával, že Jeník řekne: „Ten první!“ Po opěťované otázce odpověděl Jiřík zase: „Ten čtvrtý!“ Teď se žáci neudrželi smíchu; i pan učitel se musel tomu zasmáti. Teď bylo třeba, aby to Jiřík vysvětlil. Proto tázal se pan učitel dále: „A proč vyvolil bys sobě ten čtvrtý, ačkoli vidíš, že je ze všech čtyř dílů ten nejmenší?“ „Protože já nerad buchty,“ odvětil Jeník. Touto odpovědí byli všichni překvapeni. „A tak! To jsem já nevěděl“, pravil pan učitel. „Myslíš jsem, že také ty tak rád pochutnáš si na buchtě, jako obyčejně vsecky děti. Kdo ještě z Vás nerad buchtu?“ tázal se pan učitel žáků. Ale ani jeden se nehlásil. Byl tedy Jiřík v celé třídě jediným, jemuž buchty nechutnají. „Když tedy tomu tak, řekni mi, který kus bys sobě vyvolil, kdyby to bylo maso?“ Teď neřekl Jiřík, „ten čtvrtý“, nýbrž „ten první“.

Suď nyní, byl-li Jiřík Bříza také skromným?

Kouzelné zrcadlo.

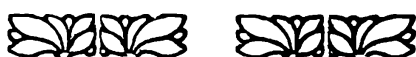
Napsala Vlasta Pittnerová.

Jistý bohatý a mocný král měl mezi svými poklady velké zrcadlo zasazené v stříbrném rámcí. Zrcadlo to bylo dvojité. Na jedné straně jeho hladina vše velice zvětšovala, na druhé zmenšovala.

Na smrtelném loži odevzdal toto zrcadlo synovi, kterýž nastoupil po něm vládu.

„Dle toho zrcadla se říd’“, pravil. „Prokáže-li ti někdo něco dobrého představ si ten čin co předmět před zrcadelnou plochou zvětšující; dočkáš-li se nevděku, hled’ tento zříti v zrcadle zmenšujícím. A opačně si počínej chceš-li trestati či odměňovati. Odměnu v zrcadle tak jako v mysli svojí zmenšuj, trest zvětšuj a budeš vládnouti dobře.“

Syn pochopil i vládl dobře a spravedlivě.

Tři pohledy.

Napsal Jan Beneš.

Stařeček byl kdysi od někoho tázán, jak že mohl přese všechny svízele a trampoty života si udržeti svoji spokojenost a veselou mysl. I odvětil takto: „Dobře dávám vždycky pozor na své oči; neboť špatnost vchází smysly do srdce, ale také mnoho dobrého jimi se zjednává. Každého jitra oči své poutám ku třem věcem. Předně zvédám je k nebesům a rozpomínám se, že hlavní má úloha záleží ve spáse mojí duše a že život můj se má zakončiti dobrou smrtí a přejíti v život věčný nad hvězdami. Potom je skláním k zemi a přemítám v duchu, jak málo potřebuji místa kdysi pro své mrtvé tělo. Konečně se ohlížím kolem sebe a pozoruji lidi: mnohým z nich se vede špatně, mnohem hůře nežli mně. Takovým způsobem těším sama sebe ve svých utrpeních a žiji se světem a s lidmi spokojen v Bohu.

Práce kvapná bývá málo platná

(Ze zkušenosti vypravuje Maruše Preiningerová).

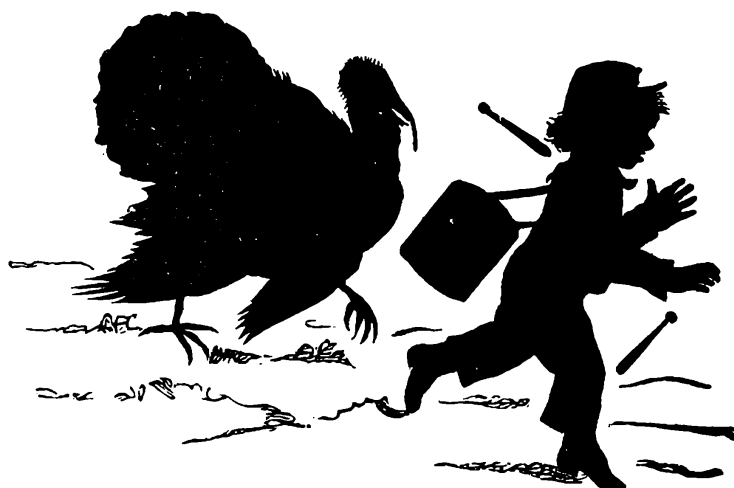
Jednou odpoledne jsme dostali dopis od sestřinky z Prahy. Psala mi, abych k nim přijela co možno nejdříve; všichni prý se na mne těší a nejmladší sestřička se mne ani dočkati nemůže.

Bylo to o prázdninách, nic mi tedy nepřekázelo. Potřebovala jsem jen svolení rodičů. Prosila jsem, aby mně dovolili do Prahy přátelům. Otec svolil hned, ale ne tak matinka.

„Jen si jeď,“ povídala, „u tety budeš v dobrých rukách, ale dnes ještě ne, ani zítra. Dříve něco pěkného tetě vyšiješ, abys tam nejela s prázdným.“ A při tom zůstalo.

Za chvíli potom již letělo do Prahy radostné psaníčko se zprávou, že přijedu jak jen budu moci. Matinka mi koupila krásnou pokrývku na stůl a já se hned dala do práce. Pracovala jsem pilně od rána do večera, touha po Praze a po milých mi osobách mne tak poháněla. Asi pátý den potom chýlila se moje práce ke konci.

„Napiš ještě dnes tetě lístek, že pozejtří odpoledne přijedeš,“ řekla mi maminka. „Ale nezapomeň poprosit, aby ti přišli naproti na nádraží.“

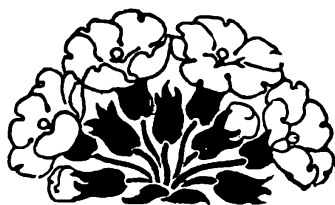
Naši vyhráli. (K básničce „Naši vyhráli“.)

Vysloveno, vykonáno. A již jsem zase byla v práci a vyšívala tak horlivě, až se mi bavlna trhala. Den na to ještě spěchu přibýlo. „Již zítra budu v Praze!“ bylo mou jedinou myšlenkou při práci té. „Ještě poslední květ a jsem hotova!“ zvolala jsem vítězně.

„Nespěchej tak, ať to zbytečným spěchem ještě nepokazíš,“ napomínala mne zkušená matka. Ale kde pak já! Slyšela jsem, ale nedbala; za chvíli již jsem stála před ní a ukazovala jsem jí hotovou práci. Prohlížela ji bedlivě, chválila, co chvály zasluhovalo, kárala, co přílišný spěch prozrazovalo — až shledala, že jsem ještě dvě kolečka zapoměla vystříhnout. Již jsem měla nůžky v ruce, abych to napravila. Ale běda! Ve spěchu jsem stříhla tak důkladně, až jsem prostříhla pokrývku. Oči se mi zalily slzami a ruce se mi chvěly tak, že jsem musila práci odložit.

„Vidiš,“ pravila matka, „už došlo na moje slova, dříve než jsem se nadála. Nyní snad konečně uvěříš, že práce kvapná bývá obyčejně málo platná!“

Tak jsem sama zavinila, že cesta moje do Prahy byla odložena o týden. Maminka mi koupila novou pokrývku, ale na té jsem si dala již více záležitosti a za týden přece jsem se šťastně do Prahy dostala.

Počet hvězd pouhým okem viditelných.

(Z astronomického časopisu. J. Beneš.)

Celé nebe lze najednou viděti pouze na rovníku, protože tam oko lidské k severní točně a k jižní zasahuje; během roku jsou tam tedy všechny hvězdy viditelné. Bystré oko může rozeznati ještě hvězdy šesté velikosti, jichžto počet jest na rovníku asi 5000. V našich krajinách počet hvězd jest menší, asi jenom 4200, na točnách však pouze 2500, tedy právě polovina všech. Většina stále je dle našeho oka na okraji obzoru; a poněvadž tam bývá mlhavo, lze viděti jenom asi přes 1500 hvězd. Dle Argelandera „Uranometria nova“ (1843), [t. j. nové měření nebes], páčí se počet všech hvězd, které jsou ve střední Evropě pouhým okem viditelné, na 3256.

Užívá-li kdo však dalekohledů, ten ovšem spatřuje mnohem více nebeských těles; počet vzrůstá do nekonečna!

A všechny ty jasné ohromné koule hlásají slávu Boha Stvořitele!

HÁDANKY A REBUSY

1. Doplnovačka.

—	a	+	o	—	strom
—	a	+	e	—	jméno mužské
—	a	+	n	—	pták
—	á	+	e	—	čes. básník
—	l	+	v	—	ovoce
—	í	+	e	—	lidský ústroj
—	e	+	k	—	město v Arabii
—	r	+	s	—	živočich
—	á	+	e	—	porostlina
—	r	+	h	—	město v Čechách
—	a	+	e	—	jméno muže.

2.

	1		2	
3				
4				

Z písmen :

a a a a á á á d d d j k r r s v
sestavte 4 slova, jež se po dvou
rýmují (1. s 2., 3. se 4.).

Význam slov:

1. v jablku to najdeš jistě.
2. sošky, dýmky z ní se hotoví,
3. do Dunaje tok svůj valí,
4. rolníci ji pěstují.

Rebusy.

3.

O_r K

4.

c c c c
c m i c
c c c

5.

š š š
š m i š
š š š

6.

ú ú ú
ú y ú
ú ú ú

7.

3 3 3
3 K 3
3 3 3

8.

Z A^{les}_{ní} p

9.

B A_a

OBSAH:

Jeseň se blíží. Báseň od Edv. Elpla. — Honza a lodyha bobu. Od A. P. — Penang. (Se 4 obrázky). — Večerní modlitba. Napsal J. Dědinský. (S obr.) — Dodavatel. — Pes, jako sběratel. Napsal Ignát Zháněl. (Se 4 obrázky.) — Naši vyhráli. Báseň od J. Miloty. (S obr.) — Kůrka chleba. Legenda od S. Bavory. Přeložil A. G. Stín. Píseň mojí matičky. Báseň od Ed. Elpla. — Skromný (?) Jiřík. Napsal Ed. Schubert. — Kouzelné zrcadlo. Napsala Vlasta Pittnerová. — Tři pohledy. Napsal Jan Beneš. — Práce kvapná bývá málo platná. Vypravuje Maruše Preiningerová. — Počet hvězd pouhým okem viditelných. Z astronomického časopisu J. Beneš.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

V „Knihovně našeho lidu“ právě vyšlo:

3 potulek vlastí i cizinou.

Napsal Josef Pavlovický.

Cena 80 hal.

Rozmarné příběhy ze slovanského jihu.

Vybral a vypravuje Fr. Venhuda.

Cena 70 hal.

Objednejte u Benediktinské knihtiskárny v Brně,
Biskupská ulice čis. 1.

Vždy vhodný dárek

Jest nejlepší

pěkná kniha

Nejlepší, bohatě ilustrovaný
zábavný časopis jest

Náš Domov

Vychází měsíčně a předplácí
se 4 K ročně.

Žádejte korrespondenčním
lístkem PRVNÍ SEŠIT na
ukázkou zdarma!

**Ze starších ročníků „Našeho Domova“
na skladě ještě jsou:**

roč.	I. str.	384	s 90 obr.	cena	2.— K
II.	480	přes 100		4 30	K
VII.	480	100		4 10	K
VIII.	480	100		4 10	K
IX.	480	100		4 10	K
X.	480	100		4 10	K
XI.	384	80		3 50	K
XII.	384	80		3 50	K
XIII.	384	80		3 50	K
XIV.	384	80		3 50	K
XV.	384	80		4 —	K
XVI.	384	80		4 —	K
XVII.	384	80		4 —	K
XVIII.	384	„ 80		4 —	K
XIX.	380	„ 80		4 —	K

Objednávky vyřizuje Papežská knihtisk.
benediktinů rajhradských v Brně. ::

Vhodná četba pro mládež !!

Děti křižáci.

Vypravování z dob křižáckých
výprav. Napsal J. Milota.
Cena K 2.60.

Dítě státu.

Román sirotka.
Napsala M. R. Haltová.
Illustrováno. Cena K 1.27.

Miláčkům.

Povídky, pohádky a legendy
od Vlasty Pittnerové. - Bohatě
illustrováno. — Cena 2 K.

Z dávné doby.

1. Vznešený samotář. 2. Za vzdě-
láním. — Napsal A. Dostál.
Cena 2 K.

Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně,
Starobrněnská ulice č. 19-21.

Krkonošský tkalcovský spolek

v HROPOVĚ č. 574, Čechy,

„VZÁJEMNOST“

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

MORAVAN
na rok 1913 již vyše .

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti
nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Podzimní.

Již žluté listí spadlo,
s ním zašel léta sen,
a větve stromů smutné,
jak bez sluníčka den.

Již prchla stromů krása,
jich lepý, milý šat;
kde štěstí dřív se smálo,
stesk zeje odevšad.

Hle, na stráních však ještě
zřít svěží smrk a bor,
ač mráz i vítr nejvíc
sem v boky bije hor.

Jak listí stromů prchne
i krása, lepá tvář,
tak statek, štěstí zajde,
jak slunce jasná zář.

Však ctnosti duše libé
jak stálé jehličí,
na věky krásné zbudou
a nic jich nezničí.

Edv. Elpl.

Dva bochníky chleba.

Arabská pohádka. Vypravuje A. Novotný.

Nastoupil nový sultán a přebýval v čarokrásném paláci nad městem na břehu mořském. I přicházeli k němu s důvěrou chudí i mrzáci, aby si něčeho vyprosili jako od svého otce.

Ale pyšný a tvrdý pán kázal vyjít sluhům a biči rozehnati ty ubohé. Služebníci honili je lajíce slovy svého pána: „Jako psi prašiví přicházejí a království hanobí žebrotou! Ať zhynou!“

Ustrnuli se šlechtění lidé více než kdy před tím nad chudými a živili je. — Dověděl se to sultán a zuřil.

Potom vydal rozkaz: „Kdožkoliv by almužnu dal a tak tu láji a skvrnu v mém císařství udržoval, ať useknuty jsou mu obě ruce pro výstrahu druhým!“

Zhrozili se té tvrdosti sultánova srdce poddaní a bojíce se zmrzačení, zavírali domů svých před hladovými.

Stalo se, že jednou jedna chudička vdova vracela se z práce a nesla dva bochníky chleba. U cesty pod stromem ležel stařeček, žebrák hladem vysílený a blížek smrti. Vida vdovu, prosil ji pro milosrdenství Boží o sousto.

„Jak ti mohu něco darovati?“ pravila. „Víš přece dobře, že sultán dá každému useknouti ruce, kdo almužnu udělí!“

Ale poněvadž žebrák pro Boha prosil, ustrnula se konečně nad ním a dala mu oba bochníky.

Dověděl se to sultán. Pro výstrahu druhým poručil vdově ruce utíti a hoditi do řeky na pospas rybám.

Zkrvácenou popravní sekeru — jako náhradu za ruce — pověsili jí biřiči na hrdlo a zavedli do její chatrče.

Králíček. (K básničce „Králíček“.)

Ubohá dlouhý čas zápasila se smrtí, ale péčí soucitných lidí přece se vyhojila. Měla malého chlapečka. Teď jej nemohla v náručí chovati a proto nosila jej na zádech.

Jednou šla kolem řeky. Popadla ji nesmírná žízeň. Klekla na břeh, sehnula se k vodě — ale běda! Dítě spadlo do vody a proud je zanesl do hlubiny.

Ubohá úzkostně křičela o pomoc.

V tom, kde se vzali, tu se vzali, byli na břehu dva muži.

„Proč naříkáš, ženo?“ ptali se jí.

„Jediné mé dítě, má poslední naděje, spadlo mi do vody a tone . . . Pomozte mi!“

Neznámí dítě vytáhli, vzkřísili a odmítajíce díky vdoviny dali se s ní do řeči.

„Klnula jsi sultánovi, že tě tak zmrzačil?“

„Nikdy!“ — Vždyť jsem jednala proti jeho rozkazu. Ale dobrý Bůh ví, že jsem jinak nemohla.“

„Chtěla bys míti opět obě ruce?“

Žena radostně přikývla.

Každý z neznámých dotkl se jednoho pahýlu ruky. — Div divoucí! Rázem jí ruce narostly!

Vdova hned poklekla a ruce k nebi zvedajíc, děkovala vroucně Bohu.

„Kdo jste moji dobrodincové, abych se vám odměnila?“

Ale mužů již neviděla, jen slyšela hlasy:

„Jsme ty dva bochníčky chleba, které jsi dala žebrákovi, a za něž vůlí Boží jsi přišla o ruce. Spravedlivý je Bůh a pamětliv svých věrných. Ežž domů a neopouštěj jako dosud nuzných!“

I běžela žena s dítětem plna radosti do chatrče, aby zvěstovala všem milosrdenství Boží a odvděčila se svým, kteří jí v bídě neopustili. — Leč chatrč byla prázdná! Přátelé její byli ještě ve městě za prací! Chtěla jim aspoň připravit malé pohostění. Leč neměla čím nasekati dřeva na ohniště. A když z přístěnku vyndávala sekeru, kterou ruce jí uřali a již na hrůznou památku uložila — jaký div!

Místo ocele ryzí zlato, — na místech, kde dříve temněla se zaschlá krev, — drahé kamení rudého přísvitu, — násada z kosti slonové s nejvzácnějšími řezbami!

Bleskem roznesla se pověst o obou [divech městem. Krutého sultána už nebylo. Zemřel ve velkých bolestech uštknut na honě jedovatým hadem v tu chvíli, kdy vdově ruce narostly.

Syn a nástupce jeho přišel pak s průvodem do chatrče. Vdova vyprávěla, co a jak bylo, a divem změněnou sekeru ukázala. Užasl nový sultán nemálo a za velké peníze tuto vzácnost odkoupil.

Vdova vystavěla pak veliký dům, a v něm dáváno bylo každému potřebnému po dvou chlebech a nemocným ošetření. Sultán, aby zapudil v lidu těžké vzpomínky na svého otce, vystavěl vedle nový dům a usadil v něm nejlepší lékaře. — Lid miloval svého pána.

Králíček.

Dáš bílý králíček
utíká na louku,
musím ho přinést
ve starém klobouku.

Ve starém klobouku
pěkně se vyjímá,
hledí jak milostpán
rudýma očima.

Kupte si králíčka,
nesu ho na prodej:
kdo za něj více dá,
ten si ho taky měj!

Kdo za něj zaplatí
dva rýnsky, dva zlaty,
tomu i s kloboukem
králíček ušatý.

Kdo za něj zaplatí
dva bílé tolary,
tomu bychom ještě
jednoho přidali.

Kdo za něj zaplatí
dva žluté dukáty,
tomu dám králíci
se všemi mláďaty.

J. Milota.

Za zlé činy zlá odplata.

Den jest na sklonku. Poslední světlo oranžového slunce bledne vždy víc a víc, a jen hluboký les v dáli stojí ještě v proudu zlata, jež se rozhořelo v jeho temné zeleni.

Za to však v korunách dubů a buků kvílí chladný severák a opíraje se o sežloutlé, zrudlé listí, sráží je nemilosrdně k zemi. I osika chvěje se větrem, bříza zase chrastí a sviští holými větvemi. Nad krajinou leží teskný klid a smutek. Téměř nic nevzbuzuje veselejší nálady.

Kdyby aspoň ptačí hrdélka se ozývala, ale ti pěvci, co tu zbyli, jakoby oněměli. Jen drsná hudba sem tam létajících vran dosud zaznívá.

Po chvíli paprsky sluneční uletěly až nad jehličí smrků, jedlí a borovic, mizí světlo i barvy, mizí posléze i mlhavý nádech sluneční záře ve chvějícím se vzduchu.

Slunce zapadá. Stmívá se. Temnější barvy zaměňují světlé.

V tu dobu, plnou snivé nálady večerní, kde se vzal, tu se vzal, vynořil se z hloubi lesa — ferina lišák. Stanul na pokraji a vážně se rozhlížel po okolí. Nebylo radno tak záhy s večera pustiti se na bludné cesty. Ale nic podezřelého nekazilo záměry lišákovy.

Všude ticho, svaté ticho, pouze z nedaleké vesnice slyšet zvonek, an vybízí nábožné křesťany k modlitbě: „Anděl Páně!“ A zdá se, že s touto tklivou modlitbou koruny stromů šumí tajemně a jemně — jakoby i ony odříkávaly svou večerní pobožnost

Lišák také snad naslouchaje dojemným zvukům vesnického zvonku, stojí dosud na témže místě jako přimrazen.

Klekání odzvoněno.

Zatím bílé světlo vycházejícího měsíce rozlilo se po krajině a polilo ji svou stříbrnou září. Dobře se [tak stalo. Je to k našemu prospěchu. Nyní budeme moci snáze sledovati další počínání nočního slídila, ba bude nám lze dobře pozorovati i každé hnutí jeho.

Divno, předivno: co pak bude lišák pořád státi? !— O nikoli. Jest už čas pustiti se do světa. Lišák však také již pozvedl způsobně přední nohu, potutelně kolkolem zašilhal a hned potom vydal se na výzkumy.

Nejprve se plíží jako had křovinami a všelikým býlím. Chvílemi se zastavuje a upiátě naslouchá. Ani pipnutí nezavadilo mu o sluch. Šumění stromů ho přece nevábí; on touží a prahne po chutné zákusce.

Tak náš ferina se loudá tiše dál a dál, pátraje bystrým okem i sluchem, kde by se co šustlo.

Nepátrá marně. Mladá nezkušená myška šla k sestřičce na besedu. Neviděly se již třetí den. Což aby se jí něco stalo! Lišák spatřiv hezoučkou šukalku, okamžitě se zastavil. Též ona všecka zaražena udiveně naň pohlížela. „Jaký to uhlažený panáček v rezavém kožichu! Jak štíhlé jeho tělo, a jak pěkně chvostnatý kord! Toť nějaký vzácný pán sem zabloudil. Nutno si jej prohlédnouti z blízka.“ Tak uvažovala myška. I neváhala a popoběhla k neznámému. V tu chvíli jistě nemyslíla na matčino moudré naučení: „Ne všechno zvidej, budeš dlouho živa.“

Rozhodnuto — vykonáno.

Lišák malinko zavrtěl ocasem a hop! — již se ubohá svíjela v ostrých zubech prohnaneho šibala. Slupl ji jako nic. Ostatně, jen mi řekněte, co jest myš na lišáka? — Ani za řeč nestojí! Kdyby to byl takhle bažant nebo zajíc! To by si poliboval. Než co není, může býti. Jen trpělivost a trpělivost, jak se říká, přivádí i růže.

Ferina nerozmýšleje se dlouho, jde dále. Znáť velmi dobře celý okolní kraj, všechny stráně, údolí, meze i roštiny. Ví, kde se ráda zdržuje zvěř, oblíbená jeho pochoutka. Pravý labužník!

Běží podle meze. Tam čenichá stopu koroptví. Rodina spí sladce a bezstarostně po útrapách denních. Ani matka netuší, že smrt blízka. Lišák šibal jako honící pes se plíží tiše a opatrně k jejich lůžku. Ještě uvažuje okamžik. Potom jedna, dvě a skokem jest mezi nimi. Bez milosti zaškrtní a zadává tu koroptev, která mu byla na ráně. Ostatní křikem rdousených sester probuzeny, rozlétnou se na všechny strany.

Ve stráni pak počítá matka, ještě strachem se třesoucí, svoje děti. Dvě mladé jsou pryč, a stará nad to ještě ovdověla.

Věru, dobrý to lov pro ferinu — jedním rázem tři kousky v chlívku. Honem je sebere, a hajdy do blízké dubiny. Tam v zášeří vystrojí si příjemnou hostinu. Však už je také čas k večeři! Chutnalo mu znamenitě. Ale dlouho nehodoval. Ve čtvrt hodině zmizelo všechno. Jen oškubané peří se válelo v chuchvalcích po zemi.

Vzácnou zvěřinou chuť k další výpravě povzbuzena. Labužník posilněn, vesele si poskočí a spěchá dále. Tato chůze zakrývá jen pružnost, která se může každým okamžikem proměnit ve smrtonosný skok po něčem živém. Náhle ztrnul jako omráčen. Zpod keře, k němuž se blížil, vyrazil náhle zajíc. Lišák však brzy se vzpamatoval a utíkal

za ním. Hnal se jako vítr, divoce, prudce. Loučku přeběhl, vlastně jakoby přeletěl několika skoky. Za loukou byl příklop. Tam se snad zajíc opozdí, a bude po něm veta.

Ale to to! Ušák přeskočil, utíkal dál a pále, utíkal jako při honu, sotva země se dotýkáje. Hop! Hop! skákal přes oranici, úprkem do stráně; jen se za ním prášilo, jak pelášil.

Marná všechna hbitost a chytrost lišákova! Dělej co dělej, nebyl s to zajíce dohoniti. Kde pak byl zajíc a jeho pronásledovatel!

Posléze loupežné chlapisko uznalo, k čemu ty zbytečné a docela marné závody. Ostatně, nač plýtvati drahými silami bez zduhu?

S hlavou sklopenou jako hříšník běře se lišák do lesa, jakoby skutečně pomýšlel na pokání. Ale ze šikmých očí mu vyzírala veliká mrzutost a sršel dlvoký hněv. Činil si výčitky. Něco podobného — kdo pak to jakživ viděl! — On a zajíc! Ale jen co pravda: prohnal větroplacha pořádně. Věru, že na to nezapomene! — Jeho jediné štěstí, že se leknutím trochu opozdil. Jak by se byl ferinovi dobře hodil! Zahnal by jím úplně hlad, a ještě něco by zbylo pro strýce Příhodu. Zítra také bude den.

Co takto přemítal, ocitl se lišák až u potoka. Ten v úzounkém korytu šepotal divné, předivné pohádky. Drobní, uhlazení oblázkové na jeho dně se smáli tichounkým řečem drobných vlnek, putujících kamsi do neznáma.

Sem každé noci přichází sluka, jež v půdě bahnité ukájí potřeby denního života. Zvláště dnes jest neobyčejně šťastna. Stále vrtá a toí svým citlivým zobáčkem ve vazké půdě. Tak se také stalo, že docela zapomněla na možné nebezpečství.

Lišák schoulen za kmenem jedlovým přemýšlí, jak se jí nejsnáze zmocniti. Ohonem mírně pošlehává, čenich křečovitě stahuje, laskominy si pohrávají hubou. Pojednou mrštný skok. Sluce zamrazilo v údech. Potom lup — chrup! a bylo navždy po bolestech — —

Vzácnou pochoutku slupne ferina jako med. Nemá nad sluky, jež se ho bojí jako nejhoršího nepřítele. Prostý jsou lesy sluk, kde tento pověstný lupič se zdržuje. A tak pravdivým se jeví myslivecké přísloví: „Není sluky, kde mnoho lišáků.“

V hojnosti žije a tyje náš lišák až do konce jeseně. Když potom uhodí silný mráz a země se pokryje sněhem, tenkráté jídelní lístek lišákův jest velice chudý. Kuchyně jeho řídí se dle toho, co příroda podává. „V nouzi všechno dobré,“ říkává se, a proto i jemu teď chutnají kosti a jiné odpadky, jichž tu a tam vyhledá a také dobře

trá ví. Nenalezne-li ničeho, čím by ukojil hlad, štěká a vyje, důkaz to, že ferinovi nastali dnové zlí. Zůstane-li tak dlouho, nezbude mu, než aby bral, kde co jest.

Lišák.

Navštěvuje dvory zpravidla v noci, výminkou i za dne. Běda kurníku, do kterého se lišák v'loupal! Kdyby tam bylo třeba 50 slepic, za jedinou noc všechny podává a odvede do svého doupěte nebo kamsi do skrýše.

Ale vždycky šťastně neskončí se takováto loupež pro lišáka. Někdy bývá přistižen, a tu z čista jasna zatřeskne rána tichem nočním, a dým jakoby závojem zastře obraz hrůzy. A když se šedé mráčky dýmu protrhnou, ferina lišák zbrcen krví zápasí se smrtí a v bolestech svíjí se na sněhu

Divně, předivně svět odplácí, ale v tomto případě jest oprávněno známé rčení:

„Za zlé činy, zlá odplata.

Václav Kálal.

Vítr.

Od hor bujný vítr letí
jako bystrý krahulík,
zahvizdne si pronikavě
jako Slavík loupežník.

Vlítne mezi kadeřavé,
bílé břízy do hájku,
zatočí jim nad hlavami
svoji svižnou nahajku

Břízy hněvně zašuměly,
vzrušeně se naklání,
ale vítr s ostrým smíchem
letí dále po pláni.

Zuřivě už chatkám cuchá
slaměné jich klobouky,
urvané kdes květy v sadě
rozhazuje na louky.

A již divně rozjede se
po hladině rybníka,
každá vlnka jako ptáče
před ním plaše uniká.

Jeho bič však nad vlnami
pronikavě zasviští,
dál je žene, až je o břeh
v bílou pěnu roztříští.

Až pak vybouří se zcela
někde zemdlen usíná,
ztichne šum a hukot v dáli —
oddechne si krajina.

J. Milot

Buď spokojen!

Maria Alfonsa.

František byl synem chudé vdovy. Těžce sháněla jeho matička nutnou obživu. Chtěla-li všude se vším vyjít, musela celé dny pracovat v továrně. Hošík býval většinou ponechán sám sobě. V těch chvílích mu bývalo teskno po matičce a plakával: „Proč jsme jenom tak chudi a maminka mne musí opouštět, aby chleba vydělala? Jednou odpoledne přišel ze školy domů. Z tašky vyňal jablíčko a vonný koláč a položil obě na stůl. Když školní věci uložil do pořádku, usedl na židli a zahleděl se na jablíčko i koláč, které dostal od bohatého spolužáka za to, že mu pomohl s úlohou. Oboje jídlo bylo tak vábné a chutné na pohled a vybízelo chlapce, aby přece ochutnal. Oči byly plné touhy po tom, hladové rty se žádostivě chvěly, ale ruky po tom nevztáhl, šeptaje: „Až přijde maminka z práce domů, rozdělíme se.“ Venku bylo chladno, nemohl jít pohrát si mezi ostatní. Bylo mu teskno, do pláče Položil hlavu na ruce, na stůl. Pomalu usínal

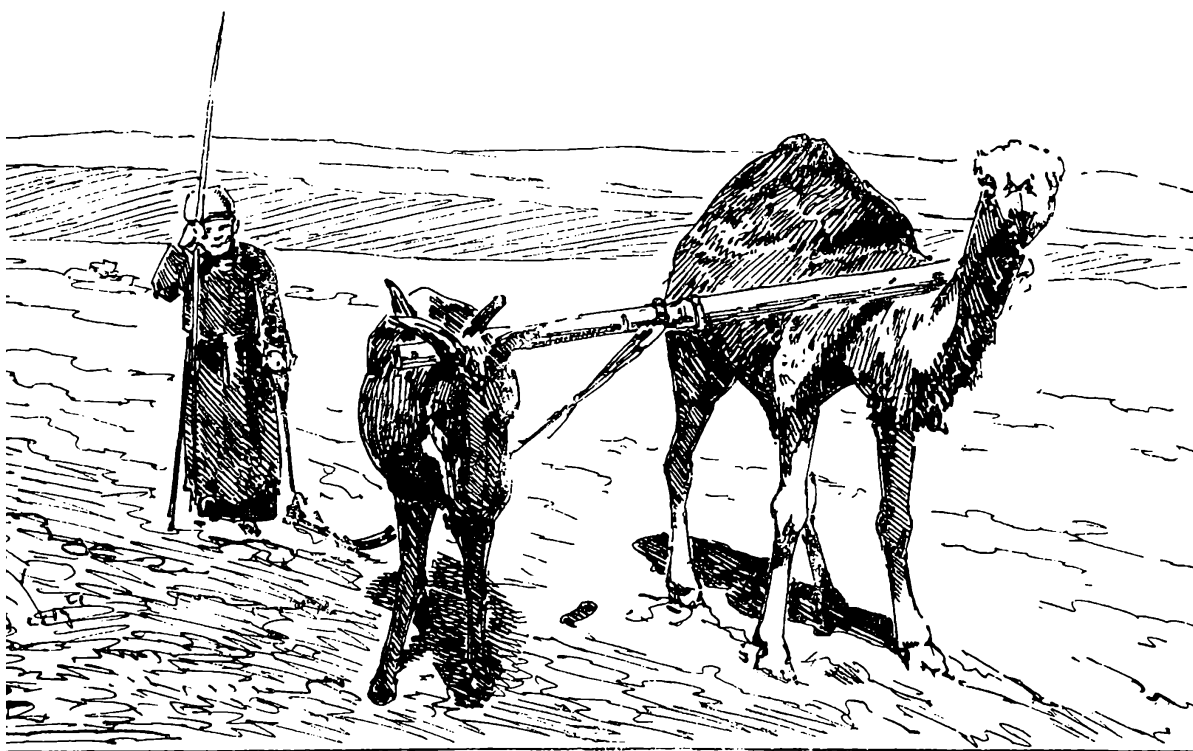
Aj! hle! Koláč i jablíčko se pohnuly. Poklonily se sobě navzájem a volaly v údivu: „Má úcta! Kde jsi se tu vzalo jablíčko?“ „A jak jsi sem přišla ty, buchtičko?“ „Je mi líto toho chlapečka, že nařiká na chudobu. Ó, kdybych mu tak mohlo vypravovat svoje příběhy ze života! Pak by již nikdy proto neplakal. Míti hodně peněz není na světě všechno. Dá-li Pán Bůh zdraví a spokojenost, může být šťastný i chudý člověk,“ zakývalo jablíčko vážně hlavičkou. Ach, vypravuj mi všechno o sobě,“ prosila buchtička a sepjala prosebně ručky. Jablíčko si otřelo červené tvářičky a jalo se vypravovat:

„Můj domov byl v zahradě na jabloni. Již dávno moje sestřičky rozpučely v květ, já jsem bylo však stále poupětem. Jeden pěkný květ mě stále tlačil do spodu, aby jen na něj slunko hodně svítilo a hrálo. Rozkvétalo jsem pomalu a bylo slaboučké, když mi opadal květ. Při sebe menším větérku jsem se chvělo obavou, že spadnu k zemi a musím v trávě bez užitku zahynouti. Moje sestra tlačící mne stále, předčila mne ve své kráse. I slunečku se musela líbit, neboť ji líbalo celičký den. Já se trpělivě choulilo mezi lístky jsouc rádo, že mi dovolí aspoň žít. Čím více ono krásnělo, plnilo se, bylo jsem smutnější vidouc, jak jsem nepatrné. Když slyšelo někdy můj vzdech, usmálo se a říkalo: „Ubohé, zakrnělé jablíčko, ty bys chtělo být tak krásné, plné a červené jako já? Zemři raději! Bez toho

z tebe nebude nic!“ Ach, jak mi tehdy bylo . Myslelo jsem, že mi srdce žalostí pukne, a uhýbalo jsem sousedce co možno nejvíce. „Umřít .! Tak krásně bylo kolem mne. Všude plno květin, na svěžím trávníku hrály a honily se dítky, vše bylo tak pěkné a já bych mělo všechno opustit?“ Moje tvářičky byly steskem bledé, smutné. Jednou z rána začalo červené, pyšné sousední jablíčko naříkat. „Ach, jak mě hlava bolí. I u srdéčka mám velké píchání a slábnu.“ Pojednou zpozorovalo, že se v něm tvoří dlouhá úzká skulina, jíž se dostal do něho nevitáný host, aby vyssál život . Hrůzou se zachvělo, červené tvářinky mu zbledly a bolestně zalkalo : „Proč jsem se jenom vychloubalo svojí krásou? Červ by mne byl nenašel, nyní však musím zemřít .“ K večeru zadul silný vítr, shodil ho na zem do trávy, řka : „Co je z tvé hezké tváře, když jsi červavé?“ Hned přiběhlo několik dítek, aby si je zvedly. Vidouce, že je červavé, odhodily je do kouta : „Co s ním? Raději počkejme na to bledoučké na stromě až uzraje,“ ukázaly na mne. Nyní jsem mělo volnost, slunečného tepla i světla dosti i ranní rosy hojnost. Zčervenalo jsem sice, ale zůstalo přece zakrnělé, nerostlo více. Bylo jsem však spokojeno. Nepřálo jsem si ničeho více. Nastal podzim. Přišel zahradník a očesal nás do košů. Menší košík s jablíčky, mezi nimiž jsem bylo i já, zanesl nás do pánova pokoje. Když hošíček šel do školy, prosil otce i matičku o jablíčko. Dali mu z toho košíku. Uviděl tam mne maličké a prosil i o to : „Máme ve škole chudého chlapce, dám mu je, jistě bude mít z něho radost,“ pravil. Rodiče mu dali i mne a když ho líbali na čelo, pochválili řkouce : „Máme tě rádi, že jsi tak hodný a máš chudé rád.“ Hošíček měl radost nejen nad pochvalou rodičů, nýbrž i nad tím vděčným úsměvem Františka za to, že mne jemu dal. Tak nepatrné jsem a co radosti jsem učinilo. Někdy je lépe a můžeme více prospěti, když si nás nikdo, nebo jen málo všímá. František mu z vděčnosti zase pomohl s úlohou. K jablíčku dostal od něho ještě pěkný vonný koláček .“ „Aj! to jsem já!“ zatancoval koláček radostně po stole. „Tak nyní vypravuj ty!“ vybídlo ho jablíčko. Koláč chvíli se zamyslel a pak započal

„Můj život je velmi podobný tvému. Z jara zasel hospodář na pole při silnici pšenici. Se zrnem plným a bělounkým dopadlo i jedno malé. S útrpným úsměvem pohlédlo velké na malé, řkouc : „Snad si nemyslíš ty slabé, suché zrníčko, že budeš také růsti a klíčiti?“ Zrníčko však rostlo, ač bylo slaboučké. Za to již sousední vyrostlo již v klas, který se stále nakláněl k silnici, aby viděl každý, kdo jde kolem, jak je hojný a se plní. Jednou k večeru šla vedle

pole stará husa s housaty, stále s nimi něco vykládajíc. Když došly plného pyšného klasu, zastavila se řkouc: „Dětičky milé, viděly jste v letoším roku krásnější a chutnější klas, než-li je tento pšeničný?“ Housata vrtěla hlavami, že ne. Klas se hrdě vypjal, řka: „To si také myslím!“ V tom natáhla stará krk, ulomila klas v půli a podala dětem řkouc: „Tu máte, pochutnejte si na něm.“ Slabý klas z malého zrníčka vyrostlý, zachvěl se v obavě, že usmrtí i jej. Husa si ho však ani nepovšimla a šla s rodinou dále. Kořen utrženého klasu zhynul a dříve utlačovaný klas bujel a mohutněl. Nepřál si však, aby

Podivné spřežení.

byl obdivován. Raději se klonil od silnice zpět a tulil k ostatním. Za několik dní potom přišel hospodář, a spatřiv ten pěkný klas na pokraji, pohladil ho řka: „Z tebe jediného může býti krajíček chleba nebo buchticka.“ Nastaly žně. Obilí bylo požato, odvezeno a vymláčeno. Zrníčka z toho klasu byla stále pohromadě. Potom je mlynář s ostatními semlel na mouku. Právě z těch zrníček kdysi nepatrného klásku oddělila kuchařka mouku a těsto na mne,“ končil koláček. „Za chvíli, až matka přijde a František se s ní rozdělí o vše, zmizíme. Máme však velkou radost, že třeba nepatrnými jsme byly, přece jsme k radosti jiným prospěly. O kdyby to všechno ten chudý hošíček

mohl slyšeti, jistě by více neplakal Ztichly. V tom hošíček pozvedl hlavu a udiveně se zahleděl na koláč i jablíčko. Když večer přišla matka domů a chtěl se s ní dělit o vše, vypravoval napřed, co od nich slyšel. Když domluvil, objala ho matka a zaslzela, řkouc: Buď spokojený se vším co a jak Bůh dává i v chudobě. Myslíš, že jsem tak moc chudá? O ne! Vždyť mám tebe hodné dítě, které je milejší a cennější zlata. Ano, ty jsi moje bohatství, ty jsi moje zlato. Jsem-li já spokojena, musíš býti i ty. Chudoba cti netratí. Jenom zůstaň vždycky hodný !“ Od té doby je František se vším spokojen

Západ.

Ztichly děti na zápraží,
ve vsi zvoní na klekání,
zlaté slunko po své pouti
do lesů se zvolna sklání.

Do lesů se slunce níží,
vlažný větřík vůni dýše,
první hvězda vyšla v nebi,
ptáček usnul v hnízdě tiše.

Červánek už také bledne,
den se kdesi v dálce tratí.
Na návsi teď bouchly dvěře —
„Dobrou noc! My půjdeme spát!“

Ž. Mírotová.

Podivné spřežení.

Napsal Ignát Zháněl.

Říkává se, že kdo se podívá někam do světa, může ledacos zajímavého vyprávěti.

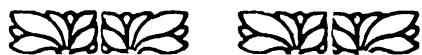
Škoda, že je poměrně tak obtížno dostati se od nás do východních zemí. Dělí nás široké moře a bývá často příliš nevlídné. Kdo nemusí, nerad se po něm plaví. Moře a voda nemá trámů, když se ztroskotá loď, není-li pomoc po ruce, bídne všichni zahynou.

Kterýsi cestující, který měl příležitost zajeti si do východních krajín, vyprávěl:

Vše je tu zajímavé. Pole bývají jaksi bídne obdělávána a také pro nedostatek deště, přinášejí malý užitek. Lidé obdělávají je způsobem nám nezvyklým. Místo pořádného pluhu mají jakousi desku a tou pole pracně rozrývají. O potah také mají nouzi. Neboť chudoba bývá ve východních zemích nesmírná.

Jednou byl jsem na vycházce za městem Damaškem a uzřel na poli prazvláštní spřežení. Oráč měl do pluhu zapřaženého velblouda a osla.

U nás by jistě nikdo nezapřáhl do pluhu rychlého koně se zdoluhavým volem; vždyť by kůň nemohl držeti kroku s volem; vůl táhl by pomalounku a kůň by spěchal. Ale v oněch krajinách si nikdo nepovšimne takových věcí. Pro ony národy jsou to maličkosti, jimž jsou zvykli. Proto nikdo se nad tím nepozastavoval, že je zapřažen u pluhu vysoký velbloud s malým oslíkem, jenom já jsem se divil podivnému spřežení i dlouhanskému biči, jímž je majitel poháněl.

Alexandrie.

Dnešní Alexandrie jest městem obchodním a jest jakýmsi předělem mezi Východem a Západem. Kdysi bývala slavná jako středisko umění a vědy, dnes jest pověstná svými obchody. Bavlna, cukrová třtina a všechny plodiny celého Egypta a Nubie zpeněží se na alexandrijském trhu a rovněž tak obratem ruky odbude se zboží přinesené z Evropy. Jak zcela jinak bývalo tu za Ptolomejců. Za Ptolomea I. žili tu

učenci na útraty státní, aby se mohli bezstarostně oddávat vědám a umění. Zde žil řečník Demetrios Phaleros, který dal popud ku založení pověstné knihovny, zde záhady světa řešili slavní matematikové, jako: Euklides, Kleobulus, Pythagoras a Xenophanes, zde působili lékaři Erasistratos a Herofilos, zde umění malířské zveleboval Apelles z Kosu, zde žili: Thales a Solon, Eratosthenes, Appolodoros, Hipparthos a j.

Alexandrie založena byla r. 332 př. Kr. Alexandrem Velikým. Na těchto místech jen jako pohraniční stráž stávala ves Rhakotis.

Arabská ulice.

Na tuto vísku po dobytí Egypta upozorněn byl Alexandr. Opustiv Memfidu, plul po Nilu do Kanopy a odtud k jmenované vísce. Vystoupiv na břeh, poručil staviteli Deinokratovi, kterého přivezl s sebou vyměřiti polohu města. Pověst vypravuje, že Deinokratés rozprostřel na zemi plášť a dle něho sestavoval plán. Jiná pověst vypravuje, že Deinokratés k naznačování ulic užíval bílé hlínky a když se mu této nedostávalo, mouky. Ale ptactvo přilétalo a mouku sezobalo. To bylo Alexandrovi dobrým znamením, že město zkvete.

A zkvetlo. Již za Ptolomea II. dosavadní město nepostačovalo, muselo se rozšiřovati. Tehdy vybudován tu nádherný chrám boha Serapida. Dnes stojí tu z celého chrámu pouze sloup, zvaný Pompejův, který ku počtě Diokleciána byl postaven před chrámem.

Alexandrie měla své doby moci a slávy, ale i dobu úpadku. Nejlépe prozrazuje nám to počet obyvatelstva. Ve starověku mívala Alexandrie 800.000 obyvatelů, za doby úpadku však pouze 5.000 duší. Má-li dnešní Alexandrie již zase 400.000 obyvatelstva, za to povděčna musí býti Mehemedu Alimu. Věda, že jen obchod a průmysl mohou

Ležení Beduinů.

opět povznést město, hleděl použití všeho, co by obchod a průmysl podporovalo. A tuše, že se to může státi jen průplavem, který by spojoval celou nilskou deltu a tím Ponilí, sehnal z celého Egypta na 113.000 mužů, žen a dětí a ti všichni rukama musili vyhrabávati průplav, zvaný mahmudijský a který dnešní Alexandrii skutečně učinil obchodně proslavenou. Že tisíce Egyptanů při tom zahynulo, rozumí se samo sebou. Lepší budoucnost potomků vyžaduje oběti přítomného lidstva.

Alexandrie skytá mnoho obrazů. Část obývaná Evropany, zvláště Francouzy, jest nádherná, kdežto čtvrti [arabské a beduinské] zejí

nejbídnejší chudobou a nejodpornější špinou. Domy jejich nebo stany jsou na všechny strany a páchnou zápachem jen Orientu vlastním. Uličky jsou úzké, klikaté, tmavé a v nich tísní se davy Arabů, černochoů a beduinů. Chtěli-li jste tyto části poznati, procházíte tudy rychle. Nečistota vyžene vás brzy do čtvrtí evropských, jež vábí výstavností i čistotou.

K. J. Z.

Zaječí rek.

„Podzim jest a honů doba,
kdy se všechna lidská zloba
na zajících vylévá;
kdo jen v polích prodlévá,
sotva udělá tři skoky,
ucítí hned v zádech broky!“

Tak hovoří k zajíci
máť se strachem na líci.
Ale bujný zajíc mladý
nedbá pranic její rady,
vzdorně hlavou pohodí
a pak pyšně prohodí:

„Což jsem ledajaké zvíře,
abych stále dřepěl v díře,
neb nějaký hloupý pes,
abych do boudy si vlez‘?
Volný jsem a volný budu,
nedám vzít si naši půdu!“

Dole ta jsme vždycky měli,
pravím ti — při hlávce zelí! —
náš byl, jest a bude lán,
na něm pouze zajíc pán!
Svobodný jsem — tisíc hlávek! —
nebojím se vran a kavek,
vzdoruji též myslivcům,
vysměji se jejich psům!
Zrovna teď si podle chuti
v panské řepě proskočím,
strašákovi před očima
kloboučkem si zatočím —“

Matka, jak to slyšela,
zbledla chudák docela;
prosí ho a zapřisáhá,
pláče — marná její snaha!

Zajíc dal si klobouk stranou,
vyšel z lesa hlavní branou,
hvízdal skákal do kola.
Potom skočí na kopeček,
posadí se na boběček
a hrdinsky zavolá:

Hoj! vy páni myslivci,
kde jste který, ukažte se!
Snad se neskrýváte v lese?
Slyšte co vám říci chci!
Vy jste u nás vetřelci.
k tomu praví zbabělci:
bojíte se zajíců!

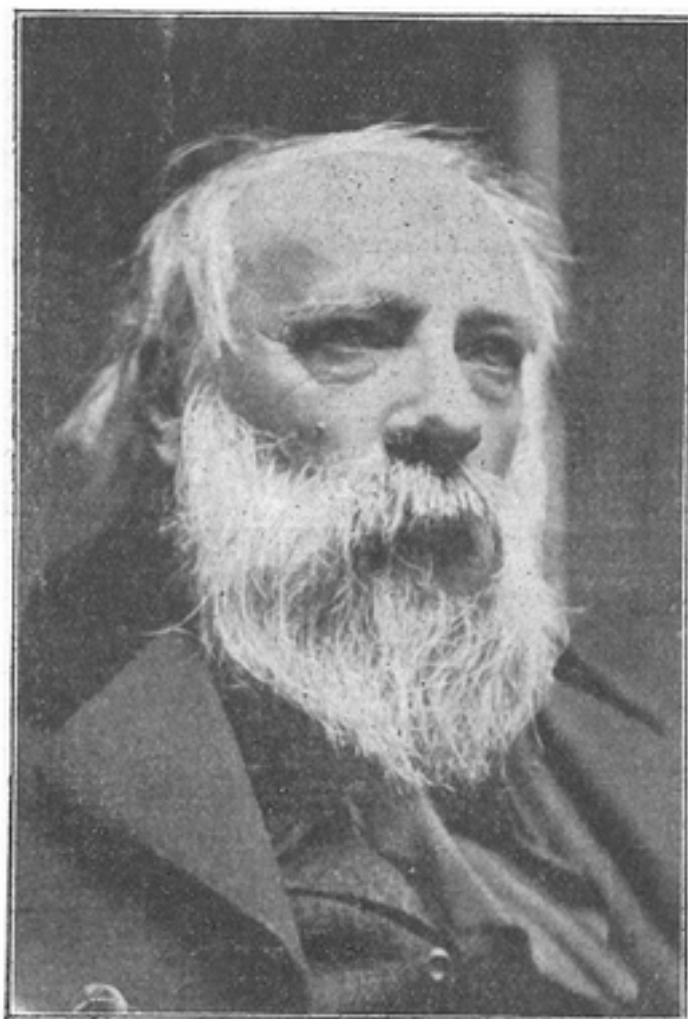
Proto máte psy a zbraně.
Kdybych si tak na vás dup‘,
nebo vykřik‘ odhodlaně,
ze psů nezbyl by ni chlup,
z vás ni stopy střevíců!
Haha!

V tom pes v dáli štěk‘,
krčí zaječí se rek,
v bázni sotva hlavu zdvihá,
ušima jen pilně stříhá!
Náhle v poli na souvrati
vidí cos — a strach ho schvátí.
„Myslivec to a s ním pes!“
řek‘ si v duchu a již letí
horem pádem v blízký les. —
Zatím byly to jen děti.
Smály se a tleskaly,
„Puj! zajíčku!“ volaly.
Zajíc zatím doběh‘ domů,
tam se chlubil kde jen komu,
na hrdinu hrál si tam,
nevěřil však tomu sám!

J. Milota.

Jaroslav Vrchlický.

Dopěno! Dotrpěno! — tak napsáno v předním českém listě, když v noci dne 9. září rozlétla se po širých českých vlastech zpráva, že ve $\frac{3}{4}$ 10 hod. večer téhož dne navždy zavřely se oči, které všady jen krásu viděly, že dotlouklo srdce, které vždy jen po vznešeném toužovalo, že vybila se mysl, která vždy jen o pravém a vzácném umění žila,

Jaroslav Vrchlický.

že zemřel největší básník skoro celé současné Evropy — Jaroslav Vrchlický.

Česká poesie jeho odchodem ztrácí mnoho. Onť svým uměním přímo vykouznil nové, zvučné a ohebné jazykové bohatství. Jeho vlivem a pílí dosáhla česká literatura evropské moderní úrovně, ba, nelze upřít, že Jar. Vrchlický jest na českém básnictví objevitelem nových ideových světů, jest tvůrcem nových forem a šířitelem nového,

lahodného slohu. Není v literárním umění slovesné formy, o niž by se byl nepokusil, v níž by se zdarem nevytvořil celé bohatství slovesných skvostů pro jazyk náš tak důležitých a významných. Všecky jeho práce bezesporně obsahují mnoho jemného přízvuku a hudebního koloritu. Všecky také prozrazují, že byl nejen zadumaným snílkem, ale i myslitelem. Ve všech jeho dílech zdánlivě se sice tají, ale jiskrami srší hluboké jeho vzdělání filosofické a probleskují i veliké otázky reformní, zvláště sociální. Così kosmopolitického jeví se v jeho básních, ale při tom zrcadlí se v nich, že byl Čechem, jehož vlastenecké tužby a dychtění vždy znova a znova pobádaly, aby svůj mateřský jazyk povznesl k plnému lesku a třpytu. Proto také jeho formy jako jeho látky neznaly mezí. Přes sto svazků vytvořil a právem může o něm Arne Novák říci: „Od dob Lope de Vegy nevykazuje evropské básnictví příkladu podobné plodnosti.“

Vrchlický je především lyrik, ačkoliv vytvořil také přes třicet dramat. Ale při svém lyricismu zvláště zpočátku pěstoval básně poloepické, až se posléze tomuto směru úplně odcizil a kratšími i delšími básněmi čistě epickými probil se k uzavřenému a pevně sečláňovanému eposu, ve kterém snad napsal díla nejlepší: faustovskou báseň „Twardovski“ a skvělý epos o pádu Jerusaléma „Bar Kochba.“

Při své přímo genialní pili naučil se znáti dvanáct jazyků, jež plně ovládal, a snad plným právem možno říci, že se jim učil z lásky ku svému národu; naučil se jim, aby poznal krásy nejvýznačnějších děl světových literatur přímo z originálu a poznav je mohl nám pečlivým překladem otevřítí výhled do literárních skvostů cizích literatur. Přeložil Danta i Milтона, Carducciho i d'Annuncia, Viktora Huga i Lecontea de Lislea, praerafaelisty i Swinburna, Göthea i Schillera, Hammerlinga i Lingga, Calderona i Camoensa, Byrona i Shelley a j. v.

Jaroslav Vrchlický, svým rodným jménem Emil Frida, narodil se dne 17. února 1853 v Lounech na konci Pražské ulice v domku s doškovou střechou č. 103, kdež jeho otec měl obchod se střížním zbožím. Ale nebylo malému Emilovi ještě 5 let, když přestěhoval se otec do Slaného. Že zde však Emilovi nesvědčilo, dán byl do Ovčar u Kolína, kdež byl strýc jeho, Ant. Kolář, farářem. Zde pobyl až do devátého roku zmohutněv a utuživ se na těle i na duchu. Zasluhu o rozvoj ducha zvláště má Alois Kolář, jenž byl tehdy u Plzně kaplanem a do Ovčar často přijíždíval; jsa mysle živé a veselé na chlapce mocně působil. Vedle něho byly to zvláště pohádky, jež malému Emilovi vypravovávala babička Anna Tailova a písně její dcery Anny.

Uměje pak již čísti, často se nepozorovaně vplížil do strýcovy knihovny a dopátrav se tu mnohého klasika jako: Shakespearea a Cervantesa, četl je. Na tuž dobu vzpomíná velmi vroucně v knihách „Má vlast“ a „Duše mimosa.“

R. 1862 dán byl na slánské gymnasium, ale již po roce je opouští a dobrovolně pro němčinu opakuje první třídu u Piaristů v Praze. Po 5 letech přišel na soukromný ústav Jana Jungmanna, aby přivykl vyučování českému.

Zatím otci vedlo se ve Slaném nevalně. Po několika obchodních nezdarech přestěhoval se do Domažlic a Emil chtěje získati ztraceného roku a otci ve starostech ulehčiti, zamýšlel sextu „přeskočiti“. Ale nepodařilo se mu, ačkoliv za vedení doporučeného žáka Jos. Thomayera pilně se učil a pečlivě ke zkoušce připravoval.

Od této doby pojilo ho s Thomayerem úzké a upřímné přátelství. Jednou z příčin jejich přátelství byly literární tužby, neboť již tehdy oba mladíci odvažovali se mnohých literárních pokusů. Bojíce se pak disciplinárního vyšetřování a trestu, hledali pro své literární pokusy pseudonymy a Thomayer sestaviv svůj pseudonym (R. E. Jamot), navrhl Fridovi jméno po říčce Vrchlici u Kutné Hory „Vrchlický“ a mladistvý pracovník na českém Parnassu jméno to přijal a zůstal mu věren. První jeho práce uveřejněna byla v r. 1871 ve Světozoru č. 26. a pak po první sbírce „Z hlubin“, básnil Vrchlický s obdivuhodnou plodností. Všecky jeho práce tvoří dnes celou knihovnu. Prvním jeho nakladatelem byl J. Otta, knihkupec v Praze.

Odbýv si r. 1872 studia gymnasiální, věnoval se bohosloví, ale již po prvním semestru přestoupil na fakultu filosofickou, kdež věnoval se studiu moderních jazyků, zvláště románských. Maje dosti často starost o to nejnutnější byl rád, když doporučen byl Arnoštu Denisovi, nyní známému francouzskému historikovi a příteli Čechů, za učitele češtiny. R. 1875 stav se vychovatelem synů hrab. Montecuccoli—Laderchi strávil s nimi rok v Itálii. Po návratu stal se supplujícím učitelem na učitelském ústavě v Praze a po roce přijal místo tajemníka na české technice. Vykonav mnohé cesty, pilně přispíval skoro do všech českých listů a řadil knihu ke knize. Obdržev hodnost čestného doktora filosofie, povolán byl za mimořádného profesora všeobecné literatury na české universitě a dne 5. května 1898 stal se řádným profesorem. Dne 12. prosince téhož roku povolán ministerstvem kultu a vyučování do znaleckého sboru pro obor literatury.

Že sklídl za svoji velmi záslužnou činnost mnoho vděku i nevďěku, rozumí se samo sebou. Zajímavo však jest, že více vděku získal

u cizích než doma; i na něm osvědčila se ta stará pravda, že nikdo ve vlasti nebývá prorokem. Přes to vše Vrchlický zůstal a zůstane Vrchlickým a národ český musí mu býti vděčen, že jeho jazyk povznesl, jeho literaturu obohatil. Uznává-li jeho zásluhy cizina, tím více musíme my. Pro tyto zásluhy byl jmenován členem mnoha učených společností zahraničních skoro od všech evropských národů, doma jmenován čestným měšťanem mnoha českých měst. Ty pak, milý čtenáři, teprve po letech poznáš, koho v něm český národ ztratil.

K. Zákoucký.

Na vlnách dobra i zla.

Historický obrázek. — Napsal **Luděk Novák.**

I.

Když se r. 1090 přihlásilo jaro, netušil Konrád, brněnský kníže, že mu ku starostem o údělné knížectví a hospodářství vůbec přibudou ještě jiné starosti a to mnohem horší těch, jež ho tížily. Ovšem, tušiti je mohl, ale nedbal. Domníval se, že vše, co koná z popudu svého dobrého srdce, dobře koná. Ale mýlil se.

Mezy syny Břetislava I. nikdy nebývalo lásky bratrské, nǎrci-li shody bratrské. Pět jich bylo: Spytihněv, Vratislav, Konrád, Jaromír a Ota, ale skoro všichni stále žili v rozporu. Nejméně lnuli k Vratislavovi. Sám tím byl vinen. Jsa miláčkem matky své Judity, kteráž byla původem Němkyně, více oblíbil si řeč německou [než českou a také více Němcům než Čechům přál. To hnětlo jeho bratry a proto nevražili naň. A vlivem této nevraživosti bujela v srdci Vratislavově mstivost a nedůvěra, což bylo příčinou, že bratři jemu také nedůvěřovali. Cokoli podnikali, podnikali bez něho a to ho znepokojovalo, dráždilo a proti nim popuzovalo.

Mezi syny Břetislavovými nebylo smíru trvalého, nebylo upřimné lásky.

Když Spytihněv, který po otci na trůn dosedl, zemřel a na trůn dosedl Vratislav, byl by svým bratřím rád dal svoji moc cítiti, ale nemohl. Báł se. Musel se báti. Kdyby se spojili, byli by mocnější a na pomoc císaře německého počítati nemohl. Ten potřeboval pomoci

jeho. A Vratislav jsa ctižádostiv, také mu jí poskytoval a tím bratry na pokoji nechával.

A bratři Konrád, Jaromír a Ota k sobě lnuli. Konrád jsa srdce nejšlechetnějšího nejvíce jejich důvěry požíval. Byl jaksi hlavou jejich spojenství.

Když dne 6. června r. 1086 zemřel Ota Sličný, kníže olomoucký, utekla se vdova po něm kněžna Ofka s dětmi svými Svatoplukem a Otíkem pod jeho ochranu a Konrád jí neodřekl.

To rozmrzelo Vratislava. Byl by snad s vojskem přitáhl a kněžnu Ofku i bratra potrestal, ale nemohl, měl právě starosti s Míšní, již za každou cenu umínil si opanovati.

Když pak ji opanoval, pozapomněl, ježto Konrád neposkytl mu příčiny, aby si na ně vzpomněl.

Ale zatím rok vystřídal se s rokem a Svatopluk i Otík dospěli a rozhodli se dědictví oteckého se ujati a jím společně vládnouti. Ale ujavše se knížectví olomouckého, nepožádali krále Vratislava za potvrzení a tato nevšímavost ho rozmrzela.

Sám snad by si byl toho ani nepovšiml, ale jeho rádce Zdirad upozornil ho na to a to z nenávisti ke Konradovi. Namluvil Vratislavovi, že tak synovci učinili z návodu Konradova, ježto Konrad touží úplně Moravu od Čech odloučiti a ji samostatnou učiniti.

A král Vratislav uvěřil těmto řečem a dal se svést. Nepomyslel, že tak činí Zdirad ze msty, ježto za knížete Spytihněva toužil Zdirad, aby se stal nejvyšším lovcím, ale Spytihněv pominuv ho, jmenoval lovcím bratra Konráda a tím v jeho srdce zasil símě neukrotitelného hněvu. Zdirad vetřev se ve přízeň Vratislavovu, stále byl na stráži, aby použil každé příležitosti, která by se mu naskytla, aby mohl Konráda pokořiti. Nyní měl příležitost vítanou. Chopil se jí a jednal a král Vratislav jeho řečem uvěřil a chystal se na Moravu.

O jeho přípravách k zájezdu na Moravu, aby tam svoji moc a vážnost obnovil a upevnil, Konrád se dozvěděl. A znepokojil se tím. Starosti a obavy dolehly naň celou svou tíhou. Zasmušen a zamlklý byl pojednou. Všichni domácí to na něm pozorovali.

Nejprve choť Vilburka. Ač sama od nějaké doby churavěla, všecka se nyní jeho zamlklostí zarazila a jaksi ustrašila.

„Co je ti?“ tázala se všecka znepokojená.

„Nic!“ řekl hlasem pevným a pokud dovedl, i radostným.

„Praviš nic a přece na tobě patrno, že tvoji hlavu něco tíží!“ odpověděla mu stísněně.

„To se jen domníváš! Malá chmura kmitla se mi hlavou a trochu mne znepokojila a ty již jako vždy něco těžkého tušíš,“ řekl, aby jí neznepokojil.

„A kdykoliv jsem něco tušila, vždycky jsem dobře tušila odpovídala hlasem, jenž svědčil, že ji odpověď neupokojila.

„Inu ovšem, ovšem, ale tentokrát odpovídal kníže Konrád v patrných rozpacích, nevěda, co by řekl.

„Je to něco vážnějšího Prosím tě, svěř se mi!“ žádala kněžna Vilburka.

„Je to více než vážné. Pochybil jsem. Ale nemohu za to. Myslel jsem, že jedním dobře. Nač také potřebí Svatoplukovi a Otíkovi potvrzení Vratislavovo, když jen své dědictví po otci převzali. Ale Vratislav o tom jinak smýšlí. Chce poddanství, závislost. Jsa uražen, že nepřišli požádati ho, aby je uvedl v držení knížectví olomouckého a v něm je také potvrdil, vytrhl proti nim s vojskem, Olomouce dobyl, je vypověděl a knížectví svému synu Boleslavovi udělil . .“

„A kdy?“ s patrným poděšením tázala se kněžna.

„Právě v tyto dny!“

„Je to možné?“ tázala se tím udiveněji.

„Mám bezpečné zprávy!“

„Věř, ani bych nemyslila, že by tak mohl jednat. Vždyť jest strýc jejich!“

„Ó, Vratislav dovede jednat mnohem hůře!“ skoro s povzdechem pronesl Konrád,

„Snad se klameš!“

„Ba, neklam!“

„Vratislav jest schopen mnohem horších věcí. Došly mne právě zprávy,“ řekl s hlasem patrně rozechvělým a nezvyklý přízvuk jeho hlasu kněžnu Vilburku polekal.

„A jaké?“ otázala se ustrašeně a s patrnou nedočkavostí pohlédla na knížete:

„Vratislav se vším vojskem táhne k Brnu, aby i mne potrestal, že jsem po čas jejich nezletilosti jejich dědictví spravoval a že jsem jich neposlal, aby šli a jemu se poklonili a otecké dědictví z jeho ruky přijali,“ vykládal Konrád se zjevnou roztrpčelostí.

„Ale vždyť jim to patřilo!“

„Inu, patřilo, ale český král jinak na to hledí. A zvláště Vratislav, jenž jest pánovitý, nedůvěřivý a při tom mstivý.

„A přitrhne-li, co si počneme?“ ulekaně tázala se kněžna Vilburka.

Litold vrhl se jí k nohám

„Musím se připraviti, než přitrhnou. A proto mám starosti. Tak lehce se nepoddám. Jednal jsem jako strýc nezletilých dětí správně a nyní za to jednání mám býti potrestán? — Brániti se budu do posledního vzdechu .“

„Což myslíš, že dojde k boji skutečně?“

„Neznáš Vratislava i nevíš, že třeba se na hradě zásobiti a opevniti,“ řekl a zůstaviv churavou Vilburku její rozčileným myšlenkám, sešel do nádvoří a jsa pevně rozhodnut brániti se proti bratrovu vojsku, přitrhne-li s ním ku hradu, zavolal starší ze svých zbrojnošů a prohlížel s nimi opevnění a kde je našel chatrnější, poručil je opravit a sesílit.

A měl Konrád spolehlivé správy. Ještě nebyl s opravami úplně hotov, když k Brnu přihnala se Vratislavova vojska a obklopila hrad.

Konrád stál na věži svého hradu a vážně pozoroval pohyb bratrových vojsk. Neušlo mu, že se Vratislav připravuje k důkladnému obležení. Jezdě na svém koni, poroučel vůdcům jednotlivých oddílů, kde se mají postavit a dalších rozkazů čekati.

Na druhé věži byl starý zbrojnoš Těmata a s ním Konrádovi synové Oldřich a Litold a dceruška Jitka.

I Těmatovi neušla Vratislavova obezřetnost. Dobře viděl, jak silnější oddělení staví proti pevnějšímu opevnění, menší oddíly proti opevnění slabšímu. Také na to upozornil oba chlapce a příčinu toho jim odůvodňoval.

Jitka neměla o to žádného zájmu, spíše, slyšíc o boji, strach pociťovala. Bála se o matičku. Věděla, že jest dosud churava, i obávala se, aby se nyní za válečné vřavy stav její nezhoršil. I přemítala v duchu, nešlo-li by boji nějak předejít.

A přemítajíc, náhle se zaradovala. Napadla jí myšlenka a domnívala se, že jest dobrá.

Zatáhla Litolda za rukáv jeho košilky a když se Litold k ní poobrátí, svoji myšlenku s ním sdělila.

„Musíme boji zabrániti!“ odůvodňovala svůj návrh.

„Což se bojíš?“ nerozuměl jí dobře Litold.

„Bojím,“ netajila se Jitka.

„Ale tatínek se nebojí,“ s patrnou hrdostí oznamoval Litold.

„Slyšela jsi přec, že doufá, že se ubrání .“

„Slyšela, ale je tu matička a po těžké nemoci jest dosud dosti slába! Jak snadno mohla by se ulekati a nemoc by se jí uohla vrátiti a starostmi a obavami zhoršiti, a pak mohli bychom ji ztratiti!“

„A co chceš?“ nechápal ji Litold stále. „Myslíš, aby tatínek vyšel z hradu a vzdal se strýci na milost i nemilost?“

„Nemyslím a také nechci, aby tak učinil, ale myslím, půjdeme-li my a budeme-li strýce prositi .“

„Inu, to bychom mohli, ale bez otcova svolení tak ne- učiním!“ mínil Litold.

„A otec nesvolí!“ připomenula mu Jitka a slze vstoupily jí do očí.

„Pak od té myšlenky musíme upustiti,“ skoro lhostejně pozna- menal Litold.

„A matička se nám uleká a zemře,“ řekla Jitka a slze, které jí až dosud jen v očích stály, počaly jí kanouti po líčkách.

A tyto slze obměkčily Litolda.

„Víš co, pojď a řekneme to matičce. Snad dovede lépe rozhod- nouti než my!“

Jitka byla s tímto návrhem srozuměna. Všecka se upokojila. Chopivši Litolda za ruku, spěchala s ním do komnaty matčiny.

Kněžnu Vilburku zastihli v pokoji. Seděla v křesle před lůžkem a o čemsi přemítala.

Litold, sotva vstoupili k ní do komnaty, vrhl se jí k nohám, a vypověděv, co se děje před hradem, prosil ji, aby svolila, že půjdou do tábora strýcova a prositi ho budou, aby upustil od boje a otci odpustil.

„Strýc Vratislav nemá otci vašemu čeho odpouštěti, ničím se váš otec neprovinil,“ upokojovala je kněžna Vilburka.

„A proč tedy tolik vojska kolem hradu?“ podivil se Litold.

„Že chce král Vratislav trestati vašeho otce, že se vašich osi- řelých bratrancův ujal!“ vysvětlovala Vilburka.

„Ale proto přece neměla by téci krev lidu nevinného!“ mínil Litold.

„A což matičko, kdybys ty nám teď zemřela?“ roztesknila se Jitka a k matičce se vroucně přitulila. „Kdyby tě zabili!“

„Bláhové děti!“ usmála se kněžna.

„Všecko je možné, matičko, a proto dovol, abychom šli ke strýci .“

„Nikoliv, děti! — Já půjdu sama. Jen Těmatu mi zavolejte, půjde se mnou, aby mi byl oporou. Jiný o tom nesmí věděti,“ řekla a děti odběhly, aby přání matčino vyplnily a Těmatu přivedly.

Když Těmata přišel, zasvětila ho Vilburka ve svůj úmysl a na cestu do Vratislavova tábora počala se připravovati.

(Příště dále.)

Svoje i cizí.

Napsal M. Čiřtákov.

Jeden sedlák měl souseda. Soused ten měl velmi bohatý sad — jako les, zrakem člověk jej nepřehlédne; hrozná množství jabloní, hrušek, sliv, višní; čím déle rostou, tím více se rozprostírají, ovocem pak každoročně tak jsou ověšeny, že větve nutno podpírat, sice, dej pozor, zlomí se.

Sedlák počal mu toho závidět, i zachtělo se mu vypěstovat si sad ještě bohatší, než je sousedův. A tu volá své tři syny i praví jim:

„Moje milé děti, moje děti rozmilé, moje děti nerozumné! Zachtělo se mi vysádit sad lepší, než má náš soused. Jděte tedy kam vás oči ponesou, do dalekých krajin zámořských, za teplá moře, — tam, jak je slyšet, všecko jde jinak, než u nás, a všecko dopadá lépe, než u nás: cokoli člověk zaseje, cokoli zasází, všecko roste znamenitě, přinese stonásobnou úrodu. Poučte se u zámořských lidí, vraťte se do rodué země a našázejte sad lepší, než má soused náš, sobě samým k užitku, dětem svým k radosti, mně pak jako vzpomínku na duši po smrti.

Dva bratři šli do krajin zámořských, na moře teplá. Hledí a diví se: nikde není ani sosničky, ani jedličky, ani břízky, ani osikového lesu, a kamkoliv se člověk podívá, — samé sady vinic; v sadech pak lid jen jen se hemží; zemi kopou, vodou zalévají, větve čistí, kře přivazují ke kolkům.

Přistoupili k nim bratři, hluboko se klánějí a praví k nim uctivě, jak je obyčej u Rusův:

„Jsme ditky otce nerozumné, přišli jsme se k vám naučit moudrosti zámořské: ukažte nám, jak sázet sady?“

Taková řeč zámořským lidem byla po chuti, tuze se jim tedy zalíbila. Berou k sobě ruské bratry za dělníky, podrobují je těžké práci; jíst pak dávají neustále maličké kousky, místo polévky pak — jakési vařené kořínky. Pracují bratři horlivě, všeho si všímají i uč sázet sady, pěstovat vinice. Za práci dali jim zámořští lidé po révovém keři a po penízku peněz. I vrátili se domů takoví veselí a plní radosti.

Třetí bratr pak nikam nechodil do ciziny; nýbrž vyšel časně ráno na pole, pomodlil se k Pánu Bohu, pozdravil se s červeným slunečkem, padl na syrou zemi, políbil její mateřskou hruď a popatřil na modrou oblohu i se slzami řekl srdečným hlasem:

„Pane Bože můj! Otevři mi rozum, nauč mně nerozumného, kam mám jít a poučit se, jak sady sázet, by vlastní otec nerozhněval se.“

I uslyšel tichý, velmi tichý, takový něžný, laskavý hlas:

„Jsi nerozumné dítě! Nač bys chodil z rodné země? Nauč se zde u dobrých lidí moudrosti, vlastní zemi příhodné; raď se pak s červenou

Král vrabců v Paříži.

září ranní s palčivým slunečkem poledním, s větry tichými i bujnými, s teplými i chladnými nocmi, s rosami i mlhami, nejvíce však — s vlastním úsudkem.“

I šel k sousedu a naučil se u něho svoje ruské stromy sázet, podle svého způsobu sady pěstovat a dostal od něho darem asi tisíc mladých kořenův.

Zasadil první bratr révový keř — nic nevyrostlo.

Zasadil druhý bratr révový keř — jen suchá tyčinka zůstala.

Nasázal třetí bratr mladých kořenů; — rozrostl se sad jak Boží ráj: na jaře všecko bylo obsypáno květy jako sněhem; na podzim ověšeny stromy jablky jako zlatem a červenou tkaninou. I sami je jedí, i na trh je vozí i do zásoby nakládají pro strýce Příhodu.

Z ruského přeložil A. G. Stí

Král vrabců v Paříži.

Napsal Ignát Zháněl.

V okolí velké a nádherně upravené veřejné zahrady zámku Luxemburského v Paříži, znají všichni lidé pana Claira (čti Kléra). Jest úředníkem u celního úřadu a zároveň též velikým přítelem všeho zvířectva. Je mu dobře známo, že ve velkých městech, jako je Paříž, daří se všemu ptactvu velmi zle. Zrní, kterého skytá venkov ve velkém množství, není v městě, též tam není stromů, na nichž by byly housenky, chrousti a jiná havěť, již se živí ptactvo. Ptáci velkoměstští živí se tedy tím, nač padnou. Neopovrhují ani tou nejmizernější stravou, sežerou vše. Z hladu jsou drzí, dotěrní a ničeho se nebojí.

Pan Claire chodí každodenně dvakrát zahradou luxemburskou. Ráno před osmou a odpoledne po druhé hodině, neboť kancelářské hodiny jsou ve všech úřadech v Paříži od osmi ráno do dvou odpoledne. Když jde odpoledne domů, zastaví se vždy v oné zahradě a tu skytá se divákům zvláštní podívaná.

Vrabci celého okolí znají svého přítele. Zdá se, jakoby jim známa byla i hodina, ve kterých vždy docházívá. Neboť sotva přijde do zahrady, slétají se se všech stromů, na nichž čekávají jeho příchodu; se všech stran ho obletují a někteří jsou tak důvěrní, že mu sednou na rameno, ba i na klobouk i na jeho zdvižené ruce. Pan Claire krmí totiž po celý rok každé odpoledne vrabce v této zahradě a proto ho znají.

Když vysypal na zemi zrní, drobty chleba a rohlíků, pochutnávají si vrabci na darech, kterých jim uštědřil šlechetný dobrodinec. Pan Claire dal některým ze svých miláčků také jména. Když zavolá: „Pipi“ anebo „Žoli“ anebo nějak jinak, přilítne takto pojmenovaný vrabec a usedne na napřaženou ruku.

Lidé rádi se dívají na tohoto přítele ptactva a protože se tak stará o vrabce, dali mu přezdisko „krále vrabcův“.

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

		ti		ci	
		zích	rě	na	sto
la	slou	od	vlast	te	slá
mluv	ni	Kol	čí	Ja	va
čhům	ra	te	ny	va	Nech
		Če			

2. Roháček.

a	a	a	a	e	Český hud. skladatel,
e	l	l	l		český malíř,
m	š	š			dravec,
t	t				město české,
v					souhláska.

3. a)

První s druhou trvá 30 dní,
kus je léta a kus jeseni;
druhou s první kněžský oděv jest
kdo uhodne, buď mu za to čest!

3. b)

První, druhá, třetí, čtvrtá
potravu všem včelkám skytá;
čtvrtá, pátá také s šestou
ukazovací náměstkou.
Všech šest v celek-li spojíš,
příjemnou roční dobu zviš.

Rebusy.

4.

$$\textcircled{d\varepsilon} \textcircled{pi} + \overline{\text{no}} = \begin{matrix} \text{je} \\ \text{po} \end{matrix}$$

5.

$$\text{po} \overline{\text{dlo}}$$

6.

$$K_{100 \text{ m}^2} \mid Y^{\circ} A_{ry}$$

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 1.

1. Javor, Karel, kachna, Halek, oliva, jícen, Mekka, krýsa, hájek, Praha, Marek. Vrchlický Jar. — 2. Jádra, sádra, Dráva, tráva. — 3. Závorka. — 4. Kolmice. — 5. a 6. Školní úlohy. — 7. Tříkolka. — 8. Pozvání na ples. — 9. Zábava.

OBSAH:

Podzimní. Báseň od Edv. Elpla. — Dva bochníky chleba. Arabská pohádka. Vypravuje A. Novotný. — Králíček. Báseň od J. Miloty. (S obr.) — Za zlé činy — zlá odplata. Od Václava Kálala. (S obr.) — Vitr. Báseň od J. Miloty. — Buď spokojen! Od Marie Alfonse. — Západ. Báseň od Ž. Mirotové. — Podivné spřežení. Napsal Ignát Zháněl. (S obr.) - Alexandrie. (S dvěma obrázky.) Od K. J. Z. — Zaječí rek. Báseň od J. Miloty. — Jaroslav Vrchlický. (S obr. Od K. Zákouckého. — Na vlnách dobra i zla. Historický obrázek. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.) (S obr.) — Svoje i cizí. Napsal M. Čištakov. — Král vrabců v Paříži. Napsal Ignát Zháněl. (S obr.)

Křížová cesta.

Vytah z Odpustkové modlitební knížky.
Dle původních pramenů napsal Dr. Jan
Nep. Ševčík. :::

S úchvalou posv. Officia v Římě.
Stran 32. Cena 30 hal.

Na skladě má

Benediktinská knihtiskárna
≡ v Brně. ≡

Perly posvátného řečnictví.

Částečně dle kázání Bedřicha Geisslera,
podává V á c l a v O l i v a.

Vyšel svazku VII. sešit 3. Cena 2·20 K.

Vydala

Benediktinská knih-
- tiskárna v Brně, -

Biskupská ulice číslo 1.

V „Knihovně našeho lidu“ právě vyšlo :

3 potulek vlastí i cizinou.

Napsal Josef Pavlovický.

Cena 80 hal.

Cesta k věčné spáse.

Sbírka modliteb a duchovních písní pro diecesi brněnskou, kterou pořídil k vyzvání nejd. bisk. konsistoře ze dne 15. prosince 1904. č. 6100. Dr. Karel Eichler, bývalý profesor církevních dějin a kanonického práva na bohosloveckém ústavě v Brně, konsistorní rada, za spolupůsobení hlavních pracovníků : Jakuba Pavelky, konsistorního auditora a faráře v Příbyslavicích jako básníka, Frant. Musila, varhaníka na dómě a učitele hudby na varhan. škole v Brně jako hudebníka. — Úplné vydání. Svazek I. obsahující část I. O Bohu a část II. O díle vykoupení našeho v rámci církevního roku. — Stran 560.

Cena 10 K.

Svým nákladem vydala a na skladě má
BENEDIKTINSKÁ KNIHTISKÁRNA
V BRNĚ, BISKUPSKÁ ULICE Č. 1.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 2.:

V Bosonohách Josef Buček, Leop. Gabriel, Fr. Kroupa, Vinc. Meloun, Fr. Pazourek. — V Brně Fridrich Karel. — V Bučovicích Jan Palatin. — Ve Frenštátě Leopolda Tichovská, Ludmila Návratová* — Ve Frýdlantě Marie Krčmářová, Marie Pačiová (Rovněž tolik pozdravů a srd. díků!). — V Chlčích Anežka Bednářová. — V Ivaní Terezie Procházková (Již zcela zdráva? Pozdrav!). — V Jindř. Hradci Marie Platzzerová. — V Jiřikovcích Václ. Buchta. — V Komíně Mařenka Zhánělová* — V Kroměříži Viktorín Zavadil, Kar. Hruška, Josef Malovaný, Jos. Hudeček (Dík! podobně!) Frant. Zavřel*, Josef Doležel, Frant. Nejezchleba, Josef Šlagor — V Líšni Jan Hendrych. — Ve Věrovanech Josef Mráček. — V Městicích Anežka Doubravová, Anežka Ctiborová. — V Osvětimanech Julie a František Tichý — V Postřelmově F. K. Fojtová* — V Praze Elinka Ullrichová — V Přestavlkách F. Matoušková, B. Škubalová, A. Kratochová, F. Neumannová, F. Neradilková, E. Jančková, B. Ostrčilová*, Š. Cetková, O. Macourková, A. Sopouchová, J. Němečková, J. Březinová. (Těšíme se, že Vás bude přistě ještě více! Srdečný pozdrav!) — V Radomysli Otilie Liřková: — V Rašovicích Frant. Blahutka* — V Sedlcích Josef Šimek, Jan Šartner, Jan Grüner, Ladislav Schreiber, Antonín Kutil, Josef Dvořák, Gustav Šrámek* Marie Houdová, Marie Dušková, Marie Vlajnová, Anna Peroutková, Ludmila Petráňová. — Ve Štramberku: Aug. Jurák, Jan Kelner. V Tabarách Irena Kocholatá. — V Troubsku Cecilie Bednářová, Fr. Bednář, Jan Doležal, Mař. Fialová. L. Franta*) Adolf Kamenický, Josef Konec, Cecilie Matějová, Tomáš Matěja, Josef Sobola. — V Třebíči Františka a Božena Kohoutovy*, Vlasta Dušková. — V Tuřanech Frant. Šenkýř — V Maloměřicích Jos. Chroměček, Ant. Řezáč. — Ve Vostopovicích Jos. Horák, Jos. Pištělák, Tomáš Pillmayer, Jan Zeman, Cyrill Vrbacký, Fr. Strachon, Tomáš Bareš, Jan Lebart, Jan Neubauer, Jan Novák, Jos. Kroupa, Kar. Matýšek, Petr Veselý*, Frant. Řezáč, Cyrill Neruda, Marie Sojková, Anna Burianová, Cecilie Barešová, Frant. Rubrová, Antonie Bučková, Marie Kailerová. — Ve Vranovicích Jos. Švejnoha. — Ve Vyškově: Sylva Oškrdalová*, M. Hejtmánková, Marie Zachovalová, Zdenka Poprlová, Marie Melicharová. — Ve Zlobicích: Antonín Slezáček.

V „Knihovně našeho lidu“ právě vyšlo:

3 potulek vlastí i cizinou.

Napsal Josef Pavlovický.

Cena 80 hal.

Na dušičky.

Tichý hřbitov dnes oživen,
chrysanthém zdobí její kvítí,
a v zvadlé trávě na hrobích
čerstvé slzy se třpytí.

Dušiček svátek slaví se,
ve věncích září kříže,
toť v paměť milých zemřelých,
k nimž láska, vděk nás víže.

A u každého hrobu dnes
lid v moalltbě dlí tiše,
v myšlenkách duše zalétá
v neznámé tajné říše.

Těž děti plno přišlo dnes
navštívit místo svaté;
mnohé nad rovem skloněno,
vzpomínkou zaujaté.

Oplakává svou matičku,
jiné zas otce želí;
dnes struny žalu, bolesti
se všude rozechvěly.

Ed. Elpl.

Na vlnách dobra i zla.

Historický obrázek. — Napsal Luděk Novák. (Pokračování.)

II.

Těžká a namáhavá byla to cesta pro Vilburku, která se právě počala z těžké choroby pozdravovati. Těmatovi neušlo, že ji ta cesta unavuje. Pozoroval každý její pohyb. Věděl, že po své nemoci odvažuje se mnoho. Ale také on se mnoho odvažuje, že bez vědomí knížete doprovází kněžnu do ležení krále. Ale mohl-li kněžně odříci? — Nemohl. Uznal, že pro budoucí dobro svých dětí podniká, čeho se odvažuje a také k dobru lidu hradního.

„Proč by jejich životy nevinně měly býti utraceny?“ řekla mu, když ji varoval a napomínal a tím Těmatu svedla, že jí nemohl odříci.

Když se Vilburka blížila k táboru, její rozčilení se zdvojnásobilo. Všecka se rozechvěla a oči slzami se jí zalily.

Pro slze ani stráž nepozorovala. Teprve když ji tato zadržela a dále pustiti nechtěla, vzchopila se a prohlásivši, kdo jest, žádala, aby před krále byla předvedena.

Než se tak stalo, byla jí každá chvíle celou věčností. Netrpělivost její rostla každým okamžikem a rozčilovala se tím. Obávala se, aby král Vratislav ve svém hněvu nezůstal zatvrzelým a aby nemusela zpět s nepořízenou.

Lidé vycházeli z chalup a jeho nadšeným slovům pozorně naslouchali

„Co by tomu řekl kníže Konrád, až by se dozvěděl, čeho jsem se odvážila. Mrzel by se a to zvláště, když by mne Vratislav nepřijal. Za velikou urážku by to pokládal a hněv mezi rozvaděnými bratry by se zdvojnásobil,“ přemítala a byla plna úzkosti.

Ale v tom již posel se vracel a oznamoval, že ji král očekává ve svém stanu.

Vilburka tímto sdělením všecka ožila. Kráčela ku královskému stanu jako posílena. Srdce její naplnilo se nejslibnějšími nadějemi v lepší budoucnost. A tyto naděje dodávaly jí nové a nové odvahy.

Předstoupila před krále bez bázně.

Ale sotva pohlédla v jeho ztmavenou tvář, nové obavy se jí zmocnily a těmi tak se rozechvěla, že se nemohla slzám ubrániti.

„O králi, pane můj!“ počala mluvití pláčem slova přetrhujíc, „já, ač nehodna jsem, abych tvou svakou (švagrovou) slula, však ne všetečně a ne bez příčiny jsem přišla před obličej tvůj,“ a domluvivši poklekla k nohám královým.

Ale král Vratislav nestrpěl toto její ponížení. Pokynul, pokud dovedl hlasem nejmírnějším, aby vstala, a když tak neučinila, poručil, aby jí čeští páni, kteří byli přítomní, pomohli.

Ale kněžna Vilburka splnění tohoto rozkazu předešla. Povstala, jak jen rychle dovedla a ve své řeči pokračovala.

„Ctný a veleslavný králi! divná zajisté věc jest, že zde boje hledáš, kdež není. Věř mi, že odtud slávy z vítězství neodneseš, neboť proti svým vlastním bojuješ. Jestliže chceš naším zbožím obohaciti sebe a bojovníky své, sám své střely proti sobě obracíš, poněvadž s bratrem svým, kterémuž proti každému jinému člověku měl bys pomáhati, krvavý boj vésti chceš. Neb ten proti Bohu válku vede, kdo své vlastní a krevní přátele hubí. Chceš-li kořistmi zbohatnouti, i ukáži tobě místo, kdežto můžeš hojně činiti. Obrať se na Podhradí pražské a vyšehradské. Tam jsou všelikých národů nejbohatší kupci, kteří stříbra a zlata hojnost mají, tam jsou peněžníci mohovití, tam tržiště, na kterém kořist přehojná nadbývá bojovníkům tvým. Pakli se chceš podívati, kterak město Troja hořelo, neuvidíš hory hrozněji ohněm soplící, než když Prahu i Vyšehrad i s podhradími zapáliti dáš. Řekneš ale, to jest moje. A čím pak jest Brno, kteréž nepřátelsky zahubiti chceš? Však jsme my také tvoji, a to což máme, tvoje jest. Jestliže pak chceš svou zuřivost toliko proti osobě a životu svého bratra obrátiti, nedejž toho Bůh, abys se stal druhým Kainem . . “

Král Vratislav byl dojat její řečí, pohnut její bledostí. I čeští páni byli pohnuti. Všichni pohlíželi na Vilburku s patrným obdivem.

Král nenalézaje vhodnějších slov a chtěje ji upokojiti, pokynul jí, aby se posadila vedle něho na křeslo.

Ale Vilburka nerozumějíc tomuto způsobu usmíření, ve své řeči pokračovala.

„Jestliže bratr proti bratru hřešil tím, že se ujal osiřelých dětí třetího bratra, potrestej jeho samého a neprolévej krve!“

Touto poznámkou usmířila Vilburka krále docela. Král znovu pokynul jí, aby se posadila vedle něho.

Ale Vilburka ještě neposlechla.

„Jestliže jsem našla milost před očima tvýma, ještě za jednu věc žádám.“

„Vím, co míníš. Jdi raději a přiveď mi bratra!“ řekl král a Vilburka odešla.

Odešla, aby vyhledala manžela svého Konráda a s ním pak znovu a s dětmi do ležení králova se vydala a tu pak slaveno radostné smíření.

Úplné ovšem nebylo. Ještě jeden hněv zůstal králi Vratislavovi, hněv s vlastním synem Břetislavem. Zde před Brnem se rozešli. Když určoval Vratislav, kam který vůdce se má se svým oddílem postavit, radil Zdirad, rádce Vratislavův, aby král svého syna postavil někde poblíž vody.

Poznámka tato připomenula Břetislavovi nerozvážnost, které se dopustil dne 10. července 1087, když válečně táhl do Míšně a nevhodnou dobu volil ke koupání. Upozorňovali ho tehdy, aby se nekoupal, že by mohl býti nepřáteli zaskočen, ale Břetislav neposlechl, naopak posměšnými slovy odpověděl varovatelům. A nač ho tito upozorňovali, stalo se. Sasíci zaskočili ho, a nebyti českých pánů, zle by byl svoji nerozvážnost odpykal. A nyní se za to styděl a každá poznámka o tom hrozně ho rozčilovala.

Proto i tenkrát se rozčilil a na pana Zdirada zanevřel, a jak ho za jeho pichlavá slova potrestati, přemýšleti počal.

Dobrymi rádci byli mu Nosislav a Držkraj, bratři Lubomiřici, a Boreš Olenovic. S nimi smluvil pana Zdirada pozvati do ležení Břetislava a zde ho potrestati.

Také se tak stalo. Pan Zdirad ničeho zlého netuše poslechl a v průvodu župana Držimíra vyjel si k Břetislavovi, ale více se nevrátil. Štěstí ještě, že Držimír rychlým útekem se zachránil, aby králi oznámil, co se stalo.

Když bylo po zlém spáchaném činu a Zdirad mrtev, zalekl se toho i sám Břetislav. Boje se hněvu otcova, rychle oddělil se od hlavního voje a položil se s vojskem nedaleko na nevelikém pahorku.

Za Břetislavem odtáhla valná část nejstatečnějších českých pánů.

Toho zalekl se Vratislav a obávaje se, aby se Břetislav nespojil ještě s Konrádem, přemýšlel, kterak předejiti boji, který se zde před Brnem proti němu mohl obrátit.

Na štěstí přišla Vilburka a nabízela mu smír s Konrádem. Přijal ho a usmířil se s bratrem. A když nyní všichni prosili, aby se usmířil také se synem, svolil a dal si ho do tábora přivést a slavena nová slavnost smíření.

Ale smír mezi otcem a synem dlouho netrval. Jen po tu dobu, pokud byl Břetislav v otcově stanu. Sotva ho opustil, již mu počali jeho přátelé namlouvati, že se s ním otec jen na oko usmířil a že ho jistě zle potrestá jak jen se mu příležitost naskytne, a Břetislav tomu uvěřil. Znovu odtrhl se od vojska Vratislavova a táhl do Hradce, kdež se usadil. Sem k němu přicházeli všichni, kteří s vládou Vratislavovou nebyli spokojeni. Vojska mu rychle přibývalo.

Když o tom král Vratislav slyšel, byl překvapen a vážné obavy se ho zmocňovaly. Nevěda si rady, bratra Konráda k sobě povolal a s ním se radil, co činiti. Také jiní věrní jeho přicházeli a nabízeli mu své služby ku potrestání nezdárného syna a Vratislav rád je přijímal.

A vedle těchto přátel, měl také přátele, kteří k němu do Prahy nechvátali, ale od tvrze ku tvrzi putovali a pány vladyky české poučovali, jak ku škodě země české a českého národa královský syn čtvrté boží přikázání porušuje, proti otci se zvědá a lidu špatný příklad podává.

A zvláště horleno bylo proti Břetislavovi, když s velikým vojskem opustil Hradec, ku Praze táhl a táborem se položil mezi Libní a Vysočany u potoka zvaného Rokytnice.

Ale nejvíce proti zjevnému porušení čtvrtého přikázání božího horlil mnich Blahuta. Opustil klášter sázavský a putoval od vísky k vísce a zastavuje se všady na návsi pod rozložitými lipami, horlil proti nezdárnému synovi.

Lidé vycházeli z chalup a jeho nadšeným slovům pozorně naslouchali. Mnohému otci při tom napadlo, jak by jemu bylo, kdyby tak syn proti němu povstal a poslouchati ho nechtěl. Pravice jeho bezděčně v pěst se zavírala a oči jeho pohlédly po dětech, které tu také byly a pozorně slovům Blahutovým naslouchaly.

I do Vlastějova přišel mnich Blahuta proti nezdárnému synu Vratislavovu horliti a vybízeti lid, aby šel a řady vojska králova rozmnožil. Posluchačstvo bylo vděčné. Poslouchalo ani nedutajíc. A když mnich Blahuta domluvil, zdvihli se mužové a umlouvali se, že skutečně jest nutno vyzbrojiti se a králi na pomoc do Prahy spěchati.

A ještě téhož dne, když mnich Blahuta opustil Vlastějov, po chalupách vyhledávány meče a ostatní zbraně, čistěny a broušeny.

(Příště ostatek.)

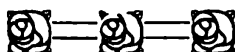

Důvěřuj v Boha.

Důvěřuj v Boha — v koho jiného? Ontě na nebi jak kolem tebe,
Není na světě pranic stálého. Onť seje dobro, On dává nebe
Dřítelé nejsou vždy s námi tady, a v těžké chvíli ku tvému loži
jen Bůh, náš Otec, přítomen všady, skloní se anděl, vyslanec Boží.

Tenkrát jako vždy ve krutém boji
poznáme opět oporu svoji,
záštitu svoji a potěšení,
nad níž dražšího v světě nic není.

J. Sázavský.

Jak vychovávají prince?

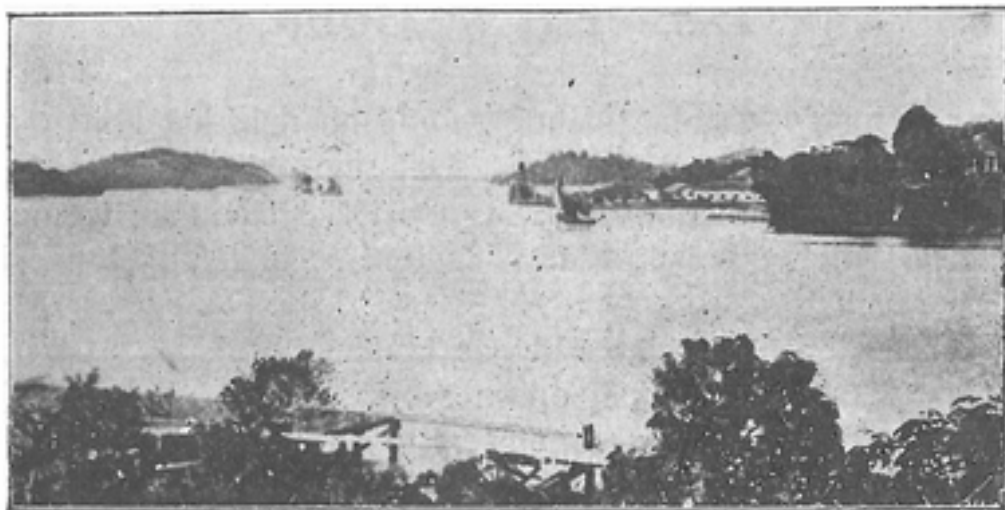
Napsal Ignát Zháněl.

1. (**Princ rakouský Maximilian**). Mladší bratr našeho císaře pána, jménem Maximilian, stal se císařem v Mexiku. Měl hroznou smrt, neboť byl nepřátely svými zastřelen 19. června 1867 v Queretaru v Mexiku. Když byl tento nešťastný císař mladíkem asi osmnácti let, vstoupil jako kadet (čekatel na důstojníka) ku námořníkům.

Byl přidělen k válečné lodi jménem „Švarcenberg“, jejím kapitánem byl Hadík z Futáků, rodilý z Dalmacie. Loď křižovala ve Středozevní moři; k vůli výcviku mužstva jezdila od přístavu ku přístavu, někde se zdržela déle, někde jen kratičkou dobu.

Když byla na jihu Italie, bylo velmi bouřlivé počasí. Princ Max jsa nezvyklý plavbě na moři, mnoho přetrpěl a velice již toužil po pevnině. Obloha se vyjasnila, loď připlula za nejskvělejší pohody do čarokrásného přístavu, do Neapole. Ale co bylo platno, když i princ Max musil se podrobiti železné kázni vojenské. Loď stála v přístavu, ale nikdo nesměl jí opustiti. Námořníci mohli se podívo-
vati překrásnému obrazu města i okolí Neapole jen z lodic.

I princ byl všecek okouzlen polohou města. Ó, jak rád by se byl dostal na pevninu! Za nedávné bouře tolik vytrpěl, nyní je u země a není mu dovoleno, nohou na ni vkročiti.

Vjezd do přístavu.

(Ku článku Singapore.)

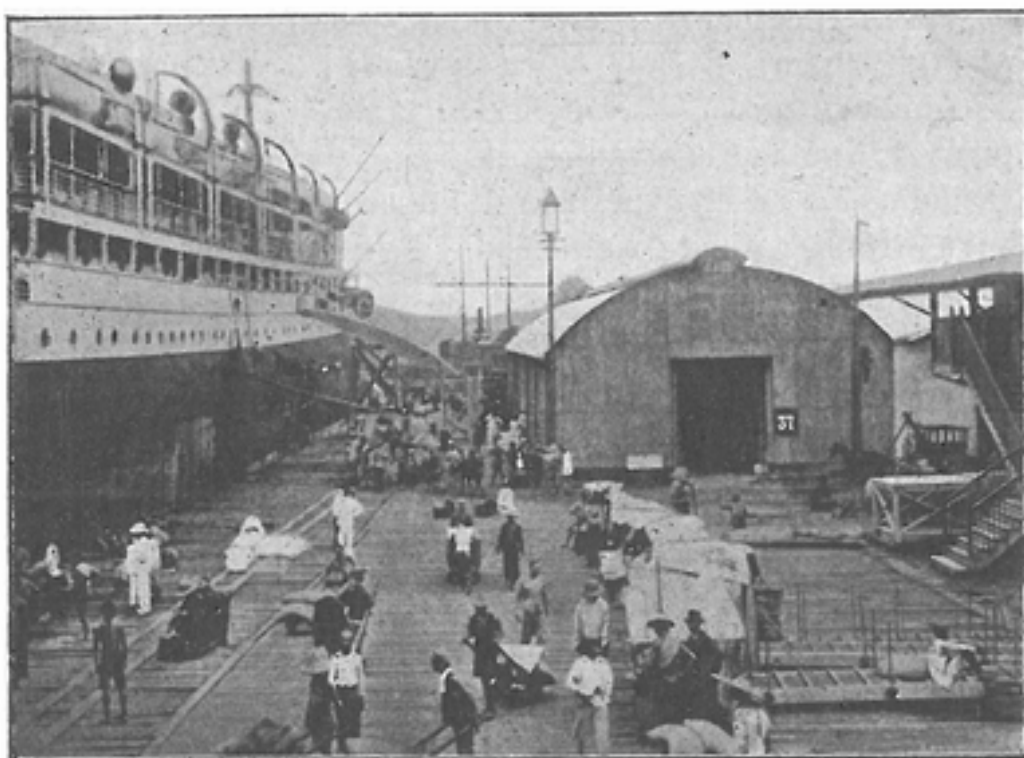
Co dělati? Vždyť ještě ke všemu, když ráno přistáli, bylo určeno, že má kadet Max od dvou do čtyř odpoledne službu. Arcivévoda měl tajemníka, kterému vyprávěl svou touhu dostat se na pevninu.

Nic snadnějšího, mínil tajemník, který se nějak málo vyznal v přísných vojenských rozkazech. Oblecte se, císařská Výsosti, do slavnostní, arcivévodské uniformy, vezměte si řád zlatého rouna (nejvyšší rakouský řád) a nikdo vám nemůže zakázati, odjeti kocábkou na pevninu.

Arcivévoda se oblékl v parádní uniformu, vstoupí na palubu, jde ku kapitánovi, salutuje a hlásí mu: dovoluji si sdělit, že arcivévoda Maximilián jde na pevninu.“

Prosím, odpovídá trefně kapitán, nikomu nemohu dopřáti té cti, aby Vaši císařskou Výsost doprovodil, jsem okamžitě hotov. Člun připravit! komandoval, a již vstupovali oba do lodičky.

Arcivévoda nebyl na něco takového připraven. Chtěl se trochu po pevnině projít, někde se zastavit v kavárně, přečísti si noviny a vrátit se na loď. Když se nabídl kapitán za průvodčího, nezbylo arcivévodovi, než mlčky svoliti. Vystoupili u břehu z člunu; tu pravil kapitán: Výsosti, rače věděti, že je první naší povinností, jíti

Přístavní skladiště.

(Ku článku Singapore)

ku vyslanci našeho nejjasnějšího císaře a požádati ho, by s námi jel na královský dvůr a nás tam představil. Pak půjdeme ku všem vyslancům, které zde mají mocnářové.

Arcivévodovi nezbylo nic, než podrobiti se železné nutnosti! Celé dopoledne jezdil v kočáře s kapitánem Hadíkem od paláce ku paláci. Nikde si nemohl ani odpočinouti ani usednouti, ani se občerstviti, stále byl duševně napjat a rozčilen. Byl skoro již večer, když ukončili návštěvy a vrátili se na válečnou loď „Švarcenberg.“

Sotva že arcivévoda svlékl parádní oděv a oblékl kadetskou uniformu, klepal někdo na dveře. Dále, volá a vida ordonanci (vojáka

ve službě), ptá se: „Co jest?“ „Kapitán prosí, byste k němu hned přišel.“

Kadet Maximilian vstoupí na palubu a vidí kapitána, který stojí uprostřed všech důstojníků, za nimiž stálo v řadách ostatní mužstvo. „Kadete, mně se zdá, že jsem vás viděl dnes odpoledne na pevnině.“ A obrátiv se na prvního důstojníka pokračoval: „Neměl tento kadet dnes odpoledne službu?“

Ano, pane komandante, od dvou do čtyř měl hlídku kadet Max. „Jak, vy pane kadete, jste zameškal službu? Máte třicet dní domácí vězení, třicet dní nesmíte nikam odejít z lodi a nyní máte za trest čtyři hodiny službu! Hned nastupte! V pravo bok! Pochod!

2. (**Anglický princ**). Na anglickém královském dvoře jsou principi i princezny přísně vychováni.

Jednoho dne seděl nynější král Eduard u oběda u svého syna, následníka trůnu, prince waleského. Byli tam též všechny děti princovy.

Mezi jídlem vzkřikl najednou maličký syn prince waleského: Ale, dědečku. .! Nedokončil však. Dědeček, král Edvard zvolal přísně: Malé dítky nesmějí mluvit, musejí poslouchati. Odpovídají jen, až se jich někdo na něco optá.

Král velice miluje svá vnoučata a bylo mu skoro líto, že se tak trochu zhurta na jedno z nich obořil. Když bylo po obědě a dítky jedno po druhém přicházelo políbit mu ruku, zeptal se laskavě malého neposedy: [nyní můžeš odpovědět, řekni mi, co jsi chtěl dříve říci?]

Je již pozdě, dědečku! pravil s pláčem mladý princ.

Jak to, proč by bylo pozdě? nic se neboj a řekni jen!

Dědečku, vzlykaje pravil princ, když jsi jedl salát, byla na něm housenka. A potom když pojeds, již na něm nebyla.

Singapore.

Sižně od poloostrova Malackého v Zadní Indii na 1° 17' sev. šíř. vystupuje z moře neveliký ostrov, jehož hlavní město ba i říčka, jež městem protéká, nesou společné jméno Singapore. V obchodním světě má veliký význam, proto Angličané na naléhání sira Stamforda Rafflesa ostrova se zmocnili. Město založeno bylo již v druhé polovici XII. stol. radžou Sang Nila Utama. Na počátku XIX. stol. byl ostrov i město

sidlem námořních lupičů, kteří přepadali lodi plovoucí úžinou Tebrou. Dnes čítá Singapore na 190.000 obyvatel, z nichž dobré tři čtvrtiny jsou Číňané, ostatní jsou Malajci, Indové, Arabové, Parsové, Siamci a Evropané. Evropanům však mnoho nesvědčí zdejší podnebí, jež jest horké a vlhké. Všechn život soustřeďuje se v přístavě a to zvláště na nábřeží Rafflesově a v novém přístavě Tajang Pagoru. Tento přístav chráněn jest četnými ostrůvky, z nichž nejdůležitější jsou Blakan, Mati a Ayerbani. Samo město jest pěkného vzhledu. Jeho domky jsou ponejvíce zděné, kryté prejzy a většinou modře natřené. Tato barva jest patrným důkazem převážné většiny Číňanův, jimž barva modrá jest nejmilejší. S Číňanem setkáváme se všady. V přístavě přistupují k vám jako kuli a nabízejí vám svoji rikšu buď lepší — prostřední, nebo jednoduchou — druhotřídní. Cizinec dobře udělá, rozhodne-li se pro lepší, neboť neujde posměchu, najme-li si rikšu lacinější. Příčina toho spočívá v naprostém užívání rikši. I nejchudší řemeslník dá se kulim vézt, je-li mu kam jíti. Při příjezdu obklopí parník několik lodic řízených chlapci tmavohnědé pleti. Ti na vás řvou a ukazují na vodu. Žádají, abyste do moře vhodili peníz, a vyhovíte-li jim, vrhnou se za ním a střelhibitě vyplují zase majíce vylovený peníz v ruce. Pro cizince jest Singapore zvláště zajímavě bohatým museem — Raffles Museum. — Výlety ze Singapore jsou velmi vděčné a to buď na nevysoké vrchy: Mont Saphia, Pearls Hill, Government Hill anebo do Botanické zahrady.

K. J. Z.

Snih — nepřítel.

Přišly zprávy, že se plaví
od pólu k nám nepřítel
na plachetních lodích mraků, —
Vítr jeho velitel.

Kolik v mracích napočítáš
sněhobílých chomáček,
tolik je to odvážlivých
přeudatných vojáků.

Už jsou tady! Hle jak lita
vůkol roj těch bílých včel!
oblehne nás v každém domě
Snih, ten bílý nepřítel.

Oblehne nás v každé chatě,
zavře dvířka zahrádky —
po prchlém nám létě zbudou
jenom krásné pohádky.

J. Milota.

Zápas s vlkem.

Vypravuje J. M. Dědinský.

Roku 1789 byla obzvláště krutá zima. Sníh z výší jedné stopy pokrýval krajinu podkrkonošskou, na horách pak ho bylo ještě mnohem více. Nikdo nepamatoval tak prudkých a dlouhotrvajících mrazů. Jaký div, že vlci, kteří v zasněžených horách nenalezali ani

Malí potápěči. (Ku článku Singapore).

stébla potravy, táhli se do rovin a vnikali třeba za bílého dne až do vsí, i do osamělých stavení.

Jednoho dne otec a matka odešli do města, zůstavivše v příbytku pouze jedenáctiletého synka Josefa, jemuž nařídili, aby pečlivě opatroval malou sestřičku.

Boženka spala a chlapec opomenul dvěře pořádně na kliku zavřítí. Tu náhle se dvěře pootevřely a do světnice vrazil vlk. Jsa

hladov ucítil patrně zvenčí čerstvé maso a již již chtěl se vrhnouti na spící dítě. Avšak přepočítal se, nevěda, že zde je na stráži Josef, silný a statečný chlapec. Ten, vida, co se děje, vrhl se proti vlkovi a ruku se zařatou pěstí vrazil mu přímo do otevřené tlamy.

Vlk se vzpíral, snaže se ruky zbaviti, ale Josef uchopil ho druhou rukou za krk a vší silou mu ruku tlačil do krku. Při tom ho strkal do rohu světnice, kde ho pevně přitiskl ke zdi a držel tak dlouho, až šelma udusivši se padla na zem.

Botanická zahrada. (Ku článku Singapore.)

Rozčilení a veliká námaha, jež chlapec musil vynaložiti v tomto krutém zápase, vyčerpaly nadobro jeho síly tak, že po dobytém vítězství klesl ve mdlobách k zemi vedle mrtvého vlka.

Jaké to bylo zděšení a překvapení pro rodiče, když se po nějaké době vrátili domů a uviděli vlka a své dítě ležeti na podlaze vedle sebe!

Však brzy se opět vzpamatoval ze své mdloby a první jeho slova byla :

„Kde je Boženka? Vlk jí nesežral, není-li pravda?“

Tak statečný chlapec svou duchapřítomností a odvahou zachránil život své sestry.

Zima se blíží.

Žluté listí se stromů
vítr rve a honí,
zvadlé kvítka na stvolu
ku zemi se kloní

Pole sirá, zoraná,
černají se v dáli,
zchudly lány, které dřív
zlatem jen se smály.

Opuštěné koruny
ve starosti — tísní,
hledí v dálku za pěvci,
za zvučnou jich písní.

Odevšad dýše tesknota,
jeseň když nám vládne,
v sirou zemi, černavou
mnohá slza padne.

Pláčí nivy, pláče les,
zima když se blíží,
ba i duši bol a stesk
v chmurný podzim tíží.

Ed. Epl.

Co mluví petrolej v hořící lampě.

Napsal J. Simaško.

Je večer. Na stole hoří lampa. Čtrnáctiletý hoch, jenž mnoho čtl, sedí sám v pokoji u stolu nad rozevřenou knihou; zahleděl se do lampy a zamyslíl se. Petrolej, jenž žil mnohem dříve na světě, než dostal se do lampy, vypravoval mu všelicos zajímavého.

Dávno, velmi dávno, [jedné částice slunečního světla zachtělo se cestovat; byla již dávno [na slunci; i chtělo se jí zvědět, co se děje na jiných místech. Jednou odtrhla se od slunce a letěla s nepostižitelnou rychlostí, rychleji než rychlovlak na železné trati, tak rychle, jako blesk. Jenom stopu její označil paprsek slunečný. Na cestě setkalo se světlo se zemí. Tehdy ještě nebyli na světě lidé, nebyly děti, s nimiž by paprsek sluneční mohl si hrát na zrcadlem odražené mihotavé odlesky slunce nebo na stíny rukou na zdi. Jen

plochý ostrov bylo vidět z moře vyčnívat; velcí krokodilové a velikánské ještěrky plazili se po něm. Stromy prostíraly své větve k němu jako ruce. Listí tehdy podobně jako dosud hltavě vpíjelo světlo, tak hltavě, jak nemluvnata pijí mateřské mléko.

Ptáci v onom lese ještě nezpívali: bylo v něm klidno a ticho. Tak nebylo pohrávání si motýlův; nebylo dosud žádného kvítku, jenž by se rozvíjel jasnými barvami. Slunečný paprsek usedl na zeleném listí stromu. Spánek jej přemáhal, ulehl si v zeleném lístku jako dítě v kolébce. Vítr jím kolébal. Tu list zvald i byl na spadnutí, světlo skrylo se do stromu a dále v něm spalo.

Strom sestárl a padl. Ležel na vlhké bařinaté půdě i odpočíval po své práci. Jeho jádro dřevové obrátilo se v černý kámen, kamenné uhlí. Postýlka jeho byla v listí zelená, v dřevě tmavohnědá, v kamenném uhlí lesklečerná. V jedné spalo se právě tak dobře jako ve druhé.

Vlny mořské zasypaly pískem, hlinou a zemí zkamenělé kmeny. Ryby pod nimi bujně plavaly; raci ležli na povrch. Mořští hlemýždi usazovali se na písek ve svých skořepinách. Vlny mořské nanesly ještě více písku a hlíny na kamenné uhlí a pohřbily je pod vysokými chlumpy.

Chlumpy pomalu se zvedaly ode dna mořského a neustále se vyvyšovaly víc a více. Z kamenného uhlí v hloubi následkem vnitřního žáru země vytekla nafta, petrolej. Světlo, jež bylo slunečním paprskem, neustále ještě leží a dříme, ale už v tekuté naftě.

Tak uplynuly věky. Konečně přišli lidé — kovkopové; dlouhým nebozetzem vyvrtali v hoře díru — studni, nafta troubou vystoupila k dělníkům; naplnili jí nádoby, vyčistili ji, naložili na ložky a koráby a poslali po vodě k nám. Kupec prodal mamince trochu vyčištěné nafty s názvem petroleje. Tento petrolej nalili do lampy. V svítilně petrolej zvedl se až k hořáku. Rozžatou zápalku přistrčili k hořáku; zápalka ohřála petrolej. Světlo, jež dávno, velmi dávno spalo, okamžitě procitlo — zasvitlo. Slunečný paprsek vysvobodil se z petroleje a po celý dlouhý zimní večer svítil v pokoji. Osvětluje i tyto řádky, i

„Volodě! Co jsi se tak zamyslíl? Máš velkou úlohu na zítřejší den!“

Jiříkovy příhody.

Vypravuje J. S á z a v s k ý.

Byl jednou starý rybář, který zůstával se svojí ženou v malé chaloupce u moře. Měli tři syny. Nejstarší se jmenoval Michal, prostřední Jakub a nejmladší Jiřík. Otec se syny lovil v moři ryby; matka obstarávala chudou domácnost a nosila ryby na prodej do města. Ale tenkrát ryby neměly skoro žádné ceny, rybářka málo utržila a v chaloupce bývala bída, zvláště v zimě, kdy bylo zlé a bouřlivé počasí, že se nemohly ani ryby lovit.

Tu starý rybář se mračil a huboval, jaký je to bídný život, rybářka plakávala a hoši se zaříkali, že jak živi nebudou tak se nuzovat jako otec, ale že půjdou do světa a vyhledají si něco lepšího.

Ulice. (Ku článku Singapore).

Matka jim to vymlouvala, ale otec to docela schvaloval, řka : „Nech je, stará, a nic jim nevymlouvej; neboť je to docela dobré předsevzetí. Kdybych já byl zůstal námořníkem, jakým jsem kdysi byl, mohl jsem se dosud míti dobře a nemusil jsem tříti bídu. A takové jonáky, jako jsou tihle tři naši synové, mohou, pane, na lodi potřebovati — přijmou je za med a budou se míti dobře do smrti .“

Matka jak slyšela o smrti, všecka se hrůzou otrásla, jako by ta kostnatá už po ní sáhala.

„Ale což ztroskotá-li se loď a naši chlapci v moři utonou!?“ vykřikla a upřela své vyděšené oči na muže.

„Lala! zdraví povídali!“ smál se starý rybář, „to by se nikdo nesměl odvážit na moře a musil by sedět doma za kamny! Či nemohou i doma se utopit anebo i za kamny umřít, řekněme třeba hladem? No tak vidíš!“

Rybářka povzdechla a už neříkala ničeho. Hoši pak se nemohli ani dočkati, až se otevře zase jaro a oschnou trochu meze, těšíce se, že se hned pustí do světa, do toho krásného, dobrého světa, kde, jak se domnívali, budou tak krásně a lehce živi. Michal a Jakub přes tu chvíli si zpívali oblíbenou písničku:

Ulice. (Ku článku Singapore.)

„Já tady nebudu,
já odtud pryč pujdu;
já tady nebudu,
já pu’du pryč.

Já pu’du do světa,
kde růže rozkvetá —
já tady nebudu,
já pu’du pryč.

Ale Jiřík byl smuten. Byl by nejraději zůstal v té chudé chaloupce, doma u dobré zlaté maminky, jež mu byla dražší a vzácnější nežli všechny poklady tureckého sultána nebo perského šacha. Druzí dva se mu vysmívali, že je peciválek, „ale Jiřík si toho nevšímal a dobře dělal —“

Matka se tedy s nimi rozloučila a tak dlouho za nimi hleděla, až ji zmizeli ve velikém lese. Šli tím lesem pořád a pořád a nemělo to žádného konce!

Byli by tam snad hladem zemřeli, kdyby dobrá matička nebyla jim vložila do uzlíčků po hodném kusu chleba. Ten chléb všecken snědli a ještě byl kolem všude jen les a les a nic jiného. Kdo by měl strach, byl by se už dávno vrátil, ale oni šli srdnatě dál a dále až najednou se to mezi stromy začalo bělat a bělalo se to víc a více, stromy řídly a už byli z lesa venku. Ach, jak si oddechli a jak tam bylo krásně!

Před nimi rozkládala se rozkošná krajina, za ní širé moře a na břehu toho moře stálo nejkrásnější město celého světa se svými pozlacenými báněmi a bílými štíhlými věžičkami.

Byl to Cařihrad v celé své kráse a velebnosti, neboť právě slunce zapadalo a celé město tonulo v jeho čarovné záři. Inu, byla to učiněná, živá pohádka. Bratři byli tím pohledem tak okouzleni, že se zarazili a nemohli ze sebe z počátku ani slova vypravit. Když se vzpomatovali ze svého údivu, pospíchali dále, aby ještě než nastane úplná tma, dorazili na noc do města. Přišli tam právě, když se po ulicích rozsvícely svítilny, což oni ještě nikdy neviděli a nemálo se tomu divili. Měli sto chutí procházeti se těmi osvětlenými ulicemi a obdivovati se tisícerým věcem, o nichž neměli dosud ani potuchy, ale byli tak unaveni, že už nemohli dále ani na krok a byli rádi, že se dostali do jednoho hostince, kde pojedli jen něco málo a ihned se uložili na trochu slámy, jež jim z milosti byla poskytnuta. Ale usnuli a spali třeba lépe nežli sultán ve své nádherné posteli .“

„Když se bratři na svých chudobných lůžkách ráno probudili, cítili se opět zcela silní a svěží. Odpočali si po dlouhé své cestě a nyní si chtěli vyhledati práci. Vyšli tedy z hostince a pustili se rovnou cestou do přístavu, neboť chtěli přijmouti nějakou službu na lodi a státi se námořníky.

Ulice, kudy kráčeli, byly plny krámů, rozmanitého zboží a hemžily se lidmi sem a tam se hrnouchy. Bylo tu jako v mraveništi a všichni ti lidé měli na spěch, jako by jim byla každá chvílka drahou a nenahraditelnou. I všelijaké kočáry a jiné povozy s velikým hřmotem sem a tam jezdily, takže nebylo vlastního slova slyšeti. Bratři měli co dělati, aby se všem těm lidem a těm povozům vyhnuli. A což když se konečně dostali na nábreží ke přístavu. Tam teprve otvírali oči; neboť jaktěživi nejen nespátřili, ale ani se jim o tom nezdálo, co tam bylo lodí a jakých! Od nejmenších do největších. Byly tam lodičky jako hračky a byly tam zas koráby jako ohromné domy, ba ještě mnohem větší. Velké lodi byly zakotveny a stály, malé projížděly bystře mezi nimi.

A lidstva všude jako much a jako včel; plno ruchu, plno práce a šumotu jako v úle.

Bratři stáli a dívali se na to divadlo plni údivu. Zrovna se jim z toho hlava točila. Tu spatřili na blízku nějakého bohatého pána, který je už dlouho byl pozoroval a vida, že jsou cizinci a že asi přišli zdaleka, přistoupil k nim a ptal se, co zde dělají.

Bratři se zarazili a hleděli druh na druhu. Tu Michal jako nejstarší dodal si srdce a pravil:

„Přišli jsme, abychom si tady našli nějakou práci. Jsme chudí rybáři a rádi bychom se stali námořníky a vstoupili do služby na některé z těch velikých lodí, ale nevíme, na koho se máme obrátiti; neboť jsme přišli z daleka a nikdy jsme dosud v přístavě nebyli.“

Pán se usmál vlídně. Zamlouvala se mu jejich skromnost a prostota, jakož i slušné, zdvořilé chování. Ještě se jich trochu vyptával a potom pravil laskavě:

„Jsem kupec a mám zde v přístavě loď, která právě se chystá odplouti se zbožím do krajín zámořských. Potřebuji ještě několik spolehlivých lidí — chcete-li, přijmu vás do své služby na loď.

Bratři se zaradovali, mrkli na sebe významně a vidouce, že jsou za jedno u věci té, ihned chytili pána za slovo a dali se do vyjednávání.

Netrvalo dlouho a shodli se o mzdě i výpovědi a bylo to hotovo, poněvadž bratři nečinili přemrštěných nároků, jsouce skromní a s málem spokojeni. Doma nikdy nebývalo nazbyt a tak smlouvu vzájemným podáním ruky spečetili.

Pán je ihned vybídl, aby šli s ním do jeho domu, kdež jim dal hojně najísti a napítí a pak je odvedl na loď, aby si ji prohlédli.

Zůstali už tam, neboť se jim na krásné velké lodi velmi zalíbilo, takže se jim odtamtud ani nechtělo. Loď stala se nyní jejich domovem, kdež se zařídili ve vykázané kabině společně docela po domácku. Jen někdy k večeru vycházeli po práci do města na procházku. Ale dlouho ty procházky netrvaly. Jakmile zboží bylo naloženo, loď se chystala k odjezdu. Jednoho krásného jitra kotvy byly zdviženy, plachty byly rozvinuty, vítr se do nich opřel a loď se hnula a plula a plula a plula vždy dál a dále od břehu, až břeh konečně zmizel docela a zmizeli konečně i nejvyšší báně a věžičky pražské a kolem bylo jen širé moře a nic než širé modré moře a nahoře modrá obloha.

„Tak loď plula několik dní po širém moři a nic zvláštního se nepřiřadilo. Vál mírný, plavbě příznivý vítr, který nadýmaje plachty,

loď stejnoměrně dále poháněl. Byla to krásná plavba a bratři takřka nic jiného nedělali, nežli že po celé dny seděli na palubě a bavili se pozorováním bystrých pliskavic, jež kolem lodi neustále si pohrávaly a laškovaly nebo létacích ryb, jež nad vodu se vymršťovaly, kus dráhy jako zářící hvězdy nad vodou letěly a opět ve svůj rodný živel zapadaly. Krásné byly také východy a západy slunce na moři, krásné byly hvězdnaté noci, kdy měsíc shlížel se ve vlnách mořských.

Ale najednou se vše změnilo. Ponenáhlu vítr slábl a slábl, až ztichl docela. Loď plula volněji a volněji, až se zcela zastavila a stanula v prostřed vod nehnutě. Kapitán i lodníci byli velmi rozmrzeni, ba zděšení; neboť dokud bude trvati to osudné bezvětrí, neměli naděje, že se loď hne dále. Při tom slunce pražilo, nebylo lze za dne na palubě vydržeti, takže teprve večer lodníci i cestující ze svých kajut vylízáli, aby se občerstvili chladem nočním. Též zásoby vody za takového horka se tenčily, a ačkoli kolem lodi byla jen voda a voda, byli přece nuceni pitnou vodou hodně šetřiti, poněvadž voda mořská je slaná a hořká, a nehodí se naprosto k pití.

Bylo zle, ale mělo býti ještě hůře. Jednoho odpoledne objevil se náhle na obloze mráček a ačkoli byl zpočátku zcela nepatrný, přece kapitán i lodníci velmi se polekali, vědouce, co podobné mráčky znamenají, znajíce ze zkušenosti, že to je jistý předchůdce bouře.

A skutečně po několika hodinách mráček vzrostl na ohromný mrak, jenž zakrýval již přes polovici oblohy. Také se zdvihal vítr a vody mořské začaly se bouřiti. Z černých mraků šlehaly záhy ohniví hadové blesků, takže se zdálo, jakoby náhle všichni živlové proti ubohé lodi spikli, aby ji zničili.

Ačkoli kapitán učinil všechna možná opatření, aby loď zachránil od možné zkázy, přece se brzy zdálo, že zde lidské síly a namáhání ničeho nezmohou a zachrání-li se loď, že bude moci jen boží Prozřetelnosti nebo čiré náhodě děkovati. Bouře rostla každým okamžikem, síla větru se zdvojnásobila, blesky se kmitaly a osvětlovaly příšerně svým zelenavým světlem černou noc, jež záhy nastala a všechno vůkol zahalila. Moře se dmulo, hučelo a dunělo a vlny zmítaly lodí jako pouhou ořechovou skořápkou. A k tomu děsné rachocení hromů téměř neustávalo.

Najednou prudký náraz! Loď se otřásla až do základů a stanula. Nemohla dále. Narazivši na jakési pod povrchem mořské hladiny skryté skalisko, napichla se na jeho hrot a utrpěvši mocnou trhlinu, začala se nabíratí vodou, kloniti na bok a potápěti.

„Toneme ! Toneme ! Loď narazila !“ křičeli lidé a běhali zmateně sem a tam. Lodníci rychle odvazovali kocábky a spouštěli je na moře. Nastal hon, zápas, tlačení. Každý chtěl na loďky se utéci, neboť v těch byla nyní jediná spása ! Lidé skákali s paluby do moře, aby se dostali na loďky, lezli a spouštěli se po provazech, a děsně křičíce, aniž druh druhu poslouchali, počínali si jako zoufalí nebo nepřítelští. Avšak běda ! Ne všichni lidé mohli se dostat na malé lodičky a ne všichni, kdož se na ně dostali, byli již zachráněni ! Naopak ! Hrozilo jim i na dále stejné nebezpečí ; neboť kocábky, zmítající se na rozbouřených vlnách mezi skalisky, mohly každým okamžikem se převrhnouti nebo rozbítí.

I Jiříkovým bratřím se podařilo dostat se šťastně do jedné lodičky, jež byla tak přeplněna, že sotva se držela nad vodou. Na štěstí bratři měli doma takovou loďku, v níž kdysi lovili ryby ; uměli tedy s ní dobře zacházeti. Vedli si také všichni tři statečně a byli by loďku ještě dovedli někam ku břehu, ale co mohly slabé jejich paže zmoci proti rozkáceným vlnám mořským, jež kolem nich jako hory se zvedaly a loďkou zmítaly. Tu vynesly je na zpěněný hřeben vlny a hned zas ji srazily do černé mořské propasti. Nikdo z těch, kdož se v loďce nalézali, nedoufali v záchranu, očekávající každým okamžikem, že loďka narazí na skalisko. Ukrutná tato hra mořských vln s nepatrnou loďkou však netrvala dlouho. Pojednou se přihnala ohromná vlna, vrhla se na loďku jako dravá šelma, otevřela svou tlamu a pohltila ji jako jahodu. Loďka zmizela v jejich útrobách a lidé s ní a moře zuřilo a bouřilo dále ! . .“

„Jiřík se pojednou probudil na břehu mořském, tam ho vlny nejspíše zanesly a vyhodily. Když se trochu vzpamatoval a rozhlédl, viděl, že je úplně sám. Vzpomněl si hned na své bratry, vzpomněl si na loď i na bouři — nyní bylo už po všem, moře bylo opět klidné a slunce svítilo — a tu Jiřík pochopil, že bratři zahynuli a začal hořce plakat a naříkati.

Když se vyplakal, cítil, že se jeho zoufalé duši a stísněnému srdci velmi ulevilo. I vstal a rozhlížel se kolem. Pozoroval, že se ocitl na nějakém neznámém ostrově a tu mu napadlo, že snad by bratři mohli jako on býti někde na ostrově a jal se jich hledati, koje se slabou nadějí, že snad se přece s nimi ještě shledá. Chodil a chodil dlouho, až najednou se ocitl u veliké řeky a nemohl dále. Šel tedy podle vody nahoru, proti proudu a hledal, kudy by mohl přejíti. Nikde nepozoroval lidských stop, z čehož soudil, že ostrov je asi

úplně neobydlen. Najednou spatřil u samého břehu malou rybářskou loďku, čemuž se velice podivil a také se zaradoval, těše se, že tu snad přece najde nějaké lidi. Vstoupil tedy do loďky a přeplavil se na druhou stranu, kdež loďku opět přivázal. Potom šel dále vedle řeky, až přišel na stezku; šel po té stezce, až přišel na cestu; šel po té cestě, až přišel na silnici; šel po té silnici, až přišel do lesa a když přešel ten les, přišel na louku a s louky na pole a mezi těmi poli stálo veliké město.

(Příště dále.)

S oslem.

S oslem těžké pořízení,
s oslem těžký soud
Máš-li na spěch zastaví se,
dál se nechce hnout.

Chceš-li zvolna, začne běžet,
drž ho — letí víc!
S oslem těžké pořízení,
s oslem není nic.

J. M.

o o o

Slívy.

Emil měl dvě zlé chyby: byl sobec, to jest nemyslí než na sebe, a byl též labužník či mlsout. Často nosil různé mlsky i do školy, ale nikdy nikomu nic nedal, jen ukazoval, aby vzbudil závist.

Jednou přinesl do školy plnou kapsu krásných sliv, bylo to něco nového, velmi vzácného a nikdo nemohl se něčím podobným pochlubit. A tak za dopolední přestávky utvořili žáci kruh okolo Emila, avšak znajíce dobře jeho lakotu, neodvážili se ho o něco požádati.

Slívy však měly vzhled tak lákavý, že někteří z chlapců nabízeli Emilovi výměnu: jeden kus čokolády za jedinou slívu, druhý koláč; třetí kuličky ke hraní. Nic platno. Emil vida, že chlapci jeho sliv jsou tak žádostivi, snědl je teprve s pravou chutí až do poslední před očima svých spolužáků.

Pokud trvala přestávka nebylo mu nic, ale jakmile vstoupil opět do třídy, pocítil náhle prudké bolesti v žaludku a dal se do pláče.

Pan učitel zvěděv příčinu jeho nevolnosti, řekl mu pouze tolik: „Měl jsi býti střídmější a štedřejší, nebyl bys nyní churav.“ Nikdo ho nelitoval.

Dva ze spolužáků doprovodili ho domů.

Nešťastný mlsout poležel si tři dny v posteli. Zkoušel mnoho bolestí a způsobil rodičům zbytečnou starost. Kromě toho musilo se hodně platit lékaři.

Emil si toto naučení dobře zapamatoval. Byl podruhé štedřejší a chránil se různých mlsků.

J. Sázavský.

Matčin dopis.

J. B e n e š.

Roku 1871 musel jistý 15 roků starý hoch z domova daleko — až do Ameriky. Byl chudičké matky syn. Loučení ji tak mocně dojalo, že nemohla ani promluvit. Chopila se tedy péra a napsala mu.

„Drahé mé dítě! Dávám Ti něco písemného; ale pamatuj si dobře, co matka Tvá Ti chtěla říci, a vpusť slova ta hluboko do svého srdce: Cti otce i matku, abys dlouho žil a dobře se Ti vedlo! Považ, že k vůli Tobě matka mnoho zakusila! — Měj, milý hochu, po celý život Pána Boha v mysli a střež se, abys nikdy těžce nehřešil. Obzvláště pamatuj na 6. přikázání, abys nebyl snad na věky zahánben! Nikdy nezapomeň, miláčku, na ranní a na večerní modlitbu! Vždy buď Boha svého pamětliv, který Tobě všecko k dobru přivede,

budeš-li se Ho báti. Poroučím Tebe Nejsvětější Panně a opět tuto Rodičku boží Tobě, abys pod její záštitou našel vždy ochrany ve všech nebezpečích a pokušeních tohoto života!

Milé dítě, prosím svatého archanděla Rafaela, aby byl Tvým věrným průvodcem, jako kdysi doprovázel mladého Tobiáše do dálné ciziny. Také Tě odporučuji Tvému milému Anděli Strážnému, by nikdy Tebe neopustil!

Zakončuji nyní svůj loučící dopis těmito slovy: Drahý Synu, cestuj šťastně! Pán Bůh nechť jest vždy s Tebou po všech Tvých cestách! Zůstaň našim milým dítětem, a my jsme vždy Tvoji věrní a drazí rodiče. — Tvůj otec a Tvoje matka Alžběta.“

Zajisté krásné písemné loučení. Tak píše a mluví každá pravá matka; neboť ona jest viditelným andělem svého dítěte.

Tanec.

Dení tanec jako tanec,
není bál jak bál:
jeden stojí mnoho peněz,
druhý ani hal ! *)

U těch vrátek kolovrátek
jak nám zahrá jen,
v celém domě vše je vzhůru,
všecko běží ven!

Anda s pannou na dvorečku
hnedle tancuje,
okolo nich kůzle bujně
taky hopkuje.

Je to pěkné podívání
na ten „dvorní“ bál.
Škoda, že už je mu konec —
„muzika“ jde dál.

J. Milota.

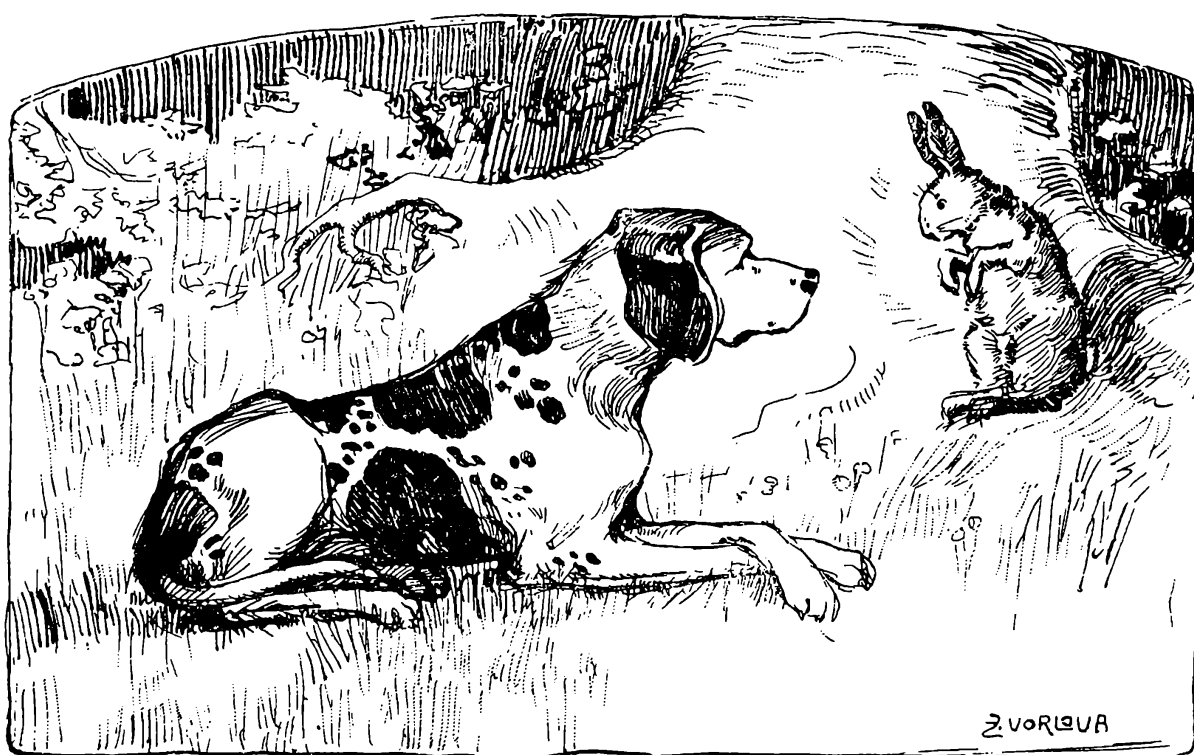
*) halér (zkráceně).

Pes a zajíc.

Bajka.

Krásně se žilo zajícům v létě. Kamkoli se obrátili, všude na ně čekaly hody: tu v jeteli, tam v zeli, onde v řepě nebo v hrachu.

Ale časy se rázem změnily, když nastal podzim. S polí se vše odklidilo a nedosti na tom: ještě přišli myslivci se svými psy a pořádali na ubohé ušáky hony!

„Takhle to nesmí zůstat!“ zvolal starý Plachota, jeden z nej-
ostřílenějších ušáků, „musíme proti tomu něco podniknouti!“

A hned svolal valnou hromadu zajíců a zahájil poradu. Dlouho se rokovalo, až konečně všichni zajíci se shodli v názoru, že by myslivci nic nepořídili, kdyby jim nepomáhali psi a usnesli se, vyslati někoho ke psům, aby je odvrátil od spolku s myslivci.

Rozumí se, že při známém strachu zajíců před psy nikdo se nepřihlásil, a tak nezbývalo, než aby ušák Plachota šel sám.

„Něco pěkného sis nadrobil,“ myslil si, „budeš rád, vyvázneš-li se zdravou koží!“ —

Ale šel a štěstí mu přálo. Sotva vyskočil z houštiny, hle, tu pod dubem leží myslivcův Brok.

Ušák Placheta se velmi ulekl, ale vida, že Brok si ho nevšímá a podřimuje, dodal si srdce a přistoupiv blíže, sedl na boběček a (mysle si: „Jak se hne, uteku.“) spustil: „Milostivý pane Broku! Je nám všem známa vaše obzvláštní blahovůle, již při každé příležitosti osvědčujete vůči nám ubohým ušáčkům. Jest vám též neméně dobře známo, s jakou bezohledností myslivci a střelci nás nevinné — pronásledují a hubí. Proto vyslala mne dnešní valná hromada k Vašemu Blahorodí, abych tlumočil tuto naši uctivou prosbu:

„Jelikož je známo, že by myslivci a lovci bez vás takřka nic nepořídili a že to jste právě vy, kteří je na naši stopu přivádíte a jim pomáháte, prosíme co nejsnažněji, abyste našim nepřátelům nepomáhali a je na holičkách nechali. Zjednáte si tím nesmrtelné zásluhy o náš zaječí rod a budou vám za to žehnati všechna zaječí pokolení. —“

Brok se zamyslel a pravil:

„Jsem služebníkem svého pána a musím ho poslouchati.

Nepřísluší mi, ptáti se, proč to nebo ono koná. Ostatně, co se vás — zajíců — týče, vím, že děláte na polích škody a kdybyste se nad míru rozmnožili, zničili byste všechno — proto vás lovci odstřelují. Hleďte tedy nejprve vinu při sobě a potom teprve u jiných. Žádný škůdce nemá nároků na šetření“ —

Brok domluvil a ušák Plachota se smutně vracel do lesa.

J Sázavský.

Potrestaný zloděj.

Maria A l f o n s a.

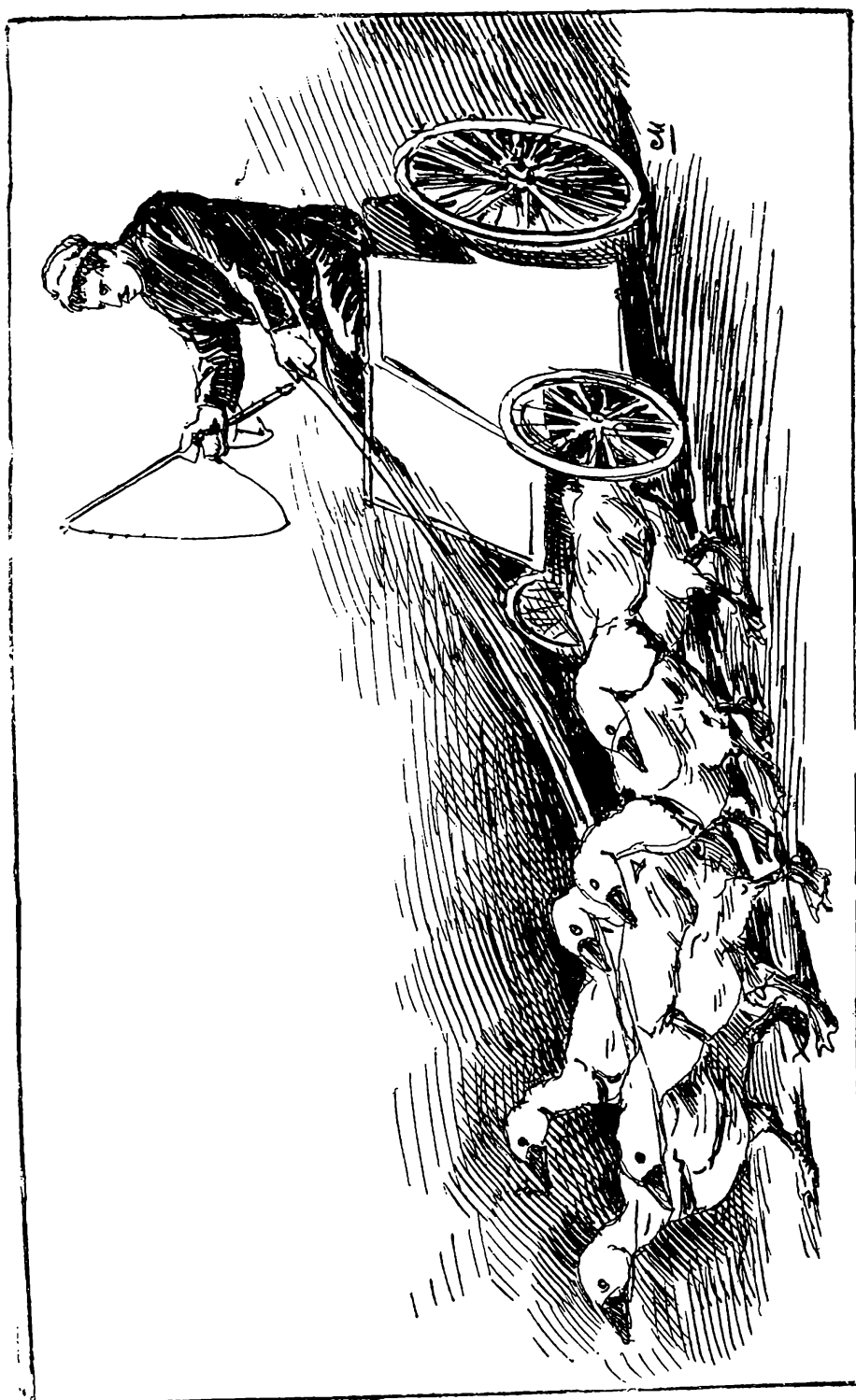
„Achich! to jsem se najedl,“ liboval si ježek ve své světničce. Měl velmi dobrý oběd, jablkový závin. A ten on panečku rád. Svou ženu ježici stále chválil, jak umí dobře vařit. Když se najedl a vydýchal, natáhl se na pohovku z mechu, aby všechno dobře zažil a zdříml si. Na kolébce z kůry spalo malé ježátko. Když se probudil byl již podvečer. Protáhl se a zazíval tak hlasitě, až ho musela žena okřiknouti, aby nezbudil synáčka. Zase šel na jablkový závin a když se hodně najedl, pravil k ní: „Víš co? Rád bych dnes v noci šel ještě na jablka. Máme jich sice na celou zimu dost, ale já bych měl rád trochu renet, které

dosud na stromě jsou. Dnes půjdu již naposled. Nesmím otálet. Zahradník by je mohl některý den očesat a neměl bych pak nic.“ Ježková mu bránila řkouc: „Lépe by tatínku bylo, kdybys zůstal doma. Mám jakousi předtuchu, že se ti přihodí neštěstí. Co bych si potom ubohá počala sama i se synáčkem. Zůstaň doma!“ Ježek se jejímu strachu jenom usmál, řka: „Když se mi nikdy nic nestalo, nestane se ani dnes.“ A přece šel. Když vycházel z lesa, přeskočil přes cestu zajíc. Trhl sebou a zůstal státi. „Mám se vrátit, nemám? Když zajíc přeběhne přes cestu, bývá prý to neštěstí. Ale což! Snad nebudu tak bázlivý jako on. Pochodem pochod! Jedna, dvě .!“ Již utíkal, co mu nohy stačily. Měsíček mu svítil na cestu. Konečně došel ke známé zahradě a otvorem v plotě proklouzl dovnitř. Známou jabloň brzy našel a hned vylezl nahoru, aby trhal. Tichou nocí bylo slyšet jak jablka jedno po druhém na zemi dopadají. Konečně se mu zdálo, že jich bude dost. Ale běda! V tom se mu smekla nožka a on buch! dolů. Ještě že mu zbylo tolik času, aby schoval rypáček. Moc dobře mu po té ráně nebylo a trvalo to dosti dlouho, než-li se vzpamatoval. Skoro litoval, že nezůstal doma. Jak lehko se mohl zabít. Namáhavě se koulel v trávě, nabodávaje jablka na ostny. Již byl hotov a šel k východu. V tom slyš! Někdo přichází. Poznal hlídače a lekem se třásl tak, že nebylo mu možno jíti dále. Zahradník se sehnul a hned poznal, co znamená hýbající se kupka jablíček. Pěkně ježkovi náklad sebral a jej samého svázal do šátku a zanesl do skleníku, kde ho zavřel se slovy: „Tak se dělá se zloději, zavrou se. Tady si několik dní odpočneš a na zimu si tě vezmu do kuchyně, masa! tam budeš mít celé noci dost a dost.“ Odešel nedbaje toho, že ježek skoro omdlel bolestí a strachem. Nastala smutná noc. Ježek plakal nad svým osudem. „O, že jsem neposlechl hodné a rozumné ženy a nezůstal doma. Již jí ani synáčka nikdy neuvidím, ani jablkový závin nikdy jísti již nebudu.“ Plakal bez ustání. Pojednou kdosi zaklepe na dvířka: „Ťuk, ťuk, ťuk!“ „Ježíčku neplač, to jsem já tvoje žena. Šla jsem ti naproti a nevidouc tě nikde, došla jsem až do zahrady a slyšíc tě tady naříkat, přišla jsem za tebou až sem. Proč jsi mě jenom neposlechl! Nyní budu ubohou, opuštěnou vdovou a synáček bez otce. Vždycky si myslíš, že jsem hloupější než ty a zatím mne ještě nikdy nechytli a nezavřeli.“ Tak spolu plakali hodně dlouho, a když si vzpomněli na synáčka v kolébce, plakali ještě více. Konečně se museli rozloučit a ježice slíbila, že co nejdříve ho přijde zase navštívit.

Smutně se loučili. Ježice plakala celou cestu, a když přišla k lesu v němž bydlela, usedla na kámen a žalostně naříkala. Přes pole u lesa vanul chladný podzimní vítr, který její pláč nesl do dále. V tom se pohnul na poli malý kopeček hlíny a ze země vystrčil rypáček krtek. „Co tady děláte za křiky, tetičko? Již jsem byl tak hezky zahrabaný v peřinách a těšil se, jak budu celou zimu spát a zatím jste mne z klidu vyrušila. Tak co je?“ Sdělila mu svůj žal. Krtek se zamyslel. Trásl se zimou, vždyť již chladný vítr vanul a on musel z teplé postýlky jít ven. „Je ten jeho žalář daleko? Snad bychom tam ještě dnes mohli dojít a zkusit, zdali bychom ho nemohli vysvobodit. Při pomyslení, že by se ježek navrátil domů a k tomu ještě dnes, dala se ježice z pláče a nářku do veselého tancování. Bez rozmýšlení chytila krta pod paždí a vlekla ho za sebou. Když přišli ke skleníku, dal ježkovi znamení, že ho chce vysvobodit. Trvalo to hodně dlouho nežli vyryl v zemi otvor, kterým by mohl ježek vyjít z vnitřku ven. Již počalo svítati, kohout zazpíval a v oknech kmitlo světlo. Konečně se jim to podařilo a po chvíli se ježek objímal se svou ženou. Nyní, co mohli utíkali pryč. Krtek se chtěl znovu zahrabat do země, ale oni mu nedovolili. „Musíte jít strýčku k nám, abychom se vám nějak odměnili.“ Šel tedy, ač se mu chtělo moc a moc již spát. Ježátko dosud tiše spalo a nemělo ani tušení, co se s tátou dělo celou noc. A nikdy se to také dozvědět nemělo, jak byl potrestaný za krádež. Ježek s krtkem seděli na pohovce a kouřili z dýmek. Ježková zatím chystala hostinu a pekla čerstvý jablkový závin. Když se najedli a napili, krtek se loučil. Dali mu ještě hodně všeho na cestu a domů. Sotva sa zahrabal, usnul hned a po tak dobrém jídle a závinu spal celou zimu až do jara.

Ráno vedl zahradník celý zástup domácích, aby se podívali na zloděje, kterého za trest zavřel. {Kuchařka měla již připravenou zástěru, že si ho odnese do kuchyně a tam celou zimu ponechá, aby vychytal všechny přistěhovalce ze Švábska a Ruska. Zahradník pomalu otvíral a nařídil jim, aby u otevřených dveří drželi ruce, aby ježek neutekl. Marné však bylo hledání. Zloděj byl pryč a jemu se dostalo výsměchu, že to malé zvířátko je chytřejší než-li on. Někteří mu ani nevěřili, myslíce, že si z nich dělá dobrý den. Byl tedy hodně rozlobený a umiňoval si, až podruhé toho zloděje chytne, že ho tak honem nepustí. Jeho úmysly však byly marné, neboť ježek si umínil, že nikdy již krást nepůjde. Byl dosti potrestán tím, že byl zavřen jednu noc. — Polepší se potrestaný zloděj?

Husí spřežení.

Husí spřežení.

Napsal Ignát Z h á n ě l.

Je velké vzrušení, přijdou-li někam komedianti. Po celý den ob-
skakuje okolo nich mládež a pozoruje bedlivě, co dělají tito umělci.
Večer nastrojí se komedianti do hodně křiklavého šatstva, chodí po
osadě a zvou všechny na představení.

Obyčejně mívají veliký, tak zvaný turecký buben, pak několik
malých bubínků a též nějaký hlučný hudební nástroj. Hlasitým křikem
ohlašují, jaké umělecké kousky budou se provozovati a oznamují,
jaké bude vstupné. Děti žebroní na rodičích tak dlouho, až jim dají
nějaký krejcar a plny radosti jdou ku představení, po němž mnohdy
nic není.

Ve velkých městech bývají cirkusy, v nichž se dávají představení
ponejvíce se cvičenými koňmi. Jezdci předvádějí buď jednotlivé koně
anebo více koní dohromady a provozují s nimi rozmanité zábavné
kousky. Též vystupují jiní umělci a hledí přivést posluchače ku
smíchu; čím větší smích, tím lépe se baví obecnstvo.

Každý cirkus hledí co nejvíce pobaviti a uspokojiti své hosty,
proto starají se umělci i ředitel takového podniku, aby měli něco
nového, doposud neznámého a nevídaného. V Berlíně překvapil kterýsi
ředitel cirkusu své návštěvníky následující novinkou:

Vystoupil umělec Panin a jel v nezvyklém povozu. Sestrojil si
malý kočárek a do něho si zapřáhl šest hus.

Říkává se a ne snad bez příčiny, že je husa velmi hloupé
zvíře. My sami si myslíme, že je vůbec nemožno husu něčemu
naučiti. A co dokáže veliká, řekněme zrovna, nadlidská trpělivost?
Pan Panin dal si s oněmi husami takovou práci, že jim dal do
zobáku uzdu, naučil je pomalu anebo klusem choditi; na jeho rozkaz,
když zavolal: „na pravo“ anebo „na levo“, šly husy, kam
poručil.

Představení toto velice se líbilo a lidé chodili se zdaleka dívati
na husy, které táhly kočár, v němž seděl kočí a opratěmi
řídil husy.

HÁDANKY A REBUSY

1. Roháček.

a	a	a	a	a	a
a	a	a	a	d	
d	d	m	o		
o	r	r			
s	v				
v					

Země rakouská,

lidské sídlo,

často rozhoduje,

řeka v Itálii,

slabika,

samohláska,

2. Doplnovačka.

	a			
b				
	a			
		á		
			e	
				ý
			o	

V lese běhá,

dělník nosí,

mužské jméno,

na mezi roste,

mužské jméno,

ubožák,

cizokrajný plod.

Střední písmena shora dolů čtena dají jméno slavného českého spisovatele.

4. Číselka.

1234 poslal syna pro 1432.

V „Ochotnickém jevišti“ vyšlo:

Štědrý večer opuštěného dítěte.

Obraz ve 2 jednáních.

Napsal: **Antonín Svoboda.**

Liduncina návštěva ve Svatvečer.

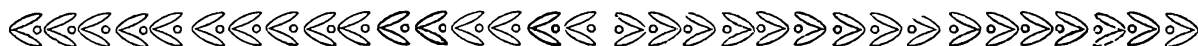
Dramatický obrazek.

Napsal: **F. V. Karlovský.**

Kristus Pán, narodil se nám!

Hra o 3 dějstvích se živými obrazy a zpěvy
od J. Svobody.

Tiskne a vydává benediktinská knihtisk. v Brně.

Sebrané spisy

Václava Kosmáka.

Vyšel díl **XVIII.**, sešit 104.

Vld. pan farář lednický **OLDŘICH NECID** právě vydal u benediktinů v Brně

responsorium „Liberá“

pro smíšený sbor.

Snadná a vděčná skladba tato samostatně stojí **30 hal.** (poštou **35 hal.**) pp. odběratelům Responsorií téhož skladatele dříve vydaných (bened. tiskárna v Brně, cena **K 1.80**) dává se nádavkem, zdarma.

DUCHOVNÍ KNIHOVNA.

Odpustková modlitební knížka.

Napsal: Jan Nep. Ševčík.

Úplná modlitební knížka pro každého, obsahující odpustkové modlitby, jakož i poučení o odpustcích a pobožnostech i posvátných předmětech, které svatá Církev odpustky nadala.

Stran 320.

Cena 4 koruny.

Kalendář

MORAVAN

na rok 1913 již vyšel.

Krkonošský tkalcovský spolek „VZÁJEMNOST“
v HRONOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

• Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS pro
KŘESTANSKOU MLÁDEŽ

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 2.:

V Berouně Bož. Braunsbergrová, Milka Jarchovska. V Bosonohách Joset Buček, Františka Gabrielová, Leopold Gabriel, Frant. Kroupa, Vinc. Meloun, Fr. Pazourek. V Bož. Požehnaní Jos. Špaček*, Mar. Hodinková, Frant. Kaplan. V Bránkách Lad. Bazalka, Jan Cahlik* V Brně Kar. Fridrich, Eva a Karel z Czesaných, Robert Mráz, Kar. Hrabec* (zasílá pozdrav všem odběratelům!) V Brusperku Anna Šudichová. V Březi Hor. h. Antonie Dušková. V Bubenči Fr. Eliášek, Otto Jíra, Jiří Kožmín, K. Krízenecký, Jan Kalivoda, Jos. Procházka, Fr. Sadílek, Jiří Hradecký, Jos. Šubrt, Ivan Jahn*, Ferd. Janoušek, Vilém Březina, Vlad. Rob. V Buč. ích Z. Hegerova* (Dík a pozdrav! Vdp. kat. též srd. děkuji! V Dol. Bukovsku Frant. Bláha. V Dol. Dubňanech Frant. Vacek, Mar. Brínková*, Jos. Vystrčil. V Frenštátě Ludm. Návratova V Frýdlantě Mar. Krémářova, M. Poiciová, Mar. Řeháčková (I u nás začíná zima! Srd. pozdrav! V Hořicích Kar. Jelínek, Jar. Horák. V Cholině Ant. Kopríl*, V Chl. h. Petr Březá, Mar. Šiková, Anežka Bednářová. V Ivančicích Kamila Feithová, Lidka Vlašínová*, Bož. Talpová. V Klopotovicích Frantiska Hlávková V Komíně Karla Zhánčlová V Konici Jos. Badal. V Kroměříži Fr. Zavřel, Frant. Nejezchleba, Jos. Doležel, Karel Hruška, Jos. Šlagor, Jan Tomáš, Joset Krejčíř, Leonard Volný, Jos. Dostál, Evžen Chodil*, Jar. Horňanský, Hubert Pelikán*, Viktorín Zavadil V Líšni Jan Hendrych, V Nákle Filka Obšilová V Napajedlicích Jos. Krivánek, Rosalie Holubcová, Ma. Anna Konečných*, Joset Čovancec. V Něm. Prusích Štěp. Orálková. V Nivnici Frant. Bršlica. V Nov. Dedíně Oldřich Čabla V Nové Vsi Frant. Perma Zezulová V Olomouci Frant. Jemelková. V Olši Jos. Hladík. V Op. Jos. Rusek* V Polič. Frant. Štěpánek, Stan. Mach* V Postřimově F. K. Fojtová. V Praze Elinka Ulrichova V Proskovicích Star. Bělá Správa školy V Přechově Frant. Dohnal. V Přestavlkách Fr. Matoušková, Fr. Neračilová, B. Škubalová, M. Rozkošná, F. Neumannová, M. Suchá, E. Janková, Št. Cetlová, B. Ostrčilová, F. Malovaná*, A. Sopouchová, A. Šobová, J. Němečková, O. Macourková, J. Březinová, R. Kynterová, L. Pumpřilová, M. Skácelíková, B. Gronesová, B. Horáková, L. Procházková, Bosáková, M. Nakládalová, J. Fuchsová, M. Sedláčková, Z. Skácelíková, B. Albrechtová, M. Kalábodá, M. Grimmová V Kastnerová (To je Vás!! Mám z toho radost! Pozdrav!) V Pustějově Albina Tobolová. V Pustiměři Jar. Koutný V Radomyšli Ottilie Lálková V Raduni Rud. Paveler. V Rozenberku Leop. Kučera, Ant. Rudolecký. V Sedlcích Mar. Grünerová, Žof. Kýptová, Jaroslava Šimková, Vlasta Tichá, Jiří Martinek, Jan Pech, Ant. Skalický, Jan Vaclena, Al. Vostřák, Zdeněk Beneš, Jos. Krame, Jan Kupka, Ant. Kříž, Anežka Doubravová, Bož. Matoušová, Anežka Stiborová, Marie Dušková. V Škoroniciích Frant. Vašíček V Syrovicích Alfons Šťastný Met. Stoklásková V Štěpánově Ed. Polák, Ant. Tesar* Jana Žácková, Mar. Hošková, Lud. Jiroušková V Štramberku Aug. Jurák V Tabark. h. Irena Kocholátá V Troubsku Jan Fiala, Mar. Fialová* Lad. Franta, Jos. Konečný, Cec. Matějová, Tomáš Matěja, Cec. Bednářová, Fr. Bednář, Jan Doležal. V Třebíči Vlasta Dušková, Frant. a Bož. Kohoutovi. V Třeboni Růž. Dostrašilová, M. Chrástková, Karla Vlasta Rynešová, Mar. Nejedlých, M. Palečková, Jos. Smržová, M. Hornátová, B. Žlábková, A. Gärtnerová, M. Thierová, M. Kakušková*, F. Soukupová, T. Zachová, A. Valentová V Tuřanech Mar. Šiková, Frant. Šenkýš. V Tvarožné Jan Olejníček (Díky! Podobně!). V Uh. Brodě Jan Michalec. V Vel. Pavlovicích Frant. Melicharová, Kateřina Procházková, Anděla Kučerková, Bohumil Souček, Mar. Dostoupilová, Josef Prát* V Veřovicích: Mar. Janošíková, Ferd. Zatloukal, Lud. Šimerská, Jos. Mráček. V Vostopovicích Cec. Barešová, Jos. Neubauer, Jan Zeman, Jan Novák* Mar. Sojková, Jos. Horák, Jos. Lebart, Cyr. Vrbacký, Petr Veselý, Kar. Doležal, Tom. Pilmajer, Jan Kroupa, Eman. Buček, Kar. Matýšek, Frant. Rozmari V Vyskově Anna Janská, Mar. Hejtmánková, Mar. Zachoválová, Fil. Janošíková. V Zlíně Jan Vrzabík. V Zlobicích Ant. Šlezáček. V Žid. nicích Jan Laníček.

Svatý Mikuláš.

Na nebi plno hvězdiček,
tak jako květů v máji,
okénka chatek jasněji
než jindy světlem plají.

Dnes dětský svátek nadešel
a plno řečí všude,
děti hlavinky v hromadě
a šuškaří, jak bude.

Co shonu venku, jáсотu,
hlas zvonku zazněl jasný.
A děti v jizbě modlí se
i zpěv jich slyšet hlasný.

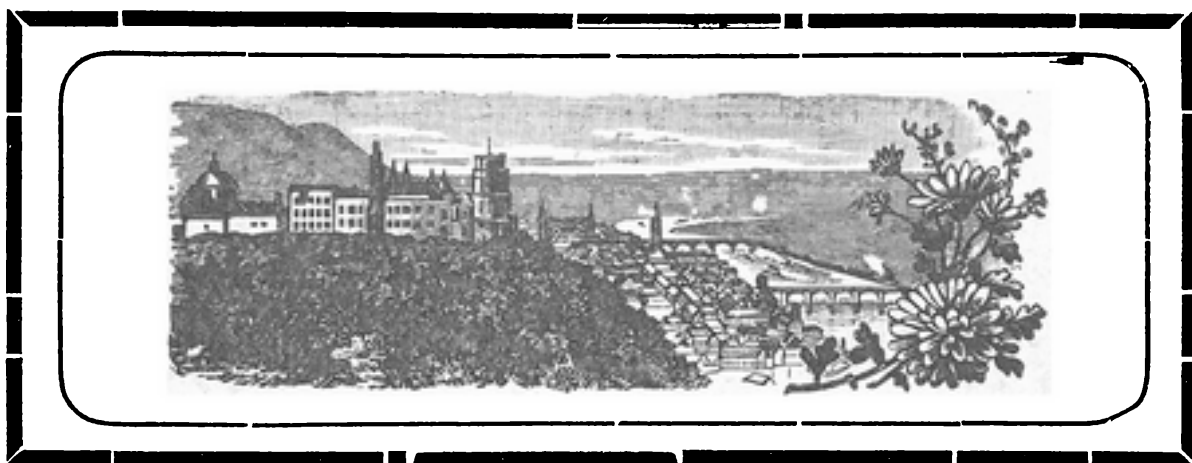
Doděliv děti žehná jim
a odchází zas dále.
A děti tiše modlí se
k Jeho cti — Boží chvále.

Mikuláš svatý přichází,
hodným dnes dary nese,
zlý však v koutečku příkrčen
se strachem před Ním třese.

Již vchází vážně do dveří,
plášť ze stříbra má, zlata,
oči mu září dobrotou,
úsměvem líc zas svatá.

Dárečků plné ruce má,
jak těší se dnes malí!
Nejštědřeji je obdařen,
kdo pilný byl a dbalý!

Ed. Elpl.

Na vlnách dobra i zla.

Historický obrázek. — Napsal Luďek Novák. (Dokončení.)

III.

Ale zavládlo-li nadšení ve Vlastějově po chalupách mezi dospělými, uznáváno-li, že nutno Vratislavovi pomoci a zpupného syna potrestati, zavládlo i mezi mládeží.

Popud vyšel od Zbyňka Čestena, jehož otec byl na tvrzi vlastějovské nejstarším z čeledi. A starý Česten a Zbyněk pozorně vyslechli mnicha. Ani jediné slovo jim neušlo. Proto když došli domů, vyprávěli o tom a starý zbrojnoš tisíc chutí měl pojednou také se ozbrojiti a do Prahy se vydati.

„Kdyby mne vladyka pustil, hned bych šel a neposlušného synka vzpourám odnaučil,“ zahovořil s nadšením.

„Což on vladyka se do Prahy nevydá?“ podivovala se žena jeho Ludmila.

„Sotva!“

„Snad o tom neví, neboť by se takový válečník, jakým býval on, neudržel, aby nešel bojovati za právo a spravedlnost!“ horlila žena.

„I ví, vždyť Blahuta byl zde na tvrzi hostem, ale stár jest a neduživ. Na nějaké válečné tažení již pomýšleti nemůže. Kdyby mohl, jistě by byl mezi prvními. Však zle proti nezdarovi mluvil“ sděloval ženě.

Že Zbyněk jeho synek poslouchá, ani si nepovšiml. Ale Zbyněk byl čiperný hoch. Poslouchal a každé slovo vtiskoval si v paměť, jako by je měl zase jinde opakovati.

„Zde ruka, že budeš naším vůdcem!“

„Když sám vladyka již nemůže, měl by alespoň své lidi králi na pomoc poslati!“ mínila žena Čestenova.

„Sám bych šel a vedl je!“ svědčil Česten.

„A kdybys zahynul. . .?“ zalekla se pojednou Ludmila a na Zbyňka pohlédla se slzou v oku.

„Zahynul bych čestně! Hájití přikázání Boží jest naší povinností!“ odpověděl jí Česten povýšenějším hlasem.

„A co bych si tu já se Zbyňkem počala?“ poznamenala s patrnými stopami hrozících starostí.

„Však by vám vladyka hladem zemřítí nedal!“

„Ale Zbyněk by neměl otce, který by ho vedl a poučoval. . .“

„Měl by však matku, která by ho jistě pečlivě vychovala. A proto bych odešel bez bázně o něho. Jen kdyby si vladyka vzpomněl. Ale vím co, sám ho požádám, aby nás do Prahy poslal. Vždyť krále má rád. Do Říma ho provázal!“ řekl Česten a šel, aby vykonal, na čem se rozhodl.

A přišel k vladykovi v čas. Právě chtěl vladyka pro něho poslati a uraditi se s ním o pomoci, kterou chtěl vypraviti do Prahy.

„Dovolíš-li, vladyko, vůdcem té tvé čety budu, a věř, že jistě čestně se v boji zachovám,“ řekl Česten a dohodnuv se o všem se starým vladykou, opustil komnatu, aby co nejrychleji k odchodu sebe a všecku čeleď připravil.

Zbyněk jeho zvěděv o rozhodnutí vladykově a vida přípravy k tažení do Prahy, vyběhl z tvrze, aby vesnické hochy vyhledal a jim oznámil, že čeleď vlastějovského vladyky také vytáhne, aby odbojného syna Vratislavova potrestala.

Ale nemusel až do vsi. Většina hochů byla shromážděna před tvrzí. Domnívali se, že mnich Blahuta dosud na tvrzi a že vyjde a ještě jednou bude kázati o nezdárném synovi.

Ale místo Blahuty vyšel Zbyněk a hned s nadšením jal se vypravovati, co se na tvrzi děje.

„A můj tatíček bude této výpravě vůdcem!“ dodával radostně.

„Mohl by tě vzít se sebou!“ poznamenal Bořek, synek Dluhoňův.

„Kdyby dovolil, hned bych šel,“ mínil Zbyněk.

„Poprosil bych ho!“ ozvalo se několik hochů najednou.

„Marně bych prosil. Víím, že mne nevezme!“

„Tak bychom se mohli sami také do Prahy vydati!“ mínil Bořek.

„Jak to?“ nechápal Zbyněk.

„Ozbrojiti se a táhnouti za výpravou našich otců. Můj tatínek vydá se totiž do Prahy s páně vladyslavskou čeledí!“ oznamoval Bořek.

„A můj také!“ hlásil synek Kolusa. „Již se připravuje!“

„A můj také! — Můj také! ozvalo se nyní několik hlasů najednou.

„Tak dobře! Půjdeme!“ souhlasil Zbyněk.

„Zde ruka, že budeš naším vůdcem,“ povstal Bořek a podával Zbykovi pravici, jenž stoje před hochy rozkročmo, horlivě jal se jim vykládati, kterak se připravit, a při tom rukama rozkládal, jako by již k ústoku velel.

„Platí,“ svolil Zbyněk a nabízenou pravici přijal. „To se král podiví, až o nás uslyší“ připomínal.

„A také potěší,“ mínil Method Kolus. „Pozná, že dosud žijí děti, kterým je čtvrté boží přikázání svato!“

„A hoši dohodnuvše se, co sebou na cestu mají vzít a kde se sejítí mají, rozešli se, aby se připravili a hned za výpravou páně vladyslavskou se vydati mohli.

A když se druhého dne ráno čer' vlastějovského vladyslavy na cestu vydala a s ní hojná účast lidí ze vsí, provázeli je hoši až k lesu, zde se svými otci se rozloučili, ale domů se nevraceli. Zůstali v lese, aby se o něco později vypravili také ku Praze.

Zatím, co se takovéto přípravy děly po venkově pro krále, vojska Břetislavova před Prahou také přibývalo. Ba, vojsko královo skoro bylo početnější. O tom však Břetislav nevěděl. Domnívaje se, že se jen řady jeho přátel množí, byl nejen pln radosti, ale i hrdosti. Zpupnost jeho proti otci rostla na výsost. A v této své zpupnosti dal se ovládnouti i pýchou a touto zaslepen vypravil k otci posla se vzkazem.

„Hle, teď jsem již přijel blízko, kterého jsi hledal daleko, co chceš učin ti zjitra nemeškej a učin to dnes!“

Takovýmto vzkazem rozmrzel se král, ale i roztesknil. Bolelo ho, že vlastní syn tak proti němu jedná a tak špatným příkladem jest celému národu. Celé dni býval zamyšlen a zasmušen a k potěše nebyl, ačkoliv mohl se těšiti, že řady jeho vojska houstnou a se doplňují každým dnem víc a více.

Bratr Vratislavův Konrád, který také s vojskem přitáhl, aby bratrovi proti synovi pomohl, těšil se, že snad se Břetislav početností otcova vojska zalekne, ale marně se těšil.

I vida marnost své snahy, rozhodl se, že bude jednati po příkladu své manželky Vilburky. Ničeho Vratislavovi nesděliv, vypravil se do

tábora Břetislavova, aby mu domluvil a pohnul ho, aby se pro rozkvět země a blaho národa s otcem usmířil.

Ale jakkoli se snažil, aby mluvil co nejohnivěji, mluvil marně, Břetislav zůstával nepřístupným, ba zatvrzelým ku každému jeho slovu.

Konrád již již pozbýval naděje, že docílí smíru mezi otcem a synem. A když jeho obavy byly největší, přichvátal do stanu Břetislavova posel a oznamoval mu, že stráže zadržely četu chlapců, kteří dle vlastní výpovědi jdou pomáhati králi proti synovi.

Břetislav slyše to, pobledl.

„Cože pravíš?“ zvolal zajikavým hlasem a pln rozpaků.

Posel mu svoje poselství opakoval.

„Vidíš, to je ti znamením, jak se o tvém jednání po národu smýšlí. Máš-li početné vojsko kolem sebe, mnoho na ně nespolehej; jsou to zajisté jen lidé, kterým tvůj otec v něčem nevyhověl, nemohl vyhověti, nechtěl-li jednati proti právu a spravedlnosti, a ti proto ze sobeckosti naň zanevřeli a pod tvůj prapor se postavili. Ale věř, kdyby jim teď vyhověl, ihned od tebe odpadnou a ty zůstaneš sám a budeš vydán otci na milost i nemilost. Poslechni a smiř se s otcem dokud čas!“

Břetislav stál před Konrádem, chvíli zamyšlen. Pojednou sebou pohnul a přistoupil ke Konrádovi.

„Pojdme!“ řekl při tom a zavěsiv se mu na rámě, dal se jím vésti do Prahy.

Král Vratislav spatřiv ho, byl překvapen, ale potlačiv svoje překvapení, podal mu ruku, odpustil mu a usmířil se s ním.

„A víš, kdo vlastně jeho smýšlení změnil?“ otázal se Konrad, když s Vratislavem v komnatě osaměl.

„Kdo?“

„Děti! — Četa vlastějovských hochů táhla tobě na pomoc, ale nejsouce dosti obezřelí, náhodou padli Břetislavově stráži do rukou. Břetislav slyše to, poznal, že nemá mezi lidem přátel mnoho a byl ku smíru povolným!“

„A jsem rád, že k němu došlo,“ řekl král a dav si vlastějovské hochy předvolati, pochválil je a slíbil jim, až dospějí, že je přijme do služeb královských.

Hoši radostně vraceli se k domovu a když došli domů a rodičům oznámili kde byli, nehněvali se na ně rodiče, ale byli na ně hrdi, že pomáhali královského synka usmířiti s otcem.

Bohužel však, smír ten nepotrval dlouho. Břetislav svými přáteli dal si zase namluviti, že to s ním otec přece jen dobře nesmýšlí, že čeká jen vhodnou chvíli, aby ho mohl potrestati, a Břetislav jim uvěřil. Boje se však proti otci válečně zase vystoupiti, opustil Čechy a odešel do Uher ku králi Ladislavovi, který rád ho do svých služeb přijal.

Padá sníh.

Snížek padá
v pustá luka,
v tiché doliny;
padá ještě
také v městě,
padá v dědiny.

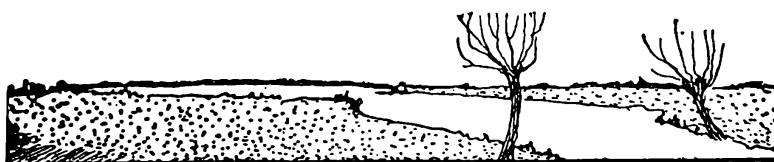
Hleďte, děti,
peří letí,
drobné hvězdičky;
andílkové
sypou nové
v nebi duchničky!

Napadají
v tichém kraji,
zasypou i les;
od té chvíle,
dítka milé,
bude v srdci ples.

Sáňkovati,
kulovati,
smíme každý den;
na ty stráňky
brusle, sánky,
přines každý ven.

Padá, padá
v pustá lada
s nebe hebký sníh;
dětem srdce
tluče prudce,
na rtech mají smích!

Anna Maria Kadlčková.

Z Cařihradu.

Kdokoliv navštíví Cařihrad, neopomene vystoupiti na Galatskou věž. Má to své příčiny. Spatříte odtud jedno z nejkrásnějších měst s ptačí perspektivy a cestou k ní, přijdete do nejkrásnější části města. Galatská věž ve středověku nazývala se „věží křesťanů.“ S ní zcela jasně přehlednete přístav „Zlatý roh,“ Bosporus, věnec ostrovů, Skutari, rámeček Bithynských hor a zelené zahrady Burgurlu. Bosporus a asijská část jest ovšem nejkrásnějším klenotem v pásnu cařihradského panoramatu. Do Bosporu zasahuje i část paláce — seraje čili také „top kápu.“ Cařihrad má na 400 mešit, z nichž nejkrásnější jest mešita sv. Žofie. Vystavěna byla v VI. stol. císařem Konstantinem Velikým. Když dne 29. května 1453. dostal se Cařihrad do rukou tureckých, vjel vítěz Mahomed II. do tohoto chrámu na koni,¹ aby dal na jevo, jak málo si váží křesťanského chrámu. Chrám zvaný také chrámem Boží Moudrosti byl později vítězem proměněn v mešitu. Řecká legenda vypravuje, že právě v té chvíli, kdy Turci vnikli do chrámu, sloužil kněz právě mši sv. Že musel odejít s kalichem od oltáře a utekl se do jedné vedlejší kaple, ale v tom okamžiku dveře zmizely a na jejich místě objevila se zeď. Kněz nebyl více spatřen. Ale zeď prý zmizí a kněz opět vyjde, až mešita bude opět náležitě křesťanům a kněz doslouží mši sv.

K. J. Z.

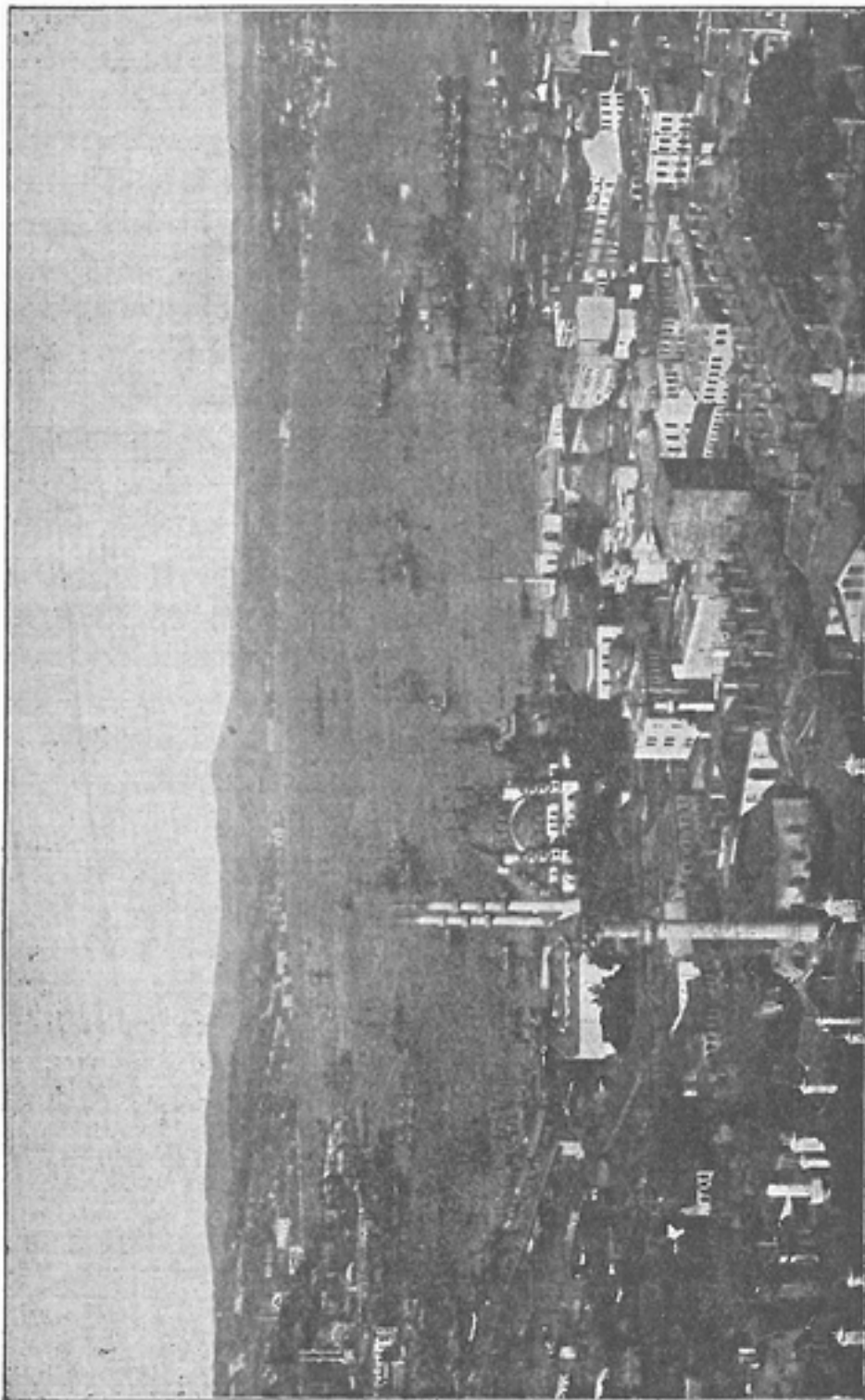

Dárek od „Mikuláše.“

Napsala L. Grossmannová-Brodská.

V kovárně u Veverků měli sedmiletou dcerušku Vlastu, čilou a neposednou jako rtuť. Však nejen rodiče, nýbrž i kamarádky říkávaly o Vlastě, že je pravá „veverka“, která při všem býti musila, do všeho vlezla a působila mnoho starostí zvláště babičce, která měla malou všudybylku na starosti.

„Vlasto, Vlastičko, ty jednou ruce nebo nohy polámeš, nesrazíš-li dokonce krk,“ říkával jí tatínek, statný hřmotný kovář, ale dceruška, když bývala zcela maličká, pranic se nebála tatínkova od kovářiny

Přístavní město Bosporus. (Ku článku z Cařihradu.)

umouněného obličejě, nýbrž objala ho ručkama kolem krku a přitiskla růžovou tvářičku na začerněné, tmavým vousem obrostlé tváře. Arci se při tom též někdy počernila o saze, kterých v kovárně vždycky dosti bývá, leč nedělala si z toho pranic a vesele tleskala ručkama, když babička, omývajíc její obličejík, se smíchem říkala:

„Ty — ty malý — ty umouněný andělíčku!“

Vlastička zvolna vyrůstala a již chodila do školy, do první třídy; s počátku arci nemohla uvyknouti, aby ve školní lavici tiše seděla — byla by raději běhala s psíkem Voříškem po domě anebo si přála se známými dětmi hrát na pastvu.

Věděla, že si tam rozžihají ohníčky, v nichž pekou brambory, a plakávala, nešlo-li po jejím.

Ale tatínek nezná žertů a před svižnou metličkou Vlastička přece dala přednost škole, v níž se jí konečně zalíbilo, zvláště když pan učitel vypravoval dítkám hezounké povídky a ukazoval pěkné obrazy.

A hodná babička příslibovala:

„Jen počkej, Vlastičko, budeš-li ráda choditi do školy a dobře se tam chovati, svatý biskup Mikuláš něco pěkného do punčošky ti nadělí.“

Těšila se tedy malá Vlasta na příchod sv. Mikuláše; zdálo se jí to býti s počátku sice k nepřečkání dlouho, leč dočkala se přece onoho dne, kdy maminka na dceruščinu otázku „Kdy pak již bude svatého Mikuláše?“ odpověděla:

„Jen třikráte se ještě vyspíš a bude to.“

Těšila se tudíž Vlastička, hodně se těšila. Snad jí ten štědrý svatý biskup nadělí pěknou loutku s opravdovými vlásky a pohyblivýma očima. Obrázkovou knihu také by si přála a jablíčka, ořechy, cukrátku, fíky a datle. Ano datle, ty Vlastička nade všechno ráda mlsala od té doby, kdy její kmotřička, paní kupcová, přinesla jí papírový sáček tohoto jižního ovoce.

A jak byly dobré ty datle; věru Vlastička při vzpomínce na tu pochoutku ještě nyní si olizovala rtíky. —

I těšila se dceruška kovářova na příchod sv. biskupa Mikuláše a těšila se na příjezd strýčka, mamčin bratra Mikše. Byl strýček Mikeš také vyučeným kovářem a když ho odvedli na vojnu, jako voják dostal se někam až do Uher.

A tento strýček nyní přijde Veverkovy navštívit.

Babička tuze se těšila na syna, maminka upekla dobrou buchtu a zařízla husu, aby byla pečeně. Také Vlastička měla radost, když strýček přijel a přivezl jí mnoho hraček i pamlsků. Byla strýčkovi

stále v patách. Proto, kteréhosi dne, jakmile přišla ze školy, sháněla se po strýčkovi, aby mu zvěstovala, že již zítra je sv. Mikuláše a dnes večer, že bude štědrý světec nadílet.

V kovárně strýčka nebylo, ve světnici také ne, na dvoře ho neviděla, kde asi vězí? Snad v zadní komoře? Zvolna se tam šourala tmavou předsínkou, když zaslechla hlas babičin; stařenka povídala:

„Také tohle přivezl Mikuláš, musíme to před Vlastičkou dobře uschovati.“

„Aha“ pomyslila si Vlastička, „to babička s maminkou chtějí mne překvapit a schovávají pro mne na zítra mikulášský dárek? Chytroušek jakým byla, nevěšla do komory, jistě by to před ní ukryly a ji vystrčily ze dveří — příkrčila se ve tmavém koutku za dveře, a když maminka s babičkou odešly, aniž by děvčátko zpozorovaly, přemítala Vlastička co počítí?

Věděla, že dívky nemají býti všetečné a jak je to nehezkké, jsou-li zvědavý, ale zvědavost přece u ní nabyla vrchu a ona tiše jako kočička vplížila se do komory.

V prádelníku to bude! Slyšela dobře, jak prve babička zásuvku přirazila, malá všetečka nehledala dlouho — záhy našla objemný papírový sáček. Nahledla do něho a radostí poskočila i zamlaskla: bylo tam plno neobyčejně velikých krásně červených datlí.

„Však to nikdo nepozná,“ řekla Vlasta, a asi tři kousky stopila v kapsičce; potom se vykradla kamsi na dvůr.

Kovářka Veverková leknutím upustila veliký hlíněný krajáč, který právě utírala, když za chvíli po té zaslechla ze dvorečka strašný a pronikavý pláč Vlastin.

Otec, matka, babička, všichni spěchali po hlase, nescházel ani čiperný Voříšek, který Vlastičku první vyslídil kdesi v koutě pod kolnou mezi starým haraburdím.

Byla všecka uplakaná a tvářičky i rtíky plály jí jako oheň. „I pro pána, dítě, co se ti stalo?!“ tázala se polekaná matka. Babička, chudáček starý, všecka se zděšením chvěla a také otec povážlivě potřásl hlavou, vida Vlastu jak plíje, prská a co možná nejvíce jazyk vyplazuje. —

Dlouho nemohli z děvčátka slova dostati, konečně se Vlasta přiznávala:

„Vzala jsem si několik těch datlí.“

„Jakých datlí?“ udiveně se tázala maminka.

„Ale tam, v zadní komoře, v prádelníku je ten sáček od Mikuláše, jak babička povídala.“

Maminka spráskla ruce:

„Všetečné dítě, to máš za to! Byla to paprika, ano, byly to lusky pravé uherské papriky, kterou nám přinesl strýc Mikuláš.“

„A já myslila že je to pro mne nadělení od sv. Mikuláše“, vzlykala Vlasta.

„Vidíš, jak nedobře vyplatila se tvá všetečnost,“ smál se tatínek odcházeje.

Matka s babičkou vedly Vlastičku k pumpě, kde si vyplákla ústa, v nichž pociťovala hroznou palčivost a dosti dlouho trvalo nežli se děvčátko upokojilo.

Ale více nežli domluvy rodičů mrzelo Vlastu, když veselý strýček Mikuláš ji poškádlil otázkou, jak jí chutnaly ty „pravé uherské datle?“

„Vždyť ta paprika zrovna tak vypadá, jenom že pálí hůř nežli oheň,“ povídala Vlasta.

„I ovšem, ovšem,“ smál se strýček, „jen že zralé paprikové lusky jsou mnohem větší a červenější nežli skutečné datle. Kdybys nebyla tajně mlsala, nebyla bys tolik zkusila.“

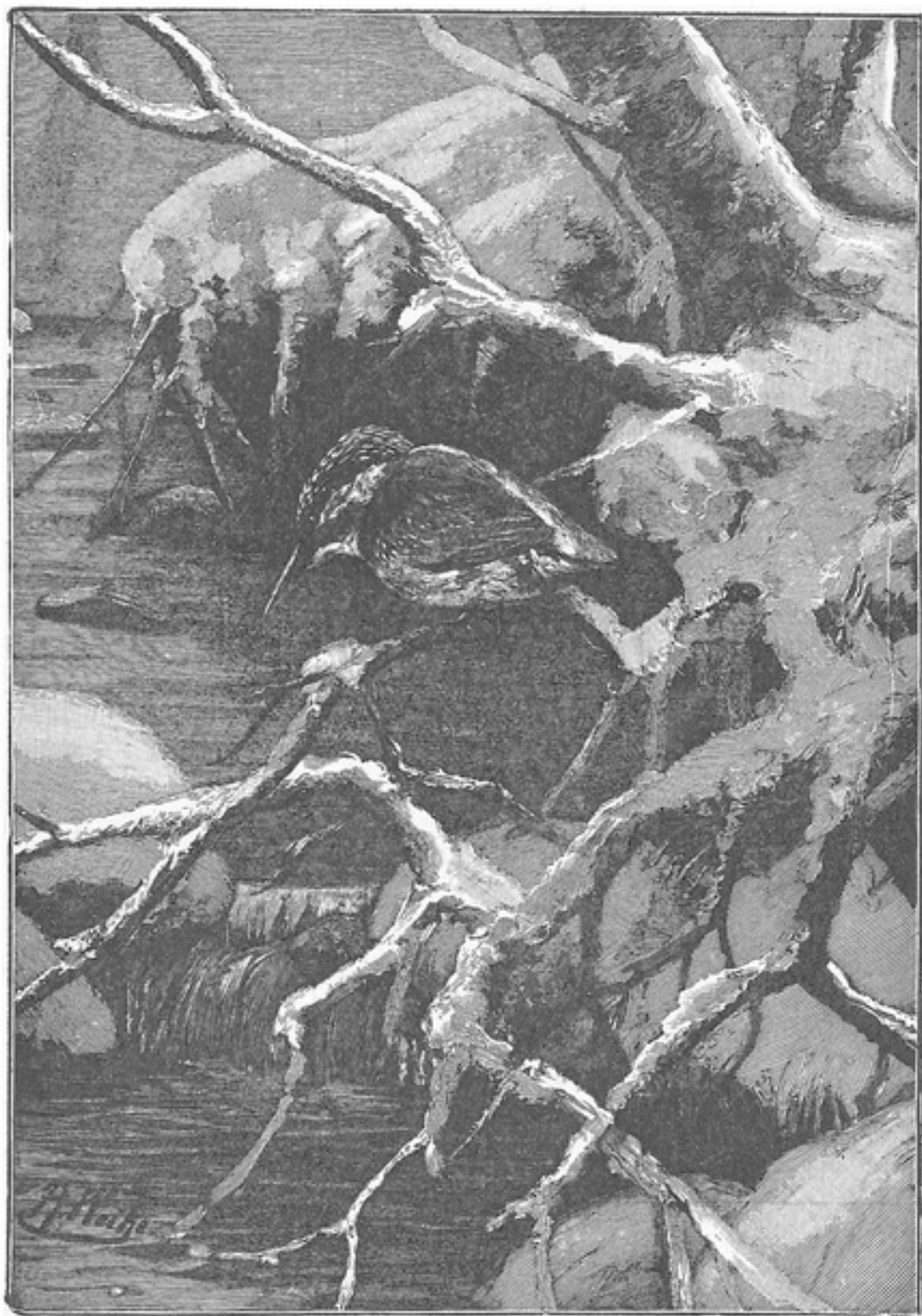
Všetečné „veverce“, bylo skutečně do pláče a potěšila se teprve druhého rána, když ten „pravý“ sv. Mikuláš jí připravil bohaté nadělení.

O rybaříku.

Vidíte-li pak toho ptáčka — tam na obrázku? Zdá se, že klidně sedí a ničeho si nevšímá. Ale to se jen zdá. On sedě číhá. Má stále upřené oči na vodu. A ten zobák, velký zobák, jakoby měl k ráně připraven. Musí jím asi citelně zobnouti. Ale on neklove, co nemusí. Takhle rybičky, do těch rád jej zarazí. Ale netoliko zarazí; on je také rád jídá. Proto mu říkají rybařík a někdy též ledňáček, protože v zimě sedává na ledu a nedočkavě čeká na některou rybičku, až se ukáže.

Ostatně jen co je pravda: Rybařík je krásný pták, krásnější než by kdo myslel. Kdo ho ještě neviděl, neuvěří. Pro nádherný šat dali mu jméno „náš kolibřík.“

Rybařík.

Rybařík není sice tak krásný jako pravý kolibřík z Jižní Ameriky, ale u nás patří mezi nejhezčí ptáky. A vskutku svým zevnějškem okouzlí každého.

Vespod je pěkně žlutavý, což ovšem není nic zvláštního. Za to hlava navrchu má nádherně modré peří, o něco tmavší letky a ocas. Všechny tyto barvy se na slunci lesknou barvami duhovými. K tomu ještě na hlavě jsou bílé a žluté skvrny, které v té modři pěkně se vyjímají.

Ký div, že si ho leckterá slečinka přeje mít na klobouku. Jen pro parádu však neměli by se ptáci zabíjeti. Proto přece nejsou na světě, aby se jimi člověk chlubil a okrašloval. A přese všechno jest až podnes tolik ješitných hlaviček, tolik pávic, jež se krášlí cizím peřím na útraty ubohých ptáků!

Co však je nejdivnější, že rybařík k svému peří má nemotorný zobák černý a nohy naproti tomu zas žluté a slabounké. Škoda, že jsou tak krátké! Kdyby mu čejka půjčila kousek svých, nebylo by lepšího chlapíka nad něho. Ale on nepotřebuje dlouhých nohou. Po zemi nechodí a v blátě se nebrodí. Zdá se, jakoby ona větev olšová schválně byla tu pro něj vyrostla.

Rybařík je malý pták, ale stále při dobré chuti. Není však pořád rybářem, ale také někdy hmyzolapem. Chytá vážky, šidla a časem i jiný vodní hmyz. Pochoutkou jsou mu ráčkové, na které má největší zálusk. Zví-li o nich, chodí na ně po celý den a den po dni, až pěkně všechny vychytá.

S večerem chodívá rybařík spat. Spává sedě někde na kořenu pod vymletým břehem. Tak do dubna. Počátkem tohoto měsíce pln starosti a práce staví hnízdo pro budoucí své. Bývá v kolmé stěně hlíny půl metru a někdy až metr hluboké. A nikdo by ani netušil, co mu dalo práce! Rybařík jest nejen umělcem stavitelem, nýbrž i dovedným mistrem zedníkem.

Místo rukou užívá při práci svého zobáku a k tomu cíli je tak silný a dlouhý. Jím dovedně měří, kopá, ryje i hází. A všechno koná z pouhé lásky k svému potomstvu, o které se lépe stará než mnozí lidé o své děti, ba lépe!

V. Kálal.

JAN BENEŠ.

Jakou cenu má ptačí hnízdečko.

Na mnohých místech zlí chlapci líčí na sýkory zimního času a z jara jiným ptáčkům vybírají mláďata z hnízd.

Obyčejně bývá v takovém ptačím hnízdečku asi 5 mladých ptáčků, kteří skoro bez ustání pískají a křičí, chtějíce býti nasyceni. Dejme tomu, že takové mládě spotřebuje každodenně asi 50 housenek, tož rodiče jeho musí denně do hnízda přinést 250 housenek, aby každé to malé ptáče se nasytilo.

Poněvadž tato starost o housenky trvá alespoň 30 dní, přichází v té době do hnízdečka jako potrava mláďat 7500 housenek.

Každá z takových housenek požírá denně tolik lístků a květů, co váží housenka sama. Kdyby tedy housenka taková žila celý měsíc a sežrala denně jenom 5 květů (ona však s tak málem se jistě nespokojí —), zahubí jediná housenka za těch 30 dní 150 květů na různých stromech.

Všecky ony housenky — počtem 7500 — by sežraly 1,125.000 květů. Že však z každého skoro květu buď třešeň nebo švestka, buď hruška nebo jabko by se bylo urodilo, tož by těmi housenkami přes 1 milion kusů ovoce bylo předem zničeno.

Avšak větrem a deštěm spadává velmi mnoho květů; přece by — tuším — alespoň čtvrtina všech oněch květů zůstala. Bylo by se tudíž o 281.250 jablek, hrušek, nebo třešní a švestek více urodilo v oné osadě, kdyby hnízdečko nebylo bývalo z jara zněno nějakým nezbedou.

Počítáme-li za každé jablko 1 haléř, měl by sadař o 2812 korun 50 h více příjmů.

A právě takovou cenu má tedy jedno ptačí hnízdečko. Neporušujte, milé dítky, nikdy takového hnízda!

Úhlavní nepřítel chřestýše.

Napsal J. Beneš.

Jeden z nejškodlivějších hadů jest, jak známo, chřestýš žijící v Americe. Avšak i on má nepřítele, a to velmi hrozného. Jest to pták ne příliš veliký; jmenuje se paisano. Když spatří někde spícího chřestýše, an si po nasycení hově, přináší ve svém dlouhém zobáku kaktusy na blízku rostoucí jeden po druhém. Práce mu jde čile. Tyto kaktusy rozestaví docela kolem hada a staví jakousi hradbu z nich. Když se mu zdá dílo dokončené, zbudí chřestýše. Had chce z kaktusové hradby uniknouti, zmítá sebou a hledí se z ostnů vymknouti. Ale čím více se brání, tím více se zraňuje, tím hlouběji se ostny kaktusů do jeho těla zapichují. Chřestýš krvácí a strašně při tom syčí. Není mu pomoci, jedovatý ten had vykrvácí a v strašných bolestech zdechne.

Les v zimě.

Nad lesem táhnou mlhy šedé —
to Zima stádo ovcí vede
s bělavých hor si do údolů,
s nich vlnu bílou vítr šhubá
a v chumáčích ji hází dolů.

Zaváty cesty, větve holé,
a sníh již kryje širá pole,
kde skučíc meluzina tančí
Nestýská se vám po koukole
a žitu, písni po skřívánčí?

Les v zimě.

I v lese jako v chrámu Páně
je ticho — zasněžené stráně
se sklání do tmavého lesa,
z nějž vyjdou se srdcem si laně,
kdy luna stoupá na nebesa.

Ó přírodo, ty chráme krásy,
kdo vyzkoumá tvé taje asi,
kdo kouzlo mluvy tvojí cítí?
Tvým tichem mluví Duše světa
a blah, kdo může pochopiti!

J. Dědinský.

Jiříkovy příhody.

Vypravuje J. S á z a v s k ý.

(Pokračování.)

Jiřík šel do města, chodil z ulice do ulice, z náměstí do náměstí, ze sadu do sadu, a všechno se mu to velice líbilo, jen to se mu nelíbilo, že nikde nespátřil lidí!“

„Jiřík vešel do jednoho domu, kde dříve zůstával pekař. Prohledal celý dům, dvůr i zahradu, ale nikoho nikde nenašel. Velikou díž tam spatřil! na zadělávání chleba a napadlo mu, není-li snad někdo schován pod ní. Nazdvihl ji tedy, ale nebylo tam bohužel nikoho.

„No, když bude nejhůře,“ pomyslnil si Jiřík, „mohu se v této díži pustiti třeba na moře!“

Šel zpátky do domu a spatřil, že v jednom pokoji je přichystáno jídlo. To ho potěšilo.

„Snad přece někdo přijde!“ pravil si hlasitě, ale že měl už náramný hlad, na žádného nečekal, nýbrž bez pozvání a bez upejpání sedl ke stolu a jedl podle chuti. Když se najedl, natáhl se na pohovku a brzy usnul, těše se, že snad zatím se někdo vrátí.

Avšak nestalo se tak. Jiřík se druhého dne ráno probudil, ale dům byl posud prázdný.

I vyšel ven a bloudil znova po městě, ale marně, opět bez výsledku jako včera: nikde nespatrił ani nohy. Město bylo jako zakleto a začarováno.

Jiřík k poledni vešel do jiného domu, našel tam opět přichystané jídlo, ale kromě toho v celém domě ani kočky. Co měl dělati? Z dlouhé chvíle opět se natáhl na pohovku a usnul znova.

Tak to dělal několik dní, až ho to omrzelo a vyšel si z města do polí. Pozoroval a viděl, že všude jsou pole oseta nebo zorána a velmi pečlivě vzdělána, což ho znova utvrdilo v přesvědčení, že tam lidé musí býti.

„Snad někam odešli,“ řekl si, ale nedovedl si vysvětliti, kam a proč?

Aby zahnal dlouhou chvíli, dal se do práce. Někdy chodíval někam do polí, jindy do zahrady, jindy opět si zašel k řece, vsedl do lodičky a lovil ryby nebo je pro zábavu chytal na udice.

Tak mu čas ubíhal a lidé dosud se nevraceli. Jiříkovi bylo už velmi smutno, takže si již umíňoval tajemný neobydlený ostrov co nejdříve opustiti. Obávaje se však v díži plaviti po moři, nebo dokonce v maličkém rybářském člunu, chodíval každodenně za město na návrší a odtud se díval na moře, nespatrił-li by snad někde nějakou loď, která by ho vysvobodila — ale nic takového se na hladké pláni mořské neobjevovalo.

Jednoho dne stál Jiřík opět na kopci a hleděl daleko na moře. Tu najednou zpozoroval, že v dáli nad mořem plyne nějaký oblak, Bylo mu divné, co by to asi bylo. Nikterak si to nedovedl vysvětlit a proto zvědavě se díval, kterak mrak ustavičně více a více roste a se přibližuje. Po chvílce slyšel již jakési šumění a hučení, klepání a klapání podivné, jež jak se zdálo, z onoho podivného oblaku vycházelo.

Jiřík nemohl od tohoto podivného zjevu ani očí odtrhnouti. Konečně uznamenal, jak mrak se více a více blížil, že oddělují se jednotlivé body a ty jakoby měly křídla.

„Aha, ptáci,“ zvolal potěšen, „ale to je pořádná „plachta“! Kdybych tak měl dvojku, mohl bych si některého sestřeliti, až přiletí sem blíže.“

Ale ptáci tak blízko nepřiletěli; nýbrž přiletěvše k řece, spustili se náhle dolů a Jiřík poznal, že to jsou čápi!“

„Čápi se spustili k řece a bez meškání, jakoby se nemohli již ani dočkati, vrhli se střemhlav do vody a se potápěli, takže v několika

okamžicích nebylo po nich památky — voda je pohltila. Nežli však se Jiřík ze svého ustrnutí vzpamatoval, ejhle byl tu nový div! Na proějím břehu náhle začali z vody vystupovati lidé druh po druhu, až jich na břehu bylo tak veliké hejno, jako prvé čápů. I poznal Jiřík a pochopil, že čápi ponořivše se v čaromocnou řeku proměnili se v lidi. A jak pomalu se řadili a dlouhým průvodem zpívajíce ubírali se slavnostně k městu, pochopil dále, že to město není ničím jiným, nežli městem čápů!

„Jsem ve městě čápů,“ pravil sám k sobě; nemohu tomu ani uvěřiti, „ale co si teď počnu? Mám jíti jim naproti nebo čekati? Jak se ke mně zachovají, an jsem jako cizinec vnikl do jejich obydlí? Měli snad jídla přichystána pro sebe až se vrátí, a já jsem to skoro všechno snědl! Co mi řeknou a budu-li jim vůbec rozuměti? Však hle! už mne spatřili, už na mne ukazují a křičí!“

A ubohý Jiřík tak se polekal, že vzal honem do zaječích, utíkal zpátky do města, vlítl do domu pekařova, vklouzl pod velikou onu díží a tak se skryl, třesa se dosud na všem těle strachy.

Mezi tím zástupy přivalily se do města, lidé rozběhli se po svých domech a všude hledali ubohého, bázlivého Jiříka. Nemohli ho ovšem nikde nalézt, poněvadž jim nenapadlo, že by se mohl schovati pod díží. Běhali okolo díže, rokovali o Jiříkovi a Jiřík to pěkně vyslechl, ale dosud neměl jistoty, že se mu nic nestane, bál se vy-
lézt a zůstal raději v bezpečném úkrytu.

Tak uplynul celý den a noc. Tu když lidé viděli, že Jiřík se asi bojí, dal jejich král rozhlásiti po celém městě a na všech rozích nalepiti, aby se Jiřík nebál, že jest jako vzácný host vítán ve městě čápů a že se mu nic nestane.

Jiřík však ničeho o tom nevěděl, poněvadž byl pod díží a proto také nevyšel.

(Příště dále.)

O zajíčkách.

Řekl zajíc zajíčkovi :

„Jen mi pověz, brachu milý,
co to s nebe dolů padá,
jaký poprašek to bílý ?

Házejí to andílkové
s nebe dolů lehké peří ?
Nebo je to dobrá mlska ?
Kdo neviděl, neuvěří. —

Od rána již dopoledne
s oblohy to hustě lítá,
jásot dětí zveselených
proč to bílé chmýří vítá?

Mysle, že to sladký cukr
lízl jsem si já potichu,
ale pak jsem hodně prskal
a utržil trochu smíchu.

Rei bratříku, co to lítá,
co to padá s nebe dolů?
není-li to něco zlého,
poběhnem do toho spolu.“

Mladšímu tu zajíčkovi
odpovídá starý zajíc:
„Milý brachu, to sníh padá,
pro nás dobrého to pranic.

Především ten bílý snízek
když padává dolů s nebe,
maličkému zajíčkovi
v drobné nožky hodně zebe. —

Není dobře sněhem brouzdat,
zůstanou v něm po nás stopy,
po nichž lovci hledají nás,
či pes za kožich nás chopí.

Proto bílý sníh když padá,
v tom následuj kmotru lišku:
ve sněhové chumelici
přespávej svém na pelíšku.“

L. Grossmannová-Brodská.

Mlsná Maruška.

Malá Maruška byla trochu mlsnou. Nechutnávaly jí brambory bez másla, chtěvala ku chlebu pomazánku neb aspoň tvarohu a mívala laskominy na perník.

Maminka její byla chuda a němohla koupiti lepších pochoutek, natož mlsek.

Domlouvala Marušce a bývala smutnou, mračívalo-li se děvčátko nad příliš prostou stravou, kterou mu mohla poskytnouti.

„Buď ráda, že nemáš aspoň hladu“, říkávala k Marušce.

Maminka si ušetřila něco peněz i koupila si kozu, těšíc se, že budou mítí nyní doma mléko i kozí syrečky.

Maruška měla kozu pásti i učinila tak ochotně

Leč záhy stěžovala si mamince, že ji koza zlobí, že si vybírá v pastvě, že slídí po zelí, po jetelině, po obilí a že se s ní, musíc ji odháněti, na pastvě dosti unaví. Hubovala na kozu.

„Vidíš, jak jest to nepěkné, když jest i to zvíře mlsným,“ řekla maminka a Maruška se styděla.

Dbala, aby koza nezpůsobila mlsností nikde škody, hleděla jí sama v obilí natrhati křehké travičky a když se tak na pastvě dosti napříčinila, chutnal jí pak chléb bez pomazánky i brambory bez omastku, zvláště když jí maminka poskytla k nim hrneček kozího mléka. Mlsnota ji přešla nadobro.

Vlasta Pittnerová.

Paní Zubice.

Dramatická scena pro dívky.

Napsala sestra M. Paula.

Osoby :

Ďásek, }
 Třásek, } trpaslíci.

Anička, }
 Maruška, } chndé dívky.

Paní Zubice

Ďásek: Tak, sem postavím mísy se šťavnatými měkkoučkými jahodami. Ach, jak voní, Třásku, samá chuť! Slíny se mi sbíhají v ústech. Ale já nejsem mlsounek.

Třásek: Tak, tak, milý Ďásku, potom pojíme svého poctivě vydlaného chlebička. Rychle ještě trochu dříví, proutí, plevle a bejlí na podlaze rozházet, tak to paní Zubice poručila.

Ďásek: Co s tím stará asi chce, co má za lubem?

Třásek: Ďásku, povím ti, ale jazyk za zuby! Heleď, dnes přijdou dvě dívky do lesa a paní Zubice je chce zkoušet.

Ďásek: Jak to?

Třásek: Což ti to nenapadá v tvé trpasličí hlavičce? — Nemají děvčátka mlsat, ale pracovat a uklízet.

Ďásek: Aha, nyní už chápu. Budeme vidět, jak ve zkoušce obstojí! Ale, ale, potom!

Třásek: Musíme vyčkat. — Koukej, tu přichází malá děvuška, hled', jak zívá.

Ďásek: Jistě se nevyspala.

Třásek: Pojď Ďásku, musíme zmizet; hled', tam ještě jedno děvčátko.

Ďásek: Aj, aj, to se mi líbí; jak rozkošně vyhlíží. Tož pojďme pryč!

Anička (vstoupí): No ne, co to zde? Domeček v lese? A zde lavička k usednutí a odpočinku. To je hezké, natáhnu se na ni. Sbírat kousek dříví po kousku, to je zdoluhavá práce. (Lehne si na lavici). Jak jsem unavena. Zívá.)

Maruška: Aj, Aničko, 'co tu děláš? Hled', co jsem nasbírala v lese! Tolik krásných červených jahod a tam (ukazuje do dálky) jsem si odložila pěknou otýpku dříví.

Anička: Lehni si, Maruško, to je příjemné. Já jsem v lese nikde jahod neviděla a sbírat dříví, do toho se mi nechce. Ach, Mařenko, co to tam na stole? Že jsem toho dříve neviděla. (Vstane, jde ke stolu a už má mísu s jahodami v ruce).

Maruška: Ty jsou krásné, ale sníst je nesmíš, Ančo, nejsou přece tvoje.

Anička: Což, když mám hlad!

Maruška: Tu máš vezmi si kousek mého chleba s máslem.

Anička (rozzlobeně): Děkuju, já chci jahody, chléb si nechej.

Maruška: Aničko, Aničko, to je hřích!

Anička: Ale, dej pokoj! (Jí.)

Maruška: (vytáhne z tašky svůj chléb s máslem). Ančo, jak je chutný, ráda se s tebou rozdělím. —

Anička: Jen si ho nech!

Maruška (rozhlíží se kolem): Ale, jak to tu vypadá. To musím rychle uklidit, Ančo, pomoz, hbitě!

Anička (pohodlně): Ach, co bych uklízela cizí světnici, ty jahody jsou do bré

Maruška: (vezme koště a zametá; slyšet šumot.)

Anička: Co to bylo? — E, hlouposti! Budu jíst dál.

Maruška: Hleď; Ančo, teď už to zde vyhlíží jinak; nyní může přijít, komu ta světnička patří. — — —

Paní Zubice: Ten už zde!

(Anně leknutím upadne lžička.)

Maruška chce se schovat:) Hu, já se bojím, eh, tvoje velké zuby.

Paní Zubice: Netřeba se ti bát, hodné pilné děvče! Ale ty tam, ty se lekej, mlsná, lenivá! Ďásku, Třásku, služebníci naši, přineste sem metlu a tu dobrou kaši. (Anička pláče.)

Paní Zubice: Jen plač, máš proč. (Ďásek a Třásek přinášejí obojí, ukloní se hluboce před paní Zubicí.)

Ďásek: Dobrá paní Zubice — tvoji pokorní sluhové.

Paní Zubice. To lenivé děvče tam vezměte s sebou daleko do lesní skální sluje, tam je zavřete. Ty, Třásku, jí vyplatíš 20 metlou.

Třásek: Vykonám, co paní poroučí.

Anička (pláče hlasitě): Ach, už budu pilná a nikdy nebudu mlsat.

Paní Zubice: A ty, Ďásku, jí budeš nosit každý den sklenici vody a krajíc chleba.

Anička: Ach Bože, hlady umru!

Paní Zubice: Neumřeš, ale potrestána být musíš!

Maruška (prosí): Dobrá paní Zubice, měj s ní slitování!

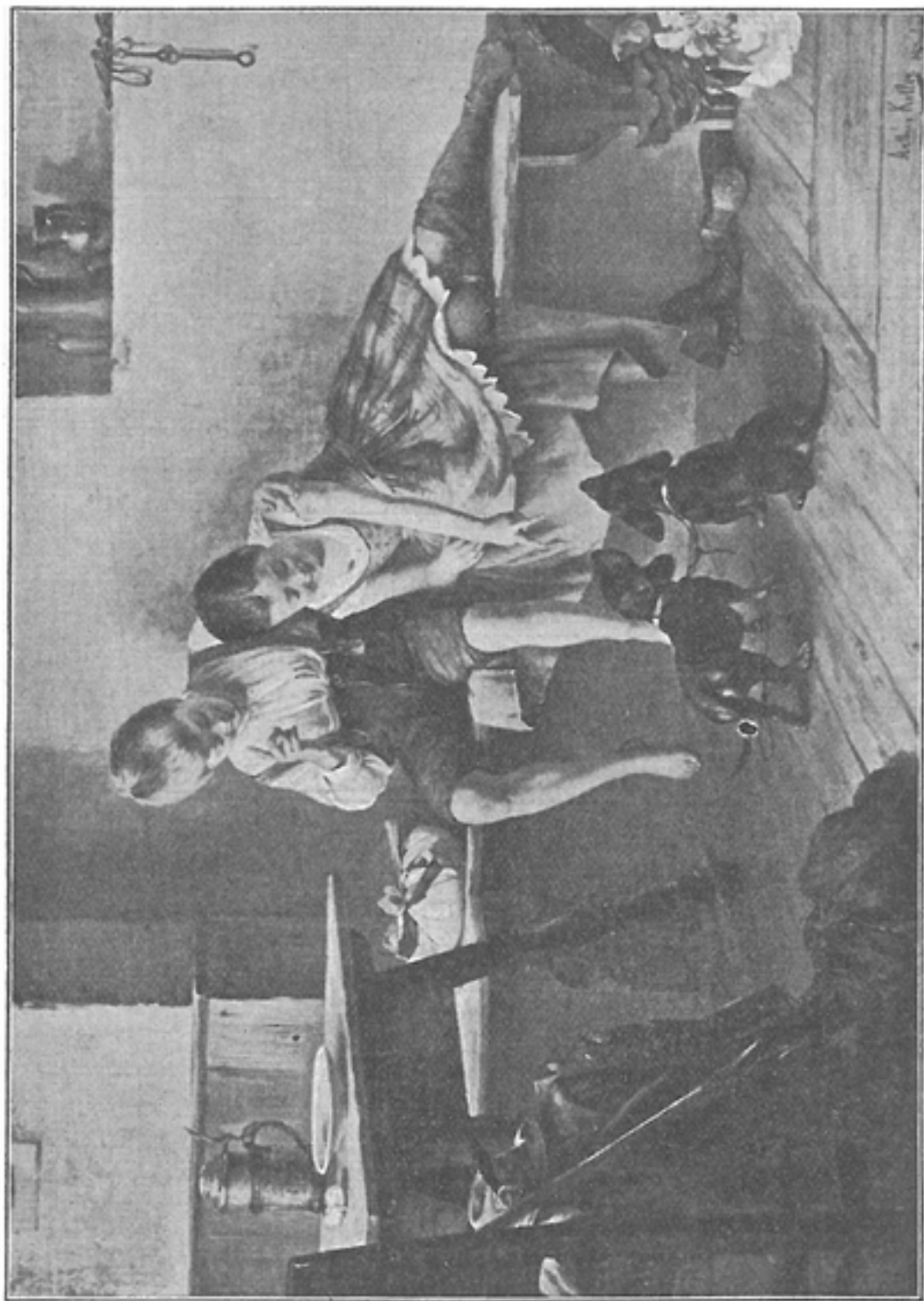
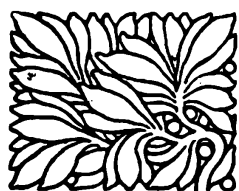
Paní Zubice: Ne, mé dítě; Anča by se bez trestu nepolepšila. Ďásku, Třásku, k dílu! (Oba trpaslíci vezmou děvče, které se vzpírá každý za jednu ruku a odhupkají pryč).

Paní Zubice: Já sama zítra přijdu k lesní skále. (K Marušce:) Pojď, mé milé dítě! Radost mám z tebe. Zůstaň jen vždy tak hodná a poctivá. — Slyšíš, včelky začínají bzučet, jahůdky vyrůstají ze země, ptáčci zpívají, a já ti daruji drahou, vzácnou kaši. Toť kaše paní Zubice. Nikdy nebudeš mít nouze; postavíš prázdnou mísu a — heč! — je zase hned plná a tak nebudeš ty s matičkou a Jeníčkem nikdy hladu trpět!

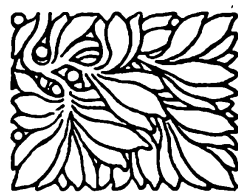
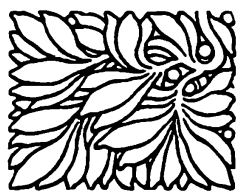
Maruška: (vine se k paní Zubici): O, dobrá paní Zubice, jak Ti děkuji! Ani už se nebojím velkých tvých zubů. Vždy budu hodná a pilná a nikdy nevezmu, co cizího jest.

Paní Zubice: Tak to má být!

Dobří kamarádi

Bílý jelen.

Dle Uhlanda.

Žři lovci velmi stateční
šli na lov — den byl sváteční.
Pod dubem, sotva došli jen,
usnuli, měli krásný sen.

První:

Mně zdálo se, jak v houšť jsem vnik,
že vylít' bílý jelen v mžik
a v dálku letěl: hopy, hop!

Druhý.

Ā já — jak štěkot psů se zdvih',
a jelen se mi v zraku mih,
jsem namířil a — bouch a bác.!

Třetí.

Já — sotva jelen klesnout moh',
jsem v radosti chyt lesní roh
a z plných plic dul: „Tramtará!“

Tak mluvili svůj prázdný tlach, —
v tom bílý jelen jako v snách
se kolem mih' — než chytli zbraň,
zas zmizel!! Mohli křičet naň:
hop, hop, — bouch, bác! — tramtará!

J. Milota.

Dobří kamarádi.

Vlasta Pittnerová.

Nastaly prázdniny.

Dagmarka Zlatoňova se těšila, že pojede na prázdniny na celé dva měsíce k tetičce a strýčkovi, daleko od Prahy do lesnaté krajiny.

Strýček Dagmarčin byl myslivcem a rodiče vyprávěli Dagmarce, jaký příjemný život jest v myslivně.

Jak možno choditi po celý den v lesích, sbírat jahody, maliny, borůvky, houby, lískové oříšky.

Jak s tetinkou bude doma v myslivně krmiti drůbež, psy, ptáky i veverky a srnku, jak bude jí mezi těmi zvířátky veselo.

A jak si bude hrávat se strýčkovým synkem Slavomírem, jak budou spolu dobrými kamarády.

Maminka skládala Dagmarce šaty do pleteného koše s víkem a přibalovala věci, které měla Dagmarka dovézt příbuzným darem.

Pro strýčka doutníky, pro tetičku látky na šaty, pro Slavomíra veliký míč a knihu. Byla to povídka „Hýta a Batul“ přeložená z angličiny, která se Dagmarce velice líbila a kterou sama pro bratrance za dárek vyvolila.

Byla Dagmarka v zimě nemocna zlou spálou a lékaři určili, že se má v létě zotaviti v lesním vzduchu na venkově.

Rodiče nemohli s Dagmarkou pobýti venku, otec měl obchod, matka domácnost na starosti. Bylo tedy určeno, že Dagmarku doveze matka k svému bratru myslivci a po uplynutí prázdnin že otec pro ni přijede.

Jela Dagmarka s matkou kolik hodin po dráze, pak šly kus cesty přes dědinu, mezi poli a lesem a došly k myslivně.

Byly vlídně uvítány, jenom Slavomír se tetinky i sestřenky z Prahy ostýchal.

Ale brzy se seznámil, a když druhého dne Dagmarčina matka odjela, tu zavedl Slavomír sestřenku, aby se jí nezastesklo do lesa.

Našli ještě dosti jahod, borůvky se již zapalovaly a na keřích malinových bylo obsypáno malin, arci ještě tvrdých a zelených.

„To bude pastvy,“ řekl Slavomír a Dagmarka se smála, že prý přece se nepasou.

„To se tak říká“, řekl Slavomír vážně a hledal pro Dagmarku jahody, navlékaje tyto na dlouhé stéblo trávy, Dagmarka ty co našla, ihned pojídala.

Také houby našli a Slavomír je dával do uzlíku svázaného z kapesního šátku.

Dagmarku velice těšilo, našla-li hříbek; vytrhla ho a Slavomír kudličkou stonek ořezal, ořezané kousky po mechu rozházev, počoval Dagmarku, že se houby tak zasévají.

Žluté lišky a kuřátka našli také a záhy byl uzlíček dosti objemným.

„To dostaneme od maminky pochvalu“, liboval si Slavomír.

„A upraví nám tetinka houby k večeři“, slibovala si Dagmarka.

Šli do myslivny a našli ji prázdnou. Myslivec šel do lesa a jeho paní do dědiny. Služka pracovala něco ve dvoře a děti vešly do kuchyně.

Stál tam na stole veliký korbel naplněný podmáslím, podle chléb a na talíři máslo a syrečky; děvečka sdělila dětem, že to jest jejich svačina a ony si daly chutnat.

Usadili se na lavici, na kterou položily uzlík s houbami, a tu se k nim přihnali dva roztomilí jezevčící mající nedlouhým řetízkem spojeny pásky kolem krku.

„Chudáčkové, nemohou se jeden bez druhého hnouti,“ litovala je Dagmarka, podávajíc jim po soustu chleba.

„To musí být, skotačili by příliš; nebýt toho, že nemohou tak dobře skákati, byli by jistě vyskočili na lavici a snědli naši svačinu, překotili korbel, shodili talíř a maminka by se zlobila. Jsou to diblíci,“ vykládal Slavomír.

„Do lesa je strýček nebere?“ tázala se Dagmarka.

„Až budou větší, budou chodit s tatínkem. Nyní zlobí jenom maminku. Smlsají kde se co dá, plaší kuřata a slepice, ukradnou vajíčka i z posady, převrhnou nádobí, zavlekou obuv a kusy šatstva. Pak se ovšem mají důtky dobře,“ vykládal Slavomír a oba jezevčící ohledli se na stěnu, kde byly pod výklenkem zavěšeny dutky s rukojetí ze srnčí nožky.

„Takoví malincí, takoví hezounčí, hodní, ti nemají být bítí,“ hájila Dagmar psíčky. „A jak se jim říká?“

„I ještě skoro nijak. Tatínek volá na oba: Taxlíci a oni běží. A maminka jim říká: dráčata, kazisvěti, zlodějíčkové, mlsalové. Jsou to takoví rozpustilci,“ smál se Slavomír.

„Jako Hýta a Batul“. Ti byli také rozpustilí, ale přece je měl každý rád. Viš co, říkejme jim: Hýta a Batul,“ napadlo Dagmarce.

„Třebas“, svolil Slavomír. „Však se tak nikdo nejmenuje“.

Přišedší paní myslivcová a později myslivec se těm jménům zasmáli a počali tak psíky volati.

Tito si zvykli brzy na ta jména a běhali za dětmi všudy.

Když Dagmarka konala nějakou drobnou práci, přebírajíc hrách neb čočku neb pletouc na punčošce, tu jí Slavomír předčítal z knížky o Hýtovi a Batulovi, a ona, ač děj znala, smála se srdečně. A povídali potom jezevčíkům, jak jich jmenovci dovádívali.

Brali také psíky do lesa a zkusili spojit se také tak, jako byli Hýta a Batul.

Dagmarka vzala ze svých věcí dlouhou červenou stužku, kterou nosívala na krku a uvázala si se Slavomírem každý jeden konec kolem krku.

Leč stužka nebyla dosti dlouhá, aby mohli pohodlně podle sebe jít a brzy jeden, brzy druhý klopýtnul.

Tedy si uvázali stužku v zápěstí na ruce, Dagmarka na levou, Slavomír na pravou a nyní to šlo lépe. Museli ovšem současně se shýbnouti, současně usednouti, vstáti, natáhnouti spojené ruce.

Nasmáli se tomu dost a dost, a když viděli jak jezevčíci skotačí, dělali to po nich.

Přišli domů rozjaření a hladovi a maminka Slavomírova rychle schystala pojedení.

Smála se dětem: „Tak jste spokojeni tak jako Hýta a Batul? Jste snad také psíčkové?“

„Ba ne, ale jsme s nimi dobří kamarádi,“ odvětil Slavomír a Dagmarka to opakovala.

Prázdniny uplynuly, pro Dagmarku přijel tatínek.

Podivil se a zaradoval, jak vyrostla, sesílila. Docela ozdravěla a byla opálена od slunce.

Rozloučila se srdečně s příbuznými, těšíc se, že na přesrok přijede opět.

Vyprávějíc pak doma rodičům a sourozencům i spolužačkám o pobytu v myslivně, vzpomínala srdečně na bratrána Slavomíra a oba jezevčíky Hýtu a Batula, svoje dobré kamarády.

Že také vzpomínají na ni, jistila malá Dagmarka a neumějí-li vzpomínati, tož že vzpomíná Slavomír a těm malým, dobrým kamarádům o ní povídá.

Počet klášterníků čili mnichů.

Dle papežského ročního seznamu jest nyní na celém světě 156 klášterů Tovaryšstva Ježíšova s 1603 kostely, které oněm patří. V těchto klášteřích bydlí 16.294 členové tohoto často pronásledovaného řádu. — Následují Františkáni s 15.968 členy v 1487 klášteřích. — Školští Bratři mají 14.630 členů. — Benediktini se svými spřízněnými klášterníky (jako jsou na př. Trapisté) čítají 298 klášterů a 6457 mnichů. — Dominikánů jest 4476, — Redemptoristů se čítá 4000 ve 215 klášteřích. — Missionáři Lyonští mají 3500

členů) — L a z a r i s t ů m patří 240 klášterů, v nichž obývá 1630 mnichů.
 — Řád Karmelitánský čítá 1900 klášterníků. — Otcové
 Ducha svatého mají 203 kláštery, ve kterých žije 1630 řeholníků.
 — Kartuziáni mají 1000 členů. — Maristé čítají rovněž 1000
 mnichů. — Missionáři naší Milé Paní (Bohorodičky) mají 500 členů.
 Praemonstráti jsou řád kanovnícký, tedy nikoliv mniši.

L. GROSSMANNOVÁ-BRODSKÁ.

Ve sněhu.

Na klouzačce hladký led!
 Budem dole jak by smet,
 za smíchu a při zábavě,
 již nám může závidět

choulostivý hošíček,
 zimomřivý mazlíček,
 který vzdychá, že ho zima
 štípe v uši, nosíček. —

Hola hoši, hola hej!
 Na klouzačku v čilý rej;
 zahřejem se do červena,
 rozkvete nám obličej!

Když my jdeme ze školy,
 veselý smích hlaholí,
 po dědince zasněžené
 do bílého okolí.

Na klouzačce veselo!
 Teď se dolů rozjelo
 klubko hochů, jak by ptáčků
 hejno sem se sletělo! —

Baví se tu jásavě:
 padne-li kdos po hlavě
 do sněhu, jak sněhuláček
 vstává v bílé ve slávě

HÁDANKY A REBUSY

1. Čtvercovka.

2	2	2	2
3	3	3	3
5	5	5	5
5	7	7	7

Ve vedlejším obrazci uspořádejte číslice tak, aby vodorovně i svrchu dolů sečteny daly 17. Každý řádek musí mítí **nestejné** sčítance.

2. Skládanka.

Z těchto slabik, A, ab, ce, da, d'a, cho, chol, lát, li, ma mec, pi, ruz, ři, zi, že, ží — sestavte šest slov, jichž počáteční písmena čtena shora dolů a koncová zdola nahoru dají jména **dvou** památných hradů v severovýchodních Čechách. Význam slov: 1. městečko v Čechách; 2. příjmení české; 3. mongolský národ v Evropě; 4. soudce Kristův; 5. pohoří v Itálii; 6. ozdoba přilby

3. Číselka.

Přišel jsem do vísky 1234 5674, ale úhledné. Jméno její bylo 12345674.

4. Hádanky.

I.

Až utichne mi srdce 1,
až pobledne mi 2, 3,
pak nespátřím Tě, sestřičko,
ach, nespátřím Tě více.

A celek značí město Ti:
v něm malý hlouček Čechů
k své vlasti vroucí láskou lne
až k poslednímu dechu.

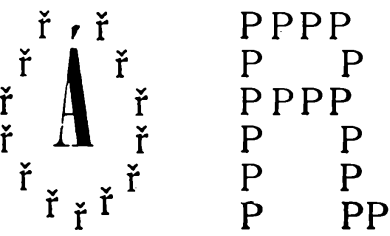
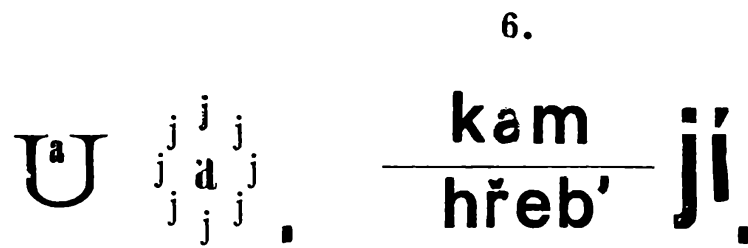
II.

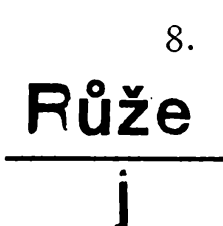
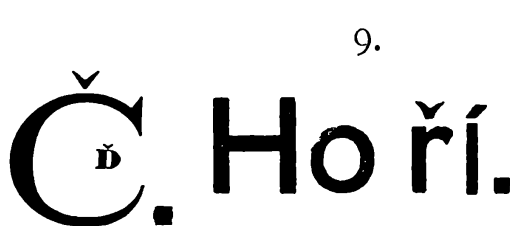
První s třetí ve shodě
splývá lehce na vodě.
Druhá, třetí — zbystři um —
napsal evangelium.
Celek není sice lev,
přece však pije lidskou krev.

III.

První od dávných již časů
přístupu člověku nedá,
druhá, třetí záhubu jen nosí
všudy, kam se vřelá sedá.
Celek město tobě na Moravě dá,
jenž se na západních hranicích zvedá.

Rebusy.

5. 6.

7. 8. 9.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří redakci zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. prosince 1912 obdrží odměnou velmi pěknou knihu. Jména odměněných označena jsou hvězdičkou.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 3.

1. Morava, osada, rada, Ade, va, a. — 2. Zajíc, břímě, Karel, tráva, Josef, slepý, kokos. Jirásek. — 3. Otec poslal syna pro ocet. 4. Králové Hradec. 5. Králové Dvůr. 6. Vranov je procesní místo.

OBSAH:

Svatý Mikuláš. Báseň od Edv. Elpla. — Na vlnách dobra i zla. Historický obrázek. — Napsal Luděk Novák. (Dokonč.) (S obr.) — Padá sníh. Báseň od A. M. Kadlčákové. — Z Cařihradu. Článek od K. J. Z. — Dárek od Mikuláše. Napsala L. Grossmannová-Brodská. — O rybaříku. Od V. Kálala. — Jakou cenu má ptačí hnizdečko. Napsal J. Beneš. — Úhlavní nepřítel chřestýše. Článek od J. Beneše. Les v zimě (bás.) Od J. Dědinského. — Jitřiny příhody. Vypravuje J. Sázauský (Pokačování.) — O zajíčkách. Od L. Grossmannové-Brodské. — Paní Zubice. Dramatická zcena pro dívky. Podává sestra M. Paula. — Bílý jelen. Báseň od J. Miloty. — Dobří kamarádi. Napsala V. Pittnerová. (S obr.) — Počet klášterníků čili mnichů. — Ve sněhu. Báseň od L. Grossmannové-Brodské.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

V „Ochotnickém jevišti“ vyšlo:

Štědrý večer opuštěného dítěte.

Obraz ve 2 jednáních.

Napsal: **Antonín Svoboda.**

Lidunčina návštěva ve Svatvečer.

Dramatický obrázek.

Napsal **F. V. Karlovský.**

Kristus Pán, narodil se nám!

Hra o 3 dějstvích se živými obrazy a zpěvy

od J. Svobody.

Tiskne a vydává benediktinská knihtisk. v Brně.

V „Knihovně mládeže“ vyjde v příštích dnech:

Vánoční deklamace pro děti. Napsal A. Svoboda, katecheta v Písku.

Na Špicberky a norské pobřeží. Napsal Josef hrabě Seilern-Aspang.

Výbor ze spisů Václava Kosmáka. Pro mládež upravil Edv. Elpl.

 Sebrané spisy

Václava Kosmáka.

Vyšel díl **XVII.**, sešit 104.

➡ V „Knihovně našeho lidu“ vyšlo: ➡

Z hanáckého kraje.

Hrst obrázků. Napsal Jan Vyhlídal.

Stran 525.

Cena 3 K.

Kalendář

MORAVAN

na rok 1913 již vyšel.

Krkonošský tkalcovský spolek „VZÁJEMNOST“
v HROPOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS pro
KŘESTANSKOU MLÁDEŽ

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:
Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.
Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Doporučujeme následující spisy
= pro mládež. =

Výbor ze spisů Václava Kosmáka. Povídky pro dospívající mládež. Upravil Edv. Elpl. Illustrováno. Str. 156. Cena 2 K.

Květy a klasy. Povídky a pověsti o věcech přírodních. Napsal Václav Kálal. Illustrováno. Stran 58. Cena 80 hal.

Z výletu na daleký východ. Napsal Seilern-Aspang hrabě Jos. Bohatě illustrováno dle původních fotografií. Str. 142. Cena 2 K.

Mezi víry a úskalími. Napsal J. Karel Zákoucký. Povídky pro mládež dospívající. Illustr. Stran 140. Cena 1 K 80 h.

Na Špicberky a norské pobřeží. Napsal Seilern-Aspang hrabě Josef. Bohatě illustrováno dle původních fotografií. Stran 108. Cena 2 K

Jarní stíny a jiné povídky. Napsal P. Giuseppe. Stran 94, cena 60 h.

Z měst i venkova. Napsal Fr. Čech. Povídky. Díl II. stran 426, cena I K 40 halérů.

Vánoční přání českých dětí.

Až se v svatou půlnoc tiše
v nebeštanů doprovodu
sneseš, Kriste, s nebes říše
k pozemskému lidstvarodu —
pokyň, aby andílkové
místo hraček českým dětem,
nebeští by poslíčkové
mír roznesly celým světem.

Místo mlsků, světlých stromků,
pod nimiž se dárky tulí,
do každého přines domku
pokoj Svůj a dobrou vůli.

Oželíme radost svoji
— nezapláče české děcko —
raděj ať nás všechny spojí
svornost — dárek nade všecko.

Nezatouží nižádné z nás
po dárku, jenž krásou hýří:
nejkrásnější ze všech dárků —
lásky — která lidstvo smíří!

J. Bartoň.

V jařmu.

Obrázek z bojů za očistu Balkánu.

Vypravuje Karel Zdenko z Průhonů.

I.

Ranní soumrak pokrýval kraj kolem Ržanice. Daleké lesy vypadaly jako temné stěny zakrývající světlo. Všudy dosud panoval klid. Celá Ržanice dosud spala. Pouze na kuči Rističově bylo živěji.

Nikita Ristič již večer před západem slunce prohlásil, že se vypraví „do hor“, aby kuču dřívím zásobil. Zima může se dostavití znenadání a pak by se do hor nedostal a bylo by zle. Napadlo by sněhu, přichvátaly mrazy a pak by v kuči bylo smutno, trudno.

„Je zima horší než hlad,“ říkával Nikita Ristič, když mluvil ve svých starostech o rodinu o zásobě dříví na zimu.

Žena jeho, Penka, zvěděvši o jeho úmyslu, nevymlouvala mu ničeho, naopak byla ráda, že se tak rozhoduje. Je v zimě za tuhých mrazů útulno v kuči, když oheň praská. Přijdou sousedky, popovídají, porozprávějí, a zima uteče jako sen a pak je tu zase jaro a s ním ty jarní práce na políčkách v kameni přímo vykouzlených. .

Při tomto pomýšlení pohlídal Pence kolem rtů úsměv. Ale jen na okamžik. Jak rychle se objevil, tak rychle zmizel. Musel. Vzpomněla si Penka Rističová hned také na trampoty a svízele života, jež tu prožívají, a sesmutněla. Ryjí, kopají a sejí, radost mívají z ukazující se úrody, ale čím více se blíží doba žní, tím jsou nepokojnější. Nevědí, budou-li kliditi. Napadne-li Mehmeda Zejima chuť někoho oloupiti, přijde, sklídí úrodu a není dovolání. . .

Nejednou se tak již stalo a Penka Rističová, kdykoliv se na to rozpomenula, vždycky zaslzela. Nebylo divu. Ta jejich políčka tolik námahy vyžadovala a odměny se jim za tu práci nedostalo. Jen bída a nouze je potom očekávala. Také Nikita Ristič o tom přemítával a když jeho myšlenky doletěly až ku době žní, ruce v pěst se mu

† stál před ním obávaný Mehmed Zejim.

sevěřely a páže div že se nepozdvihlo a nepohrozilo směrem, kde Mehmed Zejim bydlel. Ale ovládl se, jen trpkost se mu nitrem rozlila.

Ale proto nezmalomyslněl. Znal již poměry kraje svého; marně se domáhali práva a spravedlnosti berlínským kongresem jim zaručené a proto pomáhali si sami. Nejednou pod heslem: „oko za oko zub za zub“

došlo ke šrůtce, jež bývala tuhá. Věděl o těchto zápasech svět, ale mlčel, ujařmených nezastal se nikdo.

A tam země pod nohama zvolna chytala a se zapalovala. Doufalo se ovšem stále, že nadejdou lepší časy a tyto naděje byly ujařmenému balkánskému lidu posilou. Opět a opět chápal se každý práce a pracoval dále.

Tak i Ristič a jeho žena a synek Bojko.

Proto také chystal se nyní „do hor“ přivézt zásobu dříví. Časně z rána vypravil se do lesů „na Vlčích jamách“, a když vůz naložil, spokojeně se vracel. Že jel stále s vrchu, jelo se mu dobře. Voly musel spíše zadržovati než popoháněti. Ale činil tak rád. V duchu se těšil na ty večery, jež prožije v kruhu svých přátel při plápolajícím ohni.

Ale nedojel domů spokojen. Nedojel vůbec. Sotva dojel tak daleko, že ukázala se mu rodná ves, kde se vzal, tu se vzal, stál před ním obávaný Mehmed Zejim a kázal mu zastaviti.

Nikita Ristič věděl, co to znamená, ale tvářil se, jakoby neslyšel, a chtěl jeti dále. Zkrátil oprať, zatáhl vola a Zejima chtěl objeti.

„Stůj, pravím . . .!“ vzkřikl však Zejim, vytušiv Rističův úmysl.

Rističovi nezbylo než poslechnouti.

„Odkud jedeš!“ bez bázně vyšetřoval Zejim.

„Z lesa!“ zněla Rističova odpověď.

„Tuším, ale z kterého!“

„Z vlastního!“ odpovídal Ristič a pohlížel na Zejima, jakoby nemohl pochopiti, že se na něco podobného může ptáti

„A máš na něj tapiji (zápis)?“

„Mám!“

„Ukaž!“

„Sebou ji nenosím! Akdybych ji měl sebou, z ruky bych ji nedal!“

„To by mohl říci každý!“

„Má-li svůj les, ano!“

„Dokaž, že to vezeš ze svého!“

„Nekradu! Poctivě se živím!“ jakoby pohaněn, osupil se na Zejima Ristič.

„To se teprve ukáže! Nyní dříví zavezeš ke mně!“

„A více je nedostanu!“

„Protože dobře víš, že není z tvého!“

„Dokáži ti to!“

„To také musíš!“ Již zítra musíš mi přinést tapiji, abych ji prohlédl.

„ . . . a více mně nevrátil!“

„Nebude-li správnou, nedostaneš ji!“

„U vás je všechno nesprávné!“

„Ani slova více, křesťanský pse!“ zakřikl ho Mehmed Zejim a Ristič chtěl nechtěl musel ho poslechnouti a jeti s ním do jeho dvorce.

A když se v noci dlouho nevracel, vyšla ho Penka se synkem Bojkou hledati. A nehledali ho dlouho. Sotva se sešli s několika zná-

a poroučel mu s koně sestoupiti

mými, uslyšeli, s kýmže Ristič jel a to jim stačilo, aby se obávali věci nejhorších.

A jejich obavy nebyly bezdůvodny.

Když Ristič složil dříví a chtěl s povozem odjet, zastoupil mu Zejim cestu a oznámil mu, že musí ve dvorci nechat všechno, že smí pouze s holýma rukama odejít.

Tomu se Ristič vzepřel. Slovo dalo slovo, až došlo k hádce, v níž se Ristič zapomněl a Zejimovi obdrženou ránu oplatil? To bylo mu osudným. Zejim se rozběsnil, svolal svou čeleď a ta do nešťastného Rističe bušila bez slitování. Když ho stloukli, vyhodili hoze dvorce.

II.

Tam byl nalezen v bezvědomí. Jeho žena Penka i synek Bojko se ho zhrozili. Zaslzeli, zaplakali nad ním, ale brzy se vzchopili. Uznali, že tu pláč nepomůže, že třeba jednati, nešťastníku nějak pomoci. I křísili nešťastníka a když procitl a na nohy se mohl vzchopiti, odvedli ho domů.

Byl to kus těžké práce. Ristič se jen vlekl, jak byl ztýrán a zbit.

Když se dostal domů, ulehl a zle si naříkal.

Penka bojíc se o jeho život, činila vše, o čem se domnívala, že by mu mohlo pomoci. Ale nešťastnému se neulevovalo. Stále si naříkal na kruté bolesti v těle. Musel utrpěti nějaké vnitřní poranění.

Penka byla o muže v stálých starostech.

To vida Bojko, aniž by komu co řekl, opustil jednoho dne rodnou kuču a cestou necestou pustil se do Baru. Vzpomněl si, že slyšel kdysi o mniších františkánech a to, co slyšel, naplnilo ho jakousi důvěrou k nim. I napadlo ho, že mohou otce potěšiti duševně a pozdraviti tělesně. A tato důvěra rozhodla, že nezalekl se daleké cesty a vyšel. Vědomí, že podniká tuto cestu pro záchranu otce, ho posilovalo. Ani únavy nepociťoval.

Když posléze dospěl do Baru a stanul před klášterní fortnou a na dané znamení bylo mu otevřeno, vstoupil do kláštera s pozdravem na rtech a hned připojoval, proč přichází.

Mnich fortnýř místo odpovědi, uvedl ho k nejstaršímu mnichu, a Bojko vstoupiv k němu políbil mu ruku a hned opakoval, co již fortnýř i pověděl. Kněz Ivo vyslechnuv ho, upokojil ho, že hned se vydá na cestu a otce jeho, bude-li moci nejen duševně potěší, nýbrž tělesně i pozdraví.

A mezitím, co se Bojko vracel putem (cestou) pro pěší, kněz Ivo na koni vyjel a rychlým klusem, pokud to cesta dovolovala, jel, aby Rističovi udělil svátost posledního pomazání.

V místech, kde Albanie úzkým pruhem zabíhá do území černo-horského, činí cesta veliký zákrut, aby se nepřekročily hranice. Kněz Ivo chtěje se však této zajíždce vyhnouti a sobě nadjetí, doufal, že ho nikdo nespatrií, přejede-li spěšně tento cíp Albanie.

Ale sotva popojel několik kroků po území Albanie, zjevil se před ním asker (řadový turecký voják) a poroučel mu s koně sestoupiti a jemu odevzdati.

Františkán Ivo mlčky poslechl. Byl rád, že se asker spokojil jen s koněm a nestýral jeho. Ani se za askerem neohlédl, když ten koně odváděl do karanly (turecké strážnice). Spěchal, aby se dostal do bezpečného kraje. Obával se, aby se asker ještě jinak nerozmyslil a nevrátil se a nějak nezneuctil velebnou svátost, s kterouspěchal k nemocnému Řističovi.

Zbytek cesty vykonal však bez nehody.

Došel do Ržanice, snadno vyhledal Řističovu kuču a vstoupiv do ní, našel v ní skutečně Řističe ve stavu velmi zuboženém. Ležel na lůžku a těžce dýchal. Spatřiv však Ivu, rychle, pokud mu síly stačily, se vzchopil a radostně i vděčně na příchozího pohlédl.

Františkán Ivo vyplnil hlavní účel své cesty jako kněz, neodešel, ale zůstal. Za pomoc Penky a Bojka jal se ošetřovat nemocného.

III.

V klášteře čekali na návrat Ivův netrpělivě. A když se ho nemohli dočkat ani druhého dne, usoudili, že snad byl přepaden a nějak mu ublíženo. Proto vydali se někteří jeho bratři na cestu do hor, aby po něm pátrali.

Došli až do Ržanice.

Tam zvěděli, že Ivo dosud neodešel, ale že zůstal u Řističe, aby ho opatroval.

I neotáleli mniši Františkáni a pospíšili za ním.

Na kuči Řističově skutečně ho našli a v opravdových starostech. A když uslyšeli, kdo že nešťastníka zmrzačil, o dříví, vůz a voly připravil, rozhodli se, že zajedou k Mehmedu Zejimovi a domluví mu, aby alespoň vrátil, co si neprávem přivlastnil. Ta bída u Řističů všady se ukazující je k tomu pohnula.

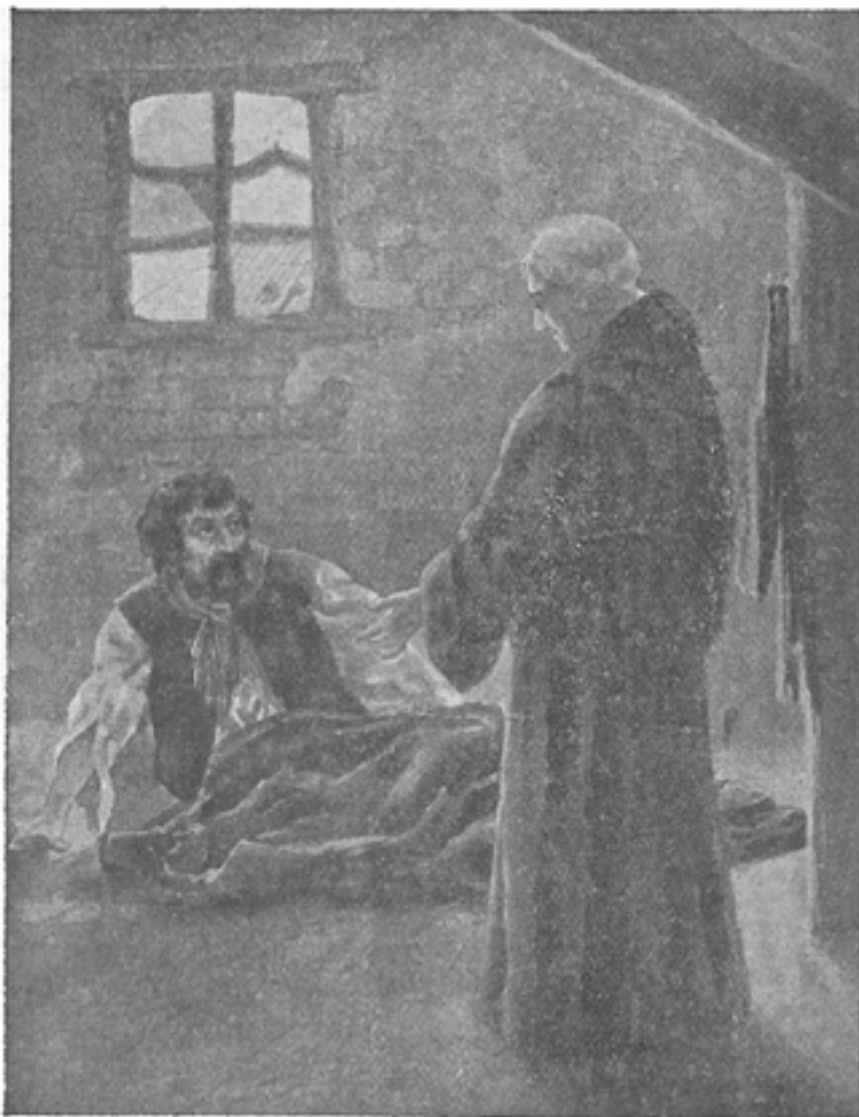
Ale se zlou se potázali.

Mehmed Zejim, ačkoliv bylo u něho několik agů návštěvou, přijal je, ale když uslyšel, proč přicházejí, zle se rozběsnil. Chopil se bejkovce a hrozil, neodejdou-li okamžitě, že je vymrská. A oči mu při tom sršely blesky hněvu a zloby a ruka svírající býkovec chystala se k ráně.

Ale Františkáni se nezalekli. Opět a opět pokoušeli se obměkčiti srdce Zejimovo a pohnouti ho, aby vrátil, o co oloupil ubohou rodinu Řističovu, ale marně.

Ze jim zůstal zatvrzelým, nepoddajným. Aby pak svým hostům ukázal, co umí a dovede, oba mnichy vymrskal z domu.

Ti nepronесли ani jediného tvrdého slova, ale odešli a potěšivše ještě ubohou rodinu Rističovu, vrátili se do kláštera.

Spatřiv však Ivu,

IV.

A tyto potyčky byly začátkem velikých a slavných bojů za očistu Balkánu. Všichni křesťanští obyvatelé Balkánu se zdvihli, aby se účastnili těchto čestných bojů.

A v řadách těchto balkánských osvoboditelů i Nikita Ristič a jeho syn Bojko. A vedli si jako praví junáci. Vědomí, že bojují za

svobodu všech balkánských Slovanů, bylo jim zdrojem nadšení a to je vedlo od vítězství k vítězství.

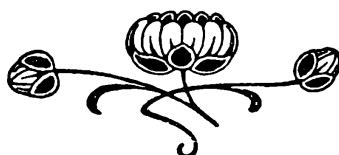
A v jednom tom boji dostal se do rukou Rističů i Zejim. A Zejim poznáv je, očekával, že ho budou trýzniti, aby mu oplatili, čím

. . . hrozil, neodejdou-li

se na nich provinil, ale Rističové ani se ho nedotkli. Odzbrojili a odvedli ho mezi ostatní zajatce a šli do boje znova.

Pohnul-li srdcem Zejimovým tento čin šlechetných Rističů?

Vánoční koleda.

Viola z Prácheňska,

K nebeskému Betlému Ježíškovi milému vše se hrne, vše se tlačí i ta něžná mládež ptačí. Ā hned prosit začíná poníženě ptačina: „Ježíšku náš, Všemohoucí vyslyš naše prosby vroucí!	Soustrast rač mít s ptáčaty, Ježíšku náš přezlatý, jenž Jsi přišel s nebes říše a v jesličkách ležíš tiše. Když my ptáci truchlíci bojujeme s vichřicí, s meluzinou, s mrazným chladem, únavou a krutým hladem,
---	---

dej, ať nás vždy podělí
 všední dny i v neděli
 drobty, dítky v celém kraji
 a tak soucit s námi mají!“

Od těch dob, Král milostí
 ptáčky v zimě pohostí;
 hostí vždy je, jak se sluší,
 skrze dětskou, něžnou duši!

Narodil se Kristus Pán!

Vánoční črta. Volně vzdělal Ignác Zháněl.

Již jdu děti, mějte ještě chvíli strpení, jen co dám Anince nový obvazek na hlavu, tak volala paní Putnová.

Měli čtyři chlapce ve věku od šesti do dvanácti let a pak dcerušku, nejmladší ze všech, čtyřletou Aninku. Děvčátko právě před vánocemi jaksipovážlivě onemocnělo. Aninka byla tak čiperná, tak chytrá, že otec i matka nemohli se dosti vynadiviti její vlohám. Od bratří v učení ledacos pochytila a nejmilejší zábavou jí bylo, prohlížeti obrázkové knihy. Tu se na vše vyptávala, otec, matka a bratří nestačili jí dávat odpovědi.

Putnovi bydleli v Brně na Nové ulici. Pan Putna býval po leta továrníkem na sukna ve venkovském městě Bystrově. Vedl si sám

správu své továrny. Nebyla sice tak veliká jako bývají některé se sty dělníků, měl jenom asi na dvacet spolupracovníků, ale protože si vedl velice moudře a opatrně, protože sám dohlížel a kde bylo potřebí ruku přiložil a pracoval, vedlo se mu velice dobře, nastřádal si za několik let pěkné jmění. Když bylo nejstaršímu chlapci deset let a měl jíti do střední školy, tu otec s matkou se domluvili, že si koupí v Brně dům. V Bystrově si svou usedlost ponechali a umínili si, že k vůli dětem, aby okřály na venkovském, čerstvém vzduchu, budou dojížděti na léto na prázdniny mezi známé a příbuzné do Bystrova.

Byli nyní druhý rok v Brně; již se poněkud obeznámili, když stihla je nehoda s nemocí Aninky. Otec hned rozpoznal, že je ochuravění nějak vážné, zavolal ve své starostlivosti lékaře z dětské nemocnice; lékař dítě řádně prohlédl a prohlásil, že nemůže prozatím říci nic určitého. Jen radil, by dali děvčátko do zadního pokoje a nepouštěli k němu bratří, neboť je možno, že vyvine se nějaká dětská nakažlivá nemoc.

U Putnů měli již vše připraveno k oslavě vánočních svátků. Chlapci, kteří uměli psát, dávno již napsali, co by si přáli dostati v dar; děvčátko a nejmladší z chlapců Karlík, který chodil teprve do první třídy, též předrahé matince vyzradili svá přání.

Stromek byl připraven ve velké světnici. Když matka dala nemocné Anince na rozpálenou hlavu obvazek se studenou vodou, vyšla ze světnice, v níž děvčátko leželo. Chlapci plni nedočkavosti stáli přede dveřmi. Jakmile matku uzřeli, ptali se jeden přes druhého: mami můžeme již jíti, je již stromek vánoční rozžat?

Děti, mějte trpělivost, vidíte přece, že jest Anince hodně špatně pořád nařiká na hlavu, dostane asi hlavničku. A pan doktor pravil, že často zůstane po ní nějaká nemilá památka pro celý život. Kéz nás Bůh chrání všeho zlého. Ještě chvílenku posečkejte a běžte do kuchyně za Pepi, ta vám bude vykládati o Ježíškovi jak se narodil. Až uslyšíte zvoniti zvonek, přijďte do velké světnice.

Chlapci uposlechli dobrou matku, šli do kuchyně za Pepi, která byla velkou jejich přítelkyní. Neboť sloužila u nich již dlouhá léta, všechny je vychovala; proto ji milovali chlapci jako svou druhou matku.

„A proč nechtěli lidé v Betlémě přijati Pannu Marii a svatého Josefa pod střechu svou,“ ptal se nejmenší Karlík, když jim Pepi vyložila, kterak Ježíšek v Betlémě se narodil.

Oni asi nevěděli, že jsou to svaté osoby, a pak bylo v Betlémě mnoho cizinců a tehdy nebylo tolik hospod jako u nás, rozkládala Pepi a ještě ani nedokončila, když zavzněl jasný zvuk zvonku.

Chlapci okamžitě se vyřítili z kuchyně a jeden přes druhého spěchali do velké světnice; za nimi šla též Pepi a napomínala: „Hoši nespěchejte, všichni se dočkáte a uvidíte, co vám naložil Ježíšek.“

Chlapci zastavili se hned u dveří a plni podivu dívali se na veliký strom smrkový, jehož haluze zasahovaly až do stropu. Na všem bylo plno svíček, které nyní jasně svítily. Nahoře byl z vosku překrásný anděl, pod stromem byl stůl a na něm ležel v jesličkách Ježíšek. U jesliček stála Panna Maria, svatý Josef a několik pastýřů, kteří klečeli anebo stáli a plni zvědavosti dívali se na Ježíška.

Poblíže jesliček stálo několik židlí, na každé bylo plno předmětů. Nahoře na balíku byla cedulka a na ní jméno každého z dětí. I Aninka měla cedulku a mnoho věcí, jež jí přinesl Ježíšek.

Dříve než se dívky daly do prohlížení svých darů, otevřela matka dvěře a zavolala: „Tatínku, pojďte sem na chvíli!“

Tatínek zůstal totiž u nemocné Aninky. Otevřel dvěře pokoje, v níž leželo děvčátko, a nechal je otevřeny. Postýlka byla tak umístěna, že viděla Aninka do velké světnice. Pepi, běžte k Anince, poručila ještě matka, budete odtud též vše viděti.

Sotva přišel otec, pokynul dětem, všichni pokleli a počali zpívat tu věčně krásnou naši píseň vánoční: *Narodil se se Kristus Pán, radujme se!* Přespívali všechny sloky, pak dali jim rodiče dárky, a co dostala Aninka, zanesl otec k její postýlce. Pepi vyprávěla, že Aninka si mohla oči vykukati a že celou píseň s nimi polohlasitě zpívala.

* * *

Co je to za dívku, která sedí tak smutna u stolu, s nikým nemluví a ničeho si nevšímá; chudáček tak mladá, tak sličná a je zde u vás v ústavě? Tak tázal se jakýsi starý pán, který obcházel v ústavě milosrdných sester v Praze a jež sama paní představená doprovázela po jednotlivých místnostech. Milosrdné sestry zařídily si ústav, v němž měly ponejvíce nezhojitelně nemocné a slabomyslné dívky a ženy.

Milý pane, odvětila představená, toto nešťastné děvče pochází z Brna, jest u nás od smrti svých rodičů. Jako malé děvčátko, které bylo velice nadané a chytré, dostalo hlavničku; když se pozdravilo, pozbylo bohužel všeho nadání a bylo úplně slabomyslné. Též špatně mluvilo, tak že jen matka se s ním mohla ve všem domluvit. Rodiče dali dítě toto do ústavů, jež jim byly doporučeny, hledali pomoc u lékařů, ale vše marné. Děvče je ke vší práci, vůbec ke všemu úplně neschopné. Tak jak ji nyní vidíte, sedí den co den. Musíme ji krmiti, klásti na lůžko, oblékati jako dítě. Když rodiče jí sestarali, uložili u nás větší peněžitý obnos a my jsme se zavázali, že ji budeme až

do smrti ošetřovati. Má sice čtyři bratry, ale ti jsou po světě po svém povolání roztroušeni. Navštěvují nešťastnou sestřičku, ale ta někdy je pozná a pousměje se na ně a nic více. Někdy jich vůbec nezná.

Nešťastné dítě! zvolal starý pan lékař, podívám se na ni z blízka. Když se stařec blížil k dívce, podívala se na něho a pak upřela zrak kamsi do dálky a jasným, dětsky znějícím hlasem začala zpívati: Narodil se Kristus Pán! Přezpívala celou píseň, ale jenom beze slov. Slova znala jen ta, která zde jsou naznačena, pamatovala si jen: narodil se Kristus Pán a nic více.

Představená i starý lékař měli v očích plno slz a poslechnuvše celou píseň, potichu beze slova odešli. Když byli venku na chodbě, pravila představená: ta píseň „narodil se Kristus Pán“ je jediná památka, již si nebohá Aninka uchovala ze svého mládí!

J. BENEŠ.

Následky lži.

Zámožný jeden kupec vzal si ku svému synku Karlovi ještě jiného hodného chlapce jako schovance a dobře oň pečoval. Kdysi Antonín — si vesele hrál míčem se lživým Karlíkem. Tento hodil míč tak nemotorně, že se rozbilo v pisárně otcově okno, a míč se ocitnul na psacím stolku. Otec rozhněván přistoupil hbitě k oknu a volal ven: „Kdo z Vás to udělal?“ Karlík ukázav na Antonína, pravil trochu nesměle: „On tam hodil míčem.“ — Počkej, počkej!? zvolal kupec, „řádný trest tě nemine!“ Hrozba ta učinila na Antonína veliký dojem; celý polekán utíkal pryč; večer nepřišel, ba ani druhý den se neukázal, byl a zůstal vůbec na útěku.

Po mnoho letech se jednou Karel, z něhož se stal mezi tím statný muž, setkal s jistým košíkářem, který měl pouze jednu nohu. Dal se s chudřasem do řeči a tu se k svému nemalému podivení dověděl, že má před sebou onoho Antonína, který tehdáž ze strachu

byl utekl. Jako malý tulák se dostal mezi cikány, kteří si jej osvojili; i musel s nimi dosti dlouho světem se potloukati. Když byl pak větším, dal se odvésti k francouzskému vojsku, které táhlo přes moře do Alžíru. Zde na africké půdě přišel chudák v boji o jednu nohu. —

Jakou bolest nyní asi Karel pocítil! Jak litoval teď, že tenkrát tak lehkovážně lhal! Arci vzal ubožáka k sobě do domu a staral se jistě bedlivě oň; ale nikdy více již nemohl Antonínovi nahraditi tolik let v neštěstí a bídě strávených, nikdy mu nemohl vrátiti odejmutou nohu. — — Střežte se, milé dítky, lži! Mluvte vždy a všude pravdu, abyste věčné Pravdě, Pánu Bohu se líbily!

Zimní výlet.

Napsal A. B. Šťastný.

O vánočních prázdninách sešli se na ulici tři hoši: Jan, Karel a Václav. Pohovořili spolu, co komu nadělil Ježíšek, kterak strávili svátky a libovali si, že je taková pohoda.

Panovalo skutečně již několik dní velmi příjemné počasí. V noci slabě mrzlo, ráno byly střechy, stromy a země pokryty vrstvou jíní, tiché, mělké vody pak slabým povlakem ledovým. Brzy však teplé sluneční paprsky zapudily tyto první stopy zimy. Slunce na bezmračné obloze svítilo od rána do odpoledne, a poněvadž rovnováha vzduchu nebyla rušena, bylo teplo jako na jaře. Zejména v době polední a záhy odpoledne.

Také dnes věštila obloha slunný, teplý den.

„Poslyšte, hoši, měli bychom si odpoledne někam vyjít“, navrhoval nejstarší Jan.

„Pojďme na louku“, radil Karel. „Pohrajeme si tam míčem.“

„Mně by se lépe líbilo v ohradě,“ ozval se nejmladší Václav.

„Hoši tam mají mezi stromy dvě houpačky.“

„To by byl výlet!“ smál se Jan. „Taková dálka! Na louku čtvrt hodiny cesty, do ohrady až do sousední ulice!“

„Kam bys tedy chtěl?“ vyzvídal Václav.

„Mohli bychom se podívatí za město, do skal,“ navrhoval Jan.

„A co tam budeme dělati?“ ohrnul Karel dolní ret.

„Můžeme hledatí nerosty a zkameněliny. Viděl jsem u Dražila hezkou sbírku kamenů — chtěl bych mítí také takovou! Dražil mi povídal, že skoro všechny nerosty sám si nasbíral.“

„Co však nám budou platny, když jich neznáme!“ namítal Karel.

„Jejich jména poví nám pan učitel, když jej poprosíme. Také Dražil. Ten zná mnoho z přírodopisu. Hoši, jistě by vás těšilo, kdybyste měli také takovou sbírku! Dražil mi ukazoval vápence, křemeny, zelenokamen, křemenec, zkamenělé mušličky, ráčky, korál — všechno se mi líbilo. — Tedy půjdete?“

„Půjdu!“ bez rozmýšlení zvolal Václav.

„Jestli mne maminka dovolí, podívám se tam s vámi“, prohlásil po chvíli Karel.

„Proč by nedovolila?“ nepochyboval Jan. „Není to tak daleko — za půl hodiny jsme u skal — budeme opatrní, nepolezeme nikam, odkud bychom mohli spadnouti. Vezměte s sebou kladívko“, radil druhům. „Dražil mi povídal, že někdy je viděti zkamenělinu ve velickém balvanu a že nutno ji vytlouci. Ve dvě hodiny budu na vás čekati u louky.“

Hoši se rozloučili a vrátili se domů. . .

V určenou dobu zříme všechny tři kráčetí přes louku, v této pozdní době roční ku podivu ještě se zelenající.

Každý byl opatřen kladívkem. Jan měl v kapse ještě rezný sáček, který mu matka zapůjčila. Do toho vloží si „kořist“. Jeho druhové nastrkají si kamenů prostě do kapes zimníku.

Václav pochlubil se, že si vzal z domova krajíc chleba a také několik krejcarů ze své hliněné pokladničky. Koupí si za ně něco k snědku.

„Tys Bumbrlíček!“ smál se Jan. „Abys cestou neumřel hladem! Vždyť budeme do svačiny zase doma!“

„Však já svačinu potom také ještě sním!“ troufal si Václav. Vesele kráčeli po louce, ozářené slunečními paprsky, jež vylákaly myšky z jejich brlohů. Co chvíli prchal před [hochy některý ten hlodavec, postrašen jejich kroky.

Sotva však mladí výletníci ušli asi čtvrt hodiny cesty, obzor se zachmuřil, slunce zmizelo, [modrá barva oblohy změnila se v šedou a od severozápadu začal vanouti prudký, studený vítr. Bystrý pozorovatel přírody byl by hned poznal, že vítr přinese sních. Hoši však

nedbali této náhlé změny povětrnosti; ale vycházka již pozbyla dosavadní příjemnosti. Studený vítr pronikal šatem až na tělo, uši a tváře je pálily; ruce sotva že zahřáli v kapsách.

Zimy nejvíce pociťoval Václav, na jehož tupém nosíku usadil se překrásný „hýl“ Druhové, ač také trpěli chladem, ještě jej škádli, připomínajíce mu, aby nezapomněl hýla nakrmiti, až se zakousne do svého krajíce.

Posléze uzřeli skály, na jejichž vrcholech zdánlivě spočívala zamračená obloha. Opustili louku a zabočili na ujetou silnici, pokrytou hustě vápenným prachem, jenž co chvíli vzlétal do vzduchu, poháněn větrem.

U silnice stál nízký domek, v němž byl hokynářský krámk. Zákazníky byli hlavně lamači, a potom vozkové, kteří tudy jezdili do města nebo z města.

Právě stál před domkem košatinový vůz s plachtou. Hranatý vozka přistoupil k okénku. Hoši viděli, jak hokynář podává kočímu malou, broušenou sklínku, jejíž žlutavý obsah vozka rázem vypil. Potom zaplatil, vlezl do vozu, prásknul do koní, a povoz rachotil dále po silnici.

„Prodávají tady kořalku“, poznamenal Václav.

„Jed — jak říká náš tatínek““ odvětil Jan.

„Kdyby to byl jed, tak by jej nesměli prodávati!“ odporoval Václav.

„Tatínek to říká — a já mu věřím!“ prohlásil Jan. Šli dále.

Václav však stále ohlížel se k domku, a cinkal penězi, jež měl v kapse.

Pojednou stanul a řekl: „Pojďte, hoši, zahřejeme se trochu!“

Vždyť jdeme dost rychle!“ podivil se Karel.

„Tak jsem to nemyslel! Chtěl jsem říci, abyste šli se mnou k tomu domku; koupím kořalku a ta nás zahřeje!“

„Co tě napadá, Václave!“ zvolal Jan prudce. „Snad nemyslíš, že bychom pili kořalku?“

„A proč ne? Což je to něco zlého?“

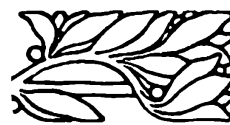
„Je to hřích a hanba! A pití kořalky škodí lidem na zdraví!“

„To je tak pravda, jako že dvakrát dvě je pět!“ zasmál se Václav. „Náš soused pije ráno místo kávy kořalku už kolik let a libuje si, že ještě nikdy nestonal.“

„Ať si ji pije, kdo chce, já kořalky nikdy ani neokusím!“ zaříkal se Jan.

„Já bych ji také nevzal ani do úst!“ přizvukoval mu Karel.

„Když tedy nechcete, napiji se sám!“ řekl Václav. „Kořalka hřeje říká náš soused; a mně je zima!“

Vanocní strom.

Odběhl tak rychle, že druhům nezbylo času, aby jej znovu varovali před zhoubným nápojem.

Nesvědomitý prodavač ochotně nalil chlapci silné lihoviny a ještě mu ji vychvaloval, jak jej zahřeje.

Několika doušky vyprázdnil Václav sklínku, zaplatil a vesele utíkal za soudruhy.

„Tak už jsem vypil ten jed!“ smál se. „A jsem ještě živ! Panečku, ta byla dobrá — a jak mne hřeje, jakobych stál u kamen!“ liboval si. „Jste hloupí; byl bych za vás zaplatil, mám ještě tři krejcare!“

Jan i Karel však mu ani neodpověděli. Hněvali se na něho, že zvyká si pít kořalku.

Václav šel za nimi. Zhoubný nápoj brzy začal účinkovati. Hoch nápadně mnoho mluvil — a nebyly to řeči příliš rozumné. A také začal vrávorati.

Jan si toho povšimnul.

Vidíš, Václave, až jsi opilý!“ vytýkal mu.

„Já opilý?“ blábolil nerozumný hoch.

„Vždyť se potácíš!“

„Já? Jen se podívej, jak jdu rovně!“

Ostře vykročil — a již zase zavrával.

„Václave, sedni si tady za větrem!“ radil mu Jan. „Na skály s námi nesmíš; ještě bys spadl! Zůstaň tady; brzy se k tobě vrátíme — a potom tě dovedeme domů!“

Václav odporoval. Stále chtěl s druhy nahoru. Posléze přec jen dal se přemluvit, a usedl v závěťtí před vchodem do lomu, v němž se dnes nepracovalo. Přislíbil Janovi, že se odtud nehne, dokud oni se nevrátí.

Opustili jej a začali stoupati širokou, bezpečnou cestou na skály nad lomem. Stále ohlíželi se po Václavovi, jenž dole seděl na balvanu, klátil nohama a hlasitě prozpěvoval.

„Kdyby jej tak uzřel pan učitel, až půjdeme s ním domů! Do té doby snad trochu vystřízliví!“ doufal Jan. „Nepřál bych mu, aby dostal špatnou známku z mravů!“

Začali hledati nerosty a zkameněliny.

Sotva však několikrát klepli kladívky do skalního výběžku, kde uzřeli vrostlou zkamenělou lasturku, polekal je bolestný výkřik, jenž zazněl z místa, kde nechali Václava a kterého odtud nebylo viděti

Kvapně seběhli se skály.

Uzřeli Václava ležícího u balvanu; naříkal žalostně.

Přiběhli k němu a zděsili se.

Václav měl obličej zkrvavený, a pravou ruku také.

Zdvihli jej a ptali se, co se mu stalo.

„Chtěl jsem jít za vámi — vstal jsem — a hned na to jsem upadl! Ach, to bolí!“ naříkal hoch.

Poznali, že pád zavinila jenom požitá lihovina.

Nevědouce si rady, dovedli Václava k domku, a prosili hokynáře, aby se ujal jejich ubohého druha.

Hokynář vytušil, že nehodu přivodil zajisté jen opojný nápoj, jež byl prodal chlapci. Zastyděl se, že k vůli nepatrnému zisku dal chlapci ječ, jehož účinek projevil se tak neblaze. Omyl Václavovi odřeniny na obličej i na ruce a natřel je domácí mastí. Potom podal hochovi sklenici vody, aby ji vypil, a tím poněkud zředil obsah žaludku.

Jan a Karel nešli již na skály. Setrvali u Václava, jenž seděl před domkem. Když se mu poněkud ulevilo, šli s ním domů. Cestou byli nuceni vésti jej. Teprv když vstoupili do města, chůze Václavova stala se jistější. Nikdo nevytušil, že bledý hoch opil se kořalkou; každý se domníval, že snad ochuravěl a při tom upadl.

Matka Václavova se ulekla, když jí přivedli synka ve stavu tak zuboženém. Jan pověděl jí všechno; a jak sdělení velice ji zarmoutilo! Přísně domluvila Václavovi, jenž ji s pláčem prosil za odpuštění. Otec byl by jej přísně potrestal, když se vrátil z továrny; Václavovi však bylo zle, neboť zatím snědl svačinu, a lihovinou podrážděný žaludek nemohl snést pokrmu. Dlouho do noci sténal Václav na loži, trápen ještě také palčivostí ran v obličej i na ruce.

Ráno byl sice zesláblý; však jísti již mohl. Odřeniny však zdlouhavě se hojily, a Václav zakusil značných bolestí.

Zůstaly mu po nich jizvy jež byly mu pro vždy výstrahou.

Rady.

Choď denně dvě hodiny, spi sedm hodin, vstaň, jakmile se probudíš a pracuj, pokud bdiš. Nepij bez žízně, nejez bez hladu a vše střídme. — Nemluv bez potřeby a vše, co si myslíš. Nepiš, leč co můžeš podepsati a nečiň, o čem bys nemohl mluvit. Nezapomínej, že se jiní spoléhají na tebe, ale ty že nemáš se na nikoho spoléhati. Važ si peněz jen pokud mají cenu; jsouť dobrými služebníky, ale

zlými pány. Nepůjčuj peněz, ale raději je daruj; neboť dar způsobuje jen nevďek, ale půjčka nepřátelství. Mysli na smrt, probouzeje se z rána k světlu a ukládaje se večer do tmy. Snaž se býti prostým, užitečným a svobodným!

J M.

Ježíšek přišel!

Byl u nás Ježíšek
malinký byl,
a dětská srdečka
rozveselil!

Kam přišel, tam hojně
podaroval,
malé i veliké
roztadoval. —

Mařence donesl
velkou loutku,
s Kašpárkem Jeníček
sedí v koutku.

A Lidku stromečky
pěkně baví,
Jarka po vojensku
koně staví. —

Když vzplála světélka
ze svíčiček,
radost též zářila
nám z očiček.

Ze stromku ovoce,
cukrovinky
putují šupy! šup!
do hubinky.

„Dobré jsou“ myslí si
mnohý smíšek,
„vždyť nám to nadělil
náš Ježíšek!“

L. Grossmannová Brodská.

Jiříkovy příhody.

Vypravuje J. S á z a v s k ý.

(Pokračování.)

Tu obyvatelé ho přestali hledati, domnívajíce se, že snad již v noci z města uprchl, a začali se oddávati svému obvyklému zaměstnání. Obchodníci otevřeli své krámy, řemeslníci šli do svých dílen, úředníci do svých kancelářů a děti do škol. Také pekař se chystal ku své

Ježíšek přišel!

práci, ovázal se bílcu zástěrou, přistoupil k díži, převrátil ji a cjhle! Jiřík tady! Pekař se tak ulekl, že byl bělejší nežli jeho zástěra, ale hned se vzpamatoval a dal se do takového smíchu, že se až za boky popadal.

„Proč se nás bojíš, ty hrdino? My jsme tady dobří a pokojní lidé a nikomu neublížíme, ba máme velikou radost, navštíví-li nás někdo z lidí; neboť lidé jsou naši dobří přátelé a neublížují nám.“

Jiřík se omlouval, že jim všechno snědl, ale pekař ho se smíchem přerušil, řka

„I to nic není! Toho si nikdo ani nevšimne. Což jsi neslyšel, co náš král dal vyhlásiti? Což jsi to na rozích nečetl?“

Jiřík zavrtěl hlavou.

„Nu ovšem, tys byl zalezlý jako myš!“ smál se pekař, „ale teď pojd' se mnou ku králi — ten bude mítí radost!“

„No šli tedy ke králi a kudy kráčeli, všude se lidé sbíhali a radostně provolávali Jiříkovi slávu! Smáli se a klapali ústy, což bylo význam jejich největší spokojenosti.

Král ovšem přijal Jiříka velmi srdečně a nechal si ho milostivě při svém dvoře. Zvěděl od Jiříka, že se zaměstnával lovením ryb, učinil ho svým dvorním rybářem a dohlížitelem nad všemi vodami v říši čapí.

A opět den po dni ubíhal a Jiřík se měl dobře mezi čápy. Neměl si nač naříkati, byli naň hodní a dělali, co mu na očích viděli, ba i jen pomyšlení.

A přece Jiřík nebyl mezi nimi docela spokojen a potaji mysli na domov. Trápila ho touha po domově. Ačkoli zde bydlil v královském paláci, byl by za to nevím co dal, kdyby byl mohl se vrátiti do rodné chatrče rybářské. Mezi čápy necítil se doma a nemohl se bez bolesti podívati na moře, jež pohltilo jeho oba bratry.

Ale venku v přírodě zapomínal na všechno. Když seděl ve své rybářské lodičce a houpal se na vodě, zapomínal i chytati ryby a zdálo se mu, že maminka ho kolíbá v kolébce.

Tak mu čas ubíhal a přiblížila se opět doba, kdy čápi měli opustit zase své město. Již po několik dní pozoroval Jiřík, že čápi anechávají svých obvyklých zaměstnání, že se shromažďují ve větší i menší houfce a že se u krále konají časté porady. Nevěděl, co by to znamenalo a ptáti se žádného nechtěl, aby ho nepovažovali za zvědavého, ale umínil si, že si dá na pány čápy dobrý pozor, a kdyby chtěli z města odejiti, že se jednoduše připlete do zástupu a

půjde s nimi; neboť aby zase zůstal na několik měsíců sám v čapím městě, to se mu nejméně zamlouvalo.

„Tu raději se proměním v čápa jako oni,“ rozumoval, „a poletím tam daleko na sever, kdož ví, nespátřím li cestou někde známou chaloupku u moře?“

Tak byl Jiřík rozhodnut a čekal jen na vhodný okamžik, aby svůj záměr provedl. A tento okamžik se konečně dostavil.

Jednoho jitra, když si hověl ještě na svém měkkém lůžku, zaslechl pojednou zpěv, jako by šlo nějaké procesí, a když vyskočil z postele a pospíšil k oknu, spatřil, jak po ulici kráčí veliký zástup lidí, kteří spatřivše ho u okna, kynuli mu přátelsky na rozloučenou.

„Aha už jdou!“ pomyslnil si Jiřík a rychle se ustrojiv, pospíchal za nimi a dohonil je právě v okamžiku, když všichni střemhlav se vrhali do řeky. Jiřík nerozmýšleje se dlouho, žbluňkl za nimi..

Když vyplaval na protějším břehu a vystoupil z vody, byl tam již ohromný zástup čápů, kteří klapajíce zobáky, jen spolu hovořili. Jiřík se díval na ně a pak se podíval i na sebe. A hle! I sám byl čápem a jakým pěkným. Zobák měl aspoň na půl metru dlouhý a nohy každou na celý metr! A jaká krásná černá křídla! Hned je roztáhl, začal jimi mávati a než se nadál již se vznášel ve vzduchu. Však i ostatní čápi už vznesli se do výše a letěli a letěli.

„Čápi tedy letěli přes moře, dlouho letěli, až spatřili v dáli zemi. A hle! Tam na břehu krásného zálivu zdvíhá se nejkrásnější město světa. Jiřík poznával Cařihrad, poznával i přístav, odkud se byli bratři pustili na moře. Čápi klapali radostně zobáky, jen Jiřík byl z ticha, a letěl dále, vzpomínaje na nešťastné bratry. A hle! Co tam opět jeho oku se jeví? Není to známá krajina, známý břeh mořský a známá chatrč rybářská? Jiřík zaklapal vesele zobákem a když přilétli blíže, spustil se střelhitě dolů a usedl si zrovna na střechu domu otcovského a díval se, jak čápi, jeho druzi, letí dál a dále, až mu zmizí s očí.

Tak byl Jiřík opět doma, ale jako čáp. On poznával všechny domácí, ale nikdo z domácích nemohl poznati jeho v proměně! Kdož by se taky nadál, že tento pěkný čáp je syn jejich Jiřík, po kterém se ovšem tolik stýskalo, aniž by měli nejmenšího tušení, že je jim tak na blízku! Jiřík nemoha říci, kým jest, dával to na srozuměnou tím, že si počínal v rybářské chatrči zcela po domácku. Jakmile někdo z domácích vyšel na dvoreček a Jiřík ho spatřil, hned začal radostně klapati zobákem, slétl dolů a lichotil se k lidem. Zvláště za maminkou

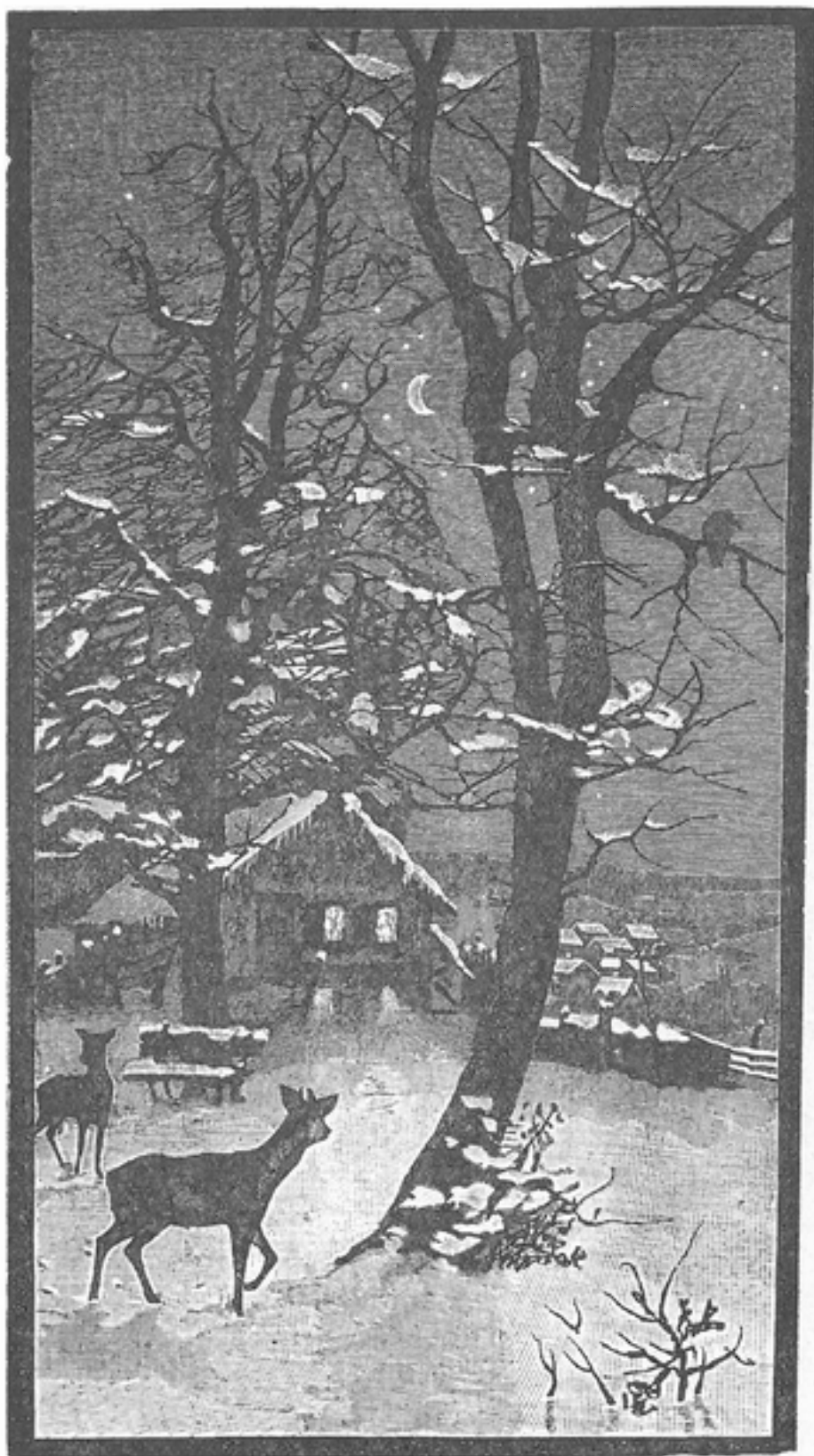
rád chodil a byl všecek šťasten, když vzala jeho hlavu do své dlaně a ji hladila. Se starým otcem pak velmi rád vyjížděl s loďkou na širé moře. Sedě na přídě lodi, hleděl bystře do vody a mnohdy se mu podařilo, že svému dlouhým zobákem i neopatrnou rybu chytil a starému otci k nohám položil. Rovněž pomáhal otci zobákem na mělčích zatahovati sítě a projevil v tom tolik zručnosti, že se starý rybář nemohl dosti vynadiviti. Kdež by se byl taky nadál, že Jiřík čáp to s ním už dávno dělával a proto takové znalosti věci nabyt!

Měť pak také Jiřík sestřičku a tu zas nejraději škádlil. Šla-li po dvoře a zastavila se, aby nakrmila slepice, hned slétl se střechy přikradl se od zadu a zobákem ji snadno rozvázal zástěru, takže ji potom někde ztratila. Šla-li v létě za horkých dnů na zahrádce ve stínu pomorančovníku, přikradl se, vzal jí klubko a vynesl ho na střechu do svého hnízda, ale ještě raději byl, mohl-li se zmocniť náprstku a někam ho zašantročiti. Jednou se sestřičce vysmekl s prstu stříbrný prstýnek a Jiřík spatřiv ho, ihned ho zanesl do svého hnízda!

Tak mu uplynulo jaro a tak uplynulo mu i léto. Jiřík byl spokojen, ba šťasten. Ale již se blížil podzim a již nastávala doba k odletu. Čápi chystali se opět odletěti do teplejších krajin a shromažďovali se. Jiřík mimovolně zíral po obloze, brzy-li se objeví jeho družičápi, neboť cítil, že musí letěti s nimi zpět. Nečekal dlouho. Jednoho slunného podzimního dne zaslechl náhle šumot křídel a — čápi byli zde! Jakmile se přiblížili a Jiříka spatřili, začali hlučně klapati zobáky, vyzývajíce Jiříka, aby letěl s nimi. Jiřík viděl, že uhodila hodina rozloučení, slétl na dvoreček, zaklepal zobákem na okénko, jakoby všem domácím dával s Bohem a již se vznesl do vzduchu. Zakroužil ještě naposledy nad rodnou chaloupkou, pak se připojil k hejnu a zmizel daleko na jižním obzoru.“

„Když čápi přeletěli moře, dostali se do své země a spustili se k řece, do níž zase naskákali, aby na druhé straně vylezli jako lidé. Potom se vrátili do města svého a oddali se svému obvyklému zaměstnání. I Jiřík opět byl vrchním dohlížitelem vod a dvorním rybářem, ale už ho toto vysoké postavení u dvora královského ani za mák netěšilo. Také neprojížděl se na své loďce a nedodával králi ryb do kuchyně.

Konečně si toho král povšiml a dal si Jiříka k sobě zavolati. Ale že to byl dobrý a rozumný král, netrestal Jiříka pro zanedbávání povinností, ale ptal se ho, proč nejedí více s loďkou po vodách a proč ryb už nechytá.

V čas nouze a hladu.

„Všecko mne to už omrzelo, pane králi, povídá Jiřík upřímně.

„A proč? Vždyť jsi to tak rád dělával?“ ptal se král.

„Inu, všeho do času, vše časem omrzí, milostivý pane králi!“ řekl Jiřík.

„Vidím, Jiříku, že ti něco schází; poznal by to na tobě slepý,“ pravil král laskavě, „nač to tedy neřekneš a trápíš se takhle? Vid', že ta chaloupka, kde jsi přes léto bydlil, byla tvým domovem?“

„Byla, pane králi!“ pravil Jiřík.

„No a teď bych nemusil býti ani králem, abych lehko uhodl, že se ti po domově stýská.“

Jiřík jen pokynul hlavou a slzy jako hrachy se mu koulely po tváři.

„Nu tak musíš domů, jiné pomoci není,“ rozhodl král a dodal: „Nerádi tě ztratíme, Jiříku, poněvadž tě máme všichni rádi a jak! — To bys ani nevěřil. — Ale co platno? Když tvé srdce je daleko od nás tam u maminky a táhne tě mermomocí domů a jen domů!“

Jiřík padl na kolena a děkoval králi za milostivé propuštění a připravoval se radostně na cestu domů. — “

(Příště ostatek.)

Vánoční strom.

Když o vánocích v době půlnoční
po širém kraji zvony hlaholí
a narození Páně zvěstují,
že celá příroda jest jeden dóm
a Kristus sám jest jeho velekněz:
tu zdá se, vzrůstá tajuplný strom,
Jehož se větve pnou až do nebes
a jehož kořen v srdcích lidí jest
Na větvích jeko v širém blankytě
andělé zlaté hvězdy roznítí
a v šumot jejích bílých perutí
zaduní z dáli nebes varhany.
Hned vzduchem táhnou tiché akkordy,
hned zní to zas jak chorál velebný,
že klenba nebes tím se otřásá

a drobné hvězdy k zemi padají,
jež zachvívá se ve svých základech.
A zbožně všecko tvorstvo naslouchá
té zvěsti slavné, slovům zázraku,
že Bůh se zrodil v těle člověka!
Leč neslyší to božské posláni
ti, kdož se v roucha měkká oblačí,
kdož hody strojí v zlatých palácích
a v prachových si hoví poduškách —
a neuslyší božské posláni,
kdo myslí na své hříšné poklady,
a srdce v těle mají kamenné,
že neposkytnou chorým pomoci
a nepodají ruky tonoucím
a s plačícími nikdy nepláčí.
A neuslyší božské posláni
a hvězdní záře nikdy nespatří,
kdež zavírají oči před světlem
a ucpávají uši před pravdou.
Leč uvidí a uslyší je ti,
kdož spravedliví chodí před Pánem,
po stezkách Jeho kráčí neschůdných
majíce srdce plná soucitu
a duše plné Boží milosti.
A uvidí a uslyší je ti,
kdož chudí jsou a trpí bezpráví,
kdož opuštění leží v nemoci
a zármutkem jsou těžce sklíčení;
poutníci v tmavé noci zbloudilí,
sirotci na hrobech svých rodičů,
ti, nikoho kdož v světě nemají.
A uslyší a uvidí je též
pastýři prostí bdící u stád svých
a všichni, kteří Boha milují
a budou chválit Boha s anděly
a pěti: Sláva Bohu na nebi
a pokoj dobrým lidem na zemi.

J. Milota.

Odplata.

A. Novotný.

Když ještě Pán Ježíš se svatým Petrem po světě putovali, zabloudili jednou v horách. Chodili sem tam, nahoru dolů, svatý Petr únavou se už sotva vlekl, — ale nikde ani památky po stopě člověka. Když už slunce sedalo do lesů, přišli konečně k velikému mlýnu, z něhož se ozýval veselý klapot.

Svatý Petr očividně okřál. „Aspoň kus chleba nám tu dají a trochu slámy na lože,“ utěšoval se.

Vstoupili do síně a prosili o kousek chleba a o poležení.

Hned vyběhla mlynářka, lakomá žena, a křičela až v uších zaléhalo: „To se vámi, lenoši, pytel roztrhl! Kdybych měla každému vandrakoviněco dát, brzo s žebráckou mošnou sama chodit bych musela. — Nic vám nedám. Hybaj, odkud jste přišli!“ Otočivši se přirazila jim před nosem dvěře a šla do mlýnice ulevujíc si ještě: „Než se dřít pro lecjaké tuláky, raděj půjdu žebrat taky. .“

Svatý Petr byl už strachy před mlýnem a smutně se díval na Mistra. — „Co si počneme?“

V tom veze chalupník na trakaři žito ku mletí. U mlýna vidí dva unavené muže s teskným výrazem v očích a otevřeným oknem slyší křik mlynářky. Hned se domyslí, co se stalo. Ze zaprášené obuvi a spoceně tváře poznává, že z daleka přišli. — Bylo mu jich líto.

„Chleba nemám, dám jim žito,“ umiňuje si a volá je k sobě.

„Mlynářka za žito dá vám kus chleba i nocleh“, praví a vsypal dobrou čtvrt svatému Petru do klína.

„Přidej ještě!“ praví Pán.

Chalupníkovi podivem nad tou prosbou rozšířily se oči, — ale beze slova přidal druhou čtvrt a se zbytkem chystal se do mlýnice.

„Dej ještě do třetice!“ žádal Kristus Pán.

Chudý rozvázal znovu pytel a přidal znovu.

„Blázen starý, sám je hladov a dá lenochům tolik,“ zlostně zasyla mlynářka dívajíc se z okna.

Kristus pán zahleděl se k nebi, pak svatou dlaní nad zbytkem obilí udělal kříž a řekl: „Budiž požehnáno!“

Potom se svatým Petrem vyšel ze dvora.

Chalupník nyní lehce vynesl pytel s žitem na zanášku.

A již tu byla mlynářka. — „Vezmeš mírku ode mletí jako z plného pytle“, poroučela svému muži.

„Půl mírky vám bohatým a dle práva také stačí. Ustrňte se, sic mi nic nezбудe,“ prosil chalupník.

„Tuláci ti děkovali a žehnali. Proto nemusíš teď tolik jísti“, chechtala se mlynářka.

Mlynář odsypal mírku a zbytek hodil do koše. Spustil kolo a chodí po mlýnici. — „Za minutku budu s tou trochou hotov!“

Mlynářka dole sama postavila nádobu a čeká, aby dobrák muž nepřidal snad ze svého a ji neošidil.

Mlýn klope, kola hučí, mouka padá, mlynář kouká a diví se, že kámen dosud mele. — Mouky už tři věrtele a v koši neubývá!

Mouka padá, mlynářka hubuje, kdy už bude konec toho mletí.

Mlynář podobný soše u koše stojí, — jeho žena jako ve snách po schodech běhá a mouku nosí. Únavou už sotva se vleče.

Chalupník na zemi v koutě skrčen sedí a zdravě spí — —

Mlýn klepe dál, — mouka bělostná jako sníh jen se sype. Všechny truhlice už plny, — není mouky kam dát — —

Zbudili chalupníka, kde jaká nádoba v domě, — všechno snesli.

Naposled i mírka naplněna. — —

Mlýn se rázem sám zastavil.

Venku svítá, — —

Tři plné fůry mouky ze trošky žita namleli.

Mlynářka oči hrůzou vypoulené, — strachem celá se třese, — na kolena padá, — tvrdé její srdce měkne. Volá a ruce spíná: „Bůh tu byl a zázrak učinil! — Buď milostiv mně hříšné. — — —“

*

Kdo Bohu slouží, dobrého má hospodáře.

•••••

Nový rok.

Rok nový, rok nový
káž chaloupek pod krovy
nese Boží požehnání
na matčino namahání,
na mozoly otcovy.

Krutý mráz, krutý mráz
nechať kolem vládne zas,
když pohrajem na náledí,
na peci se pěkně sedí
nežli ohřejem' se zas. —

Pohádky, pohádky
slétly k dětem do chatky:
o Honzovi, o Sněhulce,
o princeznách, o Karkulce
o strašidlu za vrátky.

Nový rok, nový rok,
šťastný budiž každý krok,
který v životě učiníme,
mnoho nechať uložíme
Pánu Bohu na úrok!

L. Grossmannová Brodská.

◆ ◆ ◆

V čas nouze a hladu.

Třeskutý, mrazivý vítr vane od hor. Listnaté stromoví dávno již ztratilo všechnu svou ozdobu, ba i poslední příznaky letní krásy odváty podzimními větry. Jen tu a tam tetelí se ještě poslední lupínek v housenčím chumáči. Místo listí jsou větve zatíženy jíním a jinými vločky sněhovými. Čeříčský kraj jest zahalen v rubáš smrti. A sama příroda nejeví mnoho života. Za dne přenese se občas na svých perutích vrána, tu a tam mihne se zajíc.

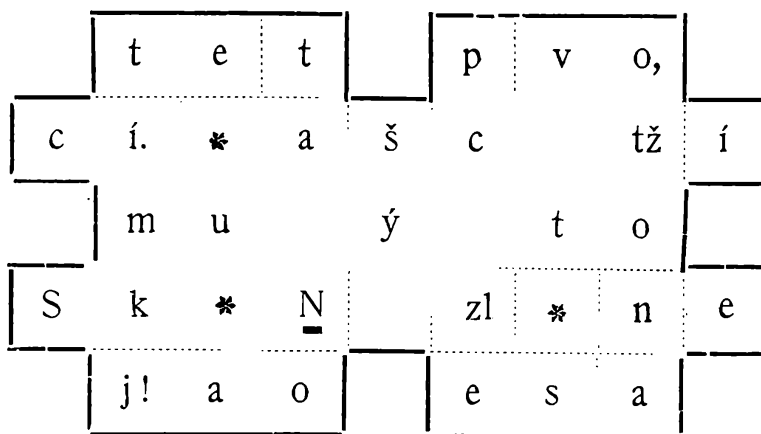
Poněkud živěji bývá v noci. S večerem všeliká zvěř opouští denní své úkryty a hledá potravu. V zimě život zlý. Zásob není a o hladu těžko býti. Pravda, tabule jest sice prostřena bílým ubrusem, ale na něm není nikde nic. Proto chtěj nechtěj musí se teď každý jednotlivec přičiniti, aby šťastně přestál všechny strasti a trampoty životní. A kdyby v živobytí jen sama příroda překážela, ale co tu ještě lidských osidel a nástrah! Proto jest nyní mnohemu živočichu dvojnásobně těžko protlouci se světem. Každému zvířeti není dán takový důvtip, aby ho zachránil od záhuby. Ovšem, veliká většina zvířat pomáhá si vrozenou plachostí, ale méně je těch, která pouze svou chytrostí unikají všelikému nebezpečství.

Svou plachostí a bystrými smysly, z nichž obzvláště vyniká sluch, čich a zrak, proslul srnec, největší to ssavec u nás v lesích volně žijící, kterého nám malíř v této době předvádí na našem obrázku. Jak viděti, z očí tohoto mladého, opatrného tuláka vyzírá do kraje smutná nálada. A stejně podivně pohlíží i mladá koza (srna), jež jaksi nesměle, bojácně následuje svého druha — špičáka. Jeden i druhý spoléhá se na své rychlé běhy, které jsou pružné jak ocelové. Ač volně se mohou srnci nyní procházeti po zasněženém lese, zaražení stojí, jakoby byli přimrazeni a nemohli s místa. Z pudu po záchraně přiběhli až v tato místa, a tu čekají úlevy v nouzi a hladu. Pečlivý hajný připraví společný stůl hodovní. Založí na „krmišti“ listí, seno nebo jetel. Sem potom hladoví denně přicházejí, dokud nouze neuleví. A srnci jsou teď důvěřiví, jako by tušili, že jsou pod ochranou patrona myslivců, kteří říkají: Kam hajný nemůže, tam sv. Hubert pomůže.“

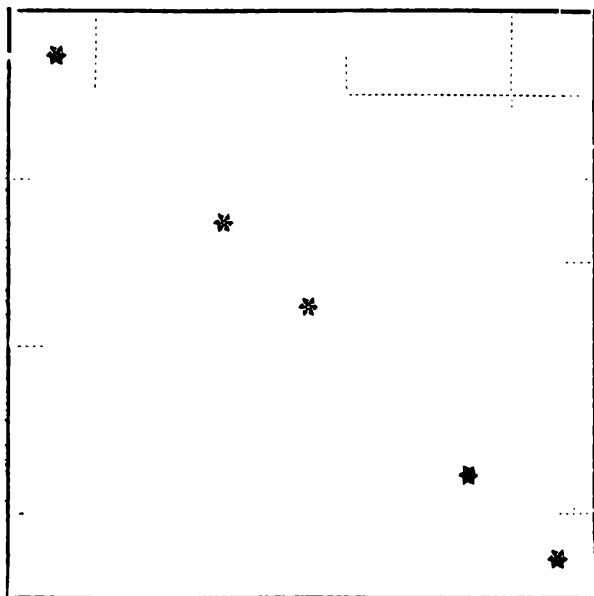

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

2. Čtvercovka.

Ze slabik : blo, ce, hroz, ka, ká, kle, kro, lo, mes, mund, ni, ní, nýž, ře, sig, sko, vi, vlaš sestavte ve čtverci slova, jichž hvězdičkou označené hlásky dají jméno známé země. Význam slov: 1. král český, 2 město v Čechách, 3. zvonění s věže, 4. had, 5. země, 6. kniha, 7. povolání.

3. Číslovka.

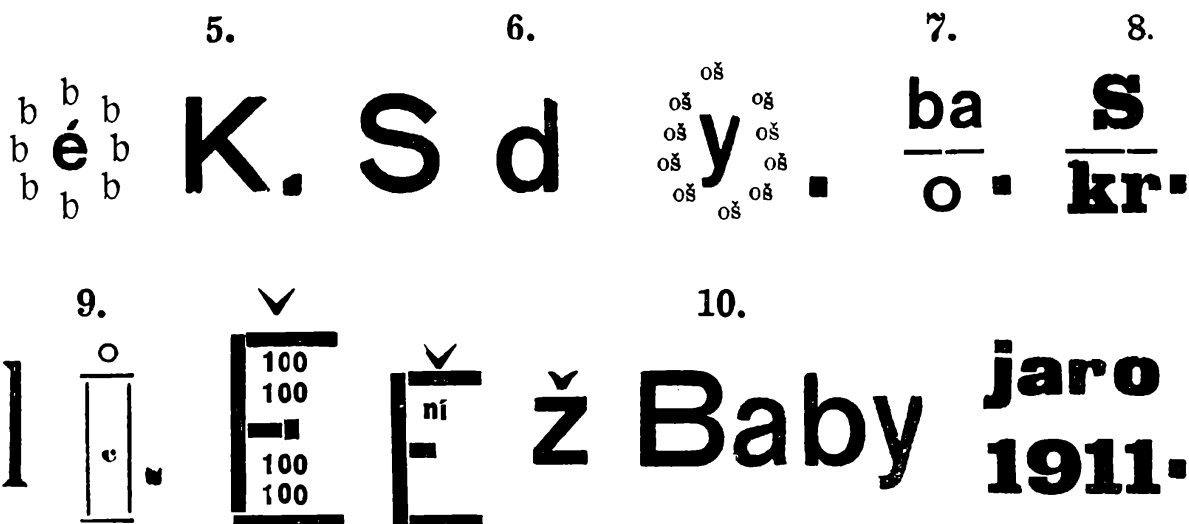
Zámožní lidé mívají na 123456 mnoho 1234578.

4. Hádanky.

S „n“ na zajíce, srnce bývá, arci není-li v ní jed;
s „u“ dobrou chuť v polévce mívá, jistě uhodneš to hned.

S „h“ na horách žije v klidu,
s „ch“ je zbožná píseň lidu.

Rebusy.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří redakci zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. ledna 1913 obdrží odměnou velmi pěknou knihu. Jména odměněných označena jsou hvězdičkou.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 4.

1. 2357, 5275, 5723, 7532.
2. Žiželice, Adamec, Maďaři, Pilát, Abruzzi, chochol.
3. malé sice, Malesice.
4. Teplice; komárek; Jihlava.
5. Kolář spravuje kola.
6. Kamna hřejí.
7. Válka. 8. Růžena je děvče. 9. Pohoří.

OBSAH:

Vánoční přání českých dětí. Báseň od J. Bartoňe. — V jármu. Obrázek z bojů za očistu balkánu. (Se 4 obrázky). Vypravuje Karel Zdenko. — Vánoční koleda. Báseň od Violy z Prácheňské. — Narodil se Kristus Pán! Vánoční črta. Volně vzdělal Ignác Zháněl. — Následky lži. J. Beneš. — Zimní výlet. Napsal A. B. Šťastný. — Rady Ježíšek přišel! (S obrázkem). Báseň od Grossmannové Brodské. — Jiříkovy přího.ly. Vypravuje J. Sázavský Vánoční strom. (S obrázkem). Báseň. — Odplata od A. Novotného. Nový rok. Báseň od Grossmannové-Brodské. — V čas nouze a hladu. (S obrázkem)

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

V „Ochotnickém jevišti“ vyšlo:

Štědrý večer opuštěného dítěte.

Obraz ve 2 jednáních.

Napsal: **Antonín Svoboda.**

Liduncina návštěva ve Svatvečer.

Dramatický obrázek.

Napsal: **F. V. Karlovský.**

Stran 28. Oba kusy svázaný v jednom sešitě. Cena 50 h.

Kristus Pán, narodil se nám!

Hra o 3 dějstvích se živými obrazy a zpěvy
od J. Svobody.

Stran 32.

Cena 50 hal.

Tiskne a vydává benediktinská knihtisk. v Brně.

Sebrané spisy

Václava Kosmáka.

Vyšel díl **XVII.**, sešit 104.

Žertovné výstupy.

K potřebám spolkovým upraveny.

Obsah: Dyby nebylo bejvalo. — Loučení, loučení. — Měla jsem holoubka. — Sliby unáhlené. — Nevinné odpovědi.

Sešit 10.

Cena 20 hal.

➡ V „Knihovně našeho lidu“ vyšlo: ➡

Z hanáckého kraje.

Hrst obrázků. Napsal Jan Vyhlídal.

Stran 525.

Cena 3 K.

Kalendář

MORAVAN

na rok 1913 již vyšel.

Krkonošský tkalcovský spolek „VZÁJEMNOST“
v HROPOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně
Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.
Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 4.

V B e r o u n ě A. Becková. V B o s o n o h á c h Jos. Buček, Leop. Gabriel.
 Frant. Kroupa, Vinc. Meloun, Frant. Pazourek. V B o ž í m P o ž e h n í n á Frant.
 Kaplan. V B r a n k á c h Jan Cahlík, Lad. Bazalka, Frant. Pečenka, Jos. Geisler, Mar.
 Bátorlová, Marie Pavlišťíková*, Mar. Bokajová, Anna Kašíková. V B r n ě Kar. Fridrich.
 (Jen zasílejte! Jsou-li dobré, budou uveřejněny!) V B ě v n o v ě Oldřich Borek, Frant.
 Štulík, Frant. Kozák, Frant. Rybář* V B u b e n ě i Ferd. Janoušek. V B u ě o v í c í c h:
 Zdenka Hegerova (Srdečný dík! Přeji podobně, pozdě sice, avšak upřímně!). V Č e r v e -
 n ě m O u j e z d ě : Josef Kramčš. V D o l . D o b ř é V o d ě Julie Dušková* V D o l .
 D u b ň a n e c h Mar. Břínková*, Frant. Vacek. V e F r e n š t á t ě Ludm. Návra-
 tova. V H o l e š o v ě Justina Zavadilova. V H o r n ě m ě í Frant. Lukášková (Dík
 Podobně!). V H o ř í c í c h Jaroslav Horák, Josef Bartoníček. V C h o l i n ě Ant-
 Kouřil. V C h r l í c í c h Amalie Černá, Marie Šíková. V I v a n ě í c í c h Lidka Vla-
 šínova, Kamila Feithova*, Bož. Talpova, Karel Kabelka. V J i ř í k o v í c í c h Václ.
 Buchta. V J o s e f o v ě Anežka Rohnova, Frant. Doležalova. V K o n i c i Jos. Badal,
 Růž. Slavíčkova. V K r á l . D v o ř e Zdenka Čermáková. V K r o m ě ř í z í Josef
 Šlagor, Vikt. Zavadil, Frant. Zavřel, Hubert Pelikán. V L e n e š í c í c h Jan Čáp*.
 V L í š n í Jan Hendrych, Marie a Heřman Hejlevi*. (Dík a srdečný pozdrav!) V N a -
 p a j e d l í c h Jan Skřivánek (Dík a pozdrav!), Marie a Anna Kopečných, Stan. Adam,
 Josef Chovanec. (Pozdrav!) V N o v é C e r e k v í Frant. Šmejkal. V O l o m o u c í
 Frant. Běhal. V O l š í Jos. Hladík starší a mladší. V P e t r o v í c k á c h Oldřich Lud-
 vík. V P o l a n c e Frant. Baranová, Aloisie Hyžáková, Anna Juřicová, Terezie Myna-
 říková, Rozalie Plšková, Anna Srbová, Ter. Žáková (Děkuji srdečně a přeji podobně!)
 Anna Mikušková. V P o l i č c e Stan. Soudný, Vlastimil Pavlišťá*, Stan. Mach, Frant.
 Štěpánek, V P o s t ř e l m o v ě F. K. Fojtová. V P ř e c k o v ě Frant. Dohnal* V P ř e -
 s t a v l k á c h E. Bosáková, B. Škubalová, F. Neradilková, B. Ostrčilová, F. M. Malo-
 ková, O. Macourková, E. Janková, F. Neumanová, M. Sedláčková, A. Šobová, F. Malo-
 vaná, B. Horáková, L. Procházková, B. Groncová, M. Nakládaná, L. Uhlířová, Z.
 Skácelíková, B. Uherková, M. Paštěhová, B. Albrechtová, M. Kalábová*, L. Pumpr-
 lová, E. Pudová, E. Jungová (Za zprávy a vzpomínku srdečně děkuje Vám i ct. sestřičkám
 strýček red.! Pozdrav!). V R a d o m y š l i Otilie Liškova. V R a d o s t í n ě Mar.
 Fiřtová. V R a d u n í Rud. Pavelek. V R o k e t n í c í Václ. Pálenský. V R o z e n -
 b e r k u Leop. Kučera, Ant. Rudolecký. V R u d í k o v ě Ludvík Pažourek* V S e d -
 l c i Jan Valčlena, Alois Vostřák, Jan Pech, Ant. Skalický, Jiří Martinek, Josef Kra-
 meš, Jan Kupka, Ant. Kříž, Zdeněk Beneš, Jan Šartner, Marie Grünerová, Jar. Šim-
 ková, Žofie Kyptová, Marie Dušková, Vlasta Tichá, Bož. Matoušková, Marie Klajnová,
 Anežka Doubravová, Josefa Holubovská. V S e d l i c í : El. Pancarová* V S y r o v í -
 c í c h Anastasie Peloušková, V e Š t ě p á n o v ě Ed. Polák. Ant. Tesař, Marie Ho-
 škova, Ludmila Jiroušková, Jana Žáčková. N a T a b a r k á c h Irena Kocholatá.
 V T r o u b s k u Cecilie Bednářová, František Bednář*, Jan Deležal, Jan Fiala, Marie
 Fialová, Lad. Franta, Josef Konečný, Jaroslav Lodes, Josef Sobola* V T ř e b í c í
 Františka a Božena Kohoutovy (Díky! Pozdrav!), Karel Prokeš, Karel Kabátek, Ant.
 Jičínský*, Vlasta Duškova. V T ř e b o n í B. Dostrašilová, M. Chrástková, Vlasta
 Ryněšová, M. Palečková, Jos. Smržová, M. Hornátová, B. Žlábková, M. Thierová, M.
 Kakušková, F. Soukupová, M. Záturová, A. Valentová, M. Krejčová. V T u ř a n e c h
 Frant. Šenkýř. V Ů j e z d ě Jos. Šustek, Jan Lekeš, Frant. Toral*, Cyrill Šobán.
 V e V e l . M e z í ř í c í Jos. Bartůšek. V e V ě r o v a n e c h Frant. Sigmund. Franti-
 ška Jasníková, Jos. Mráček, Marie Palová*, Marie Janošíková, Ferd. Zatloukal, Ludm.
 Simerská. V e V o s t o p o v í c í c h Cecilie Barešová, Eman. Buček, Josef Horák,
 Frant. Konečný, Jan Kroupa, Karel Matůšek, Josef Neubauer, Jan Novák, Tomáš Pil-
 majer Jos. Těščík, Frant. Rozmarín, Frant. Řezáč, Marie Sojková, Fr. Svoboda, Petr
 Veselý* Jan Zeměm. V e Z l í n ě Jan Vrzalík, Jan Pardoš. V e Z l o b í c í c h Ant.
 Slezáček. V Ž e l ě í Karel Novotný

Padá sníh.

Padá snížek, padá,
v nivy, pole, lada;
sedá v holé sněti
jako bílé květy.

Letí snížek, letí,
radujte se děti!
Hleďte v sněžné chmýří,
jak se točí, víří!

Jak motýlci bledí
v zvadlých kvítkách sedí.
Jak jsou pěkné, něžné,
ty hvězdičky sněžné!

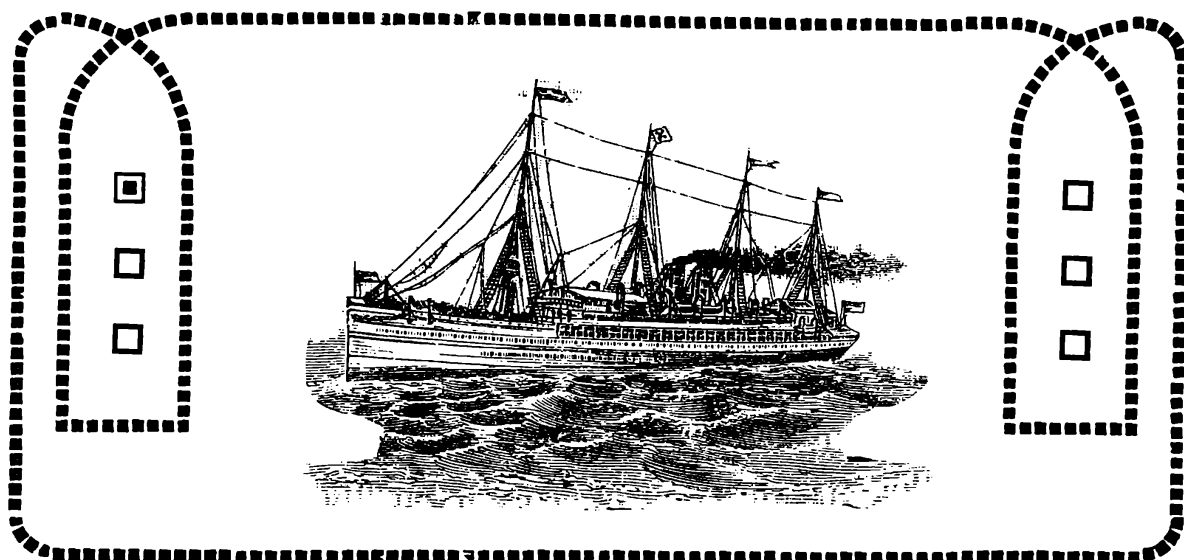
Sníh se k zemi snáší,
radost v chatky vnáší.
Rychle v síňku spějte,
sánky přichystejte!

Vítr vločky shání,
jedem' sněžnou plání;
od mrazu nám v tváři
růže nachem září.

Ed. Elpl.

Šangaj.

Veliké lodi s hlubokým ponorem do přístavu šangajského vplouti nemohou. Pravidlem zůstanou státí při ústí veletoku Jank-tse-kiangu do moře. Cestující, kteří jedou do Šangaje (Shanghai), jsou tam dopravováni po menších parnicích. Město leží na stoku řeky Hwangpu s Jank-tse-kiangem a to právě na místě, kde Hwangpu dělá veliký záhyb.

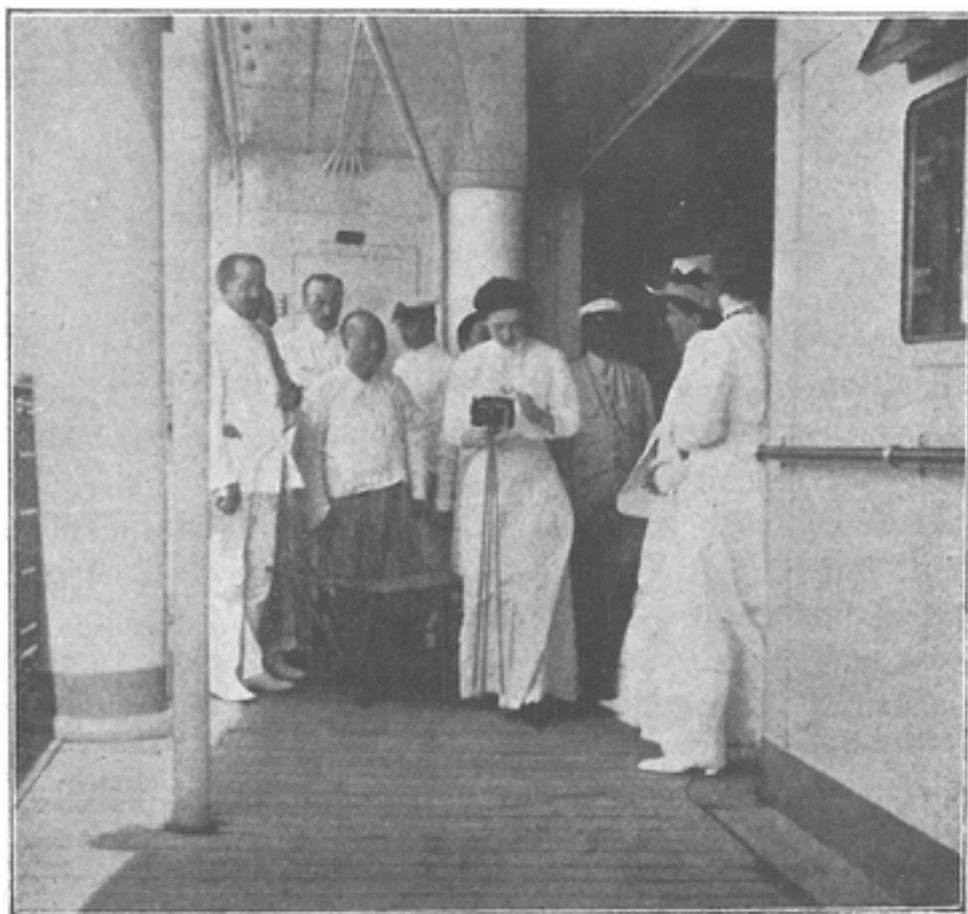
Město viděti jest již z daleka. Zvláště jsou to plovoucí domky, jež přichozí nejprve uvidí; podobají se venkovským chalupám, ačkoliv jsou vybudovány jen na lodicích. V přístavu jest živo. Na řece plno malých lodic zv. džimgy, na pevnině řady rickshawů čili dvojkolek.

Šangaj čítá na 630.000 obyvatel a rozdělen jest na část evropskou a čínskou. V části evropské nalézají se nádherné budovy bank, úřadů, hotelů a různých paláců soukromých. V čínské části jest to zvláště „čínské město“, které cizince zajímá. Ulice jsou úzké, že v nich ani rickshawu nelze užiti. Celé „čínské město“ jest obeháno zdí. Život zde panující zůstal až do dnešní doby nedotčen kulturou evropskou. Zvláště zajímavé jsou tu „obchodní domy“. V nich lze se opatřiti vším, co denní potřeba vyžaduje, ba, i takové věci lze nakoupiti, které nikde jinde nejsou ani k opatření.

V této čtvrti zvláště zajímavá jest staročínská čajovna. Stojí uprostřed rybníka. Cesta k ní jest hlinitá, aby k ní duchové nemohli, kteří chodí jen po cestách přímých. Čajovna vystavěna jest ve slohu přesně čínském. V ornamentální výzdobě však patrný jest orna-

mentální prvek — čínský drak. Nedaleko odtud jest čínská zahrada, kteráž svojí uspořádaností jest rovněž zajímavá.

Ke čtvrti evropské a Francouzy obývané náleží klášter jesuitů, Su-kia-wei zvaný. Je to skoro celá osada, v níž zvláštní zmínky zasluhuje: knihovna, museum, sirotčinec pro opuštěné děti, škola řezbářská a malířská, dva chrámy, meteorologická stanice a j.

Čínský ministr Vü na lodi.

Šangaj jest město rušného života a to obchodního. Za obchodem žene se kde kdo. Přiváží se: zboží bavlněné, opium, sukno, kovy, jehly, lampy, kapesní hodinky, sirky barvy a petrolej, naproti tomu vyvází se: hedvábí, čaj, bavlna, kůže, peří a j. Evropanů jest zde mnoho, ale všichni se ztrácí v proudech Číňanů, kteří se ženou za obchodem.

Číňané jsou zvláštními zjevy. Lepší Číňané nenosí na hlavě mimo cop nic jiného, na to v jedné ruce mají vějíř, v druhé sluneč-

ník, aby se chránili před slunečním úpalem. Jejich kalhoty jsou z bílého neb světlomodrého hedvábí, a zastrčeny jsou do bílých hedvábných punčoch stažených černými stuhami. Na nohou nosí černé hedvábné střevíce. Místo kabátu nosívali plášť na způsob košile z hedvábí bílého neb světlomodrého. Čiňanky užívají na svůj šat hedvábí černého tmavého. Sluhové (kuli) nosívali na hlavě široký dřevěný klobouk tvaru slunečníku a kalhoty krátké na způsob plavek. Kazajku zřídka kdy. Jiná země, jiné obyčeje!

Víšek.

Bajka od J. M.

Na zapovězené stezce vedoucí přes louku vypínal se na holi slámený vích. Poněvadž měl v hlavě jen samou slámu, vypínal se nemálo na své vysoké postavení a nedomníval se jinak, nežli že jest vrchním dozorcem nad celou loukou.

Také se dle toho řídil, na každého, kdo šel kolem, pokřikoval: „Vidíš mne? Tady stojím jako pán a zakazuji ti, abys na tuto louku kročil pod nejpřísnějším trestem.“

Ale kolemjdoucí si ho mnoho nevšíмали, proto se zlobil tím více a rozčuchával si hodně svou hlavu, aby ji z daleka už viděti bylo, nepomýšleje na to, že z ní sláma trčí na vše strany.

Sláva a pýcha jeho však vzala náhlý konec. Sekáči posekali louku a víšek, který jim překážel, odhodili stranou, kdež bídne zahynul v úplném zapomnutí.

Zázračné květy.

Pohádka.

V dědině pod Krkonošemi, bydlela chudá vdova se čtyřmi dětmi, z nichž nejstarší Hanička třeba že ještě chodila do školy, pomáhala již matce při vydělávání peněz, aby se rodinka spíše uživiti mohla. Dokud ženě sloužilo zdraví, chodívala do sklárny Novo-

světské, kdež z počátku balívala ve velkém sále s mnoha ženami jemné sklo světoznámé sklárny, pak byla přidělena do oddělení, kde se na velkých válech roztloukávaly nepodařené výrobky buď v peci popukané neb při broušení prasklé, buď neopatrností uražené, neb jinak poškozené. V nepříjemné této práci, kteráž byla i dosti namahavá, zvláště další tlučení skla na jemnější střípky, což se dělo v

Šanghaj: Rikshaw.

hmoždířích — pak teprve se roztlučené takto sklo semlelo na prášek k dalšímu použití, totiž k novému zpracování zboží skleněného — se musily ženy střídati.

Zemanová se cítila té zimy jaksi churavou, ačkoliv vlastně nevěděla, kde ta nevolnost vězí, a proto šla požádat ředitele, aby letos k tlukačkám přidělena nebyla.

„To by mohla říci každá, milá Zemanová,“ odbyl ji tento. „To prostě nejde, musíte si tak jako jiná léta, určený čas „odtlouci“. Zemanová se neodvážila k námitkám.

Brzo cítila, že jest jí hůře, ale poněvadž si nechtěla ani pomyslet na to, aby zůstala nějaký den doma a odpočinula si, nehleděla na vzrůstající bolesti a pracovala bez přestání dále tak dlouho, až ji to úplně přemohlo.

Musila ulehnutí. Na štěstí měla jakési úspory, a pak dostávala první měsíc po 2 kráte vyplacenou 14 denní mzdu. Ale přes to brzo peníze nestačily. Hanička již také nemohla tak nerušeně korale navlékat jako dříve, musila sama vařit, matku obsluhovat, o děti se starat. Ani do školy chodit nemohla pro což si v koutečku často poplakala.

A přišly časy ještě horší. Do malé světničky v chaloupce ku stráni jakoby přilepené nastěhovaly se zlé časy a zvolna se hlásila bída. Severák skučel na stráních mezi stromy, a Melusina družka jeho zpívala s ním srdcervoucí písně, při kterých se srdce lidí úzkostí svírala. Nebylo možno jít ani do lesa pro dříví, sněhu bylo všude plno, cesty byly neustále zaváty i splav mumlavý v létě tak skotačivý, švitořivý a zářící ztichl pod ledovou korou. Pod touto spěla voda dál, ale neviditelně živý poskok jejích vln zdánlivě utuchl právě tak jako celá příroda spala pod zimním bílým pláštěm. Les vyhlížel jak začarovaný, jak se chumelilo byly stromy tak obaleny sněhem, že vyhlížely jako nějaké zkamenělé postavy, jako rytíři začarovaní ve věčný sen. Umělec mráz maloval podivuhodné květiny na oknech příbytku a okrašloval průhlednými rampouchy stříšky v sněhu se krčících chaloupek.

Oldřich, Růženka a Karlík Zemanů, nesměli ven do té zimy; Oldřich jen co doběhl do školy a zase domu. A když přiběhl domů skřehlý a vystydý, první po čem se sháníval byl chléb. „V zimě se vyhladoví,“ říkala matka s povzdechem, úzkostlivě hledíc na Haničku, která hned na to bratrovi chléb podávala.

Přišel čas, kdy došla poslední skýva a nebylo už zač koupit nový chléb. Hanička s povzdechem hleděla do prázdné spižírny a nevědouc si rady, jak nasytit hladové děti, usedla k oknu ku práci, aby aspoň na čas myšlenky na bídu tu zaplašila. Koralů už nenavlékala, poněvadž se na ni obchodník s koralovým zbožím rozhněval, že slíbenou práci nedodala v čas. Marně mu dokazovala, že nemohla dříve práci odvést pro nemoc matčinu, že se přičiní aby byl nyní spokojen, nedal se obměkčiti. Možná, že by později byl na ni opět zakázkou vzpomněl, ale odešel v ten čas na cesty a tak neměla Hanička žádné naděje, že by něco přivydělati mohla. Našla si ovšem jinou práci neb jako pilná snaživá dívka nezhálela ani chvíle, ale za tu nedostala

žádný plat. Byla to správká prádla neb šatů, neboť děti měly přes tu chvíli něco roztrhané.

Matka ležela na posteli vyhublá, sesláblá, že bylo žalno pohleděti. Děti si v tichosti hrály u vlažných kamen, v kterých před chvíli dohořel poslední kus dřeva. Haničce za chvíli přeskřehly prsty, pustila práci v klín a zamnouc rukama, povzdechla. V tom vběhl Oldřich do světničky.

„Mám hlad, Haničko, hrozitánský hlad“ volal, sotva věci odložil.

„Buď potichu, maminka spí“, kárala ho Hanička.

„I nespím Haničko! ozvala se matka“, kdež bych mohla stále spáti. Máš tam ještě chlebiček? tázala se zpytavě.

„Ráno jsem dala dětem poslední skývu!“ odvětila smutně Hanička.

„Bože můj, co si počneme, co si počneme“, zahořekovala nemocná.

Nu však to do zítřka vydržíme, maminko,“ těšil ji Oldřich, jsa zaražen matčíným nářkem.

„Ale co budete jísti potom?“

„Ovšem, co potom, co potom?“

„Já bych chtěl také jíst,“ ozval se v tom Karlík.

„Já také, já také“, dodala Růženka.

A když jim Hanička chléb nedávala, dali se do pláče.

V tom vstoupila sousedka Voborníková a pohlížeje na zaraženou matku a dceru, tázala se s účastí.

„Co se tu stalo?“

„Máme hlad!“ hlásil Karlík „a nemáme chléb.“

„Ale, ale Haničko, co pak jsi nemohla přijíti k nám?“

Půjčím vám mileráda pecen, však mi ho zas oplatíte, až budete mít,“ dodala dobrosrdečně.

Odešla a za chvíli se vrátila s chlebem.

Hanička jí srdečně políbila ruku a ostatní děti spěchaly učiniti po jejím příkladu.

„No no, bránila se Voborníková „vždyť to ani za řeč nestojí.“

Voborníková přicházela častěji a vždycky se příchodem jejím v chudé jizbičce vyjasnilo. Porozprávěla s nemocnou, poslala Oldřicha k sobě pro náruč dříví, Hanička zatopila a hned tu bylo veseleji.

Když odešla, sedl si Oldřich naproti Haničce a počal jí povídati, čemu se ve škole učili.

„Také pohádku nám dnes pan učitel vyprávěl,“ chlubil se.

„Pověz nám ji, pověz,“ žadonily děti, Růženka s Karlíkem. Oldřich si dal říci a vyprávěl.

Když vyprávěl o tom, že v lesích krkonosských jest velká zahrada, kterou střeží Krakonoš a kde květou samé květy štěstí, že tam kvete i květ „zdraví“, zvedla Hanička hlavu od práce a poslouchala pozorněji.

Když Oldřich dopověděl, tázali se :

Šangaj : Staročínská čajovna.

„Jak vypadá květ „zdraví“?“

Jest bílý, jak padlý sníh!“

„A každému i těžce nemocnému vrací zdraví?“

„Nu ovšem, tak nám aspoň pan učitel vyprávěl,“ podotkl Oldřich. „Kdyby to tak bylo pravda, šel bych sám vyhledat onen květ a přinesl ho mamince, aby se pozdravila; ale vždyť je to jen pohádka“, dodal s povzdechem.

Hanuška však sklonila hlavu ještě níže nad prací a uvažovala dále o květu zdraví.

„Proč by nemohl růst v tajemných zákoutích Krkonoš zázračný tento květ?“ myslila si v důvěřivé své mysli a hned počala smýšleti plán, jak by se tam dostat mohla.

Děti za nedlouho začaly dřímati, Hanička jim ustlala a ony pomodlivše se za zdraví matčino uložily se ku spaní.

Mezitím se Zemanová ztěží na lůžku zvedla a pokynula Haničce, by k ní přistoupila.

— Šangaj: Kuli.

„Co si přejete, má dobrá maminko!“ tázala se Hanička, přispěchavši k jejímu lůžku.

„Haničko, ty jsi dobré, hodné děvče; vid', že se o ta nebožátka svědomitě starati budeš, kdyby Pán Bůh dopustil, že bych se více neuzdravila,“ pravila Zemanová tiše, kynouc namáhavě na pec, kde děti spaly.

„Ach maminko, vždyť vy se uzdravíte, budete zase běhat jako dříve“ těšila Hanička matku, ale srdce se jí bolem svíralo.

„Nevím, nevím, dítě, nějak se to se mnou horší, sotva se už jara dočkám“ zahořekovala Zemanová. „Ach Bože, Bože, ty děti!“

„Neplačte maminko!“ zvolala Hanička kleknouc si k jejímu lůžku a skrývajíc slze, které se jí z očí draly. „Pán Bůh na nás nedopustí tento žal. Přečkala jste celou dlouhou zimu, nyní už co nevidět jaro přikvapí, pak budete hezky sedat před chaloupkou na slunečku a to vás jistě uzdraví.“

„Kde pak je jaro, Haničko, kde jest teplé sluníčko, co tu bude ještě zimy a mrazu, než se na zem usměje,“ povzdychla Zemanová.

„Důvěřujme v Boha maminko“, přimlouvala se zbožná Hanička a v mysli už měla pevný plán, že květu zdraví pro matičku hledat půjde.

„Ano, musíme důvěřovat, Bůh ovšem někdy zázraky činí,“ šeptala Zemanová a sklesla matně na lůžko.

Hanička chvíli u ní stála, hladila jí vlhké čelo, a když nemocná usnula, sklídila ještě rychle chléb, pak zabalíc se do vlňáčku vyšla tiše z chaloupky ven.

II.

Noc byla jasná jako den, měsíc šířil po celém kraji bledou klidnou svoji zář. Neklidný den, v kterém vítr své rejdy slavil, ustoupil míruplné, tiché noci, která rozprostřela nad věkovitými pralesy krkonošskými tajuplné roucho své, v jehož zášeří tajuplné vily a skřítkové lesní své tance prováděli.

Když Hanička vyšla, zvedla sepiaté ruce k nebi a šeptala prosbu, aby šťastně došla tam, kde kvete zázračný květ, a aby jí Bůh pomohl, by ho bezpečně matce donést mohla.

Dala se cestou hned za domkem ku spádu Mundavy, kterou tak často chodívala a kdež znala každý kámen. Za nedlouho se octla v hustém lese, jehož vrcholky měsíc osvětloval zemi, tak že vypadala jako kusy zlata posypaná. Jak tu bylo krásně, jako v pohádce. Klid a velebné ticho působilo blaze na rozbouřenou mysl dívčinu. Necítila žádného chladu a také skutečně nastala taková obleva, že se zdálo, jakoby již jarní dech ze všad vanul.

Haničce se zdálo, že téměř vúčihledě sníh mizí a že čím dále jde, tím více zeleň sněhem proráží. Konečně div divoucí. Došla konec cesty a před ní se jevil velké prostranství posypané žlutými a rudými chomáčky. Hanička se shýbla k zemi a poznala, že to jsou samé květy. S údivem se rozhlížela kolem. Náhlá úzkost spojená s radostí ji opanovala.

„Je to jistě zde, kde Krakonoš střeží a pěstuje bílý květ, „zdraví,“ pomyslíla si.

Ale bílého květu tu nikde viděti nebylo.

Hanička horlivě hledajíc, nepostřehla, že ji krok za krokem sleduje bílá postava s vlájícím vlasem. Konečně se k ní sehnula a tázala se jí tichým líbezným hlasem:

„Co tu hledáš dívkenko?“

Hanička sebou trhla a pohlížejíc překvapeně na štíhlou vílu, odvětila chvějícím se hlasem.

„Květ zdraví!“

„Hoj, vždyť jsi zdravá jako růže. Nehledej květu, a pojď si raději se mnou zatančiti. Umím krásně hled — a naučím tě tomu též.“

Vila se dala do tančení, a sotva se jednou otočila už se k ní ze všad hrnuly víly jedna hezčí druhé a všechny se k ní připojily, překrásně zpívající.

„Pojď, pojď, mezi nás!“ volaly jedna přes druhou, snažíce se dosíci rukou Haniččiných.

Ta je však měla pevně složeny na prsou a ačkoli plna obdivu k vílám pohlížela, přec tichý smutek zíral jí z očí.

„Nebuď tak smutnou, tanči s námi! přemlouvala ji ta první.

„Kterak bych se mohla s vámi veseliti, když jest má matinka těžce nemocná?“ bránila se Hanička chvějícím se hlasem.

„Mně srdce bolí, nemohu se radovati.“

„A což srdce, zapomeň na ně“ říkala jí víla. „Je zbytečnou přítěží. My jsme právě proto tak vesely, že srdcí nemáme.“

„Nemáte srdcí?“ divila se Hanička.

„Nu ovšem, vždyť nejsme bytostmi pozemskými“ smála se víla, hladíc si proud zlatých vlasů.

„Ach pak nemůžete ani nikoho milovati.“

„Ovšem, nač to, my nepotřebujeme lásky, jsme i bez ní vesely.“

„Ó pak bych neměnila s vámi ani za celý svět“ zvolala Hanička nadšeně,

„Jak je to krásné milovati matku, bratry, sestry, svoje blízní.“

„Ha, ha, ha,“ smála se víla. Jak jsi bláhová. Pamatuj, nikdy ti nebude tak lehko, tak volno jako nám; to hloupé srdce se stále hlásí, a štěstí, které ti dáti může tím, že každého miluješ i že cítíš, jak jsi milovaná, nevyváží nikdy bol a žal, který ti při každé příležitosti působí. Hleď, kdyby's ho neměla, nemyslela bys ani na květ zdraví, který tu hledáš, byla bys s námi jen veselou, veselou.“

„Je to tedy zde – co kvete onen zázračný květ?“ tázala se rychle Hanička.

„Nu ovšem. My si ho však ani nevšímáme, neboť pro nás nemá ceny, nás takové pozemské věci netrápí.“

„Ó, pověz mi vílo dobrá, kde ho najdu.“

„Jen hledej sama! Netančila's s námi a my ti za to nepovíme, kde roste onen květ.“

„Ale kterak bych mohla tančiti a se veseliti, když mi maminka stůně?“ zvolala bolestně Hanička.

Ale víly už neslyšely, za zpěvu a tance zmizely mezi stromy, právě tak tajemně, jak se objevily.

Hanička se úzkostlivě ohlížela kolem, jakoby hledala rady a pomoci. A tu spatřila na zemi bělati se v syté zeleni jakési květy. Škubla sebou. Toť zajisté jsou hledané květy, kteréž už ani nedoufala nalézt.

V radostném vzrušení klesla na kolena a již již chtěla bílý květ utrhnouti, když se v tom ozval podle ní slabý hlásek. „Netrhej, netrhej, pohleď raději na nás, my ti můžeme poskytnouti vše, co lidé štěstím zvou.“

Hanička s údivem poznala, že to k ní hovoří květ žlutý a červený.

„Co byste mi vy dáti mohly, to nemá pro mne žádnou cenu, chci utrhnouti květ, který zdraví přináší!“

Bláhová, k čemu ty potřebuješ květ zdraví? Vždyť sama nemocná nejsi,“ zvolal žlutý květ, „všichni lidé touží po bohatství a já ti je poskytnouti mohu. Trhej, trhej, jen mé květy, kvetou jen jednou za rok a jen několik hodin, pospěš si, budeš bohata, nesmírně bohata, nikdo na světě se ti nevyrovná.“

„Já jsem radost, mne si utrhni též,“ zvolal květ rudý. „Nepoznáš více zármutku, budeš stále veselou a šťastnou.“

Hanička zavrtěla hlavou. Kterak by byla mohla býti šťastnou a veselou, když je matička nemocná, a kdyby snad kruté té nemoci podlehnouti měla.

A nedbajíc na přemlouvání květu žlutého a růžového, znovu se shýbla ku květu bílému. Již, již ho chtěla utrhnouti, když se v tom podle ní objevil vysoký muž v zeleném šatě a s širokým bílým vousem až po pás.

„Kdo ti dovolil trhati mých květů?“ tázal se přísně.

Hanička sebou škubla, na první pohled poznala, že před ní stojí vládce krkonošských hor, Krakonoš.

V nevýslovné bázni klesla před ním na kolena a chvějícím se hlasem přednášela svoji prosbu, by jí dovolil utrhnouti bílý květ zdraví.

„Tys se sem odvážila jedině pro tento květ?“ tázal se Krakonoš.

„Ano, matička mi stůně, chci jí donést tento květ, aby se nám opět uzdravila.“

„Nuž utrhni si jej,“ zvolal Krakonoš. „Avšak věz jakmile jej matce dodáš, zaplatíš to životem. Chceš oběť tu přinést?“ tázal se vlídně jakoby ji povzbuzoval.

„Oh mileráda, jen když bude matička zdráva,“ vydechla Hanička nerozpakujíc se ani chvíli a nečekajíc na svolení Krakonošovo shýbla se opět, a již třímala v ruce zázračný květ.

V očích se jí leskly slzy, když třesoucím se hlasem děkovala vládci hor.

„Jsi hodná dceruško!“ řekl vlídně, pohladiv ji po líčkách. „Jak mne to těší, že dobrota a šlechtnost posud nevymizela ze srdcí lidských.“

Pak utrl hrst žlutých a rudých květů a podav je Haničce, dodal:

„Toto dones svým milým ode mne!“

A než se Hanička poděkovati mohla, zmizel právě tak rychle, jako se byl objevil.

Hanička složila květy Krakonošem jí darované do klína a bílý květ v ruce třímajíc, spěchala k domovu.

Srdce jí radostně tlouklo, nemyslela již ani, že každým okamžikem, kterým se k domovu blíží, jí života ubývá. Měsíc dosud zaplavoval krajinu jasnou září, když Hanička tiše vklouzla do chudé rodné chaloupky. V světničce vše spalo. Hanička se tiše připlížila ku stolu a položíc žluté a rudé květy na stůl, přistoupila s bílým květem k lůžku matčinu. Položila jí opatrně květ na prsa. Jen to učinila a už ji mráкотy obestřely a ona se tiše svezla bezduhá na zem.

III.

Ráno se Zemanová probudila a užříc oknem zírati do světničky již světlý den, divila se jak nerušeně a klidně dlouho spala. Při tom se cítila tak volnou, že jí připadalo, jakoby vůbec ani nemocnou nebyla bývala. Snažila se vstáti. A hle šlo to bez všech obtíží. V tom užřela na pokrývce ležeti bílý květ, a divíc se kde se tu vzal, vzala

ho do ruky a dlouze k němu přivoněla. Zdálo se jí jakoby květ vůní svou vdechoval do jejího těla nový život, a přiléval do jejích žil krásné, drahé zdraví.

Chtěla se přesvědčiti, zda bude moci skutečně choditi, když v tom zavadila nohou o Haničku na zemi ležící.

„Haničko, má Haničko!“ volala dcerku, ale tato jí neslyšela.

„Můj Bože, Haničko co se ti stalo, vždyť ty už nedýcháš,“ vykřikla matka srdcelomně a shýbajíc se nad bledou Haničkou zaplakala usedavě.

Ostatní děti probudil matčin nářek, seskákaly s lůžka a spěchaly k matce a sestře na zemi schoulené.

Za chvíli se chaloupkou ozýval srdcervoucí nářek.

„Hanička je mrtvá, mrtvá. Naše milá, milá Hanička!“

Všecky hleděly na zem na mrtvou dívku, nemohouce si vysvětliti, kterak se to státi mohlo, že jim navždy odešla ta dobrá starostlivá dceruška a sestra.

Matka v hoři svém upustila květ na zem a Růženka shlédnuvši jej, položila jej Haničce do rukou, které měla na prsou zkřížené.

„Ona měla kvítka vždycky ráda!“ pravila se slzami v očích, nepřemýšlejíc ani, jak se zde octnul tento květ.

Sotva však se dotknul bílý květ těla dívčina, zvedla se její hrud' lehounkým oddechem.

„Vždyť ona je živa!“ vykřikl v tom Ondřej. „Vždyť ona zase dýchá.“ A skutečně. Hanička otevřela po chvíli oči a zírajíc udiveně kolem sebe, tázala se, co se to s ní stalo.

Nyní opět jásot neznal mezí. Chaloupka se otřásala radostnými výkřiky dětí, matky i Haničky. A což když uzřeli na stole hromadu žlutých květů, které se byly proměnily v ryzí zlato! Rudé květy zářily mezi nimi a Hanička spatřivši tyto rudé svědky své noční vycházky, uložila tyto do sklenice vodou, aby stále čerstvé zůstaly. Pak vyprávěla matce, kterak se odvážila do hor ku Krakonoši pro bílý květ, a že jim daroval ještě květy žluté a rudé. Od té doby usadilo se v chaloupce zdraví, bohatství a štěstí. Láska a obět Haniččina byla náležitě oceněna.

Často si pak ve dne zašla v ona místa, kde dle svého dobrozdání našla ony květy a zažila divuplné okamžiky, aby se přesvědčila. jest-li tu nenajde vlídného Krakonoše, kterému by se byla tak ráda za všecku dobrotu, kterou jí prokázal ještě lépe poděkovala; ale

nenašla ho tu nikdy. Jen to se jí zdálo, tak často, ba vždy kdykoli sem zavítala, že stromy k ní šumí srozumitelnou řečí a tiše ji nabádají:

„Zůstaň hodnou, a šlechetnou, Haničko a budeš vždycky šťastnou!“

A jí se zdálo, jakoby v ševlení tom rozeznávala určitě zvuk hlasu Krakonošova.

Anuše Mittenhubrová.

Prání matce.

Co Ti, má matičko,
k svátku mám dáti?
Musím jen dlouhý věk
od Boha přátí.

Nemám já bohatství,
zlata, ni slávy,
Dán Bůh Ti za mě dej
štěstí a zdraví.

Nemohu oplatiť
starosti Tvoje,
k nebi jen vysílám
přáníčko svoje.

Bože můj přemocný,
vyslyš mé přání:
Pošli mé matičce
tvé požehnání.

Jos. Rartoň.

Něco o Černé Hoře.

Jan B e n e š.

Turecky se toto knížectví jmenuje Kara Dagħ, italsky pak Montenegro. Země ta od moře jaderského oddělena jest strmou skalní zdi a jest vysočina, jejíž zasněžené vrcholy až do výše 2500 m. sahají. Království černohorské měří pouze 9080 km² a čítá asi 250 tisíc obyvatelů, kteří většinou jsou řecko-pravoslavného náboženství. Katolíků (římských) je tam asi 13000 a mohamedánů takéž tolik

Nynější slavně panující král Mikula katolíkům dosti přeje. Jejich arcibiskupství má sídlo své ve městě Antivari. Dějiny tohoto malého království jsou krvavé, vyplněny častými boji proti sveřepým Turkům, boji však vítěznými. Skoro bezpočtukráte Turci táhli proti rekovným synům hor, ale marné byly jich námahy. Jenom dle jména byli Černohorci poplatnými Osmanův poddanými od roku 1528, až metropolita Danilo, ruským Petrem Velikým podporován. roku 1711 jho turecké docela shodiv Černou Horu pro vždy učinil samostatnou. Kníže Petr I. porazil r. 1796 Turky. Petr II. však byl více mírumilovný panovník. Avšak jeho synovec Danilo I. (1851—1860) opět nastoupil dráhu válečnou proti úhlavnímu nepříteli a porazil jej roku 1851 u Grahoňa, načež poprvé jsou vyměřeny hranice mezi Tureckem a Černou Horou.

Od té doby trvá samostatná, ode všech uznaná země tato; ano v posledních letech z knížectví stalo se království, kteréž poslední válkou (loňskou) náležitě vzroste. Bůh žehnal chraabrým vojínům a jich miláčkům, králi Mikulovi a princům Mirkovi a Petrovi.

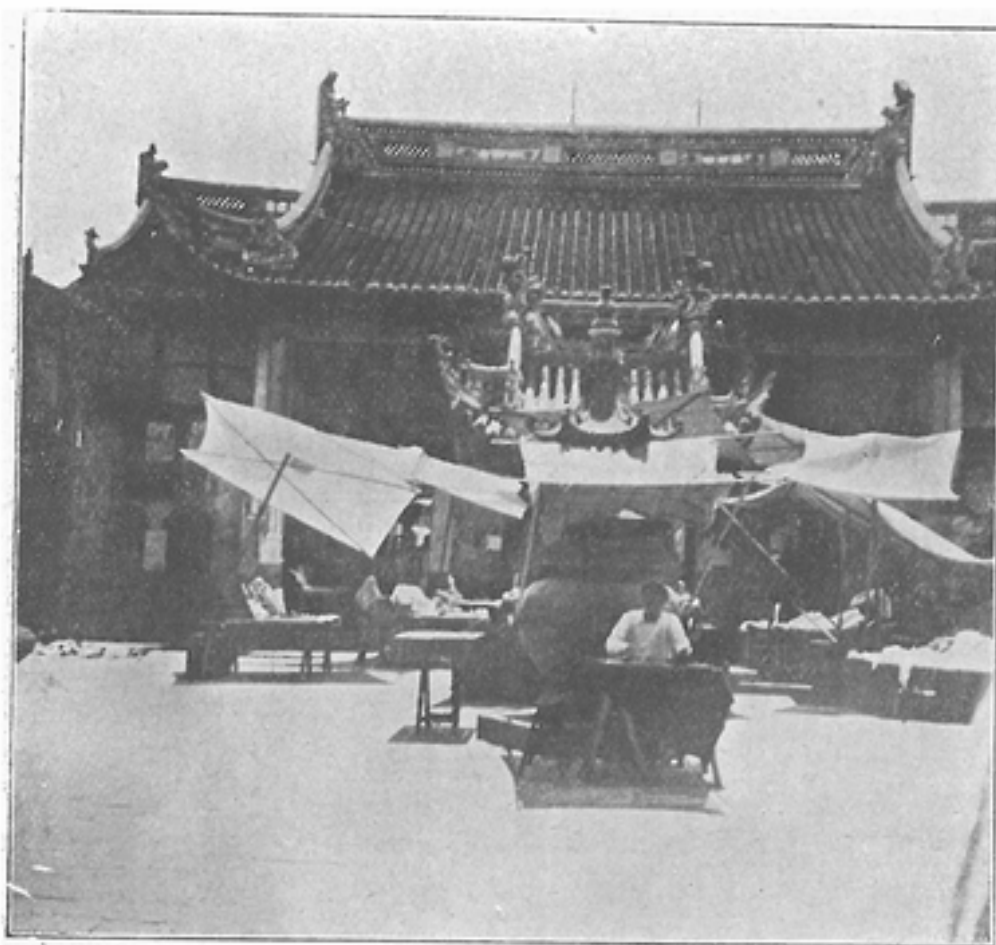

Co zmůže upřímnost.

J. B e n e š.

Abdel Kader, vůdce Arabů proti Francouzům roku 1847, opustil jako chlapec svou matku, aby šel do Bagdadu. Starostlivá máti dala mu 40 denárů na cestu a vyžádala si na něm slib, že nikdy nebude lháti; potom mu dala požehnání a slzíc jej propustila. Chlapec se přidružil k jisté karavaně, která však byla brzo lupiči přepadena. Cestující proti přesile ničeho nezmohli, dali všecko a byli rádi, že zachránili jen život. Jeden z lupičů přistoupil k našemu hochovi a tázal se jej, co má u sebe. „40 denárů je v kabátě zašito“, odvětil Abdel Kader. Loupežník se smál a šel dál. Také jiný lupič se ptal

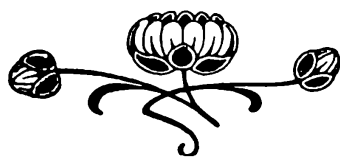
chlapce a dostal tutéž odpověď. Ale když náčelník sám s hochem mluvil, odpověděl tento: „Již jsem říkal dvěma z tvých lidí, že mám v kaftanu 40 denárů. Náčelník tedy dal oděv rozpárati, a když peníze v skutku se našly, tázal se s úžasem: „Jak to přijde, že tak upřímně se vyznáváš? Tolik peněz a tak dobře uschovaných?“

Šangaj: Před chrámem.

„Slíbil jsem matince, že nebudu nikdy lhát“, pravil chlapec. Tato slova dojala hříšného lupiče náramně. „Jak?“ zvolal „ty malý jsi tak věrný své matce a já starý hříšník se denně opovažuji jednati proti příkázáním svého Boha! Podej mi svou čistou ruku, abych do ní složil přísahu, že svých skutků želím a opouštím cestu hříchu.“

Taktéž ostatní lupiči stáli zde jako ohromeni tou nevšední upřímností chlapcovou. Žádali náčelníka za propuštěnou. První ovoce této změny duševní bylo, že cestujícím ihned vrátili jejich majetek a s nimi odcestovali, aby se jinde usadili a tam nový život v bázni boží započali.

Mladá léta.

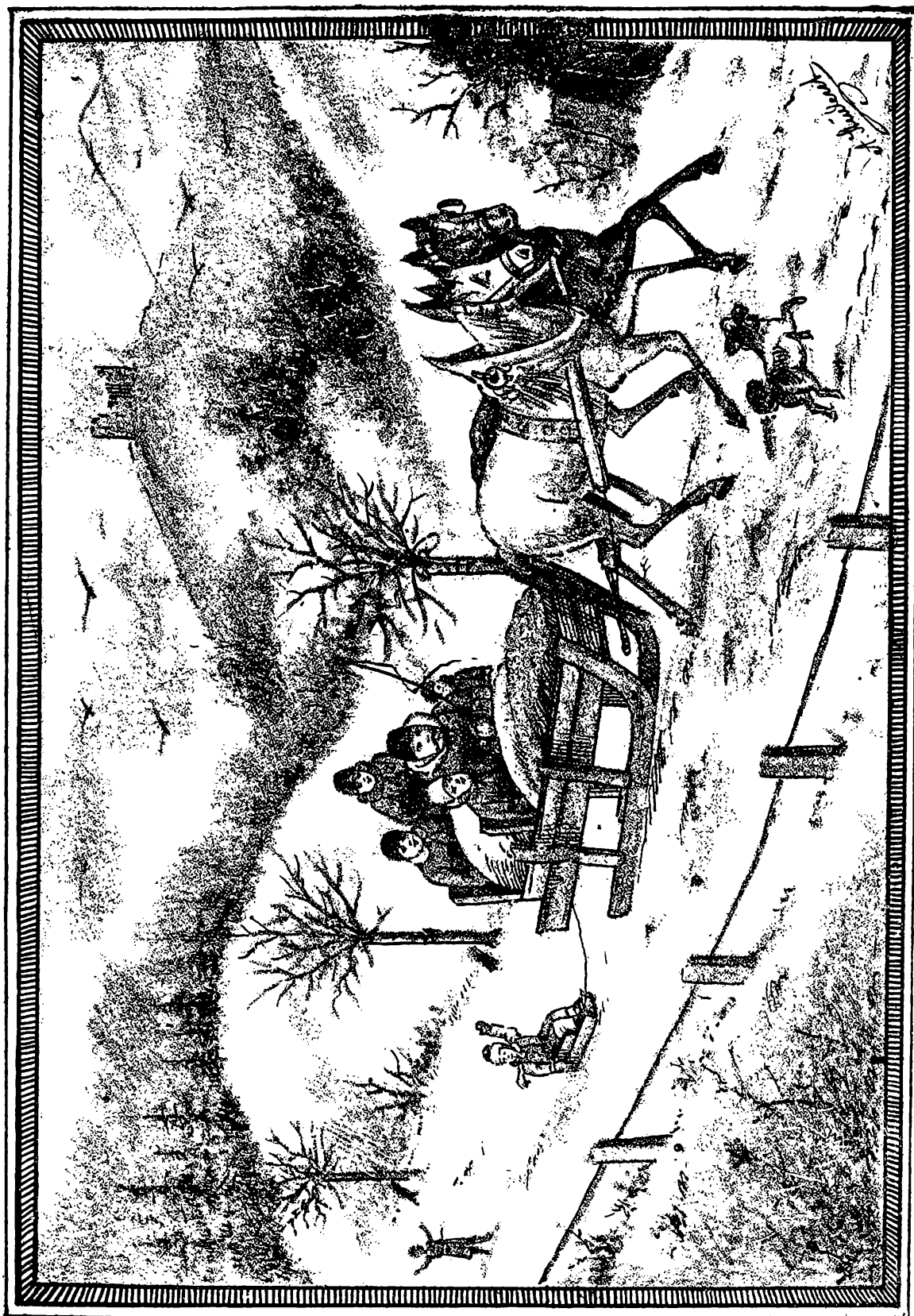
Proč, vy mladá, krásná léta,
proč vy tolik pospícháte?
Proč tak rychle do věčnosti
utíkáte, chvíle zlaté?

Utečete, uprchnete,
nepřijdete nikdy zpátky —
budu na vás vzpomínati
jako milé na pohádky.

Utečete, uprchnete,
v mžiku bude po vás veta —
kéž bych vás moh' ještě jednou
prožít, moje mladá léta!

J. Bartoň.

Sanice.

VLASTA PITTNEROVÁ.

Růže.

Na vysokém stromku v pěkné zahradě kvetly krásné tmavorudé růže. —

Zahradník těšil se z nich, jak zkvétaly v plné kráse tvaru, barvy i vůně.

Malá dceruška zahradníkova Růženka žádala otce, aby jí několik těch růží dovolil utrhnouti, že si s nimi pohraje.

„Rozškubala bys je a pohodila, zvadly by, je jich škoda“, řekl otec.

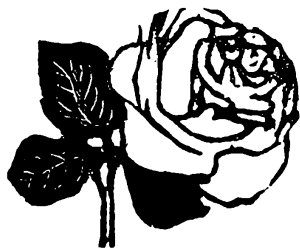
Růženka smutně svěsila hlavičku. Na večer se rozstonala horečkou, druhého dne nepovstala již s lůžka.

V horečném blouznění přála si růži. Otec donesl ji ty tmavorudé, leč malé ručky nemohly jich již uchopiti, zanícená očka nezřela více jich krásy, otupělé smysly nejímaly vůně.

K večeru Růženka skonala.

Otec ořezal jí všechny růže do rakvičky.

Příštím rokem zasadil růžový stromek na její hrobeček.

Jiříkovy příhody.

Vypravuje J. S á z a v s k ý.

(Dokončení.)

Jiřík se chystal na zpáteční cestu domů k mamince. Král mu dal vypravit krásnou loď, kteráž ho tam měla dovézt. Jiřík vida se býti svobodným, neotálel se svým odjezdem a čekal jen na příznivý witr. Když pak nastal, bežel ihned ke králi, aby se rozloučil.

„Nono, ty máš nějak moc naspěch,“ pravil král čápů, „to mne skoro mrzí, ale nemám ti to ani tak moc za zlé, protože vím, že spěcháš k mamince. Ale nemůžeš jen tak vylítnouti jako vrabec z hnízda. Dříve než nás opustíš, vystrojíme pořádnou hostinu na rozloučenou!“

A král hned nařídil všem kuchařům, aby vystrojili nádhernou hostinu a pozval k ní všechny obyvatele čápiho města. Tak hodovali a hodovali až dlouho do noci.

A druhého dne všichni obyvatelé šli Jiříka vyprovodit; nejdřív král s Jiříkem se vedli pod paždí, a za nimi šly v dlouhé řadě ostatní. A přede všemi kráčela městská hudba a hrála nejkrásnější pochody

Tak doprovodili slavně Jiříka až k řece. Tam stála nádherná loď a čekala.

Jiřík rozloučil se s králem. Král ho objal a políbil. Udělil mu na památku řád zlatého čápa s hedbávnou stuhou a vlastnoručně ho jím ozdobil. Všichni jásali a přáli Jiříkovi šťastnou cestu.

Jiřík ještě jednou jim dal všem, „s Bohem,“ vskočil do loďky a za chvíli stál již na své lodi a mával kloboukem na rozloučenou. Všichni hned taky mávali klobouky a volali „Šťastnou cestu!“ Král ještě zvolal na Jiříka: „Tak pozdravuj maminku!“

Lodníci rozvinuli plachty, plachty se větrem naduly a loď plula a plula dál a dále po řece, až zmizela a čápi vrátili se domů.

Jiřík pak plavil se po řece až k moři a potom se plavil po moři kolik dní a noci. A vítr byl stále příznivý, pěkně dul do plachet, a loď nesla Jiříka k domovu. Již minuli Cařihrad a již spatřili v dáli na břehu mořském rybářskou chatrč a Jiřík radostí vykřikl. Již bylo slyšeti se břehu zaznívati zvonek, již loď dorazila ku břehu a již Jiřík vystupoval — v tom vyšla stará matka z chaloupky a s podivením hleděla na cizince, jenž tak neočekávaně na nádherné lodi přijel. Jiřík však nebyl tak necitelný, aby ubohou stařenku trápil dlouho nejistotou a zvědavostí. I zvolal:

„Co pak mne, maminko, neznáte?“

„I pro pána! To jsi ty, Jiříku? —“

V tom ji Jiřík objal a líbáním udusil další slova. Rozradostněná matička uvedla potom syna do chatrče.

„A kde jsou bratři?“

Jiříka tato otázka zarazila a do velkých rozpaků přivedla. Nevěděl, co má dělati: lháti se mu protivilo a pravdu říci se bál, aby dobré matičky nezarmoutil. Posléze rozhodl se přece pro pravdu

a všechno dopodrobna matce vypravoval. Ještě dobře, že starý rybář nebyl té smutné chvíle doma — byli by plakali všichni tři!

Když se sestra dověděla, že je Jiřík doma, přiběhla taky domů, aby ho uviděla a Jiřík potom jim všem vypravoval, jak byl čápem a jak měl dokonce hnízdo na jejich střeše.

Nikdo tomu nechtěl věřit.

„Ale 'di,“ smála se sestra, „co nám to tady vykládáš? Myslíš, že jsme malé děti?“

„Nevěříš? — Tak mi pověz, kde máš svůj stříbrný prstýnek?“

„Ach, mého krásného prstýnku, již jsem ho oželela!“

„Ztratila jsi ho, vid'?“

„Ty to víš?“

„Ovšem že — ztratila jsi ho na dvorečku!“

„To je možná.“

„Pravda to je a já o něm vím —“

„Kde je, prosím tě, Jiříčku, kde je?“

„Počkej trochu —“

A Jiřík vstal a vyšel na dvoreček. Matka i sestra ho následovaly. Jiřík vzal žebřík a vylezl na střechu, po střeše ke komínu. Tam dosud bylo čapí hnízdo. Jiřík sundal klobouk a něco do něho dával. Potom lezl dolů, vrátil se do světnice a vysypal obsah klobouku na stůl. Byla toho hezká hromádka: samé náprstky, jahelníčky, knoflíky všeho druhu a mezi tím leskl se sestřin stříbrný prstýnek.

Jak se zaradovala, že ho opět měla! Teď už věřila, že byl Jiřík čápem a sám ho do hnízda zanesl!

Jiřík přinesl si ze své zámořské cesty domů hodně peněz. Vystavěl si pěkný domek se zahradou, prikoupil trochu polí, hospodařil a rybařil. A tak se jim potom všem dobře vedlo až do smrti.

J. BENEŠ.

Nejvyšší města celého světa.

Asi 24 lidské osady takové velikosti, že právem slují města, polo, ženy jsou ve výši přes 2000 metrů nad hladinou mořskou. — Mezi nimi jest jich šest, která jsou více nežli 3000 metrů vysoko, a dvě, která jsou ve výši nad 4000 metrů.

Nejvyš ležící město vůbec nalézá se v Tibetu; jest to Gartok ve výši 4320 metrů nad hladinou mořskou; po něm nejvyšší město jest Korveoro v Bolívii, ležící 4050 m nad mořem. V Bolívii ještě 2 města jsou na horách vystavěna ve výši skoro 4000 m, jsou to Potosi a La Paz. — Sídlo Dalai—Lamy a hlavní město Tibeťanův, slavná Lhasa leží na vysočině průměrně 3600 m vysoké. Město peruánské Kuzko leží ve výši 3467 m, Leh v Kašmíru 3430 m, Čamdo v Tibetu 3380 m. — Pak následují města: Kajamarka v Peru, Sukro v Bolívii, Bogota v Kolumbii, Ankober v Africe, Batang v Číně.

Nejvyš ležící město evropské jest Mont Louis ve Francii a sice 1570 metrů nad hladinou mořskou.

Dítě a plukovník.

Ignát Z h á n ě l.

Každá válka je hrozné neštěstí! Proto modlíváme se v litanii: od války vysvobod' nás, Pane! Krajiny, které zastiženy byly vojnou, dlouho se nemohou vzpamatovati z bídy, nouze, svízeli, do nichž často úplně nezaviněně upadly. Kolik životů lidských padne tu za oběť?

Kdo může spočítati sirotky, kteří zbaveni byli válkou svých otců? Mnohdy ani se neví, kde padlý voják pochován jest. Pozůstali jeho nemají útěchy, že by mohli jíti na hrob svého předraženého otce a modliti se za spásu jeho duše.

Nedávno vzbouřena byla všechna veřejnost velkou válkou, kterou bojovali národové balkánští, slovanští, nám tedy příbuzní, proti odvěkému svému nepříteli Turkovi. V těchto světových událostech, které příštím pokolením vypravovati budou dějiny, přihodí se mnoho menších příhod, kterých nezapíše dějepisec. Někdy jenom náhodou dozví se někdo o nich, a má-li trochu chuti a obratné pero, napíše příběh a zašle do některých novin.

Po bitvě u města Lile Burgas došel do hlavního města bulharského Sofie dopis plukovníka Kargjeva. Psal své rodině; měl šest dětí a oznamoval jim, že je zdrav a pošle jim novou sestřičku; prosil, aby ji všichni přijali laskavě, neboť dodal: zachránila mi život.

Vojsko bulharské setkal se u Lile Burgasu se silným sborem vojska tureckého, a jakmile přišla obě vojska, turecké a bulharské blíže, rozzuřil se mezi nimi příšerně krutý boj. Skončil hroznou porážkou Turků.

Obyvatelstvo z města utíkalo, okolní kopce byly obsazeny tureckým dělostřelectvem, a pomocí děl chránili Turci ústup svých lidí. Ale za vojskem tureckým postupovalo ihned vojsko bulharské. V čele jednoho pěšího pluku jel na koni plukovník Kargjev.

Město Lile Burgas bylo od bývalých obyvatelů skoro úplně opuštěno. Ulice byly prázdné, mnoho domů bylo buď docela anebo napolo zbořeno. Vojáci pomalu a pozorně postupovali vpřed, vždyť nikdo nemohl vědět, není-li někde ukryt nějaký Turek a nevystřelí-li zákeřnický.

V tom zahlédl plukovník, kterak vyběhlo ze kteréhosi domu malé, čtyř až pětileté děvčátko. Uviděvši takovou spoustu vojáků, zaleklo se, zavadilo nožičkou o mrtvolu tureckého vojáka ležícího uprostřed silnice a upadlo; při tom dalo se do pláče. Plukovník vzpomněl si v tom okamžiku na svou maličkou dcerušku Marici, která byla asi v tomtéž věku jako tato dívenka. Pohnut milosrdenstvím zastavil koně, slezl s něho, nechal ho státi a šel za dítětem.

Vzal je do náruče, těšil a konejšil, aby jen neplakalo. V tom okamžiku vybuchla hrozná rana, vybuchl šrapnel *) právě na místě, kde slezl plukovník a kde doposud stál jeho nyní na nesčetné kusy roztrhaný kuň. Dítka zachránilo mu život. Proto ujal se ho a přijal za vlastní.

Lovec.

Pyšně Láďa vykračuje
tam, kde hájek zelený,
chvátá střílet na zajíce,
na srnčí a jeleny. —

Oj! což se to bude bouchat
z tatínkovy ručnice,
nepřijde-li na jelena,
bouchne aspoň zajíce . . .

*) Šrapnel je dutá koule dělová, naplněná prachem a kulkami.

Zajíčka-li též se mine,
(teď se v duchu zaříká),
však přinese na pečení
z lesa aspoň králíka. —

Králíček měl za ušima:
neposečkal na výstřel,
milý lovec bez kořisti
všecek mrzut z lesa šel. —

Smála se mu veverička:
„Kdo chce něco ulovit,
nejen pušku, ale také
štěstí musí k lovu mít“.

I. Grossmannovd-Brodská.

Obrázky z katolických missií.

(Píše Fr. Všetečka)

Dobrý nápad.

Velkou cenu v lidském životě má duchapřítomnost, jíž si mnohý člověk z velikých nesnází pomohl. A je-li tato vlastnost užitečnou nám, v našem obyčejně prostém a na nebezpečná dobrodružství chudém životě, oč větší důležitost musí míti v těžkém, na námahu

útrapy a mnohdy i nebezpečí bohatém životě missionářů, působících mezi nevzdělanými a sobeckými národy pohanskými.

Pěkný příklad duchapřítomnosti vypravuje z vlastní zkušenosti missijní řeholní bratr Chrysostomus, jenž žije ve Východní Německé Africe.*)

„S jedním dohlížitelem a dvanácti nosiči jsem se nalézal na karavanní cestě**) z Aruša do Moši. Slunce vysílalo žhavé paprsky na písčitou poušť; nebylo tu stromu ani skály, která by skytala trochu stínu a tyče telegrafní, strmící podél cesty nemohly ho také poskytnouti. Byly asi 3 hodiny odpoledne a vedro skoro nesnesitelné. Jako na povel odhodili moji lidé náhle svá břemena a prohlásili jednomyslně: „Bwana,***) dále nepůjdeme; dej nám větší mzdu, sice ti utečeme!“

Sám blesk za jasného nebe by mne byl více nepřekvapil. — Opravdová stávka v širé poušti! Vzhledem k osamělosti místa se nosiči domnívali, že musejí dozajista vyhrát a že jejich podmínka musí býti splněna. V prvním okamžiku se mi zdálo že nebude vyhnutí; pojednou mi však napadla dobrá myšlenka.

Odhodlaně jsem přistoupil před nosiče a otázel se jich: „Chcete dále nésti břemena za umluvenou mzdu?“ „Nikoliv, bwana“, zněla odpověď, „my chceme dvakrátě tolik.“ Při tom zůstali seděti. Po té jsem se chopil hole, uhodil jí vši silou do telegrafní tyče a jal se hlasitě mluvit, jako bych volal do telefonu†): „Hodi! bwana mkubwa wu Moshi.“ Nespokojení nosiči umlkli a já jsem mluvil dále jako v telefonní stanici, nářečím kiswahali: „Jest tu bwana mkubwa?“ „Jsem bratr Chrysostom, nalézám se na cestě z Aruše do Moši u telegrafní tyče č. 112.; prosím o čtyři strážníky, neboť moji lidé se zdráhají svá břemena nésti.“ Rychle jsem se při tom podíval na nosiče, v jejichž tváři se zračilo překvapení. Pak jsem pokračoval: „Jest jich dvanáct a dozorce; zvláště se zdá, že tento dozorce je popuzuje.“ A konečně, jako bych vyslechl zprávu z telefonní stanice, skončil jsem předstíraný rozhovor: „Dobrá, děkuji!“

*) Tak se zove krajina ležící mezi středoafričskými jezery a Indickým oceánem. — Vypravování jest vyňato z missijního kalendáře pro dívky 1913, vydaného Družinou sv. Petra Klavera.

**) Kudy se ubírají zástupy obchodníků, vezoucích obyčejně zboží na velbloudech).

**) Oslovení missionáře.

†) Přístroj ku mluvení do dálky.

Za takové telefonování jsem ovšem nemusil platiti poplatku.

Potom jsem zpozoroval, že se nosiči mezi sebou potichu domlouvají, načež jeden z nich ke mně přistoupil a pravil: „Bwana, já jsem nic neříkal; půjdu s tebou!“ „Já též“, volal druhý a tak prohlašoval jeden po druhém, že půjde dále. Dozorci se rozčílil, jal se nadávati nosičům oslů, nosorožců a pod., však musil ustoupiti většině a šlo se dále, jakoby se nic nepříhodilo.

Za půl hodiny se dali do zpěvu a já jsem mohl čtyři strážníky „telegraficky“ odkázati.

JAN BENEŠ.

Nejstarší vejce.

Zajisté je to prazvláštní, že se zachovalo vejce slepičí z doby starořímské až po dnešní den. — Jak z dějin známo, stával severně od Mohuče (jak též u jiných měst v Německu jižním) tábor římské posádky. Nalezly se tam dva až sedm metrů hluboké studny (cisterny). — V jedné takové studni byla na polo rozbitá nádoba hlíněná slohu starořímského a v ní skořápky a jedno celé nepoškozené vejce. Ovšem do kuchyně by se nehodilo, ale v Mohučském museu starožitností se mu dostalo příhodného místa.

Marii Panně.

○ Danno přesvatá, jež vzhlížíš ku zemi
na všechny dítky zde zrakem vždy laskavým,
veď bez úrazu nás po cestě života,
a každé dítko z nás ať je též dítkem Tvým.

Líbezné děťátko Ty chováš v náručí,
Ježíška milého — tenť přítelíček náš —
bohatší nad krále zrodil se ve stáji,
by z dítky drobného vstal lidu Mesiáš.

Proč, Boží Matičko tak teskně pohlížíš?
Proč jako v bolesti svůj klopíš milý zrak?
Svírá Tě zármutek, že jasném na čele
i Tobě rozestřel se žalostný mrak? —

Jsi nebes Královnou na trůnu hvězdnatém,
klaní se andělé před Matky velebou. —
Ó Danno přesvatá, hled' svoje na děti,
když malé ručinky spínají před tebou.

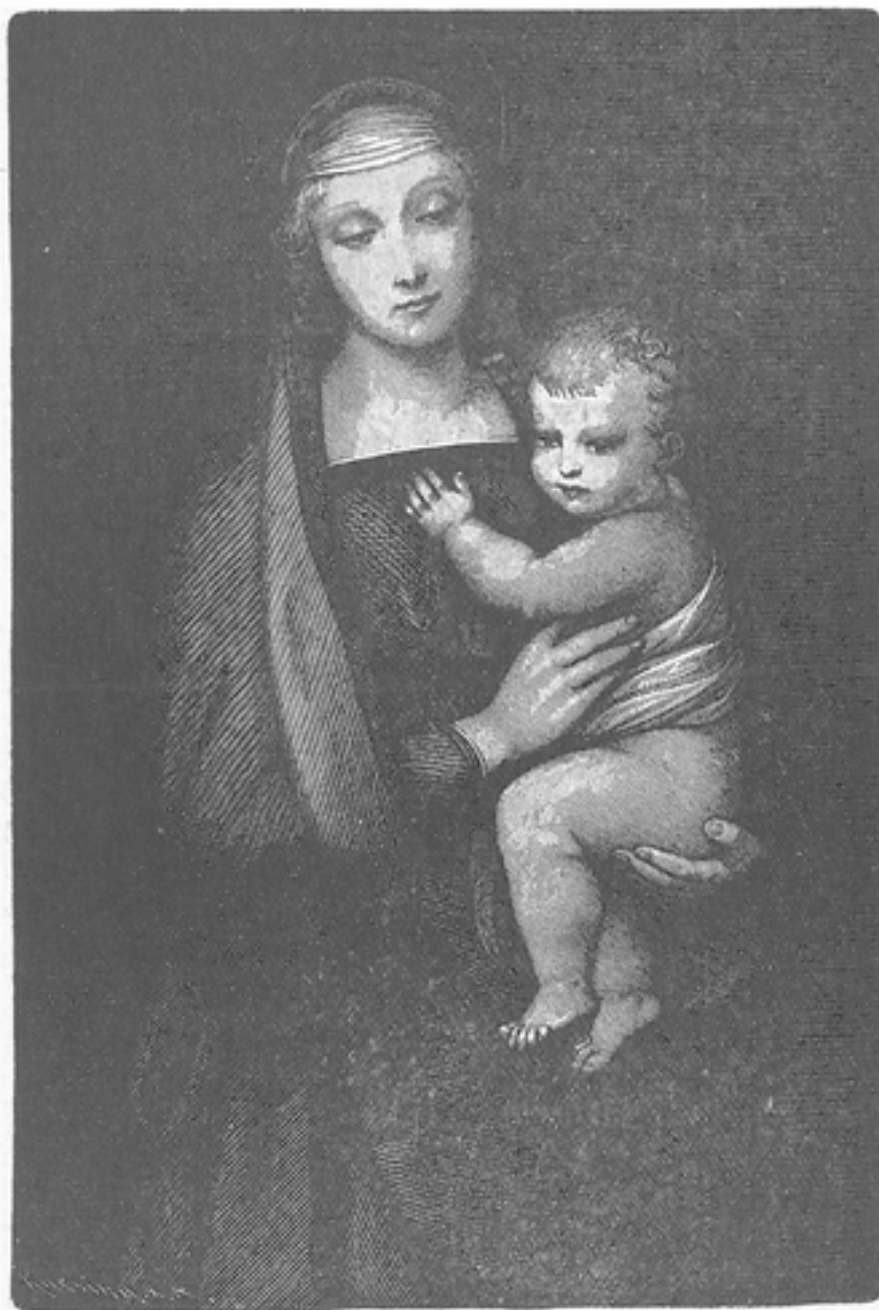
Když denně z večera ztemnělém na nebi
zaplanou třpytivé drobounké hvězdičky,
někdy si myslíme: maličcí andílci
že rozžehují tam nesčetné svíčky.

Aby se dívali, zda stále hodny jsme,
a zbožny, poslušny, a nežli jdeme spát,
zda každé děvčátko a každý hošíček
k večerní modlitbě své ručky spíná rád. —

A kde tomu tak je, s úsměvem laskavým
tam vlídně posíláš strážného andílka,
dítěti spícímu na bílé postýlce
by vlíbal krásné sny čistého do čílka.

L. Grossmannová-Brodská.

(K básni: »Marii Panně«)

HÁDANKY A REBUSY

	jak	na	a	ci	ný	
		si	viz	vští		
	se	viš	mě	svým		Stráž
jed.	lu	v mě	há	ko	nek	ba ob též
nám	☉	ří máš	☉	ků hem	☉	li
da	nou spo	níč da	viš jak po sa,			
Hoj		kou dost be		dě		
		nám můj vel				
	ty	dost z te ra An				

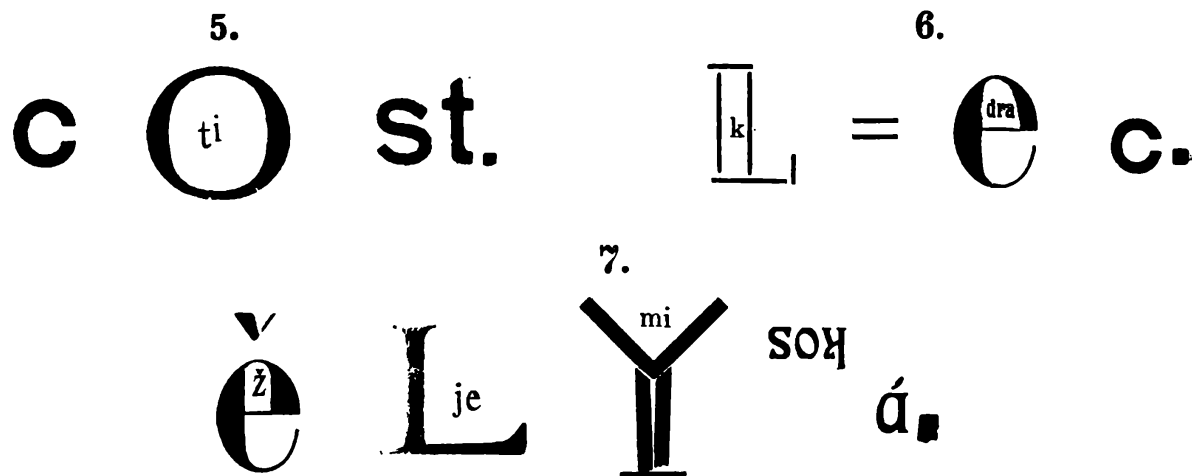
Z následujících slabik sestavte 5 slov, jichž střední písmena dají vám známé město na Labi: a, a, ko, le, lín, no, o, rok.

1. Kdo jednou rukou čtvrtinu lidí zabil?
2. Kdo se jde koupat a nechá břicho doma?
3. Co je lépe viděti v noci než ve dne?

S o i o í e á
o e

Vyplňte tečky souhláskami, aby vzniklo známé české pořekadlo.

Rebusy.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří redakci zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. února 1913, obdrží odměnou velmi pěknou knihu. Jména odměněných označena jsou hvězdičkou.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 4.

1. Není všechno zlato, co se třpytí. Pamatuj!
2. Sigmund, Blovice, klekání, hroznýš, Vlašsko, kronika, řemeslo. Slezsko.
3. Zámožní lidé mívají na prstech mnoho prstenů.
4. Honba, houba. Hora!, chorál.
5. Kolébka.
6. Zase do školy
7. Nádobu.
8. Nákres.
9. Lavice.
10. Stavění věže babylonské.

OBSAH:

Padá sníh. Báseň. — Šanghaj. (S 5 obrázky.) — Víšek. — Zázračné květy. — Prání matce. Báseň. — Něco o Černé Hoře. — Co zmůže upřímnost. — Mladá léta. Báseň. — Růže. — Jiříkovy příhody. — Nejvyšší města celého světa. — Dítě a plukovník. — Lovec. (Báseň.) — Obrázky z katolických missií. — Nejstarší vejce. — Marii Panně. (S 1 obrázkem.)

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 5.

V Bělohradě: Josef Malinský V Blažovicích Karla Daňková.
V Božím Požehnaní: Frant. Kplan, Mar. Hodinková, Josef Špaček.* V Brně
Kar. Fridrich, Jos. Válka. V Červ. Újezdě Jos. Krameš. V Dol. Bukovsku
Frant. Bláha. Ve Frenštátě Leop. Tichavská, Ludm. Návratová. Ve Fýdlantě:
Mar. Krčmarová.* V Hořicích Pavel Vávra. V Chrlicích Anežka a František
Bednářovi. V Ivančicích Kamila Feithová*, Lidka Vlašínová. V Jesenicích
Růž. Hrstková. V Jindř. Hradci Marie Platzerová. V Josefově Antonie
Ondráčková. V Král. Dvoře Kar. Barth, Anička Becková. V Kroměříži V.
Zavadil, Evžen Chodil. V Kyslešovicích Rud. Gebauer. V Maloměřicích:
Kar. Kliment, Ant. Řezáč, Jos. Chromeček.* V Měřovicích Alfréd Neradil. V
Místku: Alois Ručka. V Napajedlích Josef Chovanec, Mar. Košutov.*
V Nové Cerekvi Frant. Smejkal. V Nové Dědině Oldřich Labla. V Olomouci
Olga Knotková. V Olší Jos. Hladík. V Podklášteří Kar. Prokeš.
V Podolí Jan Krejčí. V Poličce Frant. Štěpánek, Stan. Mach, Stan. Soudný*,
V Postřelmově F. K. Fojtová. V Praze Elinka Ullrichová. V Přestavl-
kách E. Bosáková, A. Šobová, L. Procházková, B. Horáková, F. Matoušková, F. Ne-
radilková, F. Malovaná, M. Nakládalová, M. Sedláčková, B. Škubalová*, E. Janková
(Díky, podobně!), V Radomyšli Ot. Liřková. V Radotíně Mar. Fiřtová,
Vlad. Vichr, Závěš Jiskra, Marie Mašková, Mar. Arltová, Frant. Mišková. V Rosen-
berku Ant. Rudolecký, Leop. Kučera. V Sedlcích Jos. Krameš, Jan Kupka, Ant.
Kříž, Zdeněk Beneš, Jiří Martinek, Jan Pech, Ant. Skalický, Jan Vačlena, Alois Vostrák*,
Jan Šartner, Mar. Grünerová, Jaroslava Šimková, Žofie Kypťová, Vlasta Tichá, Marie
Dušková, Jos. Holubovská, Mar. Klajnová, Lud. Petráňová, Anežka Dvubravová, Ve
Slatině Jaromír Vajda. V Syrovicích Anast. Peloušková*. V Třebíči
Vlasta Dušková, Ant. Jičínský, Karel Kabátek, Františka a Božena Kohoutovy. V Tře-
boni Ida a Joh. Stadlerovy, Adéla Formanová, K. Pröllová, B. Valentová, A. Bláhová
(Díky! Též srd. pozdrav!) V Tuřanech Hilda Glocová*, V Újezdě Jos. Šustek
Ve Věrovanech Lidka Simerská, Mař. Janošiková, Frant. Sigmund, Josef Mráček.
Ve Vitonicích Jos. Zichala, Ter. Červíková, Ludm. Zaorálková, Fil. Pátková,
Anděla Hladíková, Alois Hrdilík. Ve Vranovicích Jos. Švejnoha. Ve Vyškově
Mar. Melicharová. V Žbánicích Jan Slavík*

Sebrané spisy

Václava Kosmáka.

Vyšel díl **XVII.**, sešit 104.

Vld. pan farář lednický OLDŘICH NECID právě vydal ubene-
diktinů v Brně

responsorium „Libera“

pro smíšený sbor.

Snadná a vděčná skladba tato samostatně stojí 30 hal. (poštou
35 hal.) pp. odběratelům Responsorií téhož skladatele dříve vydaných
(bened. tiskárna v Brně, cena K 1.80) dává se nádavkem zdarma.

V „Knihovně našeho lidu“ vyšlo:

Z hanáckého kraje.

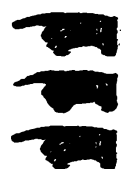
Hrst obrázků. Napsal Jan Vyhlídal.

Stran 525.

Cena 3 K.

Žertovné výstupy.

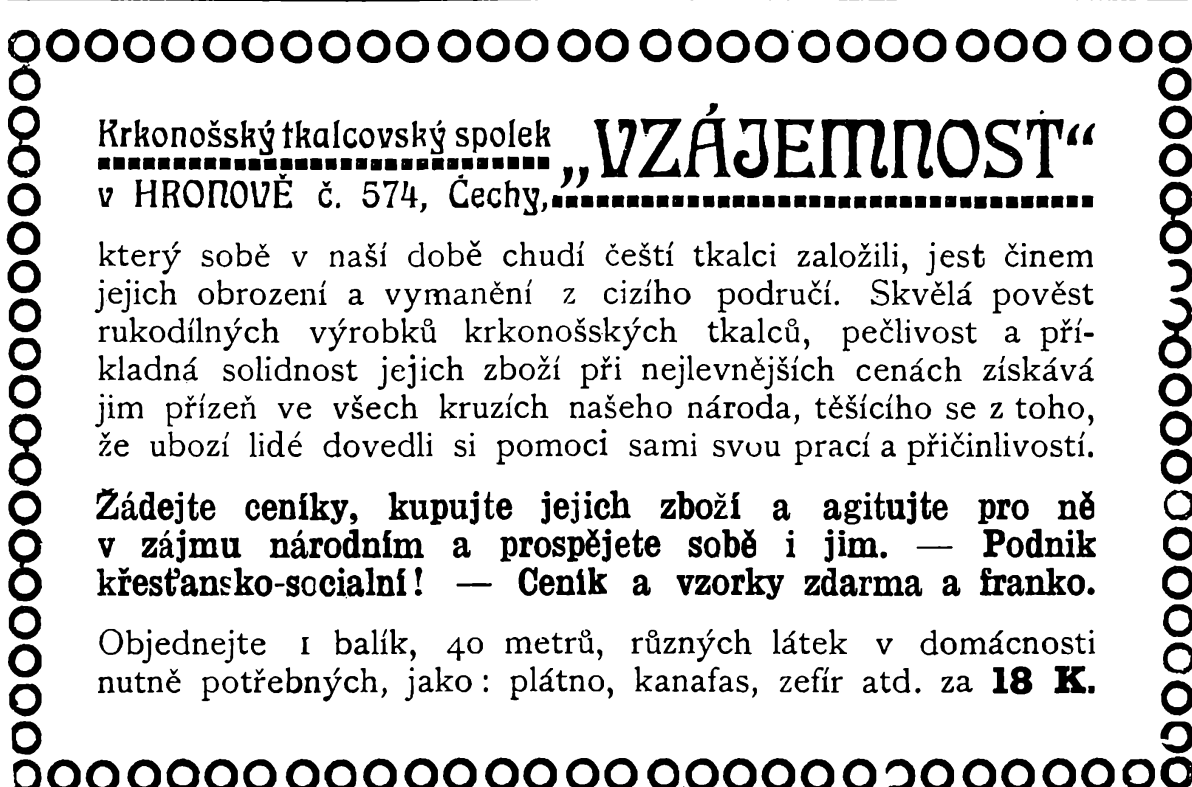

K potřebám spolkovým upraveny.

Obsah: Dyby nebylo bejvalo. — Loučení, loučení. — Měla jsem holoubka. — Sliby unáhlené. — Nevinné odpovědi.

Sešit 10.

Cena 20 hal.

Krkonošský tkalcovský spolek
v HROPOVĚ č. 574, Čechy, **„VZÁJEMNOST“**

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá Jan Dvořáček, říd. učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročné:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 6.

V Archlebově: Lidmila Pěničková*. — V Blažovicích: Marie Tužínová, Pavel Kadlec, Illek Štěpán*, Frant. Škrla, Cyrill Paulík, Karla Daňková. — V Bosonohách: Jos. Buček, Leop. Gabriel, Fr. Kroupa, Vinc. Meloun, Frant. Pazourek, Františka Gabrielová*. — V Bož. Požehnání: Jos. Špaček. — V Bračicích: Miláda Kubátová. — V Brumovicích: František Fanta*. — V Brušperku: Mar. Kutáčová, Frant. Janáček. — V Bučovicích: Anna Šťastná. — V Nové Cerekvi: Frant. Smejkal. — Ve Frýdlantě: Mar. Krčmářová. — V Horkách: Mar. Faratová. — V Hořicích: Jaroslav Horák, K. Jelínek, Jaroslav Konečný. — V Hodslavicích: Božena Tomanová. — V Hustopeči: Terezie Peloušková. — V Chrlicích: Amalie Černá, Marie Šiková. — V Ivančicích: Lidka Vlašínová*. — V Josefově: Anežka Rohnová a Frant. Doležalová. — V Kojeticích: Jaroslav Chromý. — V Král. Dvoře: Zdeňka Čermáková, Anička Becková. — V Kolíně: Boh. Semík, Boh. Kanta, Jarosl. Drahorád, Vil. Rytina*. — V Boháč: Jos. Němeček. — V Kylesovicích: Rud. Gebauer. — V Nákle: Filka Obšilová (Díky! podobně!). — V Němčicích: Frant. Kutílková. — V Netolicích: K. Malý. — V Olší: Josef Hladík st. — V Ostrovačicích: Jan Peša, Jindřich Svítal, Emil Franěk, Leop. Mareček*. — V Poličce: Stan. Mach, Stan. Soudný, Josef Friedl, Vlastimil Pavlišta, L. Kovář, Frant. Štěpánek. — V Postřelmově: F. K. Fojtová. — V Praze: Elinka Ullrichová. — V Přecově: Frant. Dohnal. — V Přerově: Mař. Hrdličková* (Těž srdečný pozdrav!). — V Přestavlkách: Frant. Matoušková, M. Nakládalová, M. Kalábová, E. Janková, O. Macourková, F. Neradilková, B. Škubalová, B. Altbrechtová, F. Malovaná, B. Horáková, E. Bosáková, L. Procházková, H. Gronesová, S. Cetlová, F. Neumannová, M. Sedláčková, A. Sklenářová, E. Jungová, M. Grimmová, A. Šobová*, A. Sopouchová, M. Rozkošná, L. Pumprlová, Z. Skácelíková, B. Uherková, M. Paštěková, Š. Kozáčková, L. Hudečková, F. Válková, E. Puřová, B. Ostrčilova, L. Uhlířová, F. Škubalová, B. Netopilová. (Vám všem i ct. sestřičkám srdečný pozdrav posílá str. red.) — V Radomyšli: Otilie Lífková. — V Raduni: Rud. Pavelek. — V Radotíně: Mar. Mašková, Marie Fírtová, Vlad. Vichr*, Jiskra, Mar. Arltová, Frant. Mišková. — V Rudíkově: Ludvík Pažourek*, Jan Vaněk. — V Sedlci: Jarda Šimková, Máňa Grimerová, Žofie Kypťová, Vlasta Tichá, Anežka Stiborová, Anežka Doubravová, Bož. Matoušková, Marie Dušková, Jos. Holubovská, Ludm. Petráňová, Mar. Houdová, Mar. Kleinová*, Jan Sartner, Jos. Krameš, Zdeněk Beneš, Jiří Martínek, Jan Kupka, Jan Vačlena, Ant. Skalický. — V Syrovicích: Anast. Peloušková. — Ve Šlapanicích: Karel a Jan Šedý. — V Tabarkách: Irena Kocholatá. — V Toužíně: Ant. Papež*. — V Troubsku: Cecilie Bednářová, Fr. Bednář, Jan Doležal, Jan Fiala, Mar. Fialová, Jos. Konečný, Jaroslav Lodes*, Cecilie Matějová, Tomáš Matěja, Jos. Putna, Josef Sobola. — V Třebíči: Vlasta Duškova*, Frant. a Božena Kohoutovi, Blaženka Krejčová, Karel Prokeš. — V uherském Brodě: Jos. Šustek. — V Újezdě: Frant. Toral, Jan Červenka, Jan Lekeš. — Ve Vel. Pavlovicích: Frant. Melicharová, Kateřina Procházková, Anděla Kučerková, Anděla Komosná*, Bohumil Souček (Díky! podobně!), Kristina Hercogová, Ludmila Hýblová. — Ve Veřovanech: Josef Vojtek, Ferd. Zatloukal, Jos. Mráček, Mař. Janošková, Ludmila Mráčková, Ludmila Simerská. — Ve Vitonicích: Jos. Zichala, Pátková Filoména, Anděla Hlavíková, Terezie Červíková*, Alois Hradilík. — V Vostopovicích: Cecilie Barešová, Tomáš Bareš, Emanuel Buček, Karel Doležal, Josef Horák, Fr. Konečný, Jan Kroupa, Karel Matýsek, Jos. Pištělák, Fr. Rozmarin, Antonie Rozmarinová*, Frant. Svoboda, Petr Veselý, Cyrill Vrbacký. — V Žbánicích: Jan Slavík (Došla již?) — V Želci: Frant. Provazník.

Přijde jaro.

Brzo již jaro přiletí,
s ním radosti i plesy,
jak kouzlem vlahý jeho dech
oživí pole i lesy.

Skřivánek zapěl nad nivou,
slunko tepleji dýchá,
s úbočí zurčí praménky,
ze sněhu prohlédá lícha.

A v zlaté slunka koupeli
vše okřívá a mládne,
a všechno jása radostí,
jak pouto zimy spadne.

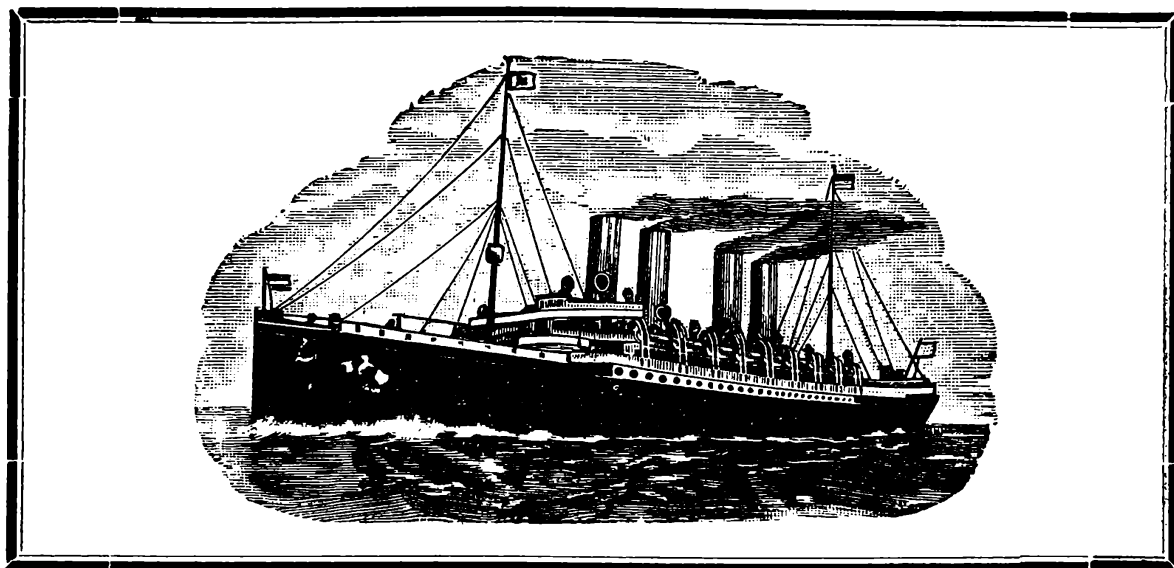
Z hluboka les si oddechl,
slzami zima pláče,
a vzduchem vonným zapělo
už na vzkříšení ptáče.

A sladká píseň o jaru
již táhne naší duší,
že vesna brzy vtáhne k nám,
už všechno kolem tuší.

Ed. Elpl.

Poutní domy v Jerusalemě.

Vzpomínka z cest. Vypravuje Ignát Z h á n ě l.

Velmi důležitou věcí je na cestách odpověď na otázku: „kde budeme bydlet?“ Neboť máme-li dobrý byt, chutnou a domácí stravu, jsme tím spokojenější, pohlížíme pak na vše okem, z něhož lze vyčísti: „líbí se mi zde“!

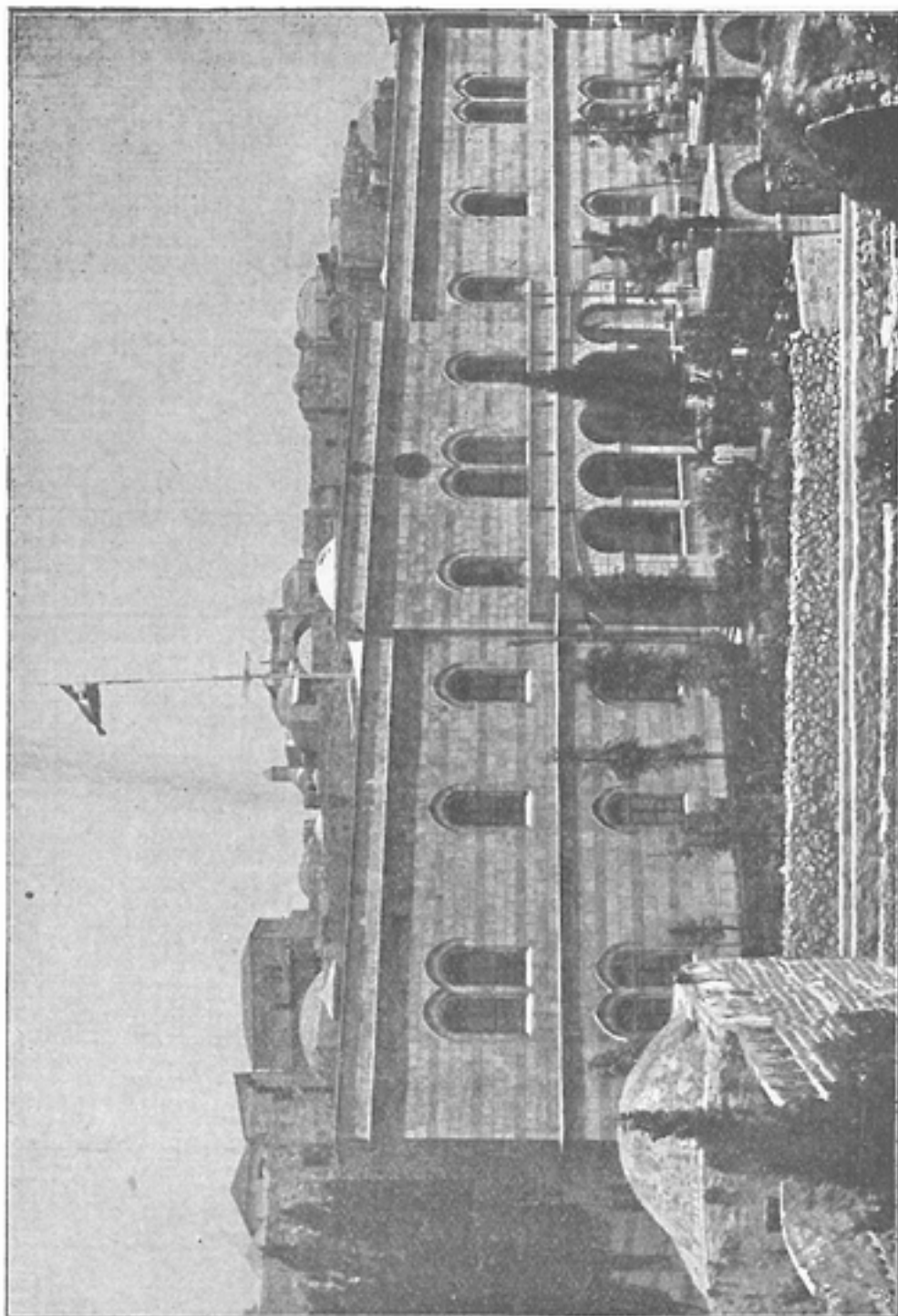
Velice rád a vděčně vzpomínám pobytu v městě, jemuž dáváme přívlastek „město svaté“. Míním Jerusalem. Je zvykem, že poutníci, kteří zavítají sem, aby uctili posvátná tato místa, na nichž žil, trpěl a dotrpěl náš Pán a Spasitel, nebytuji se, jako všude jinde na cestách, v hotelu, ale v hospici.

Hospicem jmenují se ve svaté zemi poutní domy, které vystavěli buď Františkáni anebo příslušníci některého národa. Jerusalem, jsa největším a hlavním městem svaté země, má několik poutních domů čili hospiců, jako náš rakouský, francouzský, ruský, německý, polský a jiné.

Výstavností vynikají mezi nimi náš rakouský a francouzský. Rakouský měl býti podle původních plánů mnohem rozsáhlejší, ale protože jsou všechny stavby v tamějších východních krajinách velice drahé, musilo býti upuštěno od všeličeho a bylo se spokojiti se stavbou poněkud menší a méně nádhernou.

Ale sotva vkročíme do něho, cítíme se jako doma. U vchodu uvítá nás Ali, kavas, což je vrátný, sluha, policista, menší úředník

v jedné osobě. Je rodilý v Jerusalemě a ve svém orientálním (východním) stejnokroji vypadá velmi malebně. Když doprovází svého pána, nejde jako u nás chodívají sluhové vzadu za pánem, nýbrž jde

Rakouský hospic.

před ním a má v pravé ruce krásnou, vyzdobenou, mohutnou hůl, jejíž dolním, okovaným koncem silně tluče v malých přestávkách o dláždění, což je vyzváním, že každý má jíti z cesty,

Představenými rakouského hospice bývají kněží, naši krajané z Rakouska, ano někdy i z Moravy. Bývají dva a jsou nápomocni poutníkům, kteří se u nich ubytovali, aby vše v Jerusalemě památné shlédli a na nic důležitého nezapoměli. Každému, kdo byl v tomto ústavě, zalíbila se zajisté nádherná domácí kaple, pravý skvost umění církevního; je věru radost modliti se v ní. Je zasvěcena svaté Rodině.

Škoda, že nebylo možno pro tento dům najíti vhodnějšího místa. Je sice povýšen poněkud nad okolní ulice. ale přece ne tolik, aby byl nějak obzvláště velkolepý a mohutný.

Docela jinaké místo vyhledali si Francouzi pro svůj zdejší národní dům. Vystavěli si svůj hospic na kopci a nešetřili žádného nákladu, aby měli prostranný a pohodlný příbytek pro své poutníky. Stálo prý všechno okolo dvou milionů korun. Mají dosti velkou kapli, při níž jsou dvě sličné, něžné věže. Když je stavěli, bylo tehdejšímu řiditeli překonati mnoho překážek.

Turci jsou nepřátelé našich kostelů, a kde mohli kladli v cestu obtíže. Dovolení bylo utno vyžádati si v Cařihradě u sultána a bylo potřebí zaplatiti obrovský peněžitý obnos, aby se mohl kostelík tento stavěti. Dle plánu měli býti u něho dvě věže. Když první ve stavbě poněkud pokročila, kopali zedníci základ ku druhé.

Sotva zdivo poněkud ze země vystoupilo, byl povolán rektor, řiditel, ku guvernérovi, totiž ku vojenskému veliteli.

„Byla mi přednesena stížnost, že stavíte u vašeho francouzského kostela dvě věže, oslovil generál rektora. Nemáte přece k tomu žádného povolení; zdejší Mohamedáni jsou nad touto vaší neslychanou drzostí rozhořčení; já zakazuji další stavbu druhé věže,“

Rektor byl všecek zaražen a v prvním okamžiku nevěděl, jak by si z této nehody pomohl? Ale nebyl na hlavu padlý, měl výborný nápad a pravil:

„Pane guvernére, musí míti kůň jedno, anebo dvě uši“?

Generál nevěděl, nač míří kněz a zaražen nad touto otázkou, dle pravdy odpověděl: každý kůň má ovšem dvě uši,“

„Jak můžeš, pane, — v Turecku se říká každému „ty“ — který jsi tak věhlasný a moudrý muž, od nás žádati, aby měl náš kostel jenom jedno ucho. Kdyby měla naše budova jenom jednu věž, byla by jako kůň s jedním uchem,“ vysvětloval rektor.

Zamyšlen odvětil guverner: „Máš pravdu, jdi s pokojem domů, váš dům potřebuje dvě uši, vystavte si v pokoji dvě věže“!

Polární samota.

Napsal A. B. Š t a s t n ý.

Vojtěch měl neobyčejnou zálibu: jemu byla zima o mnoho milejší ostatních ročních časů. A čím byla zima tužší, tím více si v ní liboval. Když z okna pozoroval vířící vločky sněhové, jež zasypávaly střechy, ulice, když prohlížel si obdivuhodné kresby, jež prováděl neviditelný umělec mráz na skle okenním, když brodil se ve sněhu nebo klouzal se na řece a ostrý vítr šlehal jej do obličeje — Vojtěchovi bylo blaze. Na léto se nikdy mnoho netěšil; v době velikého vedra býval smutný, ospalý, zmalátnělý. Jakmile však začal váti větřík přes strniště, Vojtěch ožívoval, cíť blížící se zimu.

Pro tuto jeho zvláštní zálibu bylo mu častěji vyslechnouti leckterý žert i úsměšek. Nejvíce škádlíval hoča strýček.

„Vojtěchu ty přijdeš jednou do kalendáře; bude z tebe „ledový muž“. — „Vojtěchu, uč se cukrářem; pak budeš mít okolo sebe i v létě sníh a zmrzlinu!“

Vojtěch vyslechnul žerty s úsměvem a nikterak se nedurdil. Jemu tyto žerty neuškodí, tak jako nikomu neuškodí jeho „zimní“ náklonnost. Ostatně on sám nevěděl, proč jest mu zima nejmilejší. Snad proto, že byl povahy tiché, že rád se zahloubal do myšlenek, že miloval ticho, klid a samotu, — a zimní dobou je opravdu v přírodě klidněji, tišeji než jindy.

Kdysi koupil otec veliký, barvotiskem provedený obraz polární krajiny. Rozlehlá sněžná pláň, v pozadí kupí se hory ledové. V pravo sněhová chatrč Eskymáků; před obydlím stahují dva zahalení mužové uloveného bílého medvěda. Na padlou šelmu ješ.ě nyní dorážejí psi, tušíce kromobyčejnou pochoutku. A všechna krajina čarovně jest ozářena nádhernou severní září, jež vytryskuje v oblacích nad ledovci.

Před tímto obrazem vydržel Vojtěch dlouho seděti. Obraznost jeho zanášela jej do těchto záhadných, vzdálených končin, kde lidí tak poskrovnu, kde zima je samovládnou panovnicí. A v myšlenkách těch zřel se v osamělé chýši. Sedí u ohně, nad nímž peče se kus masa; vedle něho spočívá veliký pes. A oknem chatrče viděti nekončnou poušť sněhovou a ledovou. A nade vším vznášejí se měkké peruti posvátného ticha.

Častokráte zadumal se Vojtěch tak, že nevěděl, co se okolo něho děje. A mnohdy byli rodiče nuceni dvakrát, třikrát jej volati, než

pochopil, čeho na něm žádají. Že toto snění nebylo mu prospěšno ani ve škole, lze snadno pochopiti. Kterak má žák správně odpovídati, když právě myšlenkami bloudí někde v severním kraji?

Bylo smutné, temné nedělní odpoledne na počátku prosince. Vojtěch byl sám doma. Odřel si chodidlo, nemohl se obouti, a proto nešel s rodiči ke strýčkovi, jak činívali každé neděle. Strýček — o němž již víme, že Vojtěcha rád škádlival — byl inženýrem a horlivým badatelem ve vědách přírodopisných. Zdařilo se mu již několik pěkných vynálezů, týkajících se pohonu elektrickou silou, a jeho jméno mělo mezi odborníky skvělou pověst.

Vojtěch usednul v příjemně vyto-
peném pokoji u okna a díval se ven do
husté chumelenice. Brzy tak se setmělo,
že již nerozeznával ani protějšího domu.
Opřel rukou hlavu a zadumal se. Jak
bylo již jeho zvykem, myslil na opuštěné,
tiché končiny severní.

V tom zaslechne v předním pokoji
hlučné kročeje a hlasitý hovor. Poznává
své rodiče, poznává hlas strýcův.

„Pracoval jsem na svém vynálezu
potají několik let, obětoval jsem mu
mnohou noc, mnoho svých úspor —
a dnes sami jste se přesvědčili, že můj
vynález předčí všechno, co až dosud bylo
lidskou rukou vyrobeno. Rcete: osvědčilo
se to?“

Na rozjařený, chvějící se hlas
strýčkův následují odpovědi Vojtěcho-
vých rodičů:

„To zde ještě opravdu nebylo!“

„Ještě mi jde hlava kolem z té závratné rychlosti!“

„Závratná rychlost!“ zasměje se hlučně inženýr.

„Milá sestro, to byla vlastně ještě závratná loudavost. Nevyvodil jsem ani tisící díl hybné síly, z obavy, abychom v ulicích do něčeho nevrátili. Jak pravím, moje sáně mohou závoditi v rychlosti téměř s bleskem. A proto jsem je také nazval: bleskovými sáněmi elektrickými. Zítra si dám svůj vynález zajistit — a potom bude dosavadní veřejné dopravnictví znenáhla úplně vymýtěno. Bylo by opravdu směšno, kdyby nynější tak zvaný „bleskový vlak“ chtěl zá-

Kavas rak. hospice Āli.
(Ku čl. Poutní domy v Jerusalemě).

voditi s mými sáněmi. Bylo by to tak, jakoby chtěl někdo přirovnávat umělý divadelní blesk kalafunový s přírodním bleskem za kruté bouře.“

Dvěře se otevřely, příchozí vkročili do pokoje. Vojtěch hned tlačí se ke strýčkovi a prosí jej, aby mu ukázal svůj vynález.

„Až později,“ odbývá jej strýc, „Trochu tě svezu. Teď však nás nevyrušuj; očekává nás velice důležitý hovor. Jdi si zatím do vedlejšího pokoje.“

Ač nerad, Vojtěch přece poslechnul, tím spíše, když otec pokynem hlavy projevil svůj souhlas se žádostí inženýrovou.

Vyšel tedy do předního pokoje a stanuv u okna, zahleděl se na ulici. Dole kupil se veliký zástup lidí, kteří se něčemu hlasitě obdivovali.

„Zajisté jsou to strýčkovy sáně,“ pomyslí si hoch. A hned zmocnilo se jej pokušení, aby sešel dolů a prohlédnul si sáně dříve, než mu je strýček ukáže. Od myšlenky k činu nebylo daleko. Již stojí Vojtěch na chodníku v temné ulici a marně prodírá se davem. Lidé jej odstrkují a mnozí i hubují na jeho smělost.

„Je to můj strýček, kterému patří tyto sáně!“ vykřikne pojednou rozhorlený Vojtěch a zástup rozestupuje se ve dvě hradby. Hoch projde rychle k saním, u nichž nikdo nedohlíží. Jsou zvláštního tvaru, podobají se štíhlé rybě a v bocích mají jakási křídla. Na nich spočívá osmistěnný domek s okénky se všech stran uzavřený.

Vojtěch směle dotkne se jedné stěny, ta se otevře a hoch vstoupí dovnitř. Hmataje v temnotě kolem sebe, dotkne se hladkého předmětu a hned vytryskne oslující proud zelenavě modravého světla, jež řine se okénky ven a zaplavuje ulici, vyvoláváje hlučný obdiv diváků.

Vojtěch rozhlíží se po malém prostoru. Zří zde neznámé přístroje; vpředu jest mosazné kolo se čtyřmi příčkami, a pod ním veliký kompas.

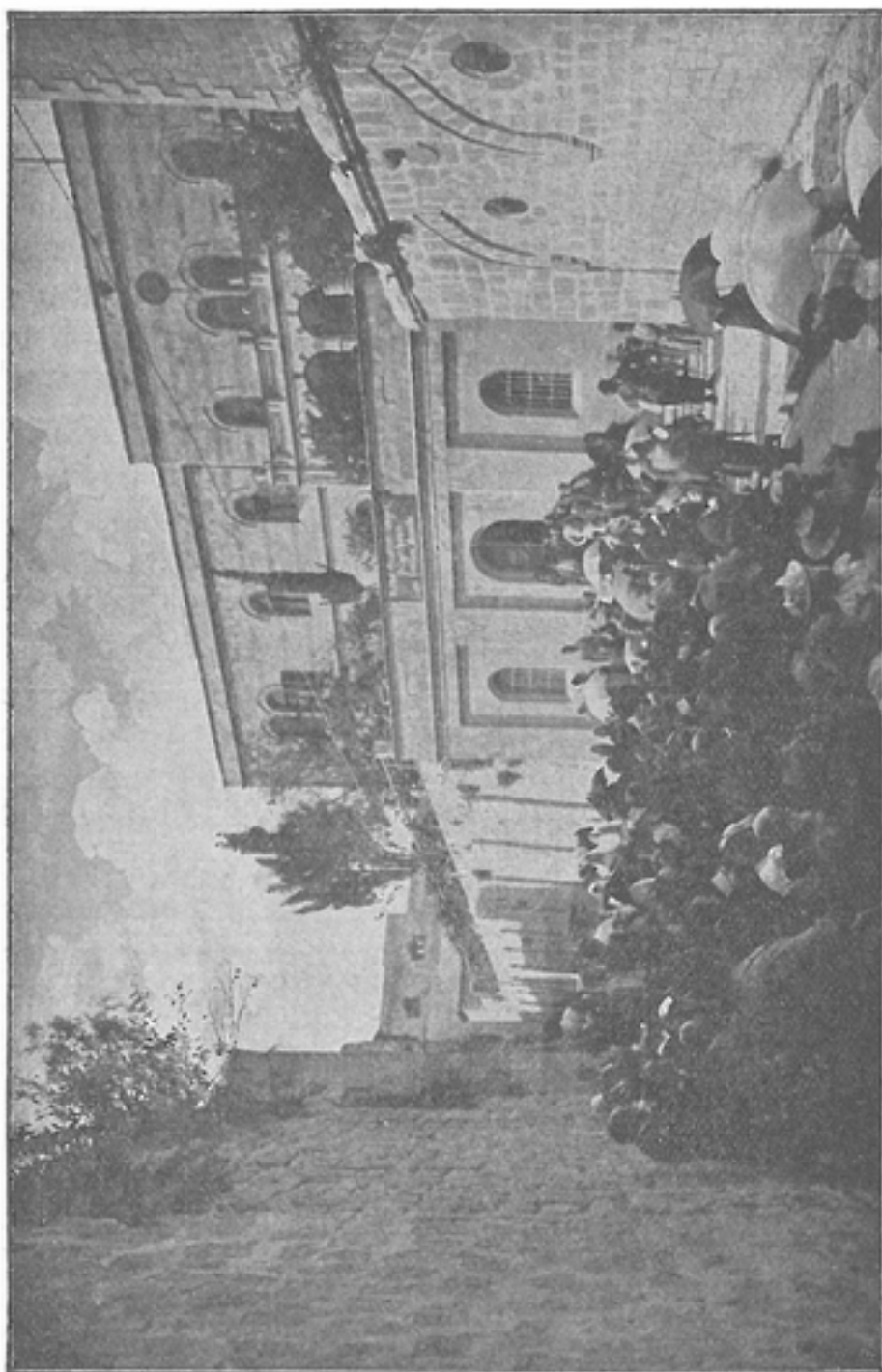
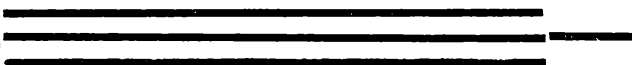
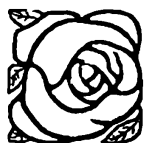
Hoch bezděky zatočí kolem, jedna příčka posune se tam, kam ukazuje severní pól střelky. A hle, co je to zde? Vyhlíží to jako červené jablíčko, vyrůstající ze stěny. Zvědavě uchytí neznámý předmět, a poněvadž cítí, že povoluje, prudce jím trhne.

Jako strašlivý orkán to zahučí a Vojtěch klesá bez vědomí k zemi.

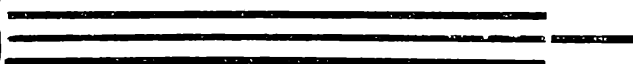
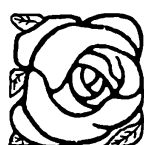
Hrobové ticho vůkol. Vojtěch stojí v prostorné síni, jejíž stěny jsou z temného dřeva. Na třech stranách ve značné výši jsou malá okénka. Podlaha je též dřevěná; toliko uprostřed jeví se psek, na němž zhotoveno z kamenů do kruhu sestavených a mezi sebou

Kaple sv. Rodiny v rakouském hospici.
(Ku článku: Poutní domy v Jerusalemě.)

Pohled na rak, hospic z ulice.
(K u článku. Poutní domy v Jerusalemě.)

maltou spojených, ohniště, jež podobá se roubení studně. Na ohništi plápolá mocný oheň, živý vydatnými kusy dříví; plamen šlehá do jakési železné nálevky, dole rozšířený, nahoře pak užším koncem vybíhající do komína. Tudy odchází také kouř. V mihotavé záři ohně, jenž šíří jizbou milé teploučko, zřít jest vnitřní zařízení světnice. Na jedné stěně visí černý kříž a pod ním umístěn veliký stůl, u něhož zapuštěna do země lavice. V jednom koutě nalézá se vysoká police s různým nádobím a náčním. Nad ní zavěšena ručnice a lovecký tesák. Naproti jest menší polička s vázanými knihami. Blíže ohniště stojí vysoké lože v podobě truhlíku, vystlané mechem, na němž pohozeny jsou kožešiny a vlněná houně. Nedaleko dveří jest veliká dřevěná nádoba s vodou a měděný kotlík na zvláštním stojanu, k zavěšení nad oheň. Kromě toho nalézá se tu nízká, zavřená skříň.

Vojtěch prochází se jizbou a prohlíží vše. Otevřel skříň a našel různé zásoby potravin.

V knihovničce byla bible, cestopisy, jednající o zemích za polárním kruhem a pak několik knih zábavných. Hoch popošel k temnému koutku a ušel zde na věšáku několik chlapeckých obleků; dva jsou zhotoveny z medvědích kožešin. Pod věšákem opřeny velké sněhové brusle, zvané „ski“ čili „lýže“ a pak brusle ocelové. Když se k nim sehnul, ušel kus kožešiny a na té ležel velký, černý pes, jenž ihned vyskočil a lísal se k němu. Vojtěch jej pohladil a pokračoval v prohlídce. Podle jedné stěny ležel dlouhý žebřík. Hoch jej zdvihl, postavil k jednomu okénku, vylezl nahoru a vyhlédl ven. Za sklem byla jakási chodbička z venčí uzavřená mřížemi. A tím otvorem zřel nesmírnou pláň, plnou sněhu a ledu — právě takovou jaká je zobrazena na zarámované krajině v příbytku jeho rodičů. Sníh i led ozářeny rudým svitem, jakoby někde hořelo.

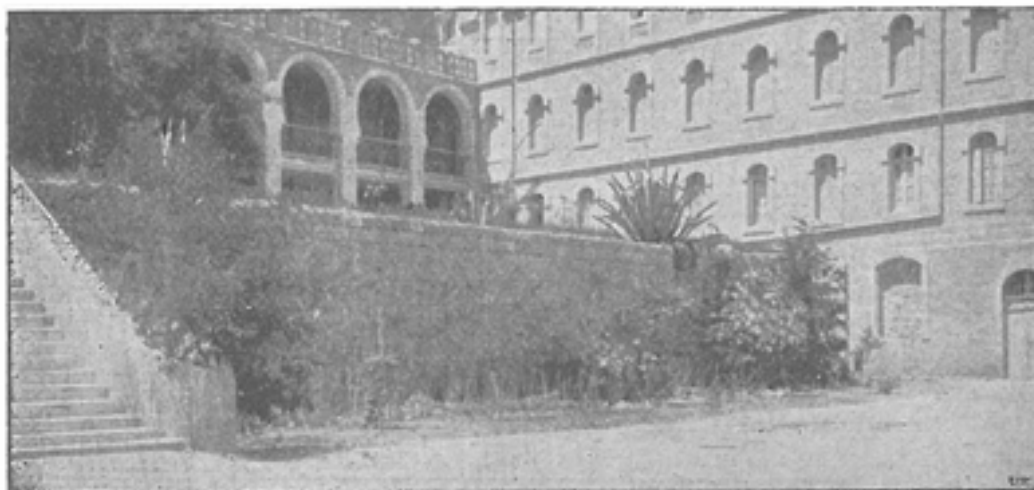
„Snad jsem nyní na severu?“ pomyslí si Vojtěch a sestoupiv se žebříku, s tlukoucím srdcem otevře dveře. Chladný, však přece ještě snesitelný vzduch jej ovanul.

Světlo ohně, v jizbě planoucího, vytrysklo ven. Vojtěch zřel dlouhou a dosti širokou chodbu, jejíž stěny i strop jsou rovněž ze dřeva. Nahoře na stěnách jest několik malých, okrouhlých otvorů, jimiž sem vniká svěží vzduch. Pohlédl k zemi a úžasnul. Středem jest půda pokryta lesklou hladinou ledovou; po obou stranách zase bělá se hladký povrch sněhu.

Vojtěch stoupne na led; však ihned klesne na kluzké půdě. Zajde tedy na sníh a chce dále se po něm ubírat; však nohy boří

se do kypré hmoty, že nelze ku předu se dostat. Vrátil se tedy do jizby, upevní si k nohám brusle a již ujíždí po ledu jako pták. Po některé době narazí na překážku: chodba jest uzavřena vysokými vraty, v nichž jsou zase menší dvířka. Rychle odstraní závoru, dvěře otvírají se zvolna dovnitř. Hu, jaký mráz — až do kostí proniká. Vojtěch zří přede dveřmi vysokou závěs sněhovou, která snad i vrata přesahuje. Jest vězněm; tudy nemůže ven. S povzdechem zavře dvířka a bruslí po ledě. Z jizby vyrazil pes a s veselým štěkotem honí se za ním.

Konečně Vojtěch umdlel a vrátil se do jizby, jejíž dvěře uzavřel; pes vběhnul již před ním do světnice. Hoch pocítil hlad.

Průčelí francouzského hospice. (Ku článku: Poutní domy v Jerusalemě.)

Přistoupil ke skříni, vyňal chléb s kusem masa a s chutí pojídal. Psovi předhodil také několik velikých soust a tučnou kost. Nasytiv se, vyhledal z knihovničky zábavný spis, a usednuv k ohni, začal čísti. Po chvíli však zmáhala jej dřímotá. Svléknul se tedy, pomodlil se před křížem a ulehnuv na lože, zabaliv se houní. Pes uvelebil se nedaleko něho na kožešině, kterou mu Vojtěch hodil na zem. Potom nevěděl hoch již ničeho.

Najednou probudil jej jakýsi hlomoz. Usednul na posteli a protíraje si oči, rozhlížel se kolkolem. Ač na ohništi doutnalo již jen několik oharků, přece byla jizba jasně ozářena; však světlo ono bylo rudé, jakoby na blízku hořelo. „Toť zajisté seve ní záře,“ pomyslí si hoch.

V tom ozvalo se venku příšerné mručení.

„To jsou medvědi!“ uleknul se hoch. Chtěl seskočiti, chtěl chopiti se ručnice; však údy měl jako olověné. Mrazilo jej po všem těle, až mu zuby drkotaly.

Mručení ozývalo se hlasitěji.

Vojtěch chtěl probuditi psa, jenž nehybně ležel na kožešině; však ze sevřeného hrdla nevyšel ani hlásek.

Mručení proměnilo se v řev — a pojednou zdálo se Vojtěchovi, že příšerné ty zvuky zaznívají již přede dveřmi.

V tom zaduněla rádná rána — druhá — třetí — —

„Tatínku! Mamínko!“ vykřikl hoch a vyskočil.

Vůkol něho čirá tma, ticho.

A v tom již zase na dveře: buch — buch — buch — A teď je slyšeti známý hlas: „Vojtěchu, otevři přece, Vojtěchu!“

Hoch poskočil radostí. Tatínek je zde!

Náhle pronikla k němu slabá zář. — Vojtěch s úžasem zřel obrysy známého nábytku. Co se s ním děje? Vždyť je to tu jako u nich doma v pokoji! Otočil se v pravo. Veliké okno a pod ním září bláka pouliční svítlna, jejíž chvějící se paprsky vnikají do zvyšeného příemku.

Ještě mocnější rána otřásla dveřmi.

„Vojtěchu, otevři!“ za ně mohutný hlas otcův. Hoch se otřásl a jako ve snu pospíchal v levo, otevřenými dveřmi prošel do jiné místnosti a z té do kuchyně.

„Snad usnul,“ slyšel z venčí matčin hlas.

„Anebo by byl někam odešel?“ ozval se jiný hlas — strýčkův.

Hmátnul ke dveřím, ucítil klíč, otočil jím a dveře se otevřely. V záři světla planoucího na chodbě, zjevily se postavy jeho rodičů i strýčka. Všichni byli jako sněhuláci.

„Chlapče, co se s tebou děje?“ plísnil jej otec, vkročiv do kuchyně. „Již několik minut bouříme a nemůžeme se tě dovolati!“

„Již jsem se obávala, že se ti něco stalo.“ promluvila matka. „Není ti snad špatně?“ doptávala se starostlivě.

„Nic mu není,“ rázně spustil strýček. „Podívejte se mu na oči; jistě ten chlapík tloukl špačky! Pobil jsi jich hodně?“ zažertoval.

Vojtěch tiše uvítal příchozí a pak je následoval do pokoje. Matka rozžehla lampu, a když se mužové usadili, odešla do kuchyně, aby upravila čaj.

Otec již ani slovem nevyptával se Vojtěcha, proč jim hned neotevřel; zabral se v zajímavý hovor s inženýrem. Po chvíli vzdálil

se do zadního pokoje; a tu Vojtěch, jenž po celou dobu byl jako ve snění, tiše otázel se:

„Strýčku, vy jste přijeli na saních?“

Strýc s úžasem pohlédl na něho. Potom se usmál a řekl: „Ano, přijeli jsme; máme své sáně s sebou. Hle, zde jsou“ — a ukázal na své boty.

Vojtěch nedůvěřivě zavrtěl hlavou.

„Jistě se ti něco zdálo, vid', ty ospalče?“ mínil strýček.

„Byl to zajisté jen pouhý sen,“ přisvědčil Vojtěch tichým hlasem. „Však sen velice podivný, živý.“

„Tedy zavolej ten živý sen, ať příběhne k mému sluchu!“ žertoval strýček. A shlédnuv přicházeți rodiče Vojtěchovy — otce s dýmkou a matku s čajem — zvolal: „Budeme míti zajímavou přednášku o živém snu. Prosloví ji tuto náš věhlasný Vojtíšek, který je tak shovívavý, že nad mnohým zamhouří obě oči. — Přátelé, Vojtěchovi se něco zdálo — mluvil o saních — dovolte mu tedy, aby nám pověděl svůj sen.“

Okoušejíce vonného, vřelého nápoje, dospělí naslouchali vyprávění Vojtěchovu zprvu s úsměvem, později však s údivem. Když hoch vyličil „elektrické sáně bleskové,“ tu strýček zvolal:

„Chlapče, něco takového vynaleznout — to by byla událost! Škoda, že jsem takovým chlapíkem jen ve tvém snu! Než, pokračuj!“

A Vojtěch líčil obydlí na severu. Vyprávěl tak přesvědčivě, jakoby skutečně byl se vrátil z polární končiny. Otec se usmíval, matka starostlivě pohlížela na synka v obavě, není-li tak předrážděná obraznost snad předchůdcem nemoci. Strýček inženýr se zamyslel. Když Vojtěch dopověděl, ozval se strýček: „Hochu, poslyš dobrou radu: Neoddávej se přílišnému snění, nemysli tak často na polární samotu. Sen tvůj jest výplodem stálého obírání se tímto předmětem, a myšlenky takové nejsou ku prospěchu. Tvůj duch jest ještě mlád a mohl by podobným přemýšlením zeslábnouti. Přestaň býti snílkem, vzpomeň si, že jsi hoch zdravý, čilý, ku práci a k veselosti stvořený. Škákej, zpívej, hrej si — jenom přestaň býti zádumčivým samotářem. Až dorosteš, mohly by tě takové myšlenky uvést na zcestí.“

Rodiče souhlasili se slovy strýčkovými. Otec pak se rozpovídal o nešťastném osudu polárních cestovatelů, které tajemná moc přitahovala do těchto nehostinných končin. Když Vojtěch slyšel o jejich smutném skonu, zachvěl se. Tak by zhynul také on, kdyby někdy pustil se na sever. A medvědi, ohrožující jej ve snu, připadali mu nyní jako vážná výstraha. Když pak si vzpomněl Vojtěch, že v onom

vysněném obydlí byl sám, vzdálen milých rodičů, pojala jej taková lítost, že tiše zaplakal.

Aby jej rozveselil, počal strýček vtipkovati o jeho snu, a brzy zazníval pokojem veselý smích. Odcházeje přál strýček synovci šťastné cesty do vzdálené končiny — na posteli .

Vojtěch znenáhla vybavoval se kouzlu myšlenek na polární samoty, stal se veselejším, čilejším, a tváře mu jen kvetly. A když o prázdninách cestoval se strýčkem po Krkonoších — za nejkrásnější letní pohody, a kochal se čarokrásným pohledem na tu veškerou nádheru přírody, nedovedl ani pochopiti, kterak druhdy mohl míti raději smutnou zimu, než veselé, zářivé léto

Laponec na objíždce.

Tam daleko na severu Evropy, Asie i Ameriky, kde pro dlouhou a velikou zimu naše obilí neroste, jsou tamní obyvatelé od nepaměti odkázáni na lov ryb a zvíře všeliké. Kromě ryb loví velryby, tuleně, medvědy, liky a vlky.

Ze zvířat největší důležitost a význam pro Laponce nebo Eskymáky má sob, jež k sobě připoutali a učinili z něho zvíře domácí.

Jako my tady máme skoro všechny své potřeby od koně, krávy a ovce, severanům jest sob vším tím dohromady. Jim nahrazuje koně tahem, krávu mlékem, tukem a masem, ovci kožešinou. Nebýti tohoto zvířete v oněch nehostinných končinách, nebyl by tam možný ani život lidský.

Na štěstí Laponců, Eskymáků a jiných národů severních je toto zvíře přizpůsobeno tamní krajině, a tudíž spokojí se potravou, která tam roste. Tou bývá v letě pryskyřík, šťovík a jiné pořádku rostoucí rostliny, v zimě pak mech a lišejník. Lišejník je v této době jedinou a také nejmilejší jim potravou. Bez něho by zahynuli.

Nejhůře však bývá, když je země pokryta hluboko sněhem a ledem, tak že se potravu dohrabati nemohou. Tenkráte hladem trápeni rozbíhají se sobi sem a tam, a majitel v starostech o dobrá zvířata zapřáhne si některého soba do svých neuměle zrobených saní, aby obhlédl krajinu, kde by bylo pro ně opět dost potravy.

Nalezl-li takové místo, odstěhuje se tam se svým stádem i rodinou, zde zbuduje si po způsobě perníkůřské boudy svůj příbytek. Tam ovšem dlouho nezůstane. Po čase, když pastva pomine, odtáhne zase jinam.

Tak toulá se Laponec i Eskymák se soby z krajiny do krajiny po celý rok a rok po roce. Při tom jest přec zdráv, vesel a spokojen. — Šťastný takový národ! —

V Kdlať.

Koncert.

Co to píská,
co to vříská?
co se děje na hrázi?
To náš Sláva
koncert dává,
Voříšek ho provází.

Vořech vyje
v melodie, —
je to krásná muzika,
každá myška
do pelíška
horem pádem utíká.

Každá husa
odtud klusá,
na rybníce zakejhá;
každé káče
k tomu kváče,
houser křičí „hou — hejha!“

Kde je jaká,
slípka kdáká,
kohout při tom kokrhá,
kotě mňouká,
bába brouká:
„Uši mi to roztrhá!“

Všude lání,
posmívání,
zlobí se už celý svět:
Sláva ale
neustále
s Voříškem hraje klarinet!

Cesta na horoucí skálu.

Z pohádek o Honzovi od J. Miloty.

Jednou ve žních, kdy matka měla v kuchyni plné ruce práce, aby přichystala oběd žencům, Honzík, přihnáv husy s pastvy, vběhl do kuchyně a otáčeje se kolem plotny, neustále matce překážel.

I rozlobila se konečně dobrá maminka a zvolala:

„I jdi mi k šípku! Co mi pořád překážíš? Najedl jsi se a napil — tak hned jdi!“

Honzík se tedy sebral a šel rovnou cestou za humna, kde rostlo hojně šípků. Tam si k šípku sedl a pomalu jedl buchtu, kterou mamince v kuchyni vzal.

Byl by tam snad seděl do noci, ale na štěstí jel kolem soused, veza fůru obilí, a vida Honzíka, povídá:

„Co pak tu sedíš? Neměl bys takto lenošiti, když lidé mají teď tolik práce! Proč raději nejdeš na pole a nepomáháš vázati?“

„Maminka mne poslala sem, k šípku,“ odvětil Honzík, „a odtud se nehnu.“

„I pro mne a za mne si tu sed' třeba do rána,“ odpoví soused, „ale s takovými rozumy jdi mi ke kozlu!“

Soused jel dále a Honzík přemýšlel o tom, co mu radil:

„Mám jít ke kozlu,“ povídá si tiše pro sebe, „kde pak tady mají kozla? Aha, u pana rychtáře!“

Šel tedy k rychtáři, a že právě nikoho nebylo na dvoře, otevře si chlívek a vlezl si ke kozlovi. Kozel byl trochu bujný a nejsa zvyklý na podobné návštěvy, velmi se znepokojil a zaujal proti vetřelci hrozné postavení.

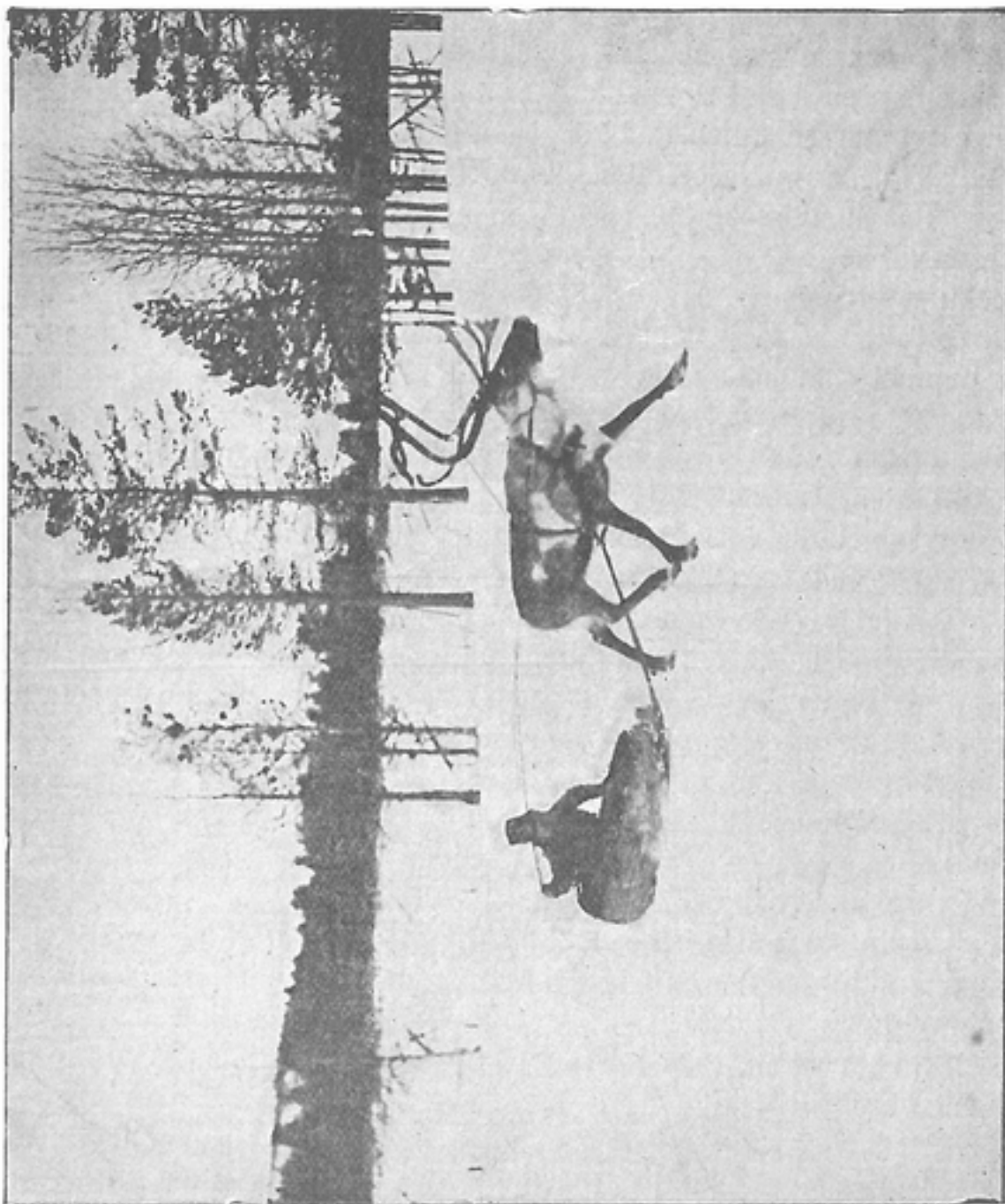
Když pak Honzík se nehýbal a jen pořád bázlivě se krčil, postavil se kozlík na zadní nohy a najednou drc! do milého Honzíka, až chudák odlítl do kouta. Ale ani tam mu kozel pokoje nedal a znova a znova naň svými rohy útočil.

Honzík konečně začal křičeti, co mu hrdlo stačilo. Na ten křik vyběhl rychtář a vysvobodil kozlova hosta z nepříjemného postavení.

„Cos tam dělal, Honzíku?“ smál se z plna hrdla, „snad's mi nechtěl ukrásti kozla?“

„Nechtěl, strýčku,“ odvětil Honzík, „ale náš soused mne poslal ke kozlu!“

„No, to ti něco pěkného napískal!“ smál se rychtář, „tak jen si jdi zase domů a podruhé neposlouchej každý nesmysl; věř, že dobře ti radím.“

Laponec na objížďce.

„Radíte, neradíte,“ pravil Honza, „na tom mi nic nezáleží. Mě soused poslal ke kozlu a já tedy u kozla zůstanu!“

„Haha!“ smál se rychtář, za boky se chytaje, „pro mne si tady seď třeba celý rok a hlídej kozlíka — aspoň ho nikdo neukradne, ale s takovýmihle rozumy jdi mi na horoucí skálu —“

Sotva domluvil, už se Honzík ozval

„A kde je ta horoucí skála, strýčku?“

„Počkej, hned ti cestu ukáži!“ zasmál se rychtář, běžel do světlice a za okamžik již se vracel, drže v ruce pořádný karabáč.

Honzík ovšem nečekal, až ho rychtář karabáčem přeměří, ale vyskočil, přelítl plot a pustil se za humna.

Rychtář se smíchem běžel za ním a křičel:

„Vidíš, tady je cesta na horoucí skálu!“

Honzík vida, že ho rychtář honí, natahoval nohy ještě více a nezastavil se až u lesa. Nemoha už dechu popadat, svalil se do mechu a přemýšlel:

„Tak, teď to je teprve na zadarmo,“ povídá si, „mám jít až na horoucí skálu, ale kdybych aspoň věděl, kde to je ta horoucí skála. Kdo mi to as poví?“

V tom nedaleko něco zašustilo, Honzík vyskočil a spatřil babičku, jež nesla otep roští na zádech.

„Babičko!“ volá Honzík, „nevíte, kde je horoucí skála?“ „Cože, synáčku?“ táže se nedoslýchavá babička.

„Kde je ta horoucí skála?“

„Horoucí skála?!“ diví se babička a vrtí hlavou; „jsem dosti stará, ale to nevím. Slýchala jsem, že lidé říkají, „jdi do horoucí skály, ale že by tam někdo opravdu šel, to jsem neslyšela.“

„A já tam jdu!“ chlubil se Honzík.

„Není možná!“ diví se opět babička, „a proč pak, synáčku, tam jdeš?“

„Pro nic, babičko, jen tak.“

„I to snad si z tebe někdo ztropil žert?“ usmívá se stařenka.

„Žádný žert!“ hájí se Honzík srdnatě, „mne tam posílá sám pan rychtář!“

„Pan rychtář tedy,“ kývá babička, „to je úřední osoba, to tam ovšem musíš jít!“

„Tak vidíte, že musím na horoucí skálu! Škoda, že nevíte tam cesty!“ povzdechl si milý Honzík.

„To neznám, synáčku, sprovázej tě Pán Bůh!“

A babička se svou otepí kolíbá se dále.

Honzík se tedy pustil statečně do lesa, ale neznaje cesty, brzy zabloudil a dostal se do pusté a skalnaté krajiny. Tu se naň vyrojili loupežníci. Z černých těch chlapíků šla hrůza, a v Honzíkovi byla ovšem dušička malá. Ale vzpamatoval se brzy, neutíkal, ani se proti takové přesile nebránil, nýbrž se zastavil a pravil:

„Milí pánové, jsem chudý pocestný, na mně si není čeho vzíti! Ale chcete-li, povím vám o hojné kořisti. Zde nedaleko v údolí při potoku je mlýn. Šel jsem kolem a dověděl jsem se, že mlynář je velmi bohatý a že bude vdávati do města jedinou dceru. Myslím, že o té veselce, až budou všichni večer v hostinci u muziky, dalo by se něco dělati —“

Loupežníci ho vyslechli a vůdce jejich pravil:

„Zdá se, že jsi chytrý chlapík a že bychom tě mohli potřebovati. Chceš býti náš?“

„Chci,“ odvětil Honza, vida, že nic jiného mu nezbývá.

„Tak dobře, ale pamatuj si, že u nás platí pravidlo: Jeden za všechny a všichni za jednoho!“

„To je docela v pořádku,“ mínil Honza.

„Jsi-li srozuměn, půjdeš do toho mlýna, a vydávaje se za krajánka, vyzvíš, kdy bude ta svatba a kde má mlynář peníze!“

Honzík tedy šel do mlýna a tam jim všechno pověděl, co loupežníci zamýšlejí. Byl za to hojně pohostěn a štědře odměněn. Ani se mu nechtělo zpět, ale aby ho loupežníci neměli v podezření, šel přece. Když potom jim vypravoval, jak dobře se ve mlýně měl, pravil vůdce:

„To hodoval jeden za všechny, ale o svatbě budou hodovat zase všichni za jednoho.“

A skutečně: když se přiblížila noc svatební, a svatebníci odebrali se do hospody tancovat, vnikli loupežníci do mlýna a Honzík musel zůstat venku, aby bděl na stráži.

Sotva však se dostali do dvora, vyskočili na ně četníci a všechny pochytili. Loupežníci viděli, že je Honza přelstil a velice mu spílali, ale on pravil klidně:

„Co chcete? Onehdy bylo „jeden za všechny“ a dnes „všichni za jednoho“.

Honzík byl ve mlýně opět hostem a ptal se ovšem po cestě na horoucí skálu.

„Ale slyšel jsem o tom mnohokráte od mlečů a krajánků, kteří chodí světem,“ vykládal mlynář, „ale sám jsem tam nebyl ani cesty neznám. Musí to však býti místo hrozné, a radil bych ti, abys tam vůbec ani nechodil.“

„Mě tam poslal náš rychtář,“ pravil Honzík „a musím tedy jíti.“

„A proč tě tam poslal?“ zvídal pan otec.

„Kdybych to věděl!“ povzdechl si Honzík, „snad to ani rychtář neví!“

Pan otec vrtěl hlavou a konečně povídá:

„To je divná věc, opravdu divná věc. No, jdi tedy a šťastně poříď!“

Honzík tedy šel opět dále, a s večerem přišel k jedné osamělé krčmě u lesa, kde bylo velmi hlučno. Honzík byl rád vesel, proto se zastavil, sedl nedaleko na mez, vytáhl kus chleba, který dostal ve mlýně, a jedl.

Za chvílku vyběhl z krčmy člověk a běží k němu pravě:

„Náš pán, Nicnedělej, ti vzkazuje, abys přišel k němu.“

Honza šel do krčmy.

Tam na něj zahulákal nějaký hromotluk:

„Cos tam dělal na mezi?“

„Nic jsem nedělal,“ odvětil klidně Honza.

„Dobře, to se mi líbí, neboť nemohu cítit lidi, kteří vůbec něco dělají! Půjdeš ke mně do služby —“

„Ale, vzácný pane, já musím na horoucí skálu,“ vymlouval se Honzík.

„Na horoucí skálu, že bys se opovážil?“ divil se loupežník, „a nebojíš se?“

„Nebojím, jen kdybych znal cestu!“

„I což o cestu! Tu my ti ukážeme, ale vrátíš-li se, musíš se zastaviti opět zde!“

Honzík svolil a pan Nicnedělej pravil:

„Dnes budeš mým hostem a zítra ti dám průvodce, který ti cestu ukáže!“

Stalo se a druhého dne vydal se Honzík s průvodcem časně ráno na cestu. K poledni spatřili daleko před sebou na strmé skále starý hrad a průvodce zvolal:

„Hle! Toť horoucí skála! Teď už nemůžeš zablouditi — já se vrátím!“

Honzík šel sám a sám pustou krajinou přes hory a lesy, až s večerem dorazil na místo. Pod skalou byla hospoda, a že byl velmi unaven, vešel tam.

Když se posilnil, pravil:

„To jest tedy ta horoucí skála? A proč se tomu pustému hradu tak říká?“

„Inu,“ usmál se hostinský, „to je tak: Když ten hrad byl vystaven, nevěděli, jak by mu říkali, a tu prý postavili dole stráž, aby dala pozor, co první člověk, jenž půjde kolem, řekne. Nu, dlouho nikdo nešel, až najednou je slyšeti veselý zpěv a z lesa vyjde krájanek. Zaměří rovně ke hradu, zakouká se na horu a povídá:

„Kam až tam, na horoucí skálu, to postavili!“ Nu a od té doby se tam říká na horoucí skále. Býval to přepevný hrad, ale neblahé paměti; neboť se v něm zdržovali loupežní rytíři, kteří spáchali veliké množství zločinů a — proto tam nyní straší. Radil bych ti tedy, abys upustil od svého úmyslu, jíti na horoucí skálu —“

„Neupustím!“ zvolal Honza, „mě tam poslal pan rychtář a tedy tam půjdu a dost!“

„Nech to tedy až zítra ráno!“ radil hostinský.

„Nenechám, ale půjdu tam hned,“ pravil Honza, „v noci tam chodí strašidla, jak povídáte, a já jsem ještě žádných neviděl. Když takový kus cesty sem jdu, tak aspoň ať něco uvidím!“

„Přeji ti tedy příjemnou zábavu,“ smál se hostinský „a dej pozor, abys tam někde nenechal hlavu!“

„Ani čepici tam nenechám!“ odvětil Honza a stoupal statečně do kopce.

Když se vyšplhal nahoru, byl unaven a sedl si na kámen. Pozoroval, že skála na vrchu je popukaná a z rozpuklin že zvolna vystupují lehoučké oblaky páry nebo kouře. Kámen, na němž seděl, ho pálil, ale myslel, že snad je od slunce tak rozpálen.

I vstal a vykročil ke staré bráně hradu. Slunce právě zapadlo a z daleka, jen jako ze sna, bylo slyšeti klekání. Stmívalo se vůči hledě a vůkol panovalo ticho hrobové, přerušované jen občasným zahouknutím sovy a pískáním netop rů, vyletujících na noční svůj lov.

V tom, kde se vzal, tu se vzal stál před Honzíkem drobný mužík s dlouhou bílou bradou a klaně se mu vedl ho dlouhými chodbami do sálu, kde sálalo světlo ze všech stěn rozličnými puklinami a otvory. Uprostřed byla dlouhá tabule, prostřená pro množství osob, ale nikoho zde viděti nebylo, i skřítek, jenž ho sem uvedl, zmizel.

Honza hladu neměl, ale jsa znaven, koukal, kam by si ulehl. V rohu sálu byla železná postel. I svalil se na ni, ale ihned vyskočil, neboť se mu zdálo, že leží na žhavém uhlí. I našel konečně starý pytel a pohrabáč. Svinul pytel, lehl si naň, a pohrabáč položil si vedle sebe. Ležel, ale nemohl usnouti; neboť „na horoucí skále“ i na holé zemi bylo nesmírně vedro.

Rázem jedenácté hodiny zaslechl všelijaké šuškáni a cupání, a hned potom objevilo se v sále dvanácte malých skřítků, kteří zasedli za stoly a hodovali.

„Pojď s námi!“ zvolal najednou jeden z nich na Honzu.

„Ale půjdu!“ zívá Honzík, „k jídlu já se nedám nikdy moc pobízeti!“

Přisedl a chtěl smeknouti čepici, ale vida, že všichni skřítkové mají na hlavě, nechal tak a jedl.

Když bylo po hostině, pravil mu týž skřítek:

„Dobře, že's nedal čepici dolů, byla by sletěla i hlava!“

Potom začali si skřítkové bujně vésti: skákati, zpívati a tancovati. Při tom vyhazovali své čepičky do povětří, zase je se smíchem a výskáním chytajíce.

Honzovi to bylo příliš dětské, lehl si a chtěl spáti, ale skřítkové běsnili čím dále tím hůře.

„Teď už toho je dost!“ zvolal Honza, „buďte jděte na kutě, anebo vás nastrkám do pytle!“

Skřítkové se jen smáli a vyváděli teprve své divy.

Tu Honza vstal, rozvinul pytel a pohrabáčem skřítky přitahuje, házel je do pytle.

Když byl hotov, zavázal pytel a opět si naň lehl.

V tom bila dvanáctá. Okamžitě se strhla vichřice, až se všecko v základech otřásalo, ale Honza zůstal kliden. Pravil jen:

„To je boží dopuštění! Ještě se ta stará hrachovina na mne sesype. Přece jen to bylo u šípku a u kozla lepší —“

Nedomluvil ještě, když v tom nad hlavou mu něco zaharašilo a bác! něco spadlo se stropu zrovna doprostřed na stůl.

Honza zved' hlavu, kouká na strop a hle! byl tam široký černý otvor. Vstal, jde ke stolu a vidí: na stole leží černá ruka!

Honza to shodil na zem, odplivl si a usedl zase na své místo. V tom bác! druhá ruka letí dolů, ale Honza se ani nehnul.

„K vůli takovému smetí nebudu pořád vstávat!“ myslí si a v tom zas bác! bác! dvě nohy spadly na totéž místo.

Chvilku bylo ticho, až najednou zase bác! a černý trup jako žok bouchl na zem jen to zadunělo.

„Tak ještě hoď sem hlavu, ať je to všecko!“ zvolal Honza a již letěla hlava dolů, odrazila se od stolu a kutálela se mu zrovna k nohám.

Honza ji odkopl s ošklivostí do kouta, ale v tom se všecky údy začaly hýbati: k trupu přirostly obě nohy i ruce, hlava skočila na krk a před užaslým Honzou stál čert.

Honzík se na to dívá a praví dobromyslně:

„A to's nemohl přijíti najednou?“

Čert jen zablýskl očima a křikl:

„Pojď hrát v karty!“

„I půjdu, vzácný pane, beztak je mi dlouhá chvíle!“

Čert vytáhl hned balíček karet a sedl za stůl.

Honzík se posadil taky.

„Vysadit!“ velel čert.

Honza měl v kapse několik grošů a položil je na stůl.

Čert je smetl prudce na zem, zachechtal se a zavrčel:

„O takovou smeť nehraju. Vsaď svou duši!“

„To by bylo snad přece „škoda“, mínil Honza, „ale chceš-li vsadím skřítku .

„Dobrá,“ zavrčel čert, „kde ho máš?“

„V pytli!“ pravil Honza, otevřel pytel a vytáhnuv skřítku, postavil ho na stůl.

„To je můj vlastní dědek!“ zachechtal se čert.

No hráli a čert brzy vlastního dědka vyhrál.

Honza hrábl opět do pytle a vytáhl jiného skřítku.

„To je mého dědka dědeček,“ smál se čert a hráli opět. Čert zas vyhrál. Honza hrábl do pytle po třetí a vytáhl nového skřítku:

„To je mého dědka pradědeček,“ zubil se čert a tak to šlo dále, až vyhrál všechny své dědky, pradědky a prapradědky.

„To jsem vlastně nic nevyhrál!“ mínil na konec, „neboť byli už dávno všichni moji, ale zasmál jsem se a proto ti to slevím. Ale nyní o tvou duši!“

„A což, vyhraju-li?“ ptal se Honza.

„Pak jsem já tvůj a budu ti sloužiti až do smrti,“ řekl čert.

No hráli a Honza prohrál zase.

„Tak, teď půjdeš se mnou!“ chechtal se čert, ale Honza že nepůjde a postavil se čertu na odpor. Chytli se do křížku a ačkoli byl čert velmi silný, přece nemohl a nemohl Honzu přemoci, ba ocítl se konečně na zemi a Honza ho cpal už do pytle.

V té úzkosti čert zahvízl pronikavě, a hned se strašným šramotem sypaly se děrou ve stropě nohy, ruce, trupy i hlavy v jedné směsici, že toho brzy byla na zemi velká hromada.

„Hoši, honem!“ křičel čert a tu hned z hromady údů rostla těla nových certů, ale běda! v tom spěchu si údy spletly a tak současně nastala hádka mezi nimi:

„Ty's mi vzal ruku!“ křičel jeden.

„Ty zas máš mou nohu!“ ječel druhý.

„Ty's mi sebral mé břicho!“ vřeštěl třetí.

„A ty máš mou hlavu!“ řval čtvrtý.

Nastala strašná mela. Čerti jeden druhému trhali údy, řvali a váleli se po zemi — — —

Toho použil Honza, vytratil se ze sálu a utíkal, jako by mu hlava hořela. Právě se rozednívalo, když vyběhl z hradu a doběhl dole do hospody.

Hostinský žasl, vida ho před sebou živého a dal si vše vypravovati. Potom mu pravil:

„Nu, teď ti zajisté přejde chuť, jíti zase na horoucí skálu!“

„Vickráte tam nepůjdu!“ zvolal Honza, „a do smrti na to nezapomenu!“

Tak se rozloučili a Honza se vracel vesele domů.

Obrázky z katolických missií.

Píše Fr. V š e t e č k a.

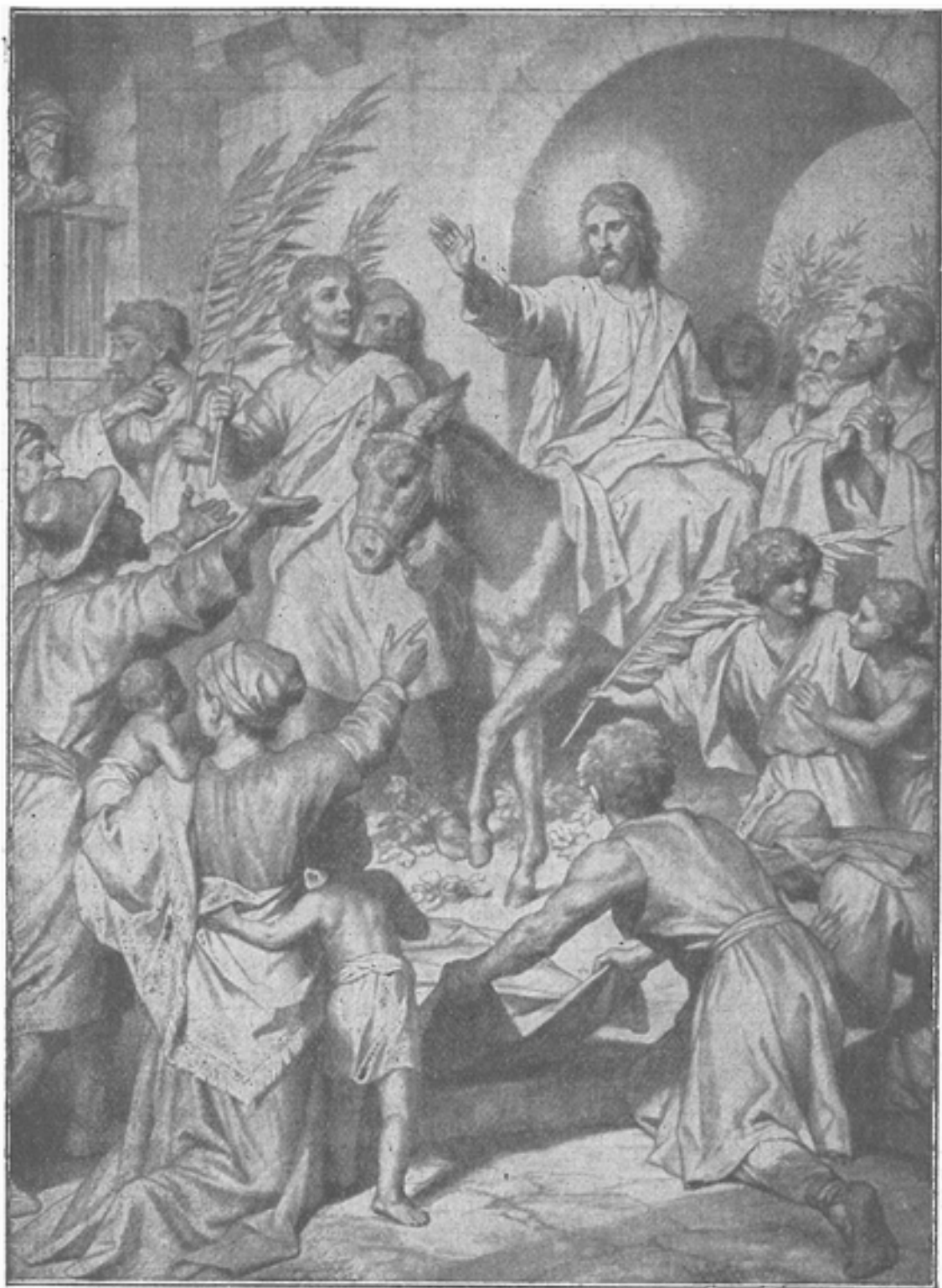
Mučedník.

Biskup Le Roy (čti Roai), s missijní společností t. zv. Otců sv. Duchů, zažil, plavě se po řece Ogowé v Gabunu,*) velmi dojemnou událost, která jest předmětem těchto řádků. Nežli ji však z úst jeho vyslechneme,**) povšimneme si černého kmene, bydlícího kolem zmíněné řeky. Jsou to Pahninové, lid zvrhlý, svárlivý, zlodějský, krátce — jeden z nejsurovějších divokých kmenů afrických.

„V této krajině“ — praví biskup — „jsme se nalézali, P. Bi-
chet (čti Biše) totiž a já, každý na svém člunu, pokoušejíce se dostat

*) Francouzské území při africkém pobřeží, nedaleko řeky Kongo.

**) Dle Klaverského „missijního kalendáře pro dívky“ 1913.

Slavný vjezd Spasitele do Jerusaléma.

Dle obrazu Jindřicha Hofmanna. (Ku článku Neděle „květná“).

co možná bez přílišných obtíží, do missijní stanice sv. Petra Klavera. Měli jsme devět člunů, vyhloubených to kmenů, směle, chladnokrevně a zručně řízených černochoy čeledě Duma. Kdekoliv se ukáže na břehu větší ves, zastavují veslaři, aby nakoupili něco zdejších plodin: bananů, manioku, kaučuku, slonové kosti a také drůbeže a pod. Nepotřebovali by toho sice, avšak jenom za tu cenu možno dále cestovati a požívatí jakési bezpečnosti. Jest to na pohled pravidelný a svobodný obchod — ve skutečnosti však jest s puškou v ruce vynucen.

Právě jsme stanuli u takové osady. Moje piroga *) se nalézala zcela blízko u břehu, kde stál zástup domorodců, tvoře hustou, hlučící a ozbrojenou skupinu. Když tedy Dumové zahájili svoje obchodní jednání, aniž by ovšem člunů opouštěli, aby mohli při první známce nebezpečí rychle od břehu odraziti, uzřel jsem asi 12—14leté dítě, jehož tvář byla pokryta smrtelnou bledostí.**) Jeho kůže byla scvrklá, ruce a nohy se podobaly vyschlým dřevům, a pod koží se rýsovala patrně celá kostra. Jenom veliké, vlhké gazelí***) oči jevily neobyčejnou živost a kolem úst mu pohrával zvláštní, smutný úsměv. Zdálo se mi, že vidím z hrobu vyšlého umrlce se procházeti.

„Dobrý den, otče!“ zahovořil hoch ke mně čistou francčinou. Uleknul jsem se téměř, byv podivným zjevem osloven.

„Jak, ty mluvíš francouzsky?“

„Ano, byl jsem v missii P. Marie v Gabuně.“

„A ty's mne poznal?“

„Neviděl jsem tě nikdy, avšak tys oděn jako minissé.“

„Či nejsi minissé (missionář)?“

„Jsem; a tys pokřtěn?“

„Ano.“

„Jak se jmenuješ?“

„Florentin.“

„Avšak tys churav!“

„Jsem otráven.“

„Otráven! Ubohé dítě! A kým?“

„Pahuiny, které kolem sebe vidíš.“

„Ale proč?“

* Člun.

**) I u černocho lze pozorovati zblednutí.

***) Zvěř podobná srnci.

„Chtěli mne svést k uctívání fetišů,*) které jest tak ohavné. Dva dny jsem se zdráhal, protože jest to hřích; třetího dne mne otrávil.“

„Co tomu říkal otec?“

„Nemám otce.“

„A matka?“

„Nemám více matky.“ A oči dítěte zvlhly — moje též.

Následovala přestávka, neboť jsem nevěděl, co bych řekl. „Otče,“ promluvil hoch, „prosím tě, vyzpovídej mne. Mám ještě deset dní času; čaroděj tak řekl.“

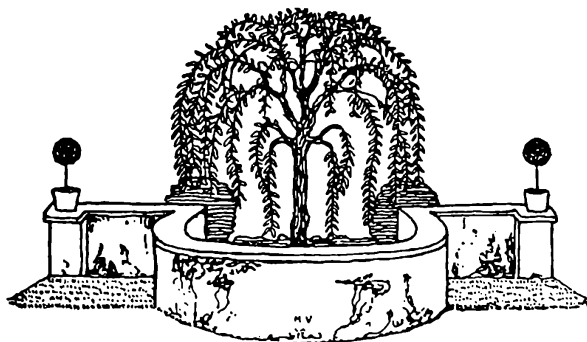
Nikdo z okolostojících nám nerozuměl. Avšak zatím, co jedni křičeli a provozovali svůj obchod, pozorovali nás druzí pozorně a s podivem.

Hluboce dojat poslechl jsem — sedě ve člunu — zpověď stojícího na břehu pokorného mučedníka. Avšak již se k nám také blížil kněz fetišů, vrhal na nás hrozivý pohled a naši veslaři nutkali, bychom hovor skončili. Dítě pokleklo a já jsem mu udělil — an se člun již vzdaloval — rozhřešení.

„Děkuji,“ volal hoch, „jsem přešťasten!“

Nikdy více jsem neuzřel malého onoho ubohého černocho, jenž umíral tak poznenáhla za svou víru a za křesťanský mrav s tak vznešeným klidem, bez kněze, bratra a přítele a jenž měl zůstatí pro vždy zcela neznám. Jistě ho vhodili, když byl smrti blízek, do řeky, jak to činívají odsouzencům; avšak doufám, že andělé přijali jeho duši a že mu Bůh vykázal místo mezi mučedníky.

„Často se vznáší jeho obraz před mýma očima a myslil jsem si, že zasluhuje, aby se stal vzorem malým křesťanům evropským!“

*) Pohanské modly.

Na dvoře.

Na dvoře je bouda,
Vořechův to hrad,
nesmí mu tam kročit,
koho nemá rád!

Já tam přece půjdu
třeba ještě dnes,
Vořech je můj přítel,
třeba to byl pes.

Přinesu mu kůstku
nebo kůrčičku,
usednem' si spolu
na tom sluníčku.

Sluníčko nám svítí,
z boudy koukáme,
ať sem někdo přijde,
my se nedáme!

J. Dědinský.

Neděle »květná«.

Mat. 21, 1—9.

Když se přibližovali dnové přehořkého umučení, přišel Pán Ježíš z Jericha, z domu obráceného kajícího Z a c h e a, v pátek k večeru do města Bethanie, kdež po celou sobotu potrval u Šimona malomocného. Tam kajícnice Maří Magdalena vylila drahou masť nardovou z nádoby alabastrové Kristu Pánu na hlavu, pomazala Mu nohy a utírala je vlasy svými. Také bratr její Lazar, jež byl Pán Ježíš k životu vzkřísil ve hrobě už čtvrtý den ležícího, byl jedním z těch, co s Pánem stolovali. V Bethanii toho dne navštívili Pána Ježíše mnozí z Jerusalema, aby viděli Jej a spolu s Ním také Lazara nedávno vzkříšeného. Zatím pak nepřátelé v Jerusalemské radě veliké osnovali Kristu Pánu smrt.

V neděli na to ubíral se Pán Ježíš s mnohým zástupem k Jerusalemu. Když přišel do Betfagy k hoře Olivetské, poslal dva učeníky říka jim: „Jdětež do městečka, kteréž proti vám jest, a hned naleznete oslici přivázanou a oslátko s ní. Odvažte a přiveďte je ke mně; a řekne-li kdo co vám, rcete, že Pán jich potřebuje, a hned propustí je.“ Mat. 21, 2. 3. — Betfaga, po česku Fíčany čili dům fíků, byla nepatrná ves počítaná k městu Jerusalemu; byla však před městskou zdí k západu od Bethanie na hoře Olivetské, kteráž oddělena byla od Jerusaléma potokem Cedronem, a jméno své měla od oliv, jimiž jako lesem byla pokryta. Z těch stromů olivových ale nyní už málo pozůstalo. Do vesnice čili do městečka Betfagy poslal Pán Ježíš dva učeníky napřed, aby tam vypůjčili pro něj oslátko s oslicí. Na oslátku, o němž svatý Lukáš praví, „že na něm ještě nikdo neseděl,“ chtěl Pán Ježíš slavně vjeti do Jerusaléma; proto bylo potřebí, aby oslice vedla oslátko své, a chodem svým skrocovala bujnost jeho.

Učeníci odešli za rozkazem Pána Ježíše, našli oslátko přivázané vně u dveří na rozcestí, i odvázáli je. A někteří z těch, kteříž tam stáli, řekli jim: „Co činíte, odvazujete oslátko?“ Oni pak řekli jim, jakož jim byl přikázal Ježíš. I nechali je. Mar. 11, 4—6. Lidé ti zajisté znali učeníky a věřili v Krista; tedy hned propůjčili se Mu k službám, z čehož patrna jest moc Páně nad srdci lidskými. Kristus požádal nepatrného oslátko k vítěznému slávovjezdu Svému, aby označena byla Jeho královská moc, a povaha království Jeho. Osel jest na východě zvíře statné, jehož obyčejně potřebuje se k jízdám. Za dob dřívějších zvláště židé téměř výhradně užívali oslů k jízdám,

koní mnoho nemajíce. Pán Ježíš tím spíše ustanovil slavný vjezd míti na oslátku a nikoli na hříběti, aby se vyplnilo proroctví o Mesiáši z dávna známé; neboť píše svatý evangelista Matouš: „Toto pak se všechno stalo, aby se naplnilo, což povědíno jest skrze proroka řkoucího: Povězte dceři Sionské: Aj, král tvůj běře se k tobě tichý, sedě na oslici a na oslátku jhu podrobené.“ Mat. 21, 4, 5.

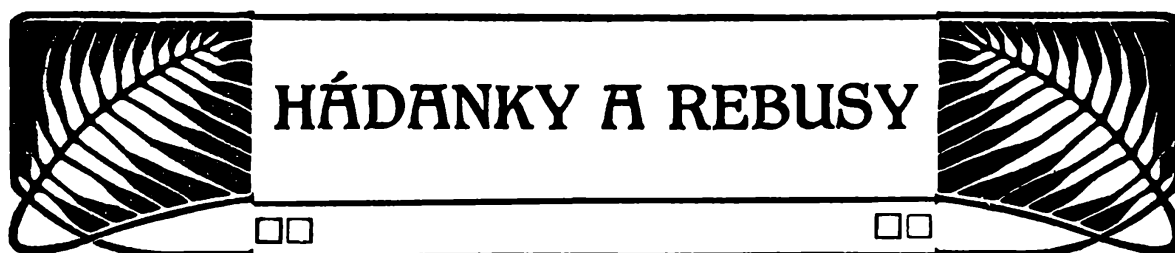
O vjezdu tom zevrubně píše svatý evangelista: „Učenici přivedli oslici i oslátku, a vložili na ně roucha svá a Jej svrchu posadili. Mnohý pak zástup prostíral roucha svá na cestu, a jiní sekali ratolesti se stromův a metali je na cestu. Zástupové pak, kteří napřed šli i kteří vzadu byli, volali řkouce: „Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!“ Mat. 21, 7—9. Té doby veliké množství lidu nalézalo se v Jerusalemě k vůli slavnosti Velikonoční. Mnozí z nich, jak již povědíno, přišli z Jerusalema do Bethanie, aby spatřili netoliko Pána Ježíše, jenž jim byl po tři roky kázal, ale také Lazara z hrobu vzkříšeného. Jiný zástup, dozvěděv se o slavném vjezdu, přicházel Pánu Ježíši v ústřety s palmami (Jan 12, 13), an ti, kteří s Ním od Bethanie cestovali, na cestu stlali ratolesti s oliv, s myrt a vrb, jak jim po ruce byly (Mark. 11, 8). Zástupové zpomněli sobě živě na slova proroka Zachariáše 9, 9: „Vesel se dosti, dcero Sionská, plesej dcero Jerusalemská! Aj, Král tvůj přijde k tobě spravedlivý, a Spasitel; sám chudý a sedě na oslici a na oslátku.“ I zmocnilo se všech nadšení Božské, a co druhdy činívalo se králům, to učinili Králi věčnému, Kristu, volajíce: „Hosanna“.

Tak slavně, ale při tom skromně konal Pán Ježíš vítězný Svůj vjezd do Jerusalema, a dopustil, aby Jej lidé Králem a Mesiášem nazývali, čemuž se jindy vyhýbal.

Neděle Květná má své jméno od květů, kočiček vrbových, které se v národě našem s tisovými a jinými větvičkami toho dne v kostelích světí místo ratolestí palmových a olivových, jež zástupové na cestu metali a v rukou nesli o slavném vjezdu Ježíše Krista do královského města Jerusalema. Svěcené ratolesti a květy vrbové křesťané vítězoslavně nosí o průvodu kolem chrámů, a za zpěvu pašijí o velké mši svaté drží je v rukou na znamení, že Kristus, Jehož ponížení zvěstuje se zpěvem o umučení Páně, přece zvítězil nad smrtí a nad peklem. Ze svěcených kočiček nábožní Slované dělájí malé křížky, jež rozestavují v oseté půdě na polích svých. — Neděle Květná nazývá se také Pašijová, a následný týden týdnem pašijovým.

Dle B. M. Kuldy.

1. Hádanky a rebusy,

a	a	e
e	k	l
v	v	y

Písmena seřaďte ve čtverci tak, byste obdrželi 3 slova, která se dají čísti směrem vodorovným i svislým a význam slov těch je jméno zvířete, osoby a věci.

2. Číselka.

1231 má v ruce 43213.

3. Hádanka doplňovací.

S k — nástroj, s s — nerost, s b — rostlina, s z — město moravské.

4. Hádanka.

Tři chlapci šli do lesa a našli ptačí hnízdo. Bylo v něm 9 vajíček, o něž se rozdělili. Každý si vzal po třech a přece ještě tři vajíčka zůstala v hnízdě. Jak to?

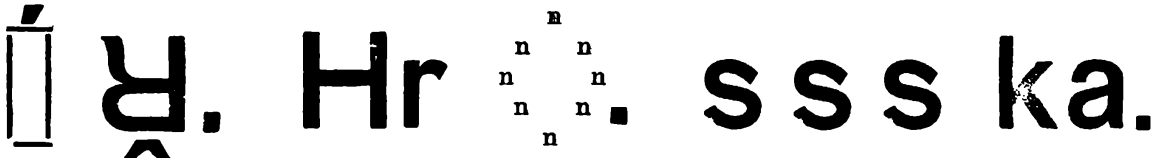
5. Hádanka slabiková.

Z následujících slov vzítí jest po slabice, aby slabiky ty ve slova spojeny daly důležité pravidlo životní:

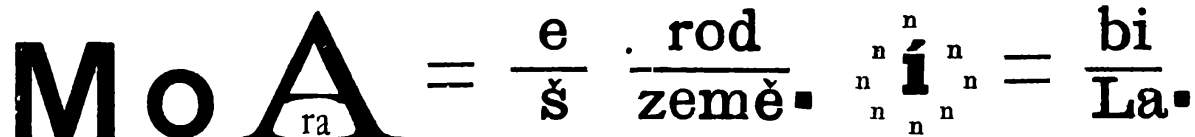
Barbora, Havel, vzývání, vejce, Abel, koruna, králíky, Přibyslav, Klára, darmodej.

Rebusy.

6. 7. 8.

9. 10.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří redakci zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. března 1913, obdrží odměnou velmi pěknou knihu. Jména odměněných označena jsou hvězdičkou.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 6.

1. Hoj, ty můj Ančel Strážný,
viz, jak se nám spolu daří,
jednou v měsíci mě navštívíš
a svým obsahem též pobavíš,
koníčků, hádanek máš dost,
jakcu z tebe mám velkou radost.
2. Oko, rok, ale, lín, ano. Kolín.
3. Kain, peřina, oheň.
4. S poctivostí nejdál dojdeš.
5. Poctivost.
6. Vlk je dravec.
7. Věž je velmi vysoká.

OBSAH:

Přijde jaro. (Báseň.) — Poutní domy v Jerusalemě. (S 5 obrázky). — Polární samota. — Laponec na objížďce. (S 1 obrázkem.) — Koncert. (Báseň.) — Cesta na horoucí skálu. — Obrázky z katolických misíí. — Na dvoře. (Báseň.) — Neděle „květná“. (S obrázkem.)

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

V „Knihovně našeho lidu“ vyšlo:

Z hanáckého kraje.

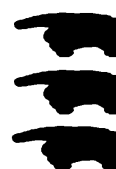
Hrst obrázků. Napsal Jan Vyhlídal.

Stran 525.

Cena 3 K.

Žertovné výstupy.

K potřebám spolkovým upraveny.

Obsah: Dyby nebylo bejvalo. — Loučení, loučení. — Měla jsem holoubka. — Sliby unáhlené. — Nevinné odpovědi.

Sešit 10.

Cena 20 hal.

Krkonošský tkalcovský spolek „VZÁJEMNOST“
v HRONOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Hlavní výhru

možno vyhrát vkladem K 3 —. Velké slosování již

5 a 10. března,

2. května, 14. května, 15. května atd.

Každý los musí vyhrát!

Doporučujeme následující zvláště výhodné skupiny losů:

Skupina I. 4 tahy ročně.

Uherský kříž. los K 30.000

Bud. basilika K 30.000

Oba losy ponecháváme na 29 měsíčních
splátek po K 3.—.

Skupina II. 5 tahů ročně:

Budapešť. basilika K 30.000

Srb. stát. (tabák) fr. 100.000

Oba losy ponecháváme na 28 měsíčních
splátek po K 3.—.

Skupina III. 4 tahy ročně:

Uherský kříž. los K 30.000

Los dobrého srdce K 20.000

Oba losy ponecháváme na 25 měsíčních
splátek po K 3.—.

Skupina IV. 7 tahů ročně:

Uherská basilika K 30.000

Uherský červ. kříž K 30.000

Srb. stát. (tabák) fr. 100.000

Tři losy ponecháváme na 38 měsíčních
splátek po K 3.50.

**Nyní jest nejlepší doba ku koupi losů, kterou by neměl nikdo
zm. škatí!**

Zaplacením již první splátky nabude kupující okamžité úplné herní právo. — První
splátku rače zaslati poštovní poukázkou a současně vyznačiti, jakou skupinu sobě
zakupujete, načež obratem obdržíte zákonitě vystavenou prodejní listinu.

Nekupujte dříve losy, dokud jste si nevyžádal výhodnou nabídku od:

Brněnské banky, peněžní společnost s o. r. v Brně,

Rudolfská ulice číslo 9.

Sebrané spisy

Václava Kosmáka.

Vyšel díl **XVII.**, sešit 104.

Vld. pan farář lednický **OLDŘICH NECID** vydal u bene-
diktinů v Brně

responsorium „Libera“

pro smíšený sbor.

Snadná a vděčná skladba tato samostatně stojí 30 hal. (poštou
35 hal.) pp. odběratelům Responsorií téhož skladatele dříve vydaných
(bened. tiskárna v Brně, cena K 1.80) dává se nádavkem zdarma.

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, říd. učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně,

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 7.

V Archlebové Ludmila Pěncíková. — V Blažovicích Vojta Pavlík, Karla Daňková, Mar. Tužínová, Štěpán Illek. — V Bosonohách Josef Buček, Leopold Gabriel, Fr. Kroupa, Vinc. Meloun, Fr. Pazourek. — V Brně K. Friedrich* — V Brumovicích Frant. Jakubčík, Frant. Fanta. — V Dačicích Josef Štěpánek* — V Hořicích Josef Dunda, Frant. Fidranský, Josef Hulšer, Jaroslav Horák* — V Ivaní Frant. Jedomíková. — V Ivančicích Lidka Vlašínová. — V Jiřikovcích Anna Koudelková. — V Kolíně Josef Němeček, Josef Straka, Boh. Semík, Boh. Kanta, Jar. Drahorád*, V. Boháč, Vil. Rytina. — V Kostelci Ludmila Rozsivalová. — V Král. Dvoře Anička Bečková. — V Kroměříži Hubert Pelikán. — V Líšni Andělka Kladivová. — V Litovli Milada Fidlerová. — V Měrovicích Alfred Neradil* — V Netíně Frant. Bradáč. — V Nov. Cerekvi Fr. Smejkal. — V Olší Josef Hladík*, Ant. Hladík, Terezie Čermáková. — V Opocně: Václ. Ullrich. — V Ostrovačicích Jan Pěša, Jan Veverka. — V Pátku Frant. Suchý. — V Podolí Tomáš Pressfraind, Pavel. Kučera. — V Poličce Stan. Mach, L. Kovář, Stan. Scudný. — V Praze Ellinka Ullrichová. — V Předstávkách E. Bosáková, Procházková, Sopouchová, Nakládalová, Malovaná, Horáková, J. Fuchsová, Fr. Matoušková, E. Janková, H. Gronesová, B. Albrechtová, Štěp. Cetlová, F. Neumannová, M. Sedláčková, M. Rozkošná, L. Pumpllová*, B. Uheřková, Z. Škácelíková, B. Ostrčilová, E. Pudová, B. Škubalová, B. Netopilová, M. Grimmová, E. Jungová (Srdečný dík za přání veselých svátků a všem srdečný pozdrav posílá str. redaktor). — V Radomyšli Ottilie Ličková*. — V Radotíně Mar. Mašková. — V Rudíkově Josef Svoboda, Jan Vaněk. — V Říčanech Rich. Polanský. — V Starém Jičíně Václ. Vrba. — V Studenci Josef Kuřík. — V Tabarkách Irena Kocholatá. — V Telnici Mar. Bartáková. — V Troubsku Jaroslav Lodes, Fr. Bednář, Jan Doležal, Jan Fiala, Marie Fialová, Frant. Kristek, Josef Sobola. — V Třebíči K. Frckeš*, Blažka Krejčová, Karel Kabátek, Františka a Božena Kohoutovy, Vlasta Dušková. — V Třeboní Joža Smržová*. — V Třeštině Bohumila Mertova*. — V Tučapech Karel Vysoudil. — V Uh. Brodě Josef Šustek. — V Vel. Pavlovicích Boh. Souček, Ludmila Hýblová, Františka Bálková, Frant. Melicharová, Anděla Komosná, Anděla Kučerková, Marie Hájková*. — V Vel. Týnci: Marie Macenaurová, Marie Polednová. — V Věrovanech Ferd. Zatloukal, Ludmila Šimerská, František Sigmund, Ludmila Mráčková, Marie Janošíková, Josef Mráček, Josef Vojtek. — V Vitonicích Filomena Pátková, Ter. Červíková, Anděla Hlavíková. — V Vlčnově Alois Klimpar, Alois Hypl*. — V Vostopovicích Cecilie Barešová, Eman Buček, Josef Horák, Fr. Konečný, Jan Kroupa, Karel Matýsek, Jos. Neubauer, Jan Novák, Tom. Filmajer*, Antonie Rozmarinová, Fr. Rozmarin, Fr. Řezáč, Marie Sojková, Fr. Svoboda, Petr Veselý, Jan Zeman. — V Zábřovicích Fr. Seitl. — V Zábřehu Kafarníková Pavla*. — V Zbánicích Jan Slavík (Díky! Pozdrav!).

Za četné pozdravy a přání veselých svátků děkuje strýček redaktor.

Veškerá rozluštění adressedována buďte na redakci v Brně, Biskupská ul. č. 1.

Sebrané spisy

Václava Kosmáka.

Vyšel díl XXVII., sešit 104.

V dubnu.

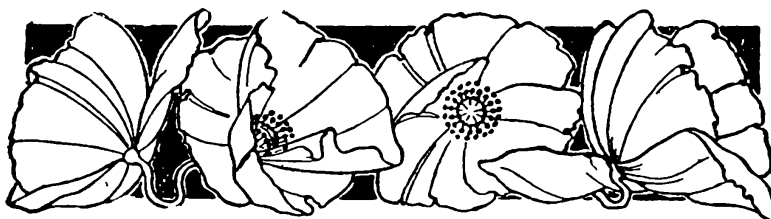
Dše zmládlo kolem, pole, les a louka,
tam oráč kráčí vesel za pluhem,
již vlaštovka si hnízdo našla staré
a píseň sladká zvoní nad luhem.

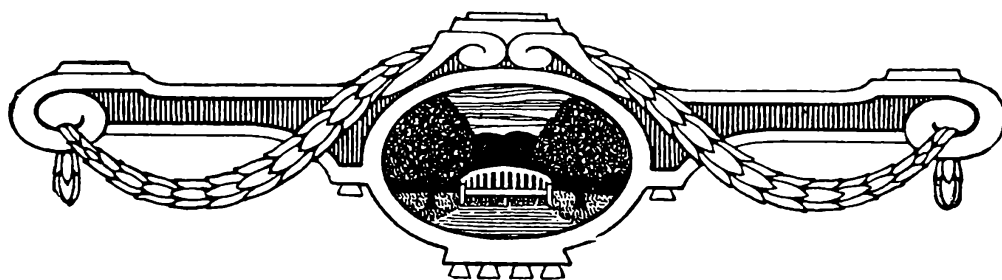
Na mezích, stráních zlatem skví se květy,
na větvích stromů mladý raší list,
a ze všech koutů jaro hledí milé,
a radost dýše z trudných dosud míst.

I stromy v lese blahou píseň šumí,
vítají pěvce — vzácných hostí dav,
a na lučinách vesna rozprostírá
zas drahocenný, z pestrých květů háv.

Kde pusto bylo, život zas se jeví,
na návsi děti, všude čilý rej.
Na zmládlou zemi, v rozjasněné líce,
slunéčko zlaté, jen se usmívej!

Ed. Elpl

Život v Kahýře.

Vzpomínka na cestu po Egyptě. *)

Vypravuje Karel J. Z á k o u c k ý.

Kdykoliv jsme se vrátili z některého výletu zpět do Kahýry, použili jsme vždy zbývajícího času do „lunchu“ nebo do „diner“, potulce po městě. Ten čilý a rušný život kahýrských ulic nás vždy vyvádil. Sice v předcházejících vzpomínkách již jsem se částečně o něm zmínil, ale že jest tak zvláštní, zmíním se o něm šířeji.

Nejzajímavější život jest v bazarech. Sem zavítá každý cizinec, buď aby nakoupil si různých památek, nebo aby pozoroval tu pravou zvláštnost Orientu.

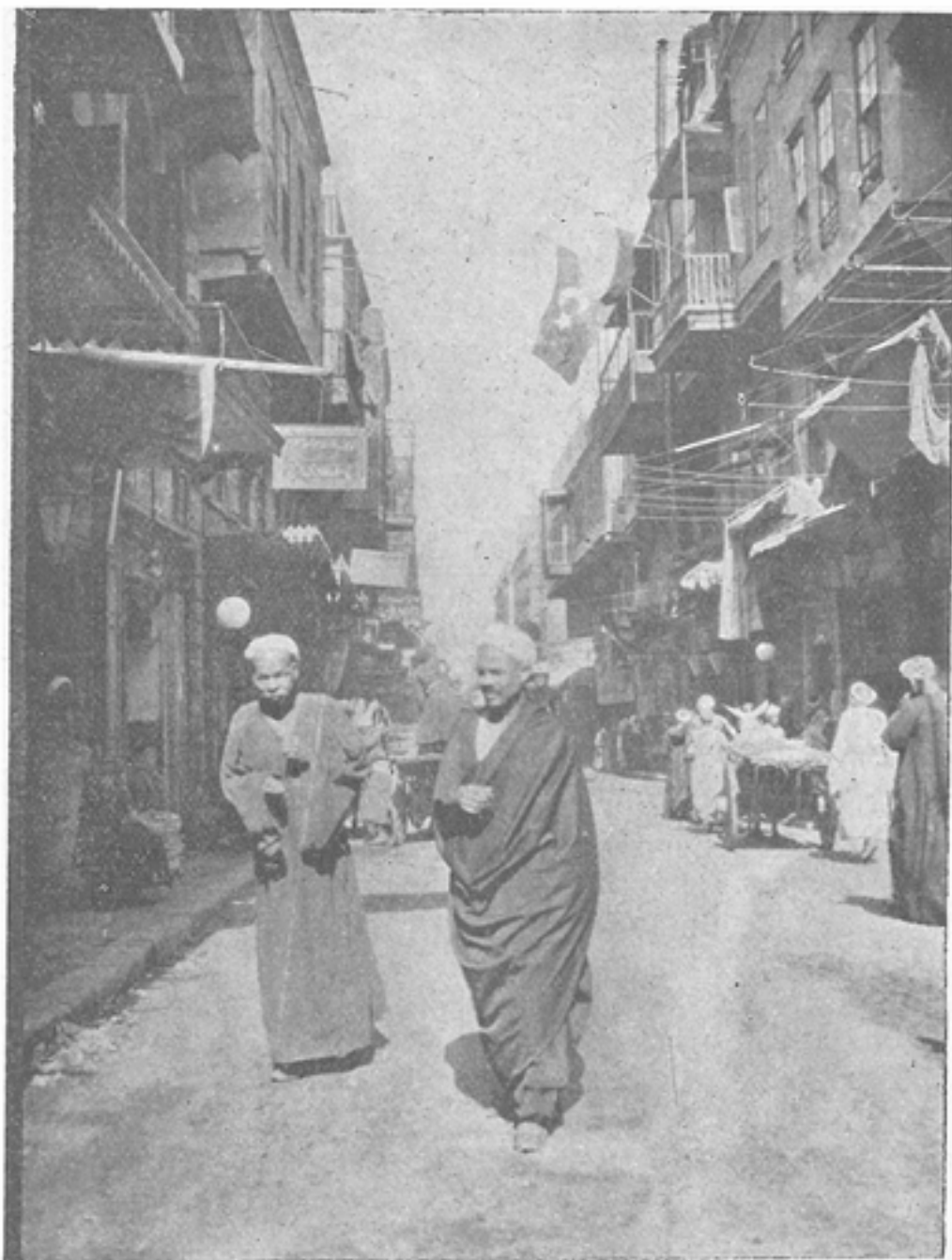
• Těm, kteří tu míní nakupovati, radím k opatrnosti. U nás čas jsou peníze, u Araba nikoli. Arab u obchodníka rád se pozdrží a proto smlouvá, hrozně smlouvá. Ovšem musí. Musí každý. Obchodník, znaje jednak povahu Arabů i jejich zvyky a chtěje jednak také těžiti z kapes cizinců, nestydí se zboží naceniti. Nacení je důkladně. Byli jsme poučeni naším hotelierem, abychom při nakupování podali jen asi šestinu požadované ceny a že jistě vybrané zboží koupíme.

A měl pan hotelier pravdu. Vše, co jsme si vybrali, bylo skutečně nekřesťansky přeceněno. Ale naše podání rovnalo se nacenění. Když jsem poprvé tak nízkou cenu podal, skoro jsem se bál, že mne obchodník nějakým zlým slovem odbude, ale když se tak nestalo, podruhé osmělil jsem se více. A mohl jsem bez bázně. Obchodník jako by na takové podání čekal. Sotva moje nabídnutí uslyšel, chopil se zboží a opět a opět je přede mnou rozkládaje, rozřečnil se. Z jeho úst hrnula se slova chvály jako nějaká báseň. A jeho výmluvností dal se mnohý z mých přátel pohnouti a koupil a napálil se. Podobnou věc později koupil jiný o polovičku levněji.

*) Z knihy „Ve stínu pyramid“.

V Orientu všady všechen obchod soustředěn jest na jistou čtvrť, která se nejčastěji jmenuje bazary, zde v Kahýře také „suky“.

V Kahýře jsou tyto bazary po obou stranách dolní části nejkrásnější ulice Muski, zvané v těch místech Sikk-el-Gedidek. Bazary

V kahýrském bazaru.

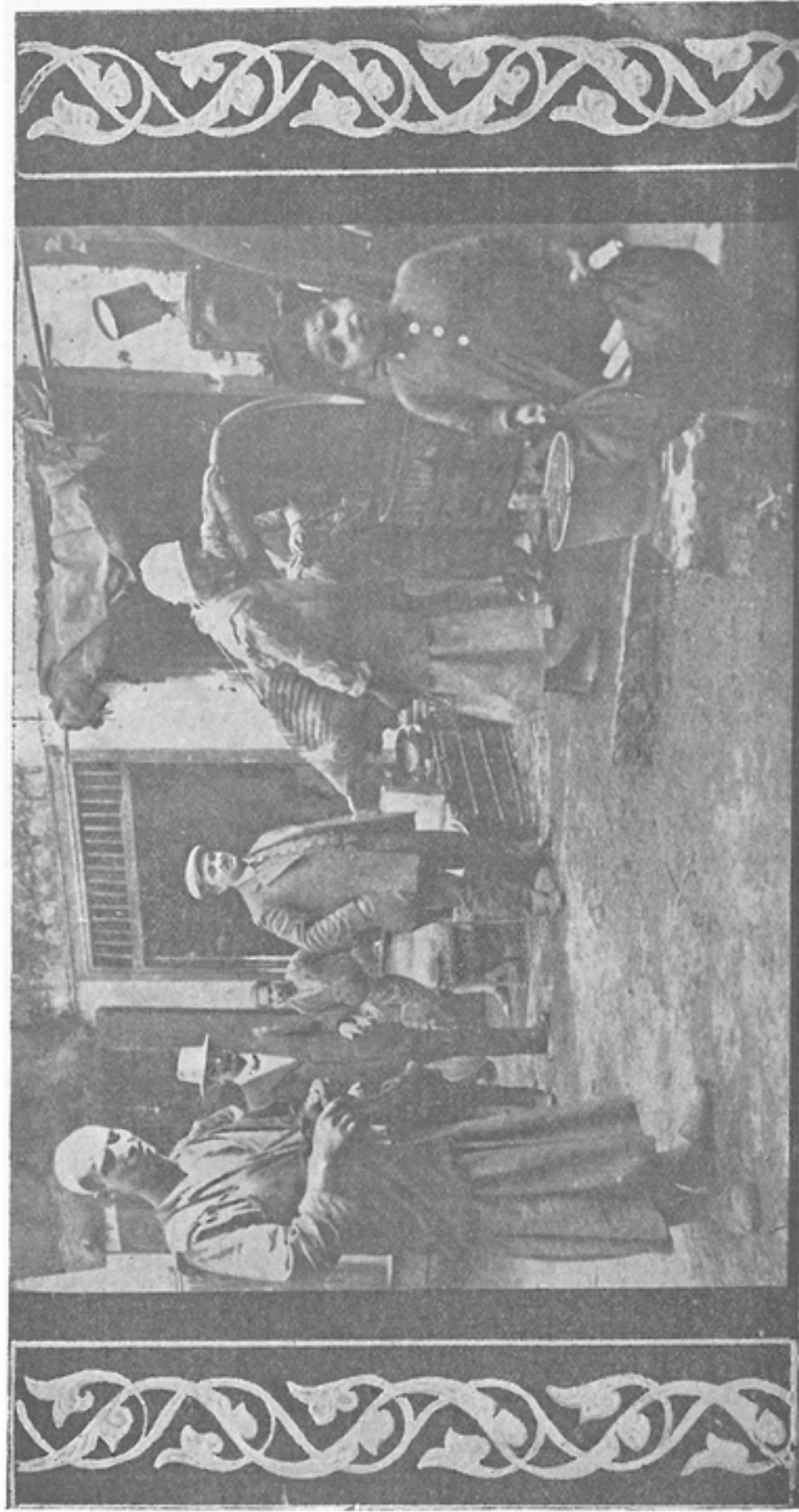
jsou uličky úzké, vlhké, špinavé a plné zápachu. Vůni růžového oleje neb nardu ucítíte jen tehdy, potkáte-li se s některou vznešenou Turkyní nebo Arabkou, která sem zabloudila na nákup.

V bazarech nejlépe lze spatřiti a také poznati úplnost orientálního života. Hemží se to v nich jako na mraveništi a hluku a řevu v nich,

že vlastní slovo těžko slyšeti. Zajímavo jest, že jsou bazary rozděleny dle řemesel nebo dle jednotlivých obchodních odvětví. Řemeslníci pracují buď přímo na ulici nebo v otevřených krámech, jež nemají dveří, i možno jejich činnost zcela snadno pozorovati. Vidíme tu sukobuvníků, řemenářů, zlatníků, voňavkářů, cukrářů, hodinářů, kovářů, zbrojírů, kotlářů a j. a j. suky. Zvláště zajímavým jest pozorovati soustružníky, jak obratně dovedou skutečně velmi umě'ě předměty soustruhovati na svých prastarých strojích, klempíře, jak mistrně vyklepávají mosazné misky a míry s arabskými ornamenty zdobené, rytce, jak přímo s pravým uměním dovedou rýti písmena do prstenů a razítek a j.

Abychom se v bazarech lépe dovedli orientovati, třeba uvést některé jmény. Tak bazar se zbožím skleněným a porcelánovým nazývá se Sûk-el Khamzani, bazar s voňavkami a různým kořením jmenuje se Sûk-el-Attarin. Nejstarší ze všech jest bazar Khan el-Khalil. Pochází ze XIII. stol. Nalézá se vedle mešity Hasana. Zde prodávají se nejdrahocennější koberce, látky hedvábné, skvosty a jiné drahocenné předměty. Také starožitnosti — pravé i padělané — lze tu nakoupiti. Zde upoutávají váš zrak nejen tyto předměty, ale i prastará brána ozdobená arabskými ornamenty, mosaikou a nápisy — průpovídkami z koranu — písmem kufickým. Druhdy podobnými branami opatřen byl každý bazar. Jimi se bazary na noc zavíraly. Dnes zachováno jich již jen několik. Zlaté a stříbrné předměty vzácné filigranské práce lze nakoupiti v Sûku el-Saigh a zboží měděné v Sûku-el-Nahnasîn. A zabloudí-li se do Sûku el Fahhammin, možno vám obdivovati hedvábné arabské a beduinské oděvy, práce to vesměs alžírské a tunisské. Chtěj nechtěj musili jsme se do některých obléci a doznati musím, že podobali jsme se šejkům. A jsouce tak obleknuti, vzpomněli jsme si na domov a připomenuli si, jakou radost měly by děti, kdyby nás tak viděly. Snad bychom si byli některý z těchto oděvů koupili — byly by se nám hodily do kostymní zábavy — ale obchodník nacenil je tak nekřesťansky, že jsme se z nich svlékali tak rychle, jak radostně jsme se do nich oblékali a svléknuvše se, spěšně opouštěli jsme krám, řečí obchodníkůvých nedbajíce.

Bazary prochází se velmi těžko. Někde jsou uličky tak úzky, že vedle sebe sotva dva lidé projdou a nyní si představte, jaký tu chumel v některou chvíli nastane, když se tu náhodou srazí zástupy cizinců, fellahů, Arabů a jiní a jiní návštěvníci a různí potulovači kahýrských ulic. Tu jdou podomní obchodníci s celým svým krámem na zádech, jinde dallalové čili dražebníci vydražující zboží, které

Kahýrský nosič vody plní měch.

nosí sebou, a zase přihrnou se nosiči nargilí, prodáváci kávy, ovoce, tam zase hemaliové, nabízejíce vodu se šťávou z pomerančových květů, hlučně při tom hlomozíce svým mosazným nádobím, aby na sebe upozornili, když volání jejich zaniká ve vřavě bazaru, a ku všemu tomu hrnou se do těchto uliček domorodci nebo Evropané na oslech, na koních, ano i na velbloudech a chodci zhusta nevědí, kam se vyhnouti. Křiku přibývá, řev mohutní. Aby nestalo se nějaké neštěstí, utíkají se chodci do krámů a krámků, nastane zácpa a křik, že div člověk o sluch nepřijde.

Ale zácpa pozvolna pominula, křik se zmírnil a zase zavládl život bývalý s malými změnami. Do bazaru hrnou se Arabové s většími i menšími bednami na hlavě, protlačují se buď fellažské ženy s černou gázou přes obličej, nebo ženy turecké s bílým závojem na dolní části obličeje a mnohá z nich má na hlavě kamenný džbán, ale jde bez bázně. Nebojí se, že snad někdo do ní drcne a džbán i s obsahem že se ocitne jinému chodci na zádech. Jde jistě, krokem pevným. Jen když je nejhůře, vzkřikne s „Riglak ja musju!“ — „Šemalak!“ (Pozor, pane! — Na levo!)

Ohlédnete se po ní, ale sledovati ji, nesrazí li jí to někdo s hlavy, nemůžete. Již vedle vás vyvolává sakkia — nosič vody — s měchem z kozí kůže na zádech a nabízí vodu. A jdou tu dámy vznešené, páni, jdou ale i otrhanci a umouněnci.

Procházka bazarem není mnoho příjemná. Ale za poledního vedra zdržíte se tu přece jen rádi. Je tu stín, je tu chlad a ten zvláště v době letní jest velmi vítán.

Stínu docíluje se jednak nepatrnou šířkou ulic, jednak vysokými domy. A aby se docílil ještě větší stín, jsou tyto ulice přepaty starými kořci, plachtami a všelijakými jinými hadry, pod nimiž za doby deště nechtěl bych se procházeti. Někde jsou navěšeny červené praporky tvaru čtvercového a ozdobeny bílými hvězdami nebo půlměsícem. To již jest vkusnější výzdoba, ale i ta vadí průvanu a tím provětrání ulice.

Domy těchto ulic již v prvním poschodí vyčnívají do ulic a buď celým prvním poschodím anebo jen okny stavěnými v podobě arkýřů, které jsou zamřížovány mřížovím z bukového dřeva (mušrabie) a jsouce ozdobeny ozdobami maurských tvarů a jsouce také na kamenných nosičích, dodávají domům zvláště malebného vzhledu.

(P. d.)

Pouliční ruch na náměstí Rumelé. (Ku článku Život v Kahýře).

JAN BENEŠ:

Kostel v moři.

Po 308 letech v Anglii se objevil na pobřeží starý kostel i hřbitov, které oba i s domky byly mořské vlny kdysi pohltily. Roku 1604 totiž přišel z nenadání velmi prudký, ohromný příliv moře; 66 domků, kostel a hřbitov, celkem vůbec 800 hektarů země, bylo pod vodou. Obyvatelé se utopili, ničeho nebylo znáti, jenom kus věže z vody vyčnívalo. V době však poslední nastal veliký odliv, prudký vítr od země vanoucí rozhrnul hromady písku, pod kterými starý kostel a hřbitov byly zanešeny, a tak se opět objevilo lidským zrakům, co drahně let bylo pohřbeno. Na starém hřbitově celá řada hrobů jest otevřena; jednoho dne nalezeno 36 lidských koster, z nichž jedna měla dosud ruce na prsou křížem položené. — Pod troskami sesutého kostela nalezen byl bronzový klíč krásně zhotovený, patrně chrámový.

Kukačka.

Kukačka již kuká
na pokraji v lese,
zima že již prchla,
jaro že nám nese.

Ā nad polem svěžím
skřivan vznes se lehce,
zpívá písňě plesné,
přestat ani nechce.

Děti k lesu běží
a volají po ní,
tisícerým hlasem
„kuku“ krajem zvoní.

Duše moje snívá
na hruď tiskne ruku
a tam v lese stále
slyšet kuku, kuku!

Ā to sladké „kuku“
v srdce tiše padá,
neboť s novým jarem
touží duše mladá!

Anna Marie Kadlčáková.

Zlatý ptáček.

Pohádka od J. Miloty.

V jednom velikém a hustém lese byla malá chaloupka a v té chaloupce zůstávala stará vědma (čarodějnice), která se uměla proměnit v rozličné bytosti živé i neživé. Zachtělo-li se jí býti liškou — byla liškou-ryškou, přála-li si býti rybkou — byla hned rybkou-štikou, zatoužila-li býti mrakem, mžikem se proměnila v mračici-dračici. — Stačilo jen, aby vyřkla několik kouzelných slov z čarodějné knihy, kterou měla ve skále na sedm zámků zamčenou. Ale nikdy se nemohla proměnit v něco dobrého: byť se i proměnila, byla to růže bez vůně, pták bez zpěvu.

A tak se jí staré vědmě zachtělo kdysi býti ptáčkem a proměnila se tedy v ptáčka, ale nezpěváčka. A ten ptáček-nezpěváček byl celý zlatý a lítal po tom velikém a hustém lese. A když po lese poletoval, zdálo se, že to lítá zářící hvězda!

I spatřily ho čtyry dívky, jež si vyšly do lesa na jahody. Byly to rodné sestry a první povídá:

„Hleďte, sestry, tam lítá nějaká hvězda!“

„To není hvězda, je to zlatá muška“, řekla druhá.

„Je to zlatý motýl!“ hádala třetí.

A čtvrtá doložila: „Je to zlatý pták.“ — A byl to zlatý pták a letěl zrovna k nim a usedl tak nízko a tak blízko, že dívky dostaly chuť si ho chytiti.

I pustily se za ním, ale ať dělaly co dělaly nemohly ho dostat. Kdykoli se k němu jedna přiblížila a již již ho uchopiti chtěla, vyrazil ze sebe podivný chechtot a zatřepetav zlatými křídly, odletěl kousek dále a posadil se zrovna před druhou dívku.

Když pak ta natahovala ruku a chtěla ho polapiti, zachechtal se a třepetal se dále, usedaje zrovna třetí dívce do cesty.

Když však se k němu přiblížila, ulétl jí zrovna pod ruku a letěl k dívce čtvrté, jež opět marně ho chytala.

A tak milý zlatý ptáček opakoval svou ošemetnou hru neustále, až dívky zavedl hluboko a hluboko do hustého lesa, kde stála ona malá chaloupka; neboť dívky, honíce se za zlatým ptáčkem, tak horlivě si vedly, že si ani nevšímalý, kudy běží a tak docela zabloudily.

Když tak zabloudily a samy octly se v hlubokém neznámém lese, ztratil se náhle zlatý ptáček a nebylo po něm nikde ani pa-

mátky, jen ještě jednou zavzněl jeho chechtavý skřehot a pak bylo vůkol hrobové ticho.

Tu se dívky vzpamatovaly a jakoby z nějakého kouzelného sna procitly, hleděly v bázni a údivu na sebe.

„Zabloudily jsme“, řekla jedna.

„Co si počneme?“ lekala se druhá.

„Však my cestu najdeme!“ kasala se třetí.

„Ale kudy?“ pochybovala čtvrtá.

Nevěděly a šly tedy nazdařbůh, až přišly k té chaloupce, kde zůstávala stará vědma-čarodějnice — neboť jinam žádné stezsky nebylo, než k té chaloupce.

Byla to bídná dřevěná chata, nakloněná skoro na spadnutí, dole v zemi zapadlá a zarostlá všelijakým býlím, nahoře pak mechem a netřeskem všecka pokryta. A jakoby ani už státi nemohla, opírala se v zadu o rozpukanou černou skálu.

„Hlehle! děvčata, tady je nějaká chaloupka!“ zvolala první dívka

„A jaká krásná!“ zasmála se druhá.

„Půjdeme tam?“ ptala se třetí.

„Kdož ví, kdo tam je?“ podotkla čtvrtá a již všechny čtyry chtěly jít dále, když náhle z chatrče vybelhala se stará vědma-čarodějnice. Byla taková, jako ta její chaloupka: byla prastará a jako oblouk ohnutá, scvrklá a bezzubá, s vlasy bílými a spuštěnými do tváří. Opírala se o hůlku tvrdou a sukovitou, jakoby se ani na nohách nemohla udržeti.

„Pěkně vítám, děvčátka, pěkně vítám“, zaskřehotala s protivným chechtotem „to je návštěva, to je vzácná návštěva! No tak jen pojďte dále do mého domku, abych vás mohla něčím uctít!“

A šklebíc se a chechtajíc, táhla je za sebou do chatrče.

Dívky ničeho zlého se nenadály a smějíce se, kráčely za ní a vešly do chatrče. Jakmile tam vstoupily, zavřela bába dvěře na petlici a dechla na ni, takže petlice hned z mrzla.

Dívky ocitly se jako v pasti, aniž měly o tom nejmenšího tušení.

Bába vědma je zavedla ke stolu, dala jim jísti a pítí a vyptávala se jich, jak se která jmenuje a co nejraději dělá.

„Já se jmenuji Kačenka“, povídá nejstarší „a nejraději stojím před zrcdlem a češu se!“

„Dobře, Kačenko“, zachechtala se vědma, „tak mne budeš česati.“

Kačenka to pokládala za žert a zasmála se tomu srdečně.

„Já se jmenuji Bětuška,“ začala druhá, „a nejraději se strojím!“
„Dobře Bětuško“, zaskřehotala bába, „budeš mne tedy strojiti.“
„To víte!“ prohodila se smíchem Bětuška.

„Já se jmenuji Helenka“, pravila třetí, „a nejraději vařím pro svou pannu!“

„Tak budeš vařiti pro mne!“ zvolala bába, řehtajíc se, až se za boky popadala.

„Vy nejste panenka!“ smála se Helenka.

„A já nejraději uklízím,“ doložila čtvrtá, „a jmenuji se Elinka.“

„To mne těší, Elinko, to mne těší,“ šklebila se bába co nej-příjemněji, „tebe mohu nejlépe potřebovati a myslím, že tě budu míti nejraději.“

„Co pak si myslíte, že tady u vás zůstaneme?“ smála se Elinka a druhé sestry s ní, volajíce vesele: „Ani nám nenapadne. To bychom měly krásný palác.“ —

„No když se vám to u mne nelíbí, jen si jděte, jen si jděte,“ povídá bába na oko, „jakáž pomoc? Budu tedy zase sama.“ — —

Dívky se sebraly, šly ke dveřím a chtěly otevřít. Tu viděly, že jsou dvěře zavřené na petlici a úplně zamrzlé.

Začaly bédovati a bába se chechtala jako posedlá.

Darmo ji prosily, aby je pustila, nedala se uprositi a když nepřestaly, konečně zvolala :

„Dost a dost a dost ! Ani slova už nechci slyšeti. Zůstanete tady a budete činiti, co jsem vám již řekla: Kačenka mne česati, Bětuška mne strojiti, Helenka vařiti a Elinka uklízeti. Zameškáte-li svoji povinnost, proměním vás svými kozly v ošklivé ropuchy.“ —

Dívky se dívaly na vědmu udiveně a nedůvěřivě, což ona upozorovala a řekla :

„Nevěříte ? Nuže vězte, že ten zlatý ptáček, za kterým jste se tolik honily, jsem byla já, a že jsem vás tedy sama sem zavedla “ —

Ubohé dívky teprve nyní pochopily, že zlatý ptáček byl jen pouhou léčkou na ně od zlé čarodějnice nastrojenou, poznaly také, že by bylo marno odporovati smutnému osudu, který je potkal. Proto odevzdaly se do vůle Boží, doufajíce, že se jim p ece naskytne příležitost, z chaloupky se dostatí ven a prchnouti.

Ale den po dni míjel a dívkám nenaskytlo se nejmenší příležitosti, aby se z chaloupky mohly dostatí. Dvěře byly ustavičně zamrzlé, ba den ode dne víc a více a okénko bylo tak malé, že by jím člověk sotva hlavu prostrčil, nerci-li celý se protáhl.

Bába vědma vycházela denně, ale dívky, ač ji bedlivě střežily, nemohly přijíti jí na stopu. Byla mezi nimi, chechtajíc se a skřehotajíc radostí, že je tak šálila.

Konečně jednoho dne začal se sypati venku sníh, a když dívky ráno potom vstaly, viděly, že je všechno všudy sněhem zachumeleno a zaváto, ba i okénko, které dosud jediné je spojovalo se světem zevnějším, ačkoli jim poskytovalo jen vyhlídku do lesa. Ale s touto vyhlídkou zmizela i poslední jiskra naděje, že by se mohly dostat ven a tak nezbyvalo jim nic jiného než-li oddati se bedlivě nějaké práci a na svůj osud zapomenouti.

Konaly tedy své práce tak, jak to vědma určila: Kačenka ji česala, Bětuška ji strojila, Helenka jí vařila a Elinka uklízela. Ale že dívky byly poněkud marnivé, tož také nezapomínaly na sebe. Kačenka pilně česala i sebe, Bětuška horlivě se strojila sama, Helenka, nemajíc své panny, vařila pilně pro sebe i pro sestry, aby se dobře měly. Jedině Elinka na sebe nepamatovala, stále a stále uklízějíc a čistíc babiččinu chaloupku. Byla pro to ustavičně umazaná, zvláště od popele, proto se jí sestry smály, že je Popelkou.

Jednoho dne měly čarodějnice veliký bál a bába vědma tam musela jeti taky. — Proto si zavolala Kačenku a Bětušku, aby ji učesaly a ustrojily, a pravila jim:

„Dnes je slavný bál, musíte mně pěkně učesati a ustrojiti. Čím rozcuchanější a větší mi uděláš hlavu, Kačenko, tím lépe pro mne i pro tebe. A ty, Bětuško, navěš mi hodně všelijakých cárů a stuh kolem těla, aby to na všechny strany lítalo, až budu tancovat — to se všem bude líbiti, neboť u nás platí zásada: Čím ošklivější, tím je to hezčí! Tak si dejte na všem záležeti, sic jinak vás proměním v ohyzdné ropuchy, to víte!“

No, Kačenka i Bětuška se daly hnedle do práce a zřídily bábu tak, že bylo hrůza se na ni podívat: hlava měla jako věrtel, vlasy všechny vzhůru jako hřebíky a okolo boků měla navěšeno všelijakých cárů na kolik sáhů dlouhých, že se to kolem ní jako chumáč obrovských hadů ovíjelo a hemžilo.

Sestry se mohly smíchy ukuckati, ale musily se tvářiti vážně a bábě ještě namlouvat, jak krásně jí to sluší!

Bába měla ovšem nesmírnou radost a nemohla se už ani dočkati, aby už jela na bál. Konečně si sedla na jakousi lavici a najednou užaslým dívkám zmizela, aniž věděly kam.

Ještě se ani jitro nerozbřesklo, přihnala se bába — vědma domů a zuřila tak, jakoby chtěla celou chaloupku se vším všudy na ruby obrátit! Dívky se probudily a třásly se strachy.

„Té hanby! Té ostudy!“ křičela a zmítala sebou jako divá. „Ani jednou jedinkrát jsem si nezatančila! Všecko to tančilo, jen já ne a proč? Měla jsem málo rozcuchanou hlavu a krátké stuhy! Špatně jste mi to udělaly a já se za to pomstím: budete ropuchami!“

A zamumlavši několik slov, dotkla se kouzelným prutem Kačenky a Bětušky a hned byly ohyzdnými ropuchami.

Druhé dvě sestry vypukly v pláč a prosily vědmu, aby se smílovala, ale nadarmo. Bába jen se chechtala a rozkřikla se na ně, aby byly ihned zticha, nechtějí-li také býti ropuchami

Po několika dnech měla vědma zase jiné starosti: pořádala se u hlavního černokněžníka veliká hostina a všechny pozvané čarodějky měly s sebou přinésti jídla a nápoje, jaké nejlépe upravit uměly. Což divu, že každá chtěla míti nejchutnější jídla a nejlepší nápoje, aby předstihla druhou a byla od černokněžníka pochválena.

Bába vědma si tedy zavolala Helenku a povídá:

„Bude slavná hostina a já bych ráda se vyznamenala a nade všechny vynikla. K tomu mně musíš dopomoci ty! Upečeš tedy koláč, veliký jako mlýnské kolo a uvaříš hrnec černé kávy, ale neosladiš ji. Rovněž do koláče nedáš cukru, ale hodně papriky a pepře, aby to přece mělo nějakou chuť. Neuděláš-li to dobře, stane se ti totéž, co tvým sestrám, pamatuj si to a nech si na tom záležet.“

Helenka si to pamatovala a pustila se do práce. Vzala pytel mouky, rozdělala v díži s vodou, přidala místo soli hodně papriky a pepře a konečně uhnětla placku jako mlýnské kolo, že stěží ji dostala do pece, musila ještě kraje přehnouti.

Bába se nemohla ani dočkat až se to upeče a pořád koukala do pece, co zatím Helenka vařila černou kávu, ale zapomněla se a osladila ji.

Bába měla už tak naspěch, že ani kávy neochutnala. Zabalila koláč do cejchy, kterou rozstříhla, vzala hrnec do ruky, sedla na svou letací lavici jako na vzducholod' a frnčela odtud — nikdo nevěděl kudy ani kam.

Ale netrvalo to dlouho a přihnala se zpět jako vzteklice. Z očí jí sršely blesky, od úst jí lítala pěna. Po světnici sem tam skákala a běsnila, ječíc:

„To jsem si dala! To jsem se pěkně vyznamenala. Do nejdelší smrti na to nezapomenu! Div, že bych z kůže nevylítla, když si na

to všechno jen vzpomenu! A jak by ne?! Vždyť černokněžník, sotva okusil můj koláč, tak se rozzuřil, že mi ho na hlavu hodil — div mne nezabil! A černá káva byla tak sladká, že div neomdlel. Ze zlosti mi rozkázal, abych ji vypila sama — zkazila jsem si tím nadobro žaludek! A tím jsi ty vinna, Helenko, ale já se pomstím a proměním tě v ropuchu!“

A řkouc to, popadla kouzelný prut a v okamžiku Helenka byla ropuchou!

Elinka div si nezoufala, ale neosmělila se bábu o nic prositi, vědouc, že by beztoho nic nepořádila. Nejvíce ji rmoutilo, že je nyní sama a že si nemá ani s kým pohovořiti; neboť s ropuchami žádné řeči nebylo, ačkoli jinak vykonávaly svou práci jako dříve.

Tak minul čas a vědma si zatím Elinku velmi oblíbila a ve všem všudy jí důvěřovala, nic před ní netajíc. Zavedla ji také do své zvláštní svě nice, rozsáhlé to jeskyně ve skále, kde měla uloženy všecky své čarodějnické potřeby, zvláště knihy. Ukázala jí také leccos ze svého černého umění, zvláště pak ji naučila čísti v kouzelné knize, kde se čtlo všechno pozpátku a písmena byla vzhůru nohama — takže se písmo musilo postaviti před zrcadlo a čísti ze zrcadla, v němž se zjevovali při čtení různí duchové a všelijaké obludy a příšery. Nebyla to tedy tak lehká věc, ale Elinka si na to brzy zvykla a stala se neohroženou. Činila to vše za tím účelem, aby sestry i sebe vysvobodila, to bylo jediným jejím přáním.

Často pak při vhodné příležitosti, když vědma byla v dobré míře, zmiňovala se Elinka o sestřích, hledíc obratně vypátrati tajemství, kterak by se daly sestřičky vysvoboditi — ale vědma brzy prohlédla úmysl chytré Elinky a vždy se dovedla vyhnouti nějaké určité odpovědi; řekla jen tak něco, z čeho by si dívka nemohla nic vybrati a konečně jí dala na srozuměnou, že jí to je nemilé, aby ji více podobnými věcmi neobtěžovala. Tento odpor dokazoval Elince, že skutečně takový prostředek je, kterým by sestry mohly býti zbaveny své nyrější ohyzné podoby a vráceny opět samy sobě, a tím více ji to pobádalo, aby horlivě pátrala dále.

„Musím to vypátrati, kdyby mne to i život státi mělo!“ umiňovala si a tím horlivě za nepřítomnosti staré vědmy probírala se v její kouzelné knize.

O svém pátrání a namáhání pak vypravovala ráda svým sestřičkám zakletým v ropuchy, aby je potěšila v jejich zármutku a posílila naději na brzké vysvobození; neboť nepochybovala o tom, že dříve neb později se jí vše dle přání podaří.

Sestřičky, jež za přítomnosti zlé vědmy nejraději zalézaly do tmavých koutů, kde jich ani viděti nebylo, vycházely opět na světlo denní, když čarodějnice odešla, a potom běhaly, vlastně skákaly za Elinkou jako pejskové. Ačkoli samy mluvíti nemohly, poslouchaly Elinku rády, když na ně mluvila; neboť všemu rozuměly, a když je Elinka těšila, upíraly na ni vděčně své krásné oči — to bylo to jediné, co jim z jejich bývalé krásy zůstalo! — jakoby jí děkovaly a zároveň tím projevovaly, že všemu, co Elinka jim povídá, dobře rozumějí.

(P. d.)

Fialky.

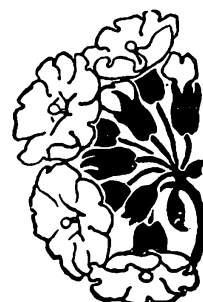
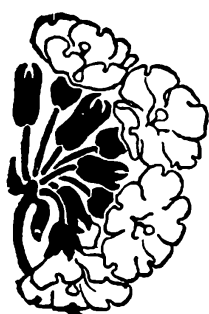
Jak rád mám prostinké ty květy jarní,
jež hlavinky své skromě skrývají,
jak safírů hrst modrají se v trávě
a libou vůní kolem dýchají.

Jak zplesá srdce vidouc útlé stonky,
jež překrásný a vonný nesou květ!
Když jarem v skrytu zaskvějí se opět,
nám krásnější hned zdá se celý svět.

Ó, fialky, vy kvítka něžná — milá,
jak vůní rajskou dýše každá z vás,
nám duší rozlívá se radost čistá
nad vámi, kvítka, plná vnaď a krás.

Již plno květů vzplálo v louce zlatem,
však milý nad vše fialek je dech,
květy ty něžné čarovnou svou vůní
vykouzlí úsměv i na chorých rtech.

Ed. Elpl.

J. BENEŠ:

Císař brasilský a telefon.

Roku 1878 byla v americkém městě Filadelfii veliká výstava, na které Graham Bell ukazoval svůj nový vynález — telefon. Též Don Pedro, císař brasilský, výstavu návštěvou svojí poctil; setkal se tam s vynálezcem, kterého znal již z let minulých. Řeč jejich převedena i na telefon; císař ihned prazvláštní ten přístroj chtěl zkoušeti. Dlouhý drát spojoval části veliké dvorany. Don Pedro vzal trubku a přiložil k uchu, co zatím Graham Bell na druhém konci drátu mluvil. Z přítomných nikdo neznal nového přístroje. Tu pojednou nazvědł císař hlavu a velmi rozrušen zvolal: „Pro pána! On mluví!“ Všickni učenci se kolem něho skupili, aby se sami přesvědčili. Někteří kroutili povážlivě hlavou, nemohouce pochopiti, kterak to se stává, že slyší pana Bella zřetelně mluvit, an přece byl tak daleko od nich. — Brzy na to novinka o telefonu se daleko široko rozšířila; nyní již dlouho je telefon znám a užíván ve starém i v novém světě.

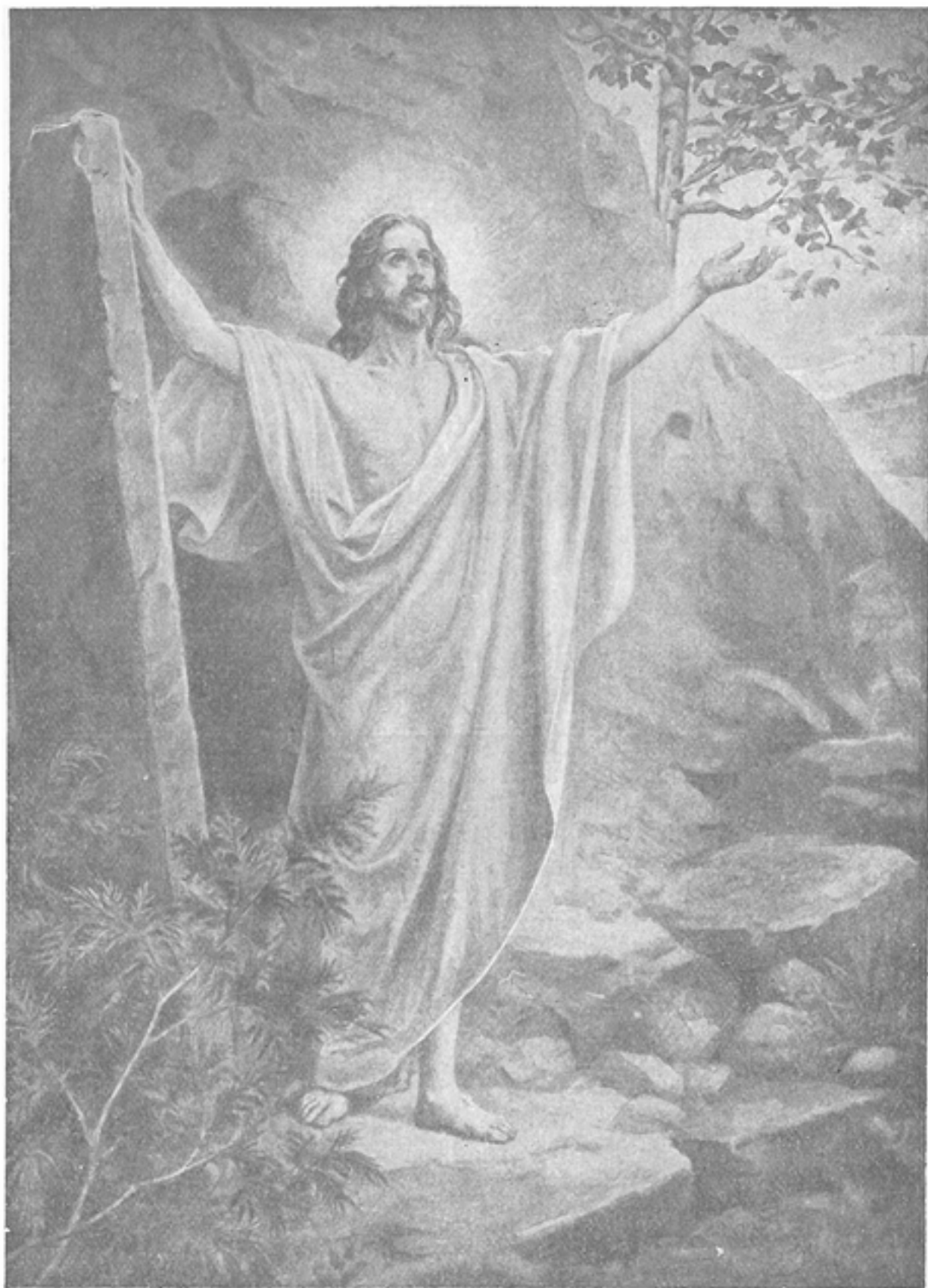

MARIA ALFONSA:

O hodném kohoutku.

Na strýčkově dvoře pobíhala kvočna s deseti kuřátky. Měla s nimi ubohá soužení. Byla neposlušná její kuřátka. Ještě včera jich bylo dvanáct a dvě z nich svou neposlušnost zaplatila životem.

Včera ráno je všechna zavedla do zahrady, aby se tam učila hledat červíčků. Hned, jak s nimi do zahrady přišla, řekla jim: „Dětičky, kuřátka moje, nechodte ode mne daleko! Tam v rohu zahrady je hluboká studně, plná vody. Jak byste se tam nahnula, zatočila by se vám hlavička a mohla byste tam spadnout a se utopit. Chodte hezky za mnou a uče se sbírat červíčky.“ „Kvo, kvo, kvo! Kvo,

Vstal z mrtvých !
Dle obrazu Fr. B. Doubka.

kvo, kvo!“ zavolala kvočna na ně, jak nesla červíčka. Všechna kuřátka se sběhla k jejímu zobáku — jenom dvě zůstala vzadu v trávě. Když viděla, že maminka si toho nevšímá, že zůstala vzadu, řeklo si jedno druhému: „Víš co? Půjďme se ke studni podívat. Rádo bych vědělo, proč nám maminka zapovídá ke studni chodit. Vždyť jsme již velká kuřátka; již nám začíná růsti dlouhé peří na křídélkách.“ Obě se rozběhla trávou ke studni. A hned tam byla a zvědavě se nahnula nad vodu. A, aj! Vždyť tam uviděla jiná dvě kuřátka a zrovna taková, jak ona zvědavá kuřátka. Jak tam do té studny přišla ta cizí? Kuřátka nahoře dala hlavičky na stranu a ona ve studni též. Zatřepala křídlo, ta ve studni též? I řekla si: „Půjďme se za nimi podívat, jak to tam vyhlíží, co tam dělají a proč nejdou za námi?“ Udělala hup! a již tam byla. Když tam na kuřátka skočila, již neviděla těch cizích, ale za to cítila, jak voda do tělíčka studí a marně se namáhala, dostat se ven. Počala křičet a volat maminku, aby jim pomohla. Jak začala křičet, naplnily se zobáčky i hrdélka vodou, křídélka se přestala třepotat a po chvílce byla kuřátka utopena. Kvočna, slyšíc je žalostně pištět, prohledala všechno křoví kolem sebe, ale nenašla jich. V tom jejich volání zmlklo. Kvočna se zamyslela, kde by kuřátka mohla asi býti. Pojednou žalostně zakvokala a běžela ke studni. Marně však běžela kolem, chtěla je zachránit, ale nemohla. Vždyť by se tam sama také utopila a ostatní kuřátka s ní. Smutná chodila pak po zahradě a kuřátka za ní. „Ach, proč jenom jsou ta moje kuřátka tak neposlušná?“ naříkala. „Na pi, pi, pi! Na pi, pi, pi! na, na!“ zavolala na dvoře hospodyně, sypající zrní drůbeži. Přiběhla i kvočna s kuřaty. Hospodyně je hned čítala a scházejících dvou šla hledat a našla je utopená. Vytáhla je ze studny ven a zlobila se s kvočnou, proč nedává na své děti pozor! Když se kuřátka nasytila, šla s nimi kvočna zpět do zahrady a tam v koutečku vyhrabala hrobeček. Do něho vložila obě kuřátka, pak si stoupla s kuřaty kolem hrobečku a žalostně s nimi zaplakala nad mrtvými. „Proč jen byly neposlušné ty naše sestřičky?“ zaplakalo nejmenší kuřátko a spadlým lístkem se stromu utíralo si očka. Ale teď bylo pozdě křísit neposlušné . . . Pak byl hrobeček zahrabán.

Smutně chodila slepička po dvoře. Na smetišti potkala kohoutka. „Ky, ky, ry, ký!“ co jsi tak smutná, slepičko?“ ptal se kohoutek. „Ach, milý kohoutku, která maminka může mít radost a býti vesela, má-li neposlušné děti. Prve se dvě kuřátka pro svou neposlušnost utopila; právě jsem je pochovala,“ zanaříkala slepička.

Ale, ale! Taková hezká kuřátka a ona neumí poslouchat? Když se nenaučíte poslouchat dokud jste malá, nenaučíte se poslouchat nikdy. Slepíčko, sedni si s nimi do chládku a já jim povím, jak hodným kuřátkem jsem býval já.“ Slepíčka si sedla, kuřátka kolem ní a nejmenší si vyskočilo na mamčinu záda. Kohoutek zakokrhal a počal vyprávět:

Už je tomu dávno, kdy jsem byl také malým kuřátkem. Napřed vám povím, jak jsem přišel na svět. Pod kvočnou se zahřívalo patnáct vajíček. Já jsem se vylíhl první. První jsem udělal do skořápky klob! a již jsem měl zobáček a po chvíli celou hlavičku venku. Hned jsem natáhl krček a rozhlížel se kolem. Ale neviděl jsem nic, byl jsem pod křídly. Ale dlouho jsem to nevydržel býti ve skořápce stísněný. Pojednou, když jsem se chtěl protáhnout, skořápka lupla, rozlétla se a já jsem se skulil ven. Když jsem trochu oschl, vystrčil jsem pod slepicí zobáček ven a udělal: „ti ti, ti!“ Naše hospodyň mne uslyšela a hned přiběhla, vyndala ven a dala do hluboké ošatky do perí. To bylo ráno a do večera se vylíhla ostatní kuřátka a byla dána do ošatky za mnou. Všechna byla černá nebo strakatá, jenom já jsem byl celý bílý, beze skvrny. A měla nade mnou radost naše hospodyně. Každému, kdo přišel, mne ukazovala, řkouc: „Podívejte se, jaké hezké kuřátko máme!“ Na noc nás nechala všechna v vošatce a přikryla. Byla noc, všichni již spali, jenom já ne. V ošatce bylo tma a já jsem byl zvědavý, jak to také kolem vyhlíží? Odsunul jsem přikrývku a vyskočil nahoru na ni. Ale sotva jsem vyskočil, hned jsem udělal hup! nazpět. A víte, čeho jsem se lekl? Byl to měsíček, který okénkem se do komůrky díval. Teprve později jsem se dozvěděl, co je to. Po chvíli jsem si dodal odvahy a vystrčil hlavičku zas. Když mně to světlo zas nic neudělalo, vyskočil jsem celý ven a hup! z ošatky na zem. No, trochu jsem se narazil, ale zlé to nebylo. Pod lavicí v kukani seděla kvočna. Rozběhl jsem se k ní a schoval pod křídlo, kde jsem spal až do rána. Ráno se šla hospodyně podívat do ošatky na kuřata. Ale ach! Bílé tam nebylo. „Kde je a kam se podělo?“ naříkala. Já jsem udělal pod slepicí: ti, ti, ti! a již mne našla. Druhý den, když jsme uměly jáhly zobat, dala nás hospodyně všechny ven na slunéčko a kvočna nás učila hrabat a hledat červíčků. Mne, bílé kuřátko, měla nejraději a nejednou všem kuřátkům říkala: „Hleďte, na bílé kuřátko, jak je čistotné a poslušné!“ A tak jsme všechna rostla, rostla a maminka i hospodyně měly z nás radost. Chtěla-li matka někam odejít, nechala mne dávat pozor na ostatní, aby se jim nic zlého nestalo. Jednou s námi vyšla

za zahradu na louku, která právě kvetla. Sotva tam přišla, vyběhl za plotem ukrytý pes a chtěl chytout jedno kuřátko. Kvočna však roztáhla křídla a chtěla ho bránit. Pes ji však chytil za krk a udeřil s ní o zem. a šel pryč. My jsme se rozběhla a když odešel a my se zas sešla ke kvočně — nedýchala již. Marně jsme kolem ní pištěla a volala ji, aby se probudila. Pak přišla hospodyně a vzala nás domů. Ale ať nám dávala co chtěla, kuřátka pištět a plakat o maminku nepřestala. Panímáma stále naříkala: „Škoda, škoda, těch ubohých kuřátek, ona se bez maminky utrápí, upíští, škoda jich. Když jsem viděl, že všechen nářek je marný, vzmužil jsem se a řekl jim: „Neplačte, kuřátka! Já vás budu místo maminky vodit.“ Kuřátka tomu napřed nevěřila, ale přece přestala plakat. A opravdu! Za několik dní na maminku skoro zapoměla a chodila se mnou. Učil jsem je všechno jako kvočna. Víte kuřátečka, já jsem vždy dával pozor co a jak maminka dělá a proto jsem uměl všechno.

Když byla znavena, sedla si do klubička a spala. Já jsem stál nad nimi a dával pozor, aby se jim nic nestalo. A neztratilo se ani jedno. Hospodyně mě měla moc ráda za to, že jsem zachránil kuřátka před upíštěním a též když plakala, že jsem je tišil vypravováním. Kuřátka rostla a byla hodně veliká; již jsem jich nemusel ničemu učit. Jednou mne hospodyně zavolala a natáhla ruku, abych jí skočil na dlaň. S dlaně jsem skočil na rameno a udělal: „Ky-ky-ry-hý“. „Ale, ale! Z bílého kuřátka je kohoutek?“ usmála se hospodyně. „Ale neboj se! Za to, že jsi byl tak hodným kohoutkem tě neprodám do města na trh, ale nechám tě u nás, abys slepice budíval a dával pozor na malá kuřátka, jsou-li hodná nebo ne. — Dnes jsem vám vyprávěl, ale podruhé, jak bude maminka žalovat, někam vás za trest zavru a potrestám. Budete hodná nebo ne? Ky-ky-ry-hý!“ A všechna kuřátka zakývala, že hodná budou.

Vstalť z mrtvých.

Ustaltě Beránek tichý,
by lidské smazal hříchy,
Ježíš, Syn čisté Panny —
bolestnou smrt podstoupil
a do pekla sestoupil
přemoci jeho brány. —

Však ejhle! Zázrak plesný!
Vždy u příchody Vesny
jej lidstvo oslavuje:
Jak Bůh pln velebnosti
tož z hrobu hlubokosti
vítězně vystupuje.

On, Vítěz, Tvůrce světa!
Krvavá růže zkvětá
na každé noze, ruce;
to zranili Ho hřeby
než sklonil svoji lebi
a v slední vydech' muce

Vzkříšení! Hlahol zvonů
nechť v srdce milionů
ohlasy díky vznáší:
by za své obrození
a za svoje spasení
dík vzdali Mesiáši

L. Grossmannová-Brodská.

Proč má datel dlouhý jazyk.

Když Pán Bůh stvořil ptáky, neměl datel dlouhý jazyk, jako má nyní, ani si nehledal za potravu hmyz, nýbrž jídal to, čím se tehda živili ostatní ptáci.

S počátku byl datel spokojen. Ale později byl čím dál vyběravější a mlsnější. Nebylo mu již milé ani zrní ani drobečky, kterých mu andělé nasypali. Jak mohl, odlétal na jiná místa a prohledával, kde se co dalo. Tu strčil jazyk do hrnečku, tam do skuliny, ba i pod pokličky. To se Bohu nelíbilo a proto jej často napomínal. Ale datel, jakoby neslyšel. I rozhněval se Hospodin a umínil si, že ho budoucně potrestá.

Jednou když zase mlsal, řekl mu Pán Bůh: „Za to žes mne neuposlechl a stále jen mlsáš, budeš míti od nynějška dlouhý jazyk,*) a budeš jím pracně z pod kůry stromové dobývati si potravu.“

Od té doby lítá datel strom od stromu, klepá zobákem na kůru, ozve-li se uvnitř larvička nebo brouček; a když zpozoruje jejich přítomnost, odlupuje kůru, která mu překáží a potom vytahuje vítanou kořist.

V. K.

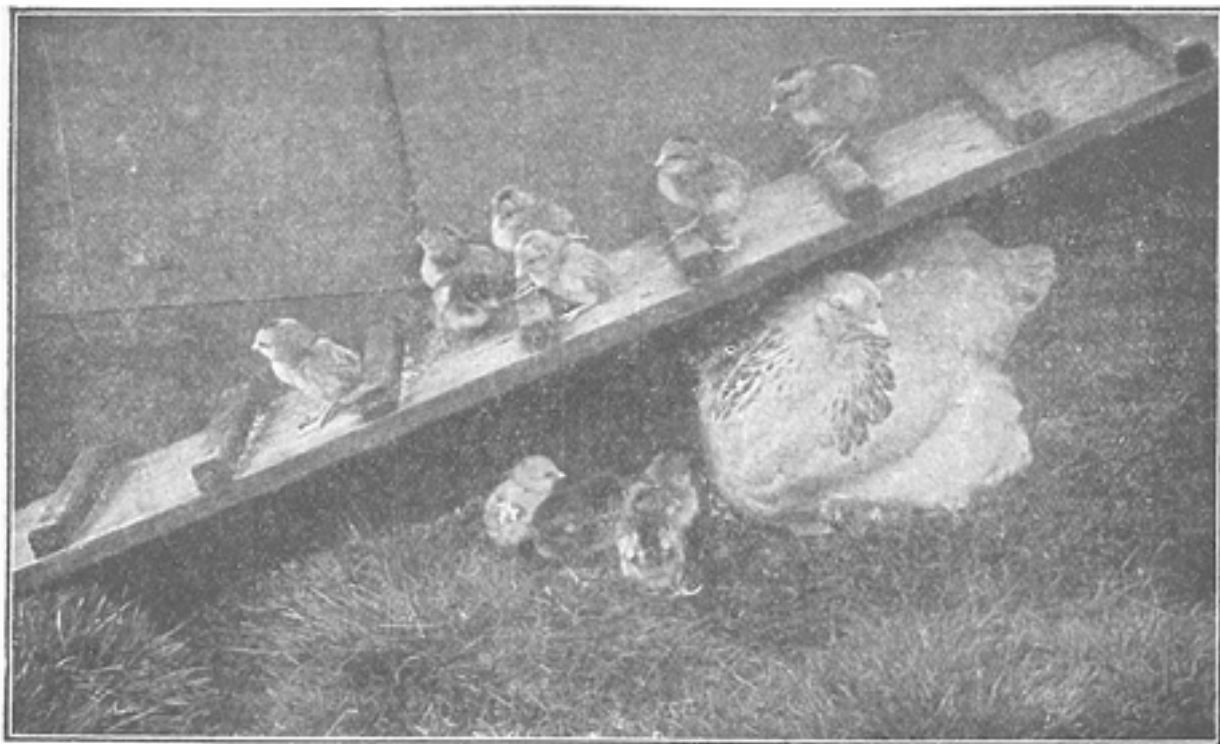

*) Odtud se o mlsném říká, že má dlouhý jazyk.

Kuřátka.

Deset kuřat máme,
k tomu slepici, —
přikryl bych to všecko
starou čepicí.

Ať si jich je, co je,
třebas plná pec!
nemusím je pásti —
to je dobrá věc.

Jako husy hlídat
k zimě od jara, —
slepička se o ně
sama postará.

Ve dne učí hrabat,
v noci mívá stráž —
ta je starostlivá
věru, až, až, až!

Jako naše milá
dobrá matička — —
s kuřaty ať žije
naše slepička!

J. Milota.

Obrázky z katolických missií.

Píše Fr. V š e t e č k a.

Africké vedro.

Letos v zimě byl několikrátě tuhý mráz. Kdo vyšel tehdy z rána za svým povoláním z domu, viděl, jak každý chodec spěchá; i následoval rovněž jeho příkladu, dávaje se do rychlé chůze, by se jí zahřál a co nejdříve došel svého cíle a octnul se ve vytopené světnici. Právě v době, kdy u nás panuje nejkrutější zima, mají v Africe pěkné teplo. Ba tepleji, než si sami přejí. Přesvědčí nás o tom následující vyňatek z missijního časopisu,¹⁾ kde píše missionář P. Solanus Peterek:

Bylo to dne 12. prosince 1911, tedy v nejkrásnějším africkém létě, když jsem, doprovázen černým katechistou,²⁾ vyšel navštívit několik těžce nemocných pohanů. Před nějakou dobou byla totiž z přístavního města Durbanu do lokace ³⁾ zavlečena nákaza, která se jevila silným bolením hlavy a krvácením, i končívala u nemocných obyčejně smrtí.

Poněvadž jest krajina v oné části Afriky velmi hornatá, takže by si mohli koně na úzkých, kamenitých cestách ublížiti, a protože my oba jsme dobrými chodci, nepotíme se a máme také dobré plíce, šli jsme pěšky.

Vložil jsem breviář⁴⁾ a kus chleba do brašny a zavěsil ji na ramena katechistovi, vzal do ruky silnou hůl a vykročili jsme zmužile. Africké slunce páliło již od rána, čehož jsme však nedbali. Vždyť jsem za doby svého dvacítiletého pobytu v Mariannhillu⁵⁾ zažil mnohý parný den a přece jsem přišel vždy zdrav domů. Nenapadlo mi ani ve snách, že by se mohlo dnes státi něco jiného.

Po dvouhodinném putování jsme přišli k prvnímu nemocnému. Tázał jsem se napřed, jak se mu daří a přešel pak v hovor na duchovní pole, na nesmrtelnost duše, hřích a jeho následky, na našeho společného Vykupitele, na obrácení a křest. Poněvadž musejí býti nemocní od ostatních odloučeni, považoval jsem za vhodno nevcházeti

¹⁾ Časopis mariannhillského missijního řádu r. 1912.

²⁾ Pomocník při vyučování náboženství.

³⁾ Území vyhražené vládou černochoům.

⁴⁾ Kniha, z níž koná kněz denní modlitby, t. zv. hodinky.

⁵⁾ Veliká missie v jižní Africe, v Natalu.

do kraalu,¹⁾ abych odtud nákazu nepřenesl do missie. Zůstal jsem raději, nedbaje hrozného vedra, státi před vchodem a odtud jsem mluvil k nemocnému. Také na špalek, jehož se v kraalu užívá na místo sedátka, jsem nechtěl z téhož důvodu usednouti. Stejně jsem si počínal u všech chatrčí s nemocnými. Nemocných bylo neočekávaně mnoho a já jsem musil při tomto nesmírném vedru a za úplného bezvětrí projíti od kraalu ku kraalu celé údolí a přejíti ještě jeden kopec.

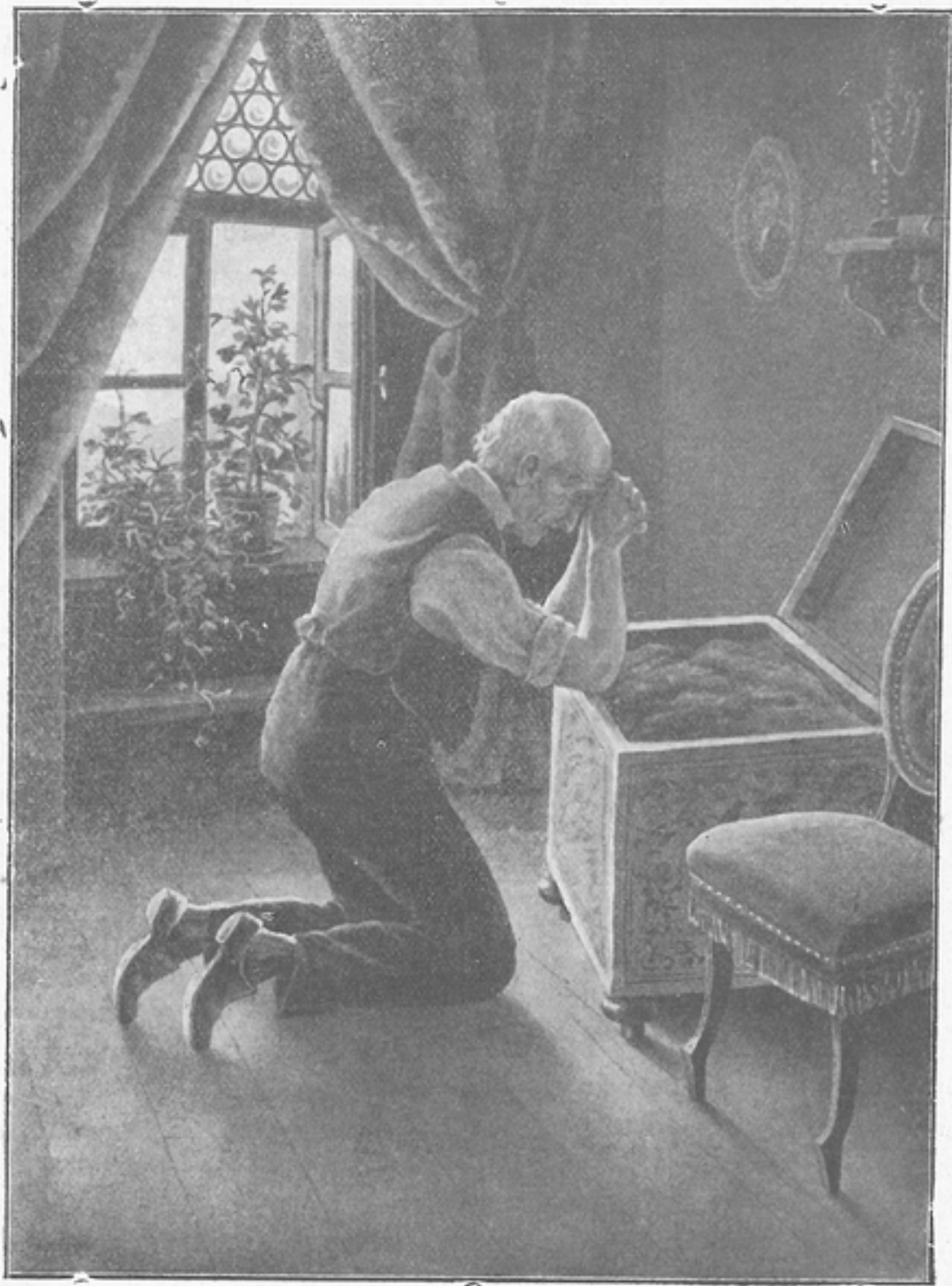
Naposledy jsme přišli k chatrči, v níž byli tři nemocní. Jeden z nich byl již blízek smrti. Obíral jsem se proto tímto a můj průvodčí si hleděl ostatních. Mladý muž nebyl nikterak zatvrzelcem a byl by ochotně svolil ku křtu. Avšak jeho manželka nechtěla k tomu přivolit. Po celou hodinu jsem se namáhal — stoje ve slunečním žáru — abych ji obměkčil; vše bylo marno. Zůstala neoblomnou. Poučil jsem tudíž nemocného o křtu žádosti a dokonalé lítosti a povzbudil, aby těchto prostředků užíval a doufal v Boha. Pak jsem odešel. Katechista se zdržel ještě u ostatních.

Byly asi 3 hodiny odpoledne. Na obloze nebylo ani mráčku a nikde nebylo stínu k spatření, nebylo ani trochu vody na blízku, ba ani kouska chleba, neboť ho měl katechista v brašně a nepřicházel. Šel jsem pomalu napřed; pojednou však se mi udělalo černo před očima a k smrti zemdlen jsem klesl do vysoké trávy; nebyl jsem s to, abych učinil jediný jenom krok.

Byly 4 hodiny a katechista nešel. Konečně jsem ho viděl jíti údolím ku houštině, kde zmizel. Stále jsem hleděl, zdali vyjde na druhé straně, avšak marně. Z toho jsem poznal, že i on je velmi unaven a že odpočívá ve stínu u pramene. — Nemohl jsem však ani za ním jíti, ani volati. Tu mi poslal Bůh dobrou duši, člověka, jenž tudy šel. Prosil jsem ho, aby rychle šel do missie a odtud mi přivedl koně a láhev citronové vody. (Měli jsme totiž ve své stanici, zvané Sv. Bernard, několik velmi dobrých citronových stromů, které byly ještě nyní v prosinci plny ovoce.) Stalo se, jak jsem si přál.

K večeru nastal chladný vánek od moře. Pocítil jsem zase trochu síly v údech a vlekl jsem se pomalu k houštině, kde prve zmizel můj katechista. Zůstal jsem na horní cestě, neboť i tu jsem našel strom a pramen. Ještě nyní jsem neměl síly zavolati do rokle a oznámiti katechistovi, že jsem tu, aby za mnou přišel a donesl mi kousek chleba.

¹⁾ Kraalem se zove chatrč černocho, spletená z proutí.

Ve vzpomínkách.

Na štěstí jsem vzal s sebou od něho breviář a proto jsem mohl, sedě pod stromem, začít modlit se své denní hodinky.

K večeru, když se již poněkud ochladilo, vyšel konečně katechista z křoví a uzřel mne k své radosti seděti nahoře. Pospíšil ke mně ihned a teď jsme se rozdělili v křesťanské lásce o chléb, jehož se, ač měl hlad, ani on dosud nedotknul.

Také přišel právě posel s koněm i citronovou vodou. Tak nám bylo v nouzi pomoheno. Ještě nežli nastala noc jsme byli ve Sv. Bernardu a děkovali Bohu, že vše tak dobře dopadlo. Byl jsem zase o zkušenost bohatším.

Ve vzpomínkách.

Již jaro kráčí krajem omlazeným
jak vítěz slavný krutém po boji,
nahlédne v jizbu oknem otevřeným
a zlatým pruhem září v pokoji.

Hle, tady po vítězství ani zdání!
Ustoupí jaro tiše nazpátek:
Tu stařec klečí v těžkém zadumání
nad truhlou plnou starých památek.

Nad starodávných krojů šaty těmi,
nad čepci, šátky, loktuší,
jak v modlitbě tu stařec klečí němý,
a že jde Jaro, ani netuší.

Ř Jaro kráčí vítězné a smavé
a cizích smutku ani nevnímá,
tak jako stařec v komůrce své tmavé
si ve své dumě Jara nevšímá.

Pro něho květy Jara opadaly,
jich rozváty jsou dávno lupínky,
na skráně léta sněhy nasypaly
a zůstaly jen tiché vzpomínky.

Vzpomínky na tu, jež v života šedi
mu dlouhou cestu kvítím krásnila,
teď s obrázku jen na něho již hledí
tvář její laskavá a rozmilá.

Odešla v kraje, kde je věčně blaze,
kde duše vyvolených plesají —
tam se starcem se po života dráze
zas jednou v blaženosti shledají.

J. Milota.

Následek neposlušnosti.

Napsal Josef Brožek.

Kolískovi ve Vrbinách měli jediného chlapce Jeníka. Byl to hoch čiperný, veselý, byl miláčkem rodičů a pro veselou povahu těšil se i přízni sousedů.

Jeníčkovi bylo devět roků. Chočil pilně do školy a také zče pilně se učil a dobře prospíval. Sousedé nejednou řekli jeho rodičům: „Máte to hodného a chytrého hochu.“

„Máme,“ cbyčejně odpovídala Kolísková, „jenom má lépe poslouchat.“ [A skutečně. Při všech vlastnostech dobrých, měl Jeník jednu vlastnost velmi nepěknou. A to byla — neposlušnost. Nebyl snad ve všem svých rodičů neposlušen, to nikoliv! Poslouchal dosti a jen tak někdy musili mu otec nebo matka dvakrát nebo třikrát něco poručiti, než Jeník poslechl. Někdy dostal výprask, někdy mu též prominuto, což ovšem bylo chybou. Ale jednou by byla Jeníka málem neposlušnost připravila až — do hrobu.

Jeho otec chodil do města, as hodinu cesty od Vrbin vzdáleného, na práci. Nebyli bohatí; měli jen několik kousíčků polí, tak co by kravku uživili. Doma tedy Kolísková veškerou práci podělala, an už jí Jeník v řečem vypomohl, když měl prázdnou. Někam doběhl, kravku popásl nebo za matkou, když kopala, brambory sbíral.

Jednoho dne odcházeje do práce, otec řekl: „Jeníku, dnes nemáš školu, tedy mamince něco pomoz a buď hodný. Nebudeš-li poslouchat, budeš, až přijdu domů, potrestán. Jsi už veliký a víš, že tě nemám rád, když jsi neposlušný, a potom: je to hřích!“

„Však já, tatínku, bit nebudu, až přijdete,“ smál se Jeník vesele.

„Proč pak?“

„Protože budu hodný,“ sliboval hoch dále.

„Když budeš hodný, potom ovšem trestán nebudeš,“ odpovídal otec.

„Však já bych mu neposlušnost z hlavy vyhnala,“ slbovala matka, „až by se mu z kalhot prášilo.“

Otec tedy, rozloučiv se, spokojeně odcházel.

Po snídani vzala matka koš, hrábě a kosu a řekla Jeníkovi: „Půjdeme nasíci krávé trávy, pojď, Jeníku!“

Jeník běžel hned, ale venku řekl: „Maminko, ukažte, já ponesu něco, třeba kosu.“

„Kosu ne; je ostrá ještě bys se mohl poranit; tu máš hrábě.“

Jeník vzal hrábě jaksi s nechutí. Kosu by nesl raději. Vídává, jak starší muži nosívali kosy, jak vážně v tom vypadají, a on chtěl také vážně vypadati. A hoši budou myslet, že sám už kosou travu seče. Ale když matka nesvolila, spokojil se hráběmi.

Na louce matka trávy nakosila, Jeník shraboval a dával do koše. Tráva byla pěkná, hustá a koš byl brzo plný. Matka to urovnala, Jeník čistě vše uhrabal, a potom, pokud mohl na matku koš pomohl a šli domů.

„Maminko,“ řekl Jeník, který zase nesl hrábě, ukažte, já ponesu i kosu. Unesu přece oboje.“

„Už jsem ti řekla. Až budeš větší a budeš mít lepší rozum. Teď ti kosu nedám!“

„Ale, maminko —“

„Mlč! chceš, abych to řekla tatínkovi!“

Jeník už byl tich. Ale rád by byl též kosu nesl, a proto uvažoval, jak matku k tomu, aby mu ji dala, pohnouti. Nepřišel však na nic vhodného.

Tak došli až k jistému kamennému domu. Zde matka na stupních si odpočinula a kosu vedle sebe položila.

Tu popadl Jeník kosu a dal si ji na rameno.

„Jeníku, položíš hned kosu!“ zvolala matka.

„Já dám, maminko, pozor,“ odpovídal chlapec, jsa už kousek od matky.

„Hned ji sem pones, nebo uvidíš!“

Ale Jeník vedl svou. Neposlechl matčina hlasu a s kosou napřed spěchal.

V tom spatřil před sebou z pole kráčet souseda Hádka. Ten často s Jeníkem zažertoval, pochválil jej a hoch jej měl rád. Chtěl

se mu pochlubiti, že nese kosu, a nedbaje hlasu matčina, dal se do běhu, chtěje Hádku dohoniti.

Najednou vrazil držadlem kosy do stromu, kosa se o strom cdrazila a Jeník byl vržen kousek zpátky. Na pravé ruce ucítil bolest, pustil kosu a zavrával, div nepadl k zemi. Ruku měl hned jako bez vlády a zpozoroval, že rukávem mu teče krev.

Matka ze zdáli vidouc, co se Jeníkovi přihodilo, s nářkem ku chlapci spěchala a strnula hrůzou. Jeník levou rukou zvednuv ruku poraněnou, zabědoval plačky: „Ach můj Bože, já mám snad ruku přerážnutou!“

„O běda ti, neposlušné dítě,“ naříkala Kolísková a přišedši ku chlapci, zalomila rukama. Na zemi viděla lcuž krve a nevěděla, co počíti. Jeník byl bled jako stěna a musel usednouti.

V tom zde byl soused Hádek, a z domu, u něhož nechala Kolísková koš s trávou, vyběhl druhý soused, přinášejce voďu. Chtěli Jeníkovi kabát svléci, ale nešlo to. Zatím Jeníkovi ruka naběhla, rukáv musel mu býti u kabátu rozříznut a kabát teprve svléknut. Teď sousedé teprv se zhrozili. Krev Jeníkovi z ruky stírkala a vše zbarvila. Rozříznuta mu i košile po délce, vyhrnuta a rána vymývána. Rukáv od košile potom na širokou i dlouhou ránu přiložen, ale krev zastaviti nebylo lze. Matka všechna se třesoucí stále nad nešťastným chlapcem bědovala, nevědouc co počíti.

„Počkejte, doběhnu pro pavučinu, abychom mohli krev zastaviti,“ nabízel soused Hušek.

„Slýchám, že pavučina jest jedovatá na rány,“ mnil Hádek.

„A čím tedy zastavíme krev?“

„Ach, jděte jen, jděte Hušku, a krev zastavte. Půjdeme hned k lékaři a zatím to snad chlapci neublíží,“ prosila Kolísková.

Hušek odešel a za chvíli přinášel z maštale veliký kus pavučiny. Tu chlapci na ránu dali, a krev poněkud zastavili.

„A teď rychle pro lékaře,“ radil Hušek.

„Ale pěkně vás prosím, buďte tak dobrý, dojděte dříve pro muže, já sama se bojím s hochem jiti,“ znovu prosila Kolísková.

„No doběhnu vám tam,“ nabídnul se Hušek a doběhnuv si pro kabát, spěchal do města, pro Jeníkova otce.

Hádek pak pomohl Kolískové vésti Jeníka domů. Hoch byl bledý, sesláblý ztrátou krve a slabým hlasem řekl matce: „Maminko drahá, nehrěvejte se na mne, já to už vícekrát neudělám. Nenecháte mne umřít?“

„Nenechám,“ slibovala matka, ač se strachy chvěla. Rána Jeníkova nebyla malá a snadno i smrt přivoditi mohla. „Vidíš“

Jeníčku, proč jsi neposlechnul! Mně a tatínkovi 'takovou starost a sobě bolest jsi učinil!“ domlouvala synovi Kolísková. —

Kolísek přiběhl za malou chvíli, uřícen i ulekán. Ani neprohlížel ránu a jen pohubovav chlapce i matku, hned vzal Jeníka a spěchal k lékaři. Cestou chlapec naříkal, že se mu špatně dýchá, čímž ještě starost otce zvětšil. —

Lékař — ranhojič byl starší pán, nevrlý, ale za to dobrý lékař. Každému ať mladý ať starý, vše řekl do očí. Rozvázav Jeníkovi ránu, vykřikl: „Co myslíte, že hojím mrtvé?“

Všichni se ulekli, ale nejvíce Jeník. Neraď by býval zemřel, alespoň pokud by této své neposlušnosti vůči rodičům nenapravil,

„Ještě kousíček co vlas a hoch by býval nedýchal,“ pravil lékař. „Podívej se, nezbedný kluku, cos to spáchal!“ huboval dále. Jeník ani nedutal. Báł se lékaře a cítil bolest.

Po té lékař ránu vymyl, a otec Jeníkovi držel ruku, an lékař mu ránu sešíval. Hoch síkl po prvním stehu a potom necítil bolesti, až zase při posledním. Stehů bylo sedmnáct; bylať rána jeho dosti dlouhá. Po té dal lékař Jeníkovi na ránu chloroformové obvazky a poručil, aby mluvil. „Jak je ti? Mluv!“

„Lepší se mi dýchá!“

„No teď jděte a za týden sem přijďte. Ale vy přijdete dřív“

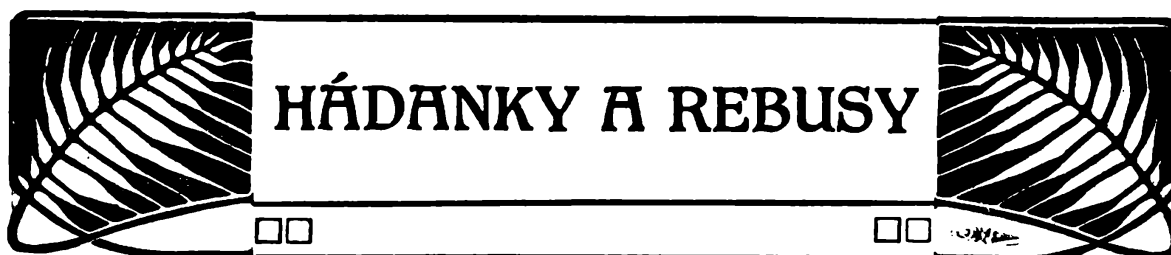
A přišli. Zprvu byl Jeník vesel, necítil bolesti, ale druhý den ruka znovu naběhla a hoch naříkal. Nebylo pomoci: znovu k lékaři.

„To jsem věděl,“ řekl lékař. „Nechce-li hoch zemřít, musí zůstat zde v nemocnici.“

A Jeník zůstal. Báł se sice, stýskalo se mu, ale lékař nepolevil. Jednal nyní vlídně s Jeníkem, též matka každý den do nemocnice přicházela, a tak pomalu se Jeníkovi ruka hojila. Ale celé tři neděle byl nucen v nemocnici ztráviti. Vyšed ven, byl všecek jiný. Nejprve s pláčem odprosíl rodiče, slíbil polepšení a slibu dostál. Od těch dob nikdy rodičů nezarmoutil a každý rozkaz i dost nepatrný vykonal a vždy byl pamětliv, jak zle se na něm neposlušnost jeho vymstila.

— — — — —
Později vyučil se Jeník strojnictví v Praze, ale jsa slabého ústrojí tělesného, brzo po té onemocněl, přijel domů a zemřel v náručí otcově, jako jediná naděje rodičů, jichž nyní byl nejposlušnějším synem. Znal jsem jej osobně, a řádky tyto památce jeho věnuji. Kéž i vám, milé dítky, přinesou naučení!

1. Rohová hádanka.

1.	d	d	d	e	e
2.	e	e	e	e	
3.	l	n	n		
4.	n	n			
5.	n				

V ý z n a m s l o v :

1. měsíc
2. ráj
3. část měsíce
4. jméno písmene
5. písmeno.

2. Rozšiřovačka.

1	2									předložka
1	2	3								chladné místo
1	2	3	4							pozemek
1	2	3	4	5	6	4				čas
1	2	3	4	5	6	7	8	4		bylost vybájená,

a)

S „l“ psal básně k vlasti slávě,
 s „m“ se rojí poblíž vody,
 s „č“ sloužívá ku dopravě,
 s „š“ útulek skýtá stádu za deště a nepohody.

b)

S „o“ v Rusku na jih teče,
 s „e“ pracuj, než uteče.

c)

První každý z dějin jistě dobře zná,
 druhou si též přeje i kdo dosti má.
 celek zedník potřebuje,
 když svou práci pozoruje.

Rebusy.

6.

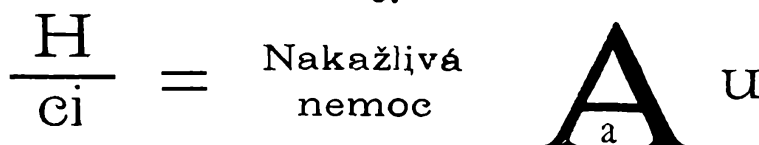
7.

K ň s h h h š i ma.

8.

9.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří redakci zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. dubna 1913, obdrží odměnou velmi pěknou knihu. Jména odměněných označena jsou hvězdičkou.

□ □ □ □.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 6.

1. Lev, Eva, vak.
2. Kluk má v ruce hůlku.
3. Klín, slín, klín, Zlín.
4. Třetí hoch si vzal vajíčka i s hnízdem.
5. Boha vzývej, ruky přikládej.
6. Zvíře. (V í mělo býti vytištěno z.)
7. Hrozen.
8. Tříska.
9. Morava je naše rodná země.
10. Kolín je na Labi.

OBSAH:

V dubnu. (Báseň.) — Život v Kahýře. (S 3 obrázky.) — Kostel v moři. — Kukačka. (Báseň.) — Zlatý ptáček. — Fialky. (Báseň.) — Císař brasílský a telefon. — O hodném kohoutku. — Vstal z mrtvých. (Báseň s 1 obr.) — Proč má datel dlouhý jazyk. — Kuřátka. (Báseň s 1 obr.) — Obrázky z katolických missí. — Ve vzpomínkách. (Báseň s 1 obr.) — Následek neposlušnosti.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, říd. učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

➡ V „Knihovně našeho lidu“ vyšlo: ➡

Setník císařských :: kyrysníků. ::

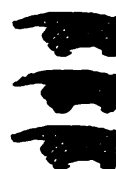
Historický román. Napsal Bohumil Bouška.

Stran 105.

Cena 70 h.

Žertovné výstupy.

K potřebám spolkovým upraveny.

Obsah: Dyby nebylo bejvalo. — Loučení, loučení. — Měla jsem holoubka. — Sliby unáhlené. — Nevinné odpovědi.

Sešit 10.

Cena 20 hal.

Krkonošský tkalcovský spolek „VZÁJEMNOST“
v HRONOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Perly posvátného řečnictví.

Částečně dle kázání BEDŘICHA GEISSLERA,
biskupské konsistoře Brněnské skutečného rady, bývalého spirituála
a pak regenta kněžského semináře, později faráře v Sokolnicích atd.

Podává Václav Oliva.

Svazek VII.

Sešit 3.

Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny v Brně.

Stran 180.

Cena 2 K 20 h.

Dcery z katolických rodin,

které povolání do řádu mají a výchově a
ošetřování osiřelých dětí věnovati se chtějí,
prijmou se co kandidátky do kláštera kon-
gregace Božského Srdce Páně v Krupce.

Dotyčné dotazy buďtež zaslány na představenou

„Domoviny svatojosefské“ KRUPKA

(U Teplic) Čechy.

Vld. pan farář lednický OLDŘICH NECID vydal u bene-
diktinů v Brně

responsorium „Libera“

pro smíšený sbor.

Snadná a vděčná skladba tato samostatně stojí 30 hal. (poštou
35 hal.) pp. odběratelům Responsorií téhož skladatele dříve vydaných
(bened. tiskárna v Brně, cena K 1.80) dává se nádavkem zdarma.

Za obsah odpovídá Jan Dvořáček, říd. učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně,

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS pro
KŘESTANSKOU MLÁDEŽ

J. HÜBSCH

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 8.

V Bělohradě: Jos. Malinský. — V Berouně Milka Jarchovská, Jarmila Vítáčková*. — V Blázkovicích Karla Daňková, Vítězslava Daňková. — V Blížkovicích Josef Špát. — V Blsku Frant. Glazar*. — V Bosonohách Josef Buček, Josef Dočekal, Karel Dočekal, Marie Dočekalová*, Frant. Gabrielová Leop. Gabriel, Kar. Kamenický, Frant. Kroupa, Vinc. Meloun, Frant. Pazounek. — V Bož. Požehnaní Frant. Kaplan. — V Brně Frant. Fídra, Jan Jalečka*. Kar. Fridrich, J. Prosecký, Jarmila Kakšová*. — V Brušperku Anna Šidichová, Frant. Janáček. — V Bubenči Josef Procházka, Jiří Kožmín, Zdeněk Křížovský, Frant. Eliášek, Ivan Jahn, Frant. Sadílek, Otto Jíra, Jiří Hradecký, Karel Prýl*, Alois Hütter, Jan Karhan, Jar. Lugs, Kar. Weiss, Vil. Březina, Ferd. Janoušek, Vlad. Roh. L. Dejl, F. Hensel, Lad. Pechar, Josef Mejzlík. — V Černutkách Frant. Fidranský. — V Července Český Juvenát. — V Dol. Dobré Vodě Anna Dušková. — V Dol. Loučkách Josef Vrzal. — V Hodslavicích Božena Tomarová. — V Horkách: Mar. Faratová*. — V Horněmčí Fr. Lubáškova. — V Hříchách Josef Bartoníček, Jar. Konečný, Jar. Horák, Karel a Jerík Jedlíkovi, Josef Hylšer. — V Hulíně: Helena Přikrylová. — V Hustopečích Terezie Peloršková. — V Cholině Ant. Kovřil. — V Chřelčích Frant. a Anežka Bednářovi, Bohum. Jochmann, Ant. Prokeš, Lud. Hunkesová. — V Chudčicích Josef Vokřaba. — V Ivaní Frant. Jedouňková. — V Ivančicích Frant. Kutlíkovi Lidka Vlašínová*, Karel Kabelka, Božena Talpová, Kamila Feithová. — V Jesení Růž. Hrstková. — V Jindř. Hradci: Marie Platzerová. — V Jiřikoviciích Anna Koudeľková. — V Karlíně Mil. Vašíková. — V Kochanově Jos. Toman*. Frant. Doležal. — V Kojeticích Al. Drobná, Jar. Chromý. — V Kolíně Jos. Němeček, Jar. Drahorád*, Anna Kuchařová, Boh. Semík, B. Kanta, V. Boháč, Vil. Rvřina*. — V Král. Dvoře Anička Becková, Zdenka Čermáková. — V Krom. řížích: Hubert Pelikán, Evžen Chodil, Viktor Zavadil, Jos. Valenta, Jos. Doležal, J. Dostál, Josef Krejčíř. — V Maloměřicích Ant. Řezáč. — V Líšni Ludmila Muchová, And. Kladivová. — V Mor. Ostravě Žaludová*. — V N. Kle. Filka Obšilová*, Jindřich Soukup. — V Napajedlích Rósalie Holubcová Stan. Adam. Mar. Valouchová, Fr. Sehnal, Vojt. a Josef Hlaváčkoví, Josef Křivánek, Prd. Šibřišek*. Josef Chovanec, Jar. Marcaník, Stan. Neradil. — V Nedvědicích R. Švábenský. — V Netíně: Mar. Horká*, Josef Eksler, Marie Kostečková, Frant. Bradáč. — V Netolicích: Kar. Malý. — V Nov. Rousínově Bohuš Nedorostek. — V Olší Jos. Hladík st., Terezie Čermáková, Jos. Hladík ml. — V Podivicích Jos. Rozkopal. — V Polance Aloisie Hvězková Anna Juřicová, Anna Milršková, Frant. Baranová, Rozalie Plšková*, Terezie Mynaříková, Anna Srbová, Ter. Žákov. (Děkuji, též srdečný pozdrav!). — V Poličce Vlastimil Pavlišta, Ant. Fuchýček. — V Praze Elinka Ullrichová. — V Proskovicích Staré Bělé Srdce školv. — V Protivanově Anna Repíková. — V Protivíně Jiří Pexidr, B. Pexiderová. — V Ptáčově Žofie Chalupová*. — V Pustiměři Bohusl. Douřáček. — V Radomyšli Ottilie Lifková. — V Radotíně Marie Maškova. — V Raduni Rnd. Pavelek. — V Rudíkově Jan Varš. Ludvík Pažovský (Nedost. jinak by bylo bývalo uveřejněno). Alois Řezníček. — V Řepčíně Mila. Fidler. — V Říčanech Rich. Polanský, Jerík Svoboda. — V Sedlcích Josef Kr. Jan Kupka, Zdeněk Beneš, Ant. Kříž, Jiří Martinek, Jan Pech, Ant. Štáhlík, Vaclena, Alois Vostřák, Marie Grünarová, Žofie Kypťová, Jarda Šimková, Vlasta T. Mar. Dušková, Jos. Holubovský, Anežka Doubravová, Lidunka Petrářová, M. dová*, Jan Šartner, Mar. Klajnová (Též mnoho srdečných pozdravů!). — V S. cích Eleonora Pancerová* (Byla zaslána; snad dojde nyní!). — V S. Jičíně Václav Vrba. — V Studen. Konrád Mitas, Fr. Mastný. — V

Máj.

Krásný máj již snesl květy,
oděl jimi luk i sad,
vkouzlil úsměv v líce dětí,
radost dýše odevšad.

Vzduch se vůní plní libou,
čerstvá tráva zdobí mez,
ptáci písní svojí milou
oživují háj i les.

Nebe jako oko jasné,
slunce zlato leje v zem,
zeleň kryje nivy krásné,
život zdá se rajským snem.

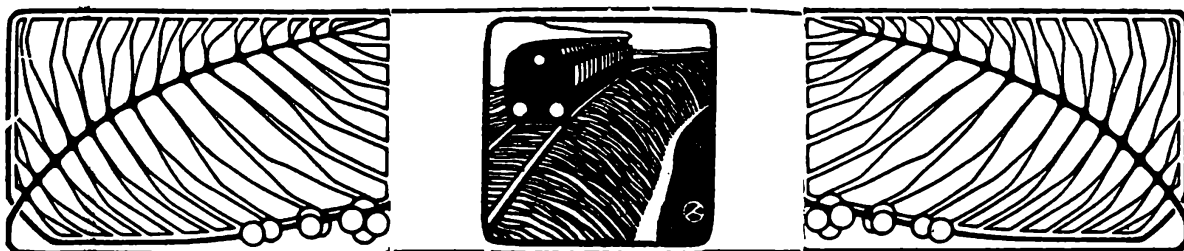
Každý brouček, mušky zlaté,
vše již spěje v jeden chvat,
v stráni sluncem rozežřáté
radostno je naslouchat.

Co tu šumu, shonu, řečí,
písní vše nám zdá se dnes,
každý kvítek, lístek v seči,
jak by tušil, že tu ples.

V sadě snítka stříbrem plane,
žežulčin hlas zve nás v háj,
duší naší radost vane,
zemi když zavládne máj.

Ed. Elp .

Život v Kahýře.

Vzpomínka na cestu po Egyptě. *)

(Pokračování.)

A opustivše jednoho dne bazar, vyšli jsme do ulice Muski, odkudž jsme zaměřili na náměstí Atabet al Kadra, kdež jest hlavní stanice elektrické tramwaye, jíž jsme chtěli použiti. Že jsme tuto cestu volili, nemusíme litovati. Naskytla se nám příležitost poznati nový obrázek kahýrského života. Pohřeb! — Ubírajíce se totiž po ulici s největší opatrností, abychom do někoho nevrátili, zaslechli jsme pojednou jakési zvláštní vyvolávání a pak podivný zpěv. Připomínalo nám to naše předříkávání a pak zpívání žalmů. Zastavili jsme se a pátrali po příčině toho podivného zpěvu. A nepátrali jsme dlouho. Brzy spatřili jsme, jak se před námi prázdní jedna polovina ulice a po této uvolněné cestě ubíral se průvod mohamedánského pohřbu. Šel rychle. Vpředu šli nějakí výrostci, pak muži hlučně dle náповědi zpívající. Někteří nesli nějaké obřadní nádoby. Nebožtíka nesli položeného hlavou ku předu v rakvi otevřené, pouze přikryté květovaným rouchem. Za rakví kráčela řada žen v modrých šatech. Některé plakaly, jiné mluvily cosi, ale že by to byly modlitby, pochybuji ještě dnes. Nebylo v tom hovoru jejich žádné vroucnosti ani zbožnosti.

Když pak později spatřil jsem ještě jiné pohřby, při nichž za rakví jednou kráčeli sami mužové, podruhé jen děti, usoudil jsem, že se tento průvod řídí dle toho, kdo zemřel.

Jindy jsouce unaveni potulkami a panujícím vedrem, uchýlili jsme se do parku Ezbekije, jenž nalézá se hned proti hotelu Bristol. Zde za vstupné 5 milliémů dostali jsme se do příjemného stínu exotických stromů neb keřů. Zvláště příjemně bývalo v uměle zřízené jeskyni, jež vyniká skutečně zvláštní malebností a důmyslnou spletitostí chodeb ve svém nitru. Mimo to zajímavou jest jeskyně také

tím, že po táhlých pěšinkách a místy dosti příkrých schodech lze vystoupiti na její temeno a odtud rozhlížeti se nejen po celé zahradě a její romantických zákoutích, ale i po všem okolí zahrady. Zahrada Ezbekíje byla založena dle plánu pařížského zahradníka Barilleta a také jím po nějaký čas řízena. Odpoledne a v podvečer hrává tu hudba, v areně hraje se divadlo, a tu bývá park tento dostaveníčkem valné většiny kahýrského obyvatelstva.

Ovšem vznešený svět, který vyniká prastarými rodovými jmény a jméním, a sem se sjel k zimnímu pobytu ze všech dílů světa, zřídka kdy zavítá do Ezbekíje. Místem jeho zábav jest ostrov Gheziré-Birlák. Je tu sice stále hlučno, ale za zimní doby bývá tu zvláště živo. V té době sjede se sem panstvo z celého světa, jednak aby uniklo nepříjemné zimě našeho zeměpásu, jednak že návštěva Egypta a pobyt v Kahýře náleží k dobrému tónu této společnosti. Z této společnosti nepřichází sem ani jediný, aby studoval stavitelské památky jednoho z nejstarších kulturních národů, ale přicházejí sem holdovati sportu. Zde na ostrově uprostřed zelených pažitů, ve stínu smokvoňů a palem pěstuje se tennis, kriket, polo a golf, odbývají se tu dostihy, různé závody a květinové slavnosti, jež bývají tak nákladně uspořádány, že vzpomínka na účast při nich bývá pohádkovým snem i po letech. Vše, co jest ve světě nejelegantnější, v Kahýře nejkrásnější, mívá tu své dostaveníčko. Sem v odpoledních hodinách cílí řady elegantních kočárů, landaurů, faetonů, kab a automobilů.

Villová čtvrt zdejší a velikolepý Ghezireh Palac Hotel jsou skutečně něčím neobyčejným, něčím přímo pohádkovým. Řekl bys, že je to kus ráje. Hotel sám býval kdys palácem khediva Ismaila, i byl zajisté vystavěn a vypraven s onou orientální nádherou, která jest tak pověstna. Když zemřel Ismail, byl palác i se svým pohádkově upraveným parkem prodán anglické společnosti, ježto dle starobylého zvyku nesmí nový místokrál bydleti v paláci svého předchůdce. Anglická společnost přeměnila palác v hotel, který má dnes větší cenu než 12 milionů korun. Tento obnos zajisté nejlépe naznačuje nádheru, která v něm panuje. A přece ještě jest předstižen nádherou nového hotelu, který jest vybudován v Nové Heliopoli naproti sanatoriu dr. Šípka, Čecha, jenž přes léto bývá v Luhačovicích.

Podívavše se na závody běžců, opustili jsme ostrov. Po krátkém mostě, jenž spojuje Ghezireh-Bulák s protějším nilským břehem, dostali jsme se na cestu vroubenou starými akáty a podél Nilu se táhnoucí, dojeli jsme k zoologické zahradě v Giseh (Džizé).

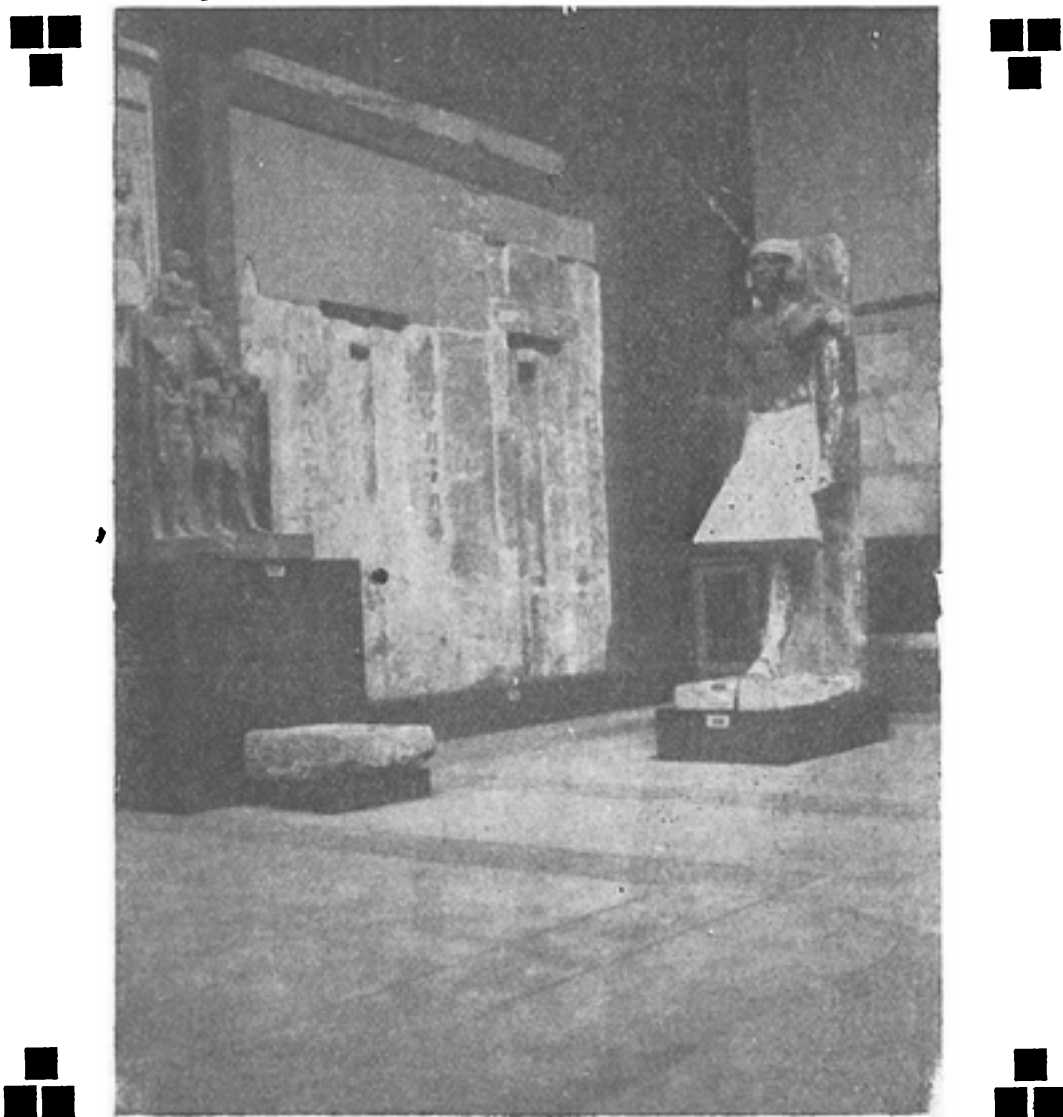
Za vstupné dvou piastrů za osobu (50 h) vstoupili jsme do zahrady, jež bývala kdysi parkem, jenž obklopoval bývalý gisejský letní palác místokráľův. Vše, co jsme tu spatřili, svědčilo, že úpravě a čistotě věnuje se vzorná péče. V různých skupinách a vždy ve

Před museum v Kairu.

vhodných místech v ladném uspořádání mezi skupinami vzácných křovin a stromů jsou umístěny klece a klíčky, v nichž chovají se různí tropičtí živočichové. Nás zvláště zajímal pavillon, v němž chovají se různí plazi, zvláště nilští a pak různí živočichové středoafričtí. Také dlouho postáli jsme u nádrže naplněné nilskou vodou, v níž své plavecké umění provozovali statní hrochové. Neméně zajímala

nás dravá zvířata, jimž Afrika jest domovem. Jak zcela jinak vypadala zde v příznivém pro ně podnebí proti svým soukmenovcům, které jsem viděl kdysi v zoologických zahradách v městech po ně-

V museu.

mecké říši: v Drážďanech, Berlíně, Hamburku a jinde. Mezi těmito skupinami různých zvířat a křovin vinou se četné cestičky, jež překvapují svojí z drobných kamínek vykládanou mosaikou. Dále jsou tu širá prostranství, na nichž do roka pořádá se několik mohamedánských slavností, někdy i lidové zábavy. (P. d.)

Zlatý ptáček.

Pohádka od J. Miloty.

(Dokončení.)

Jednoho dne zavedla vědma Elinku do nejzadnější části své skalní komory, kde měla stáje a chlévy, a ukazovala jí své hospodářství. Nejprve velikého černého kozla, který místo očí měl v hlavě zasazený dva žhavé úhly, z nichž zrovna jiskry vyletovaly. Elinka se ho velmi bala, ale bába ho měla velmi oblíbeného a nenechala na něj ani slovem dopustiti. Pak tam měla několik černých a mourovatých kocourů, jednu nebo dvě sovy a celé hejno neopýrů, jež se jí neustále zamotávali do rozcuchané hlavy, a konečně tam byli dva tlustí vránici a jeden hubený bělouš.

Toho bělouše vědma z té duše nenáviděla a kdykoli šla okolo něho, týrala ho a nikdy mu ani přehrší ovsu nedala, kdežto naopak vráníkům sypala obroku, že to ani sežrati nemohli, hladila je a laskala se s nimi.

Elince bylo ubohého bělouše, jenž byl už kost a kůže, nesmírně líto a umínila si hned, že mu bude všemožně přilepšovati; neboť ač tomu nerozuměla, to tušila skoro s jistotou, že v podivném jednání stařeny vůči koním vězí nějaké velké tajemství, a byla by tomu rovněž ráda přišla na kloub. Jednou tedy, když vědma nebyla opět doma, nabrala do zástěrky nejpěknějšího ovsu a nasypala ho běloušovi do jeslí. Bělouš zařehotal a potom pravil lidským hlasem:

„Děkuji ti, Elinko, za tvou lásku ke mně a za tvou službu, kterou mi právě prokazuješ, a doufám i na dále prokazovati budeš; neboť co pro mne dobré učiníš, jako bys udělala pro sebe a pro své sestřičky.“

„Jak víš, že tu mám sestřičky?“ podivila se Elinka.

„Nic není skrytého Bílému Dni,“ odvětil bělouš, „proto vše jsem viděl.“

„A co ty zde děláš?“ ptala se Elinka.

„Jsem zrovna takovým zajatcem jako ty a tvé sestřičky — Květinky.“

„A proč nás tady vězní?“ ptala se Elinka.

„Protože zlá vědma chce sama nade vším panovati a my jí překážíme. Vás Květinky nemiluje, že jste krásné a ona má ráda jen vše, co je ošklivé.“

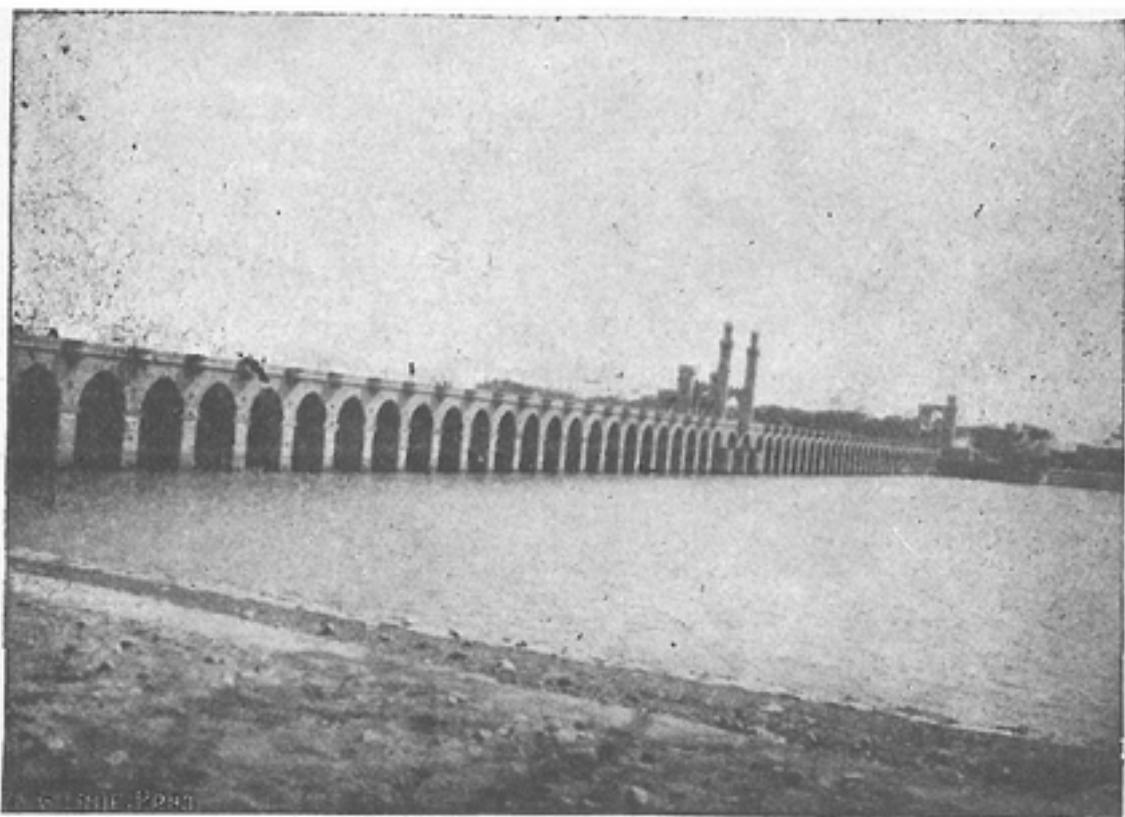
„A proč tebe nemá ráda?“

„Protože jsem služebník Světla, dítě jasného Slunce, Bílý Den, a ona nemiluje, než Černou Noc, dceru Temnoty, a Vraníky, na kterých přijíždí — proto je tak krmí a mne hladem trápí.“

„Což tě chce zahubiti?“ lekala se Elinka.

„Kdyby mohla, zajisté by to udělala,“ odvětil bělouš, „zahubila by mne a vás také.“

„Jak dlouho budeme se ještě trápiti v tomto žaláři?“ ptala se Elinka dále.

Přehrada na Nilu.

„No, teď už to nejhorší minulo,“ vykládal bělouš, „víš, Elinko, to byla právě doba, když vědma jela na bál a potom na hostinu. To jsem byl nejslabší a nejhubenější — teď už mi zase přibývá síla a budeš-li mi trochu přilepšovati, záhy se spravím tak, že se vyrovnám těmto tučným vraníkům — a pak nastane brzy naše vysvobození.“

„A kterak mohou býti mé sestry vysvobozeny?“ ptala se opět Elinka.

„Jak byly zaklety?“ opáčil bělouš.

Elinka mu vypravovala, že vědma vyřkla nad nimi nějaké zaklínadlo a dotkla se jich kouzelným proutkem.

„Dobře, odvětil bělouš, „tak děj totéž ale v obráceném pořádku — a budou ihned odčarovány.“

„Kterak to?“ zvěděla Elinka, jež tomu skutečně dobře nerozuměla.

„Docela jednočúše, ale musíš znáti rejprve ono zaklínadlo, jež čarodějnice vyřkla,“ odvětil bělouš.

„To znám,“ zajásala Elinka a doložila: „Vyzvěděla jsem něco od vědmy a ostatek jsem si vyhledala v „černé knize“.

„Dobrá,“ mínil kůň, „musíš se naučit říkati je obráceně a obráceným kouzelným proutkem se zakletých sestřiček dotknouti.“

„A budou hned odčarovány, vidí!“ jásala Elinka.

„Budcu,“ doložil kůň, „ale dej si pozor na vědmu; neboť kdyby něco zpozerovala, budeš nešťastna.“

„Co by se mi stalo?“

„To, co tvým ubohým sestřičkám.“

„A tobě?“

„Mne by čarodějnice přikovála železnými řetězy a nedala by mně docela nic jísti ani píti —“

„Toho ona aspoň mně neučiní, má mne ráda,“ namítala Elinka.

„Seka má ještě radší,“ usmál se bělouš, „tak jen si pamatuj, co jsem ti řekl a měj se na pozoru. Co se týče tvých sestřiček, ty nech ještě začarovány, až přijde doba, pak ti řeknu a budeme všichni vysvobozeni. Nyří pak odejdi, neboť slyšíš? Vraníci řehtají! Těší se, že dostancu hojně obroku.“

„Co to znamená?“ ptala se Elinka.

„To znamená, že vědma se brzy vrátí. Podívej se, jak černý kozel třepe bradou, jak sova na nás vyvaluje oči — až zahouká, bude čarodějnice tady! A le, i neopýli již, poletují — rychle, rychle odejdi!“

Elinka odkvapila a dala se do své obyčejné práce, jakoby se ani nechtumelilo. Také na sestřičky zavolala a pravila jim:

„Teď jsem se dověděla korečně tajemství, jak vás odčarovati. Těšte se, brzy budeme vysvobozeni!“

V tom zahoukla sova, vraníci zařehali a kozel zamekal.

Vědma stála z čista jasna ve světnici. Rozhlížela se pátravě kolem a vidouc vše v nejlepším pořádku, pochválila Elinku a zavolala na druhé sestry, jež hned vyskočily ze svých koutků, aby jí sloužily. Kačenka ji začala česati, Bětuška připravovala šaty, aby jí ustrojila — neboť bába se česala a strojla navečer a ne ráno jako obyčejní lidé. — Helenka vyskočila na oheň pod komínem, a foukala do doutna-

jícího uhlí a přikládala rampouchy a kousky ledu pod veliký kotel; neboť vědma místo dříví a uhlí užívala k topení rampouchů a kousků ledu. Také ten oheň podle toho vypadal a v kotli místo aby se to vařilo, všechno zmrzlo, takže bába jedla skoro samou zmrzlinu!

Elinka a sestry nebyly na takovou pochoutku zvyklý a raději si uvařily něco skromnějšího.

Jednoho dne, když vědma opět nebyla doma, nedalo to Elince dobře dělat, aby se aspoň nepokusila sester odčarovati. Zнала již dlouho obrácené zařikadlo nazpaměť a o kouzelném proutku také dobře věděla. Jen z ohledu na bělouše věc dosud odkládala, ačkoliv denně se měla co brániti, aby nepodlehla zmáhajícímu se pokušení.

A pokušení to nebylo malé! Vždyť by byla tak ráda sestřičky z ohavného a ponižujícího postavení vysvobodila a tak ráda je opět v jejich původní lidské podobě spatřila a objala! A měla ve své ruce všechnu moc, aby to dokázala: jen chtíti a vyřknouti čarovná slova a dotknouti se jich kouzelným proutkem!

Nedivme se tedy, že den ode dne její touha byla větší a její odpor slabší.

Dnes pak cítila, že již déle neodolá.

Chtěla to rozhodně zkusiti, děj se co děj.

Vzala tedy kouzelný proutek, zavolala sestřičky a pravila:

„Dnes nadešla konečně chvíle, kdy vám opět vrátím lidskou podobu — aspoň se o to chci pokusiti — děj se co děj! Činím to takřka s nebezpečím vlastního života; neboť vědma se mi za to jistě pomstí a promění mne jako vás. Nemohu se však déle dívati na váš ubohý stav, ku kterému jste nevinně byly odsouzeny a učiním, co mi možno. Snad to dopadne lépe než si myslím; kdyby však mne vědma zaklela v něco podobného jako vás, učinila jsem opatření, abyste mne mohly vysvoboditi: našla jsem na lístek zaklínadlo. Zde jej máte a pečlivě jej uschovejte, abyste mi v případě potřeby mohly prokázati takovou službu, jako já prokazuji nyní vám a nezapomeňte též na bělouše!“

Po těch slovech vyřkla nad nimi čarodějná slova a dotkla se jich kouzelným proutkem.

Div divoucí! V okamžiku tu stály všechny tři sestry ve své dřívější podobě, jako by nikdy ani rořuchami nebyly.

Bylo to radostí a objímání! Bylo to povídání a smíchu.

Na oslavu této šťastné události vystrojily si hostinu, byly veselé, jedly a pily a na čarodějkou načisto zapomněly.

Když pak byly v nejlepším, zahoukla pojednou sova, zařehotali vraníci, zamekal kozel a — bába stála v prostřed světnice!

„Hehehehe!“ rozchechtala se na celé kolo, „tohle se mi líbí! Panenky si strojí hostinu a svou panímámu ani nepozvaly. Ta může se napítí vody a přikusovat rampouchy — hehehe! A kdepak jsou mé zla é ropušky — co? Jindy hned přihopkují a dnes nic! No, ovšem, panenkám se to nelíbilo v takovém zakuklení — kdežpak! — a Einka, chytračka, jim pomohla z té mumraje. No dobře, dobře; co se stalo, stalo se — dosti jste byly potrestány. Ale s Elinkou se musím vypořádati; neboť je moc chytrá a brzy by mi přerostla přes hlavu — musím ji učiniti neškodnou!“

A vzavši proutek, zamumlala svá čarodějná slova a Einka byla ropuchou.

„Jiným pomáhala, ať si nyní také sama pomůže!“ ušklíbala se bába zlomyslně a odešla potom do stáje, podívat se na koně.

Tam s úžasem viděla, že bělouš se náramně spravil a vraníci naopak zhubeněli. I rozlobila se znova; neboť jí hned napadlo, že jí to zas provedla Einka. Za to vzala karabáč, zbila ubohého bělouše a řetězem ho připoutala ke žlabu. Potom nasypala vraníkům plné žlaby ovsu, ale běloušovi nedala ani zrnka.

Když to odbyla, navrátila se zpět do světnice a nařizovala dívkám, aby ani Eince, ani běloušovi ničeho nedávaly.

„Jakému běloušovi?“ tázaly se dívky, jako by o ničem nevěděly.

Bába se zarazila a nevěděla, jak by to honem vymluvila a zamluvila. Mrzelo ji, že sama se prozradila a dívky na bělouše upozornila.

„Ale je tam taková mrcha hubená, kůň, a ten kouše a kope, jak se mu někdo jen trochu přiblíží. Tak jsem se bála, aby vám snad neublížil a něco vám neudělal. Ať mi tam tedy nechodíte, to vám povídám!“

Dívky ovšem slíbily a očekávaly jen, až bába odejde, aby běloušovi hodně obroku nasypaly a čisté pramenité vody mu daly.

Elinku ovšem také těšily, že na ni nezapomenou a jakmile se přiblíží chvíle vysvobození, že ji odčarují a společně potom uprchnou.

A tato chvíle osvobození přišla dříve než se nadály. Jednoho dne zpozorovaly náhle takovou záři, že jim až oči přecházely.

I běžely sestry k okénku a hle! okénko bylo rozmrzlé a po sněhu venku ani památky. Za to spatřily tam tři statečné junáky na pěkných bílých koních.

Všichni seskočili a uvázavše koně ke stromům, vstoupili do chaloupky, jejíž dvěře zatím také odmrzly a samy se otevřely.

Dívky je radostně přivítaly, pohostily, vypravovaly jim své neštěstí a prosily je, aby jich zachránili.

Mládenci byli hned při tom a nemeškajíce, posadili dívky k sobě na koně a v okamžiku tryskem odjeli, dvěře nechavše otevřeny.

Elinka, která prve, stydíc se před mládenci, zalezla do nejtmavšího kouta, nyní honem vylezla a skákala za nimi ven, zastavila se však na prahu a smutně se dívala za sestrami, jež na ni docela zapomněly!

Litovala, že se jí sestry tak špatně odměnily.

V tom se však přihnala čarodějnice a vidouc, že jsou dívky pryč, ihned rozestřela na zem svou černou plachetku, zamumlala nějaká slova, zamávala proutkem ve vzduchu a hle! v okamžiku se plachetka změnila v černý veliký mrak a čarodějnice na něm vzlétla do vzduchu a řítila se za uprchlicemi.

Elinka to vše s hrůzou pozorovala a v bázni zalezla raději do tmavého kouta, přemýšlejíc, kdo ji nyní ze zakletí vysvobodí!

Trvalo to dosti dlouho než se vědma přihnala jako vichřice a vlítla do chatrče. Dvěře za sebou opět zamkla a svým mrazivým dechem učinila, že opět zamrzly — také okénko brzy znova zamrzlo a sněhem se zaválo.

Potom zavolala Elinku a pravila:

„Nebyla bych je chytila, ale přece jsem jich dostihla, že seděli vždy dva na jednom koni — to se jim nevyplatilo. Všecky jsem je zaklela a proměnila v kamení. Tebe však nyní musím odčarovati, ačkoli toho nezasluhuješ, ale činím to k vůli sobě, že někoho potřebuji a ty se mi dobře hodíš. Ale dej si pozor, proviníš-li se ještě něčím, pak tě bez milosti proměním v kámen, jako jsem tvým sestrám učinila tam na Čertově vrchu na hranicích své říše!“

Po těch slovech dotkla se Elinky čarovným proutkem a udělila jí milostivě původní postavu krásné dívky.

Elinka poděkovala a slibovala, že bude hodná; neboť skutečně byla bábě velmi povděčná, že jí vrátila její podobu tím více, ježto nyní od sester žádné pomoci očekávati nemohla.

Měla se tedy na pozoru a také kromě toho, že běloušovi někdy podsypala ovsu, nic bábě proti mysli nečinila. Bělouš pak jí sliboval, že přijde brzy vysvoboditel a potom, aby nezapomněla a vzala ho s sebou, že toho nebude litovati.

Tak uplynulo opět několik dní a Elinka jich použila k tomu, že v „černé knize“ pátrala, jak se může odčarovati, kdo byl proměněn v kámen a skutečně to našla a dobřesi to zapamatovala, těšíc se,

Na slepou bábu.

že snad bude moci sestry vysvoboditi, a zapomínajíc, že se jí tak špatně odměnily!

Co bělouš den ode dne sílil a vraníci hubeněli, také vědma slábla a postonávala a Elinka musila jí ustavičně sloužiti. Jen když vědma usnula — a to se častěji stávalo — měla Elinka ruce volné a mohla si činiti co chtěla.

Jednoho dne, kdy vědma opět spala, a Elinka se dívala rozmrzlým okénkem, spatřila náhle velikou záři a viděla zrovna před chaloupkou krásného mládence na bílém koni. Ihned pospíšila, aby mu otevřela a zvala ho dále do chaloupky.

On však žádal jen za malé občerstvení a pravil Elince, že přijel pro ni, aby tedy hned se na cestu připravila.

Elinka nemeškajíc pověděla mladému rytíři o běloušovi, že by ho ráda vzala s sebou, že však je přivázán řetězem ke žlabu.

Rytíř rychle běžel do stáje, přerazil svým mečem železný řetěz a koně vyvedl. Elinka v okamžiku naň vyskočila. Oba bělouši pak řehtajíce vznesli se do výše a letěli odtud jako střely

Bába zaslechla ve spaní nějaké zařehtání, ale že Elinka zavřela opatrně dvěře, bylo to jen slabě slyšeti a bába se neprobudila, ale spala dále.

Když se vědma konečně probudila ze svého spánku, sháněla se hned po Elince; volala ji, křičela až do ochraptění, ale vůkol bylo hluboké ticho a nic se neozývalo. Že však dvěře byly zavřeny, domnívala se z počátku, že snad dívka spí. Proto pomalu vstala a šla k jejímu lůžku, aby ji probudila.

Jaké bylo však její překvapení, když spatřila, že lůžko je prázdné!

Už věťřila, že se něco musilo státi, že asi Elinka se pokusila o útěk, jako její sestry.

V tom si vzpomněla, že ze spaní zaslechla nějaké zařehtání.

„Že to byl ten nenáviděný bělouš!“ pomyslila si a letěla hned do stáje, aby se o tom přesvědčila.

A opravdu! byl to on! Jeho místo bylo prázdné a řetězy přeražené.

„Kdo tohle mohl udělati?“ užasla vědma, vědouc, že Elinka nemohla míti tolik síly, kolik na přeražení silného řetězu bylo potřebí.

Ptala se vraníků, ti jen smutně zařehtali — ptala se kozla, ten jen zaklepal bradou — ptala se mourovatého kocoura, který se jí třel o nohy, ten jen žalostně zamňoukal — ptala se sovy, ta vykulila oči a zahoukala příšerně.

„Hm, s vámi se darmo meškám!“ utrhla se vědma a letěla pro kouzelné zrcadlo.

Jak tam nahlédla, viděla: dva koně letěti vzduchem s největší rychlostí, na jednom Elinka, na druhém rytíř ve zlatém odění!

Už věděla, kolik uhodilo.

Rychle chytila svoji černou plachetku a letěla ven.

Tam ji hodila na zem, plivla ke čtyřem úhlům světa, zamumlala cosi a mávla kouzelným prutem.

V tom okamžiku zatočil se kolem prudký víchř, plachetka změnila se v černý mrak a ve mraku vědma letěla za uprchlíky jako bouře . .

Ti zatím dorazili na Čertův vrch, který byl již na hranicích království staré vědmy. Tam náhle spatřili zkamenělé koně a na každém koni dvě zkamenělé postavy — to byli sestry se svými rytíři.

Elinka hned prosila svého průvodce, aby zastavili a pomocí svých kouzel všechny tři koně i všechny tři sestry s jejich rytíři přivedla opět k životu, ale v tom přihnal se nad Čertovu horu černý mrak se zlou vědmou!

Elince zbývalo sotva tolik času, že ještě všechny koně proměnila v trnité keře a všechny osoby ve vonné fialky, které mezi trním se skrývaly.

„Frk! Frk! Zde něco ohavně zapáchá!“ zvolala čarodějnice, cítíc fialky. To jsou jistě ty protivné fialky. Kde se tu jen vzaly? Musím je tady do jedné vytrhati!“

A již strkala ruce do trní, aby fialky vytrhala, ale trnité keře jen jí ruce rozškrábaly a fialky nemohla dostati ani jediné.

Tu se dopálila a proměnila se v malou myšku a vlezla pod keře.

Již již začala myška ohlodávat jednu fialku — a byla to zrovna Elinka! — Když tato proměnila se v jestřába, myšku chytila a zadávala!

Tak skončila zlá čarodějnice.

Elinka se proměnila hned zase v krásnou pannu a všem ostatním také vrátila jejich lidské podoby. I keře opět v koně byly proměněny a tak se jelo dále. Všichni byli šťastně vysvobozeni a zachráněni. Rozumí se, že z toho také byly nějaké svatby a radosti, a veselosti dlouho trvaly. Ale všechno má svůj konec a tahle pohádka také.

Na slepou bábu.

Ghytej, hledej
bábo, dědku,
máme-li kdo
něco k snědku. —

Buchtů nebo
pomazánku
papal by jsi,
viď, Ivanku? —

Plno smíchu
rolničkami,
zní dětskými
hubičkami.

Baba — dědek,
chytá — chytá,
vše se kolem
hbitě kmitá.

„Koho lapnu
babou bude!“
Chytá hošík
kolem všude. —

Marné snahy,
marné křiky,
děti jsou jak
bystré štiky. —

„Již, již držím!“
„Koho to máš?“
Malou loutku,
Ivanku náš!

Ta neumí
býti babou,
postavu má
k tomu slabou.“ —

Na slepou když
babu hrají,
což zábavu
děti mají.

Když prohnaly
tak Ivánka,
což jim chutná
pomazánka!

L. Grossmannová Brodská.

J. BENEŠ.

Kanárek - hudby milovník.

Jistý pán vypravuje za svého života hezounký příběh. — Byl jsem pozván nedávno k příteli, velikému hudebníku. Hrál na mou žádost velmi dovedně na flétnu a synáček jeho na housle. Najednou přiletěl drobný kanárek a sedl si na chlapcův smyčec. Napadlo mi, že asi hoch přestane hrát. Ale on nepřestal, a kanárek se udržoval v rovnováze. Jen někdy, když smyčec poněkud rychleji po strunách jezdil, zatřepetal křídly. Jindy po celou tu dobu seděl tiše s hlavičkou málo skloněnou a naslouchal zvukům, které smyčec ze strun

vyluzoval. Když chlapec dohrál, odletěl ptáček na kytky v okně stojící. Byl jsem velmi dojat, i ptal jsem se pána, proč se kanárek vždy při hře posadí na smyčec. Pán však se usmál a vyprávěl mi, že ptáček ten hudbu velice miluje. Aby tedy lépe slyšel, přilétá k chlapci nebo k dívce. Když brzy na to dceruška mého známého začala hrát na piano, ihned opustil kanárek své místo na okně a přiletěv, usadil se na klávesách, hopkuje z jedné na druhou. Po hře odletěl opět ku kytkám. Malá dívčina mi pak řekla, že kanár je chytrý, že vždy si usedne na klávesy, které právě nejsou v pohybu. V jednom koutě pokoje stál fonograf. Chlapec, bratr dívky, jej spustil. Sotva že první zvuky z něho vyšly, již tu byl čiperný kanárek, usedl do trychtýře a zůstal tam tak dlouho, až byl kousek odehrán. Potom zase odletěl na okno ku svým květinám. Zajisté milý to ptáček, veliký milovník veškeré hudby.

Mezi otrokáři.

Obrázek z nedávné doby.

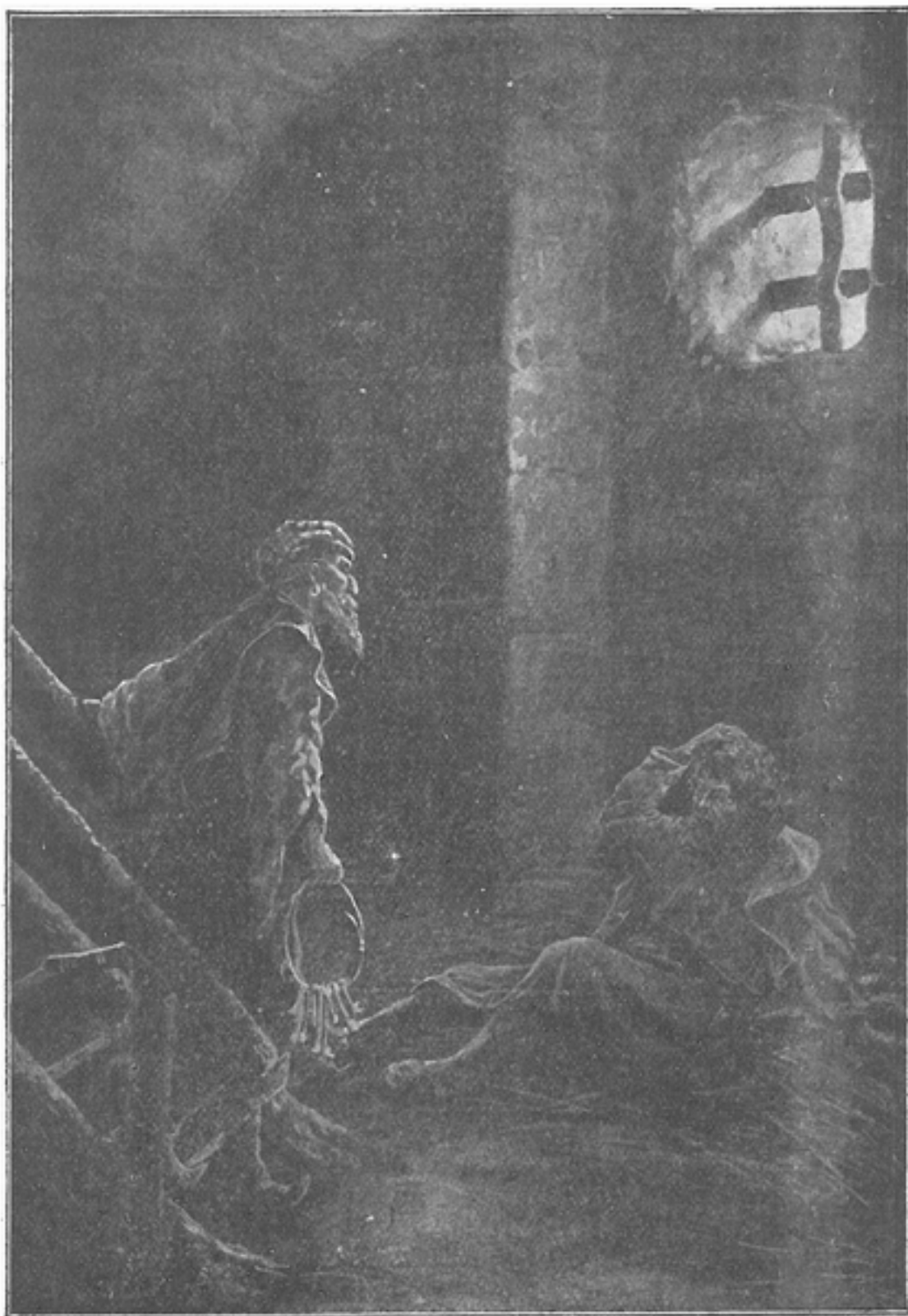
Zachytil Karel J. Z á k o u c k ý .

Když jsem se v dubnu r. 1911 potuloval po březích Nilu, nejednou zaslechl jsem vysloviti jméno: Gordon — jméno „bílého paši“ a to s úctou přímo posvátnou. Nejprve mne to překvapovalo, ale když potom připomenul jsem si, jak si Gordon v krajinách Horního Nilu vedl, když egyptským khedivem (vicekrálem) Ismailem přijat byl r. 1874 do služeb a jako guvernér poslán do krajin na nejhořejším toku Nilu, kdež tou dobou řádl obchod s otroky, jako snad nikdy před tím, nedivil jsem se.

Gordon z celé duše nenáviděl otrokářství a proto o jeho vyhlazení jal se pracovati s veškerým úsilím. Za svého pobytu v Egyptě zaslechl jsem mnohou historku o něm a jednu z nich tuto podávám.

I.

Březen r. 1874, na březích Nilu, byl velice příjemný. Slunce denně, daleko za nubickou pouští vstávajíc záhy z rána a vykoupavši se

Žlárník ještě jednou musel svoji výzvu opakovati.

v zafialovělých mlžinách afrického jitra, vyhouplo se nad ně a zaplavivši je, vítězně stoupalo výš a výše a radost budilo po všem okolí. Na čistě modrém nebi nikdy ani nejmenšího obláčku nebylo.

Gordon, jsa rodem Skot, získal si dobré jméno v bojích o Sevastopol a dobrou pověst jako velitel císařského vojska v Číně, jež vedl proti vzbouřencům na Modré Řece, a proto poctěn byl důvěrou egyptského vicekrále, které neodmítl.

V březnu zmíněného roku ubíral se na své stanoviště jako guvernér. Připluv se svojí skoro nepatrnou vojenskou mocí po Rudém moři do Suakinu, ihned nastoupil cestu do Berberu a odtud do Chartumu.

Ale nezdržel se tu dlouho.

Zvědév, že Nil odtud ještě daleko na jih jest splavný, bez meškání nastoupil další cestu po lodi, jednak aby poznal kraj, jednak aby přehlédl egyptské posádky po tomto kraji rozložené. Cestou překvapovaly ho zprávy, jež slyšel o obchodech s otroky, a zprávy ty naplňovaly ho hrůzou i jakousi lítostí. Myšlenek o tomto dosud zde panujícím otrokářství nemohl se zhostiti. Provázely ho na celé další cestě a rozrušovaly ho. Jeho srdce naplňovalo se upřímným soucitem k těm ubohým, kteří za nocí bývali v kruhu svých milých přepadení, přemožení, odvléčení a prodání do otroctví.

Gordon, plavě se po Nilu, opět a opět si umiňoval, že tomuto zlořádu učiní konec a to za každou cenu.

Krajina, kterou po Nilu plul, hýřila nádherou bujného rostlinstva, a každým okamžikem vystavovala mu obraz za obrazem, každý následující skvělejší předchozího. Zde poprvé spatřil skupiny nádherného rostlinstva tropického i zvířenu africkou. A jakkoli vše bylo pro něho novým, dosud nevidaným, přece jako by pro veškerou tu krásu smyslu neměl. Byl stále zamyšlen.

Byl si vědom, že ubírá se do krajín obývaných lidmi; kteří o vzdělanosti nemají ani ponětí; chápal dobře, že bude musiti zápasiti s mnoha nesnázemi, aby překazil otrokářství, ale nedbal a nebál se. Opět a opět umiňoval si, že zachová klid a zbraní že užije jen v nejnutnějších případech. A osnuje své záměry pro blízkou budoucnost, plul kolem ostrůvku, na němž žil žebravý derviš Mohamed Ahmed, jenž později pod jménem „Madin“ zosnoval proti němu vzbouření a stoje v čele vzbouřenců, překazil dílo, jež Gordon šťastně započal a utěšeně rozvíjel.

Za svých myšlenek doplul Gordon až do Gondokora, odkudž započal řídit osudy kraje, jemuž doufal zabezpečiti lepší budoucnost. Ihned po svém příchodu do Gondokora dal si předvolati všechny

velitele egyptských posádek a seznav z jejich úst poměry kraje, počal ihned rázně jednati.

Seznav, že egyptské vojsko v mnohém podobá se tlupám domorodců, neboť jako domorodci i egyptské vojsko přepadalo sousední kmeny, v jejich osadách loupilo, ano i vraždilo, rozhodl se, že nejprve v řadách vojska upraví kázeň a zavede opět přísný pořádek. A podařilo se mu to. Nejprve cvičil je v zacházení ve zbrani po vojensku a pro volné chvíle určil jim různé práce; musili obdělávati a osévati pole a starati se o hospodářství. Chtěl, aby domorodci viděli výsledky dobrého hospodaření a přiučili se mu. Když pak vojsko poněkud vy-cvičil, podnikal s ním výpravy, aby schytl a zjímal různé otrokáře, kteří tu žili ve velikém množství a čilý obchod vedli s otroky. Schytané otrokáře věznil, otroky jejich propoíšťel na svobodu. Tím získal si srdce těchto, zatvrdil srdce oněch. Ale Gordon toho nedbal. Jsa si vědom, že vše, co podniká, jest dobrým, jen radost míval z úspěchů svého jednání.

Jednoho dne však zle se pohněval. Dozvěděl se, že jedna egyptská posádka přepadla provincii Bahr Gasal a s loupežnou kořistí přivlekla i dceru tamního jednoho pohlavára Meju.

Zvědév o tom, nemeškal Gordon a na rychlém svém dromedáru pospíšil, aby potrestal vinníky. Meju pak dal obléci do nejnádhernějšího šatu, jaký mohl sehnati a v průvodu bezpečné posádky kázal ji dopravit domů.

Meja, vyslechnuvši tento rozkaz, byla překvapena a šťastna. Gordon vida její štěstí, měl radost. Ale zdálo se, že to štěstí dívčino jest krátké. Náhle Meja zvážněla a zůstala státi, jako by se jí domů nechtělo. Její oči upíraly se na Gordona skoro prosebně.

„Proč váháš, dcero, a nespěcháš ku své matičce, jež zajisté o tebe se strachuje a pláče,“ oslovil ji Gordon.

„Zajisté, bílý a dobrý pašo, ale vzpomínám, že pláče také pro svého bratra!“ odvětila Meja.

„A kde jest bratr tvé matičky?“ vyzvídal Gordon.

„Ve tvém vězení!“ bez bázně odpověděla Meja.

„A proč?“

„Těžko říci!“

„Nevěděl bych proč! Jen se vyslov!“ pobízel ji Gordon.

„Než jsi přišel, chytal jako mnoho jiných bez překážky černo-
nochy a černošky .“

a prodával je!“ přerušil ji Gordon.

„Ano, a měl dobrý obchod . dodávala Meja.

„Je tedy otrokář!“ opět ji přerušil Gordon.

„Ty jsi je tak nazval a obchod ten usiluješ zničit!“

„Musím! — Či bylo by ti teď milé, kdybych tě prodal a ty jako otrokyně bídneš někde hynula?“ řekl Gordon a dobré jeho oči spočinuly tázavě na dívce.

Meja neodpovídala. Sklopila hlavu a stála před Gordonem plná nejistoty a nerozhodnosti.

„Obchod ten musí vymizeti úplně! I černocho jest člověk a má právo na život člověka důstojný. Co nechci, aby mně se stalo, nebudu činiti jiným!“

„Celý kraj poštvěš proti sobě! Šilutaové, Džurové, Nueři, Barové, Bongové, Mituové, Njam-Njamové — všickni budou proti tobě, protože všickni rádi vpadají do krajin Furů a tyto černocho chytají a prodávají . . .“

„Ale nebudou tak činiti! Bůh bude se mnou a dílu mému požehná!“

„Doufáš?“

„Věřím v to!“

„Pak je tvůj Bůh mocný!“

„Proto jsem mu oddán z celé duše své!“

„Ale pamatuj, že zloba lidská jest také mocná!“

„Snesu, zdolám každé protivenství!“

„Nenávist těch, jež vězníš, a jich přátel tě zničí!“ věštila mu Meja.

„Ty mne budeš také nenáviděti?“ otázal se Gordon s úsměvem na rtech.

„Za to, že mne propouštíš na svobodu?“ odpovídala Meja.

„Nikdy! — Ale moje matka a její sestry i bratři jistě budou proti tobě!“

„Přimluv se! Vysvětli jim, proč chci otrokářství vyplniti . . .“

„Má slova v jejich nenávisti zaniknou,“ odpovídala Meja.

„Proč by zanikla?“

„Protože v té nenávisti, v které již žijí, nedocení velikosti skutku, jež projevuješ tím, že mne propouštíš!“

Gordon se zamyslí. Uznával hlubokou pravdu ukrytou v odpovědi dívčině.

„A ty také chceš, abych propustil tvého strýce?“ promluvil Gordon po chvíli.

„Prosím tě o to!“

„Ale byl otrokář!“

„Prositi ho budu, aby toho již zanechal.“

„A poslechne tě?“

„Doufej, jako já doufám!“

„A nezklamu se v tobě?“

„Nezklameš, věř mi!“

A Gordon uvěřil. Rozloučiv se s Mejou, posla vypravil do Omdurmanu, aby ihned byl z vězení propuštěn Chaidar. Omdurmanský žalářník Feitail, slyše, koho má propustiti, užasl. Znal Chaidara z pověstí. Mnoho o něm slýchal. Ale znaje rozkaz svého pána, vzal svazek klíčů, vstoupil do podzemní kobky, aby vyplnil, co mu poručeno.

Chaidar byl jeho příchodem v nezvyklou hodinu překvapen. A když uslyšel, že se má zdvihnouti, že jest z rozkazu Gordonova propuštěn na svobodu, ani svému sluchu věřiti nechtěl. Žalářník ještě jednou musil svoji výzvu opakovati a teprve potom Chaidar poslechl a zdvihl se a opustil vězení, aby se vrátil do svého domova.

II.

Prchlo několik roků.

Gordon osvědčil se v nich jako dobrý duch všech svěřených mu provincií: Sudanu, Dárfuru, Aequatorie, jako přítel chudého a ubohého lidu tamního. Obchod s otroky ochábl, ale nezانىkl úplně. Bylo to zlo příliš zakořenělé. Otrokáři provozovali své obchody opatrně. Báli se Gordona.

A Gordon byl neunavný. Na rychlém svém dromedáru byl všady a nikde; hned byl zde, hned onde a všady velmi přísně proti otrokářům vystupoval. Ale proto přece jeho zákazu nedbáno, byl dosti často klamán.

Tou dobou zvláště ještě kvetlo otrokářství v provincii Dárfuru. Chaidar, náčelník jednoho tamního kmene a bratr matky Meje, stál v čele otrokářů, ačkoliv ho Meja snažně prosila, aby toho nechal, že se zaň zaručila Gordonovi, že tak učiní.

Ale takovým řečem se Chaidar jen zasmál. Nenáviděl Gordona. Právě proto, že ho Gordon věznil, postavil se v čelo a bouřil proti němu, kde koho jen mohl. Také na dřívější velmi výnosné otrokářské obchody nemohl zapomenouti. Dohodnuv se s ostatními otrokáři, smluvil s nimi, že Gordona z tohoto území musí vypuditi.

„Ani životů nebudeme šetřiti!“ končila jejich úmluva.

Vydatnou pomoc našli v náčelníku kmene v Buhr Gasalu usedlého. Tento koupil mnoho otroků od Njam-Njamů a vyzbrojiv je jako vojáky, cvičil je.

Když o tom uslyšel Gordon, užasl, ale nezalekl se. Důvěřuje svým zbraním a chtěje předejiti zbytečnému krveprolití, vypravil

k rodičům Meje posla, aby připomenul Meji, co mu slíbila. A Faitail jel, ale na cestě přepaden byl lidmi Chaidarovými a zavlčen do jeho sídla. Chaidar zapomenuv, že Faitail to byl, jenž ho propustil na svobodu, kázal ho uvězniti.

Když o tom uslyšel Gordon, zle se rozhněval. Rozhodl se, ihned vytrhnouti proti němu vojensky.

O tomto Gordonově rozhodnutí dozvěděla se Fatima, manželka Faitailova a byla ráda. Věděla již, že muž její úpí ve vězení Chaidarově, i doufala, že bude osvobozen a že se jí vrátí.

„A víš co, matičko?“ zahovořil malý Hasan, když uslyšel, več jeho matka doufá.

„Co?“

„Já potáhnu s vojskem!“

„Ty?“ užasla matka nad chlapcovou odpovědí.

„Ano, já!“

„A zahyneš tam!“

„Proč?“ odpověděl hoch s úsměvem.

„Cesta vede pouští!“

„Bílý paša dá mi dromedára!“

„Myslíš-li, pak jdi! Ty otce dovedeš již vyhledati!“ svolila konečně matka.

A Hasan přihlásiv se u Gordona a projeviv mu svůj úmysl, obdržel skutečně dromedára a na něm provázal Gordonovo vojsko.

Když došla posádka až k osadě Dár-Furu, utábořila se před osadou a čekala na další rozhodnutí a rozkazy Gordonovy.

A Gordon jich neudílel, čekal a přemýšlel.

To bylo netrpělivému Hasanovi dluhým. Byl by rád co nejdříve setkal se s otcem a vysvobodil ho. I vzdáliv se jednoho dne z tábora, opatrně přikradl se k zahradě, jež obklopovala dům „otrokářského krále“ a vnikl do ní a pátral, kde by měl asi otce hledati.

Ale nedoplížil se daleko.

Jak se tak kradl od keře ku kři, byl náhle zpozorován výrostkem stejného asi věku. Procházel se tu s otcem.

Hasan poznav, že jest zpozorován, dal se na útěk.

Ale daleko neutekl. Klopýtl náhle o cci a upadl.

Než se zdvihl, stál nad ním Chaidar i syn jeho Fazim.

„Co tu chceš? — Co tu hledáš?“ tázal se ho otrokář Chaidar.

Hasan bez bázně vypověděl vše.

„A pravíš, že tvůj otec byl v Omdurmanu mým žalárníkem?“ tázal se Chaidar.

„Ano!“

„Pak jsem ho nepoznal!“ přiznal se otrokář.

„Snad! Nebo kdybys ho poznal, jistě bys ho nevěznil!“ byla vyčítavá odpověď Hasanova.

„Myslíš?“

„Myslím!“ Tatíček nejednou o tom vypravoval a šlechtetnost našeho bílého paši chválil! Málo kdo by tak jednal jako on. Maje dceru pohlavárovu v moci, jistě každý jiný by žádal výkupné nebo alespoň závazky nějaké, ale bílý paša uslyšev, čeho se egyptští vojáci dopustili, ztrestal je a Meju na svobodu propustil

„A Meja, než odešla, orodovala za tebe, otče,“ připomenul Chaidarovi Fazim.

„Ty o tom víš, chlapče?“

„Vím! Sama mi to tak vypravovala .“

„Ano, mně také vypravovala o setkání svém s bílým pašou,“ připomínal si Chaidar. „Abych ji odměnil za tuto přímlovu, za toto mé osvobození, dal jsem jí drahocenný pás!“

„Vím, vím,“ uvědomoval si Fazim. „Vstupoval jsem právě do tvé komnaty, když jsi seděl u otevřeného okna a drahocenný pás jí podával .“

„Ano; i víš také, že ho Meja přijati nechtěla, ale žádala . .
abys zanechal otrokářství!“

„A to jsem jí slíbiti nemohl!“

„A jak se, otče, nyní zachováš, když vidíš, že tento chlapec odvažuje se osvoboditi otce!“

„Jako Gordon,“ byla Chaidarova odpověď. „Dovede-li býti šlechtným bílý paša, dovede takovým býti i král otrokářů. — Vstaň, chlapče, odvedeš si otce a oznámíš Gordonovi, nechce-li on zbytečně prolévati krve, že já také nechci a že s ním uzavru přátelství!“

Již za půl hodiny po tomto nahodilém setkání odcházel Hasan, maje po bo'u svého otce a následujícího dne vstoupil do domu Chaidarova Gordon, aby s ním uzavřel přátelství.

III.

A zase prchal čas.

V Egyptě zatím změnily se poměry. Zemřel khediv Ismail a nastoupil jiný. Gordon zvěděv o tom, pospíšil do Kahýry a žádal za propuštěnou. Ale khediv ho nepustil. Teprve po delší době odešel, byv vyštván nepřízní mnohých Evropanů.

než se zdvihl, stál nad ním Chaidar i syn jeho Fazim.

Dal jsem jí drahocenný pás.

Když ale později žebravý mnich Mohamed Ahmed vyvstal a jako mohamedánský mesiáš — Mahdin — vzbouřil všechny kmeny bydlící na horním toku Nilu a nabádal je, aby setřásli se sebe jho egyptské, byl anglickou vládou Gordon povolán, aby šel a hájil toto ohrožené území egyptské.

A Gordon šel, ale nemaje dostatečné podpory a nemoha se dočkati pomoci, kterou mu měl přivésti lord Kitchener, zahynul dne 26. ledna 1885 právě v tom okamžiku, když se zbytkem svých dvaceti vojáků chtěl se ukrýti v kostele rakouské misie a odtud se hájiti. Na cestě té byl zaskočen četou rozvášněných dervišů a zabit.

Tak skončil vytrvalý a šlechetný bojovník, jenž si předsevzal zamezit obchod s otroky,

Brkoslav.

Za dávných a dávných časů nejmenoval se b r k o s l a v tak, jako se teď jmenuje. Jeho dřívější jméno se zapomnělo. Vypravuje se pouze, jak tento pěkný ptáček k tomuto jménu přišel.

Když Pán Ježíš se narodil, radovala se celá příroda. I ptáci oslavovali tento památný den. Skřivan vyletěl vysoko k nebi a s anděly prozpěvoval čest a chválu narozenému Spasiteli. Kukačka usedla u jesliček a svým vábivým „kuku“ obveselovala Ježíška. Hrdlička zase opodál cukrovala a holoubek něžně vrkal. Slavík tak líbezně zpíval, až synáček se ukolébal. Kohout potom bděl u jesliček, aby se mu nic zlého nestalo. Husa vidouc vola i osla, ani dechem jej zahřívají, přinesla heboučkový prach do peřinky. Jen brkoslav seděl všecek smutný na fíkovém stromě, že neměl čím potěšit malého Ježíška, jenž se byl právě probudil a začal plakati. Rád by mu byl zazpíval, ale neuměl. I přemýšlel, přemýšlel, co by mu přece dal. Naposledy si vzpomněl, zdali by se mu líbilo některé jeho peříčko. Nemeškaje vytrhl nejkrásnější peří z křídla — brko a položil jej před plačící Jezulátko.

Jakmile Ježíšek brko spatřil, hned přestal plakati a mile se usmíval. V tom sletěl anděl s nebe a pravil: „Milý ptáčku! Tvůj dárek byl zvláště upřímný a proto Ježíškovi tak milý. Ode dneška je tvé brko slavné a ty na památku slouti budeš b r k o s l a v.“

Potom ptáci rozletěli se po vší zemi a všude hlásali nové jeho jméno, i kterak k němu přišel.

V K.

Večerní modlitba.

Soumrak již se k zemi sklání,
po obloze měsíc pluje;
od kapličky zní klekání,
každý hlavu nachyluje,
a se modlí „Anděl Páně“!
Což ten zvonek klekáníček
sije zvuky z kaple báně,
jakoby tam andělíček

ťukal, ťukal v srdce zvonů,
jak by volal sladce, jemně:
„Slyšte, po té dráze tónů
pojdte, lidé, blíže ke mně!“
Ku obloze pohledněte,
ruce zbožně spínajíce,
zdali také zablédnete,
kterak jasná večernice

jiskří, plane v černém lesku,
snad paprsky svými hlásí:
V modlitbě kdo ku nebesům
vzhlíží — vždycky dojde spásy!

L. Grossmannovd-Brodská.

Obrázky z katolických missií.

Píše Fr. V š e t e č k a.

Ve veliké africké missii, Mariannahillu, opatství¹⁾ missijního řádu mariannahillského,²⁾ zřídil zakladatel tohoto ústavu mezi budovou pro sestry a blízkým mlýnem křížovou cestu. Jest upravena na úzké cestě, vinoucí se po strmém návrší, a bylo tu napřed potřeba prosekati mnoho úponkovitých rostlin a jiných křovin. Po levé straně

¹⁾ Opat jest představený kláštera, mající odznaky biskupské.

²⁾ Původně to byl řád Trapistů, sem uvedený P. Fr. Pfannerem. Poněvadž však přísná řehole tato vzhledem ku potřebám missijním potřebovala jistých změn, přetvoření byli zdejší trappisté v nový řád, t. zv. mariannahillských missionářů.

cesty strmí vysoko se pnoucí skála, po pravé jest sráz porostlý částečně křovím; dole šumí vody řeky Umšlatusany.

Tyto končiny se staly dne 14. ledna 1912 z rána jevištěm rozčilující události, kterou popisuje očitý svědek takto ¹⁾:

Po cestě jel mladý náš kněz, P. Marcellin, na koni. Pravicí přidržoval pevně bursu ²⁾ s Tělem Páně na prsou pod škapulířem ³⁾ a levicí třímal otěže. Ubíral se k těžce nemocnému. Občas jej potkávali černí křesťané. Přitlačili se ku skalní stěně a pozdravovali obyčejným pozdravem: „Madunyiswe u Jesu Chrsto, Pochválen buď Ježíš Kristus!“

Brzy přešel nejnebezpečnější místa a kůň, jenž kráčel podél zející propasti s podivuhodnou jistotou, jal se cválati.

Byl parný letní africký den a slunce čím více vystupovalo, tím větším žářem vysílalo paprsky na jezdce i koně. Tak to šlo divokým, spíše stromy porostlým krajem, jenž připadal jedoucímu missionáři posléze skoro neznámým. Po 1hodinném bloudění našel konečně černocho, který mu podal zprávu o hledaném kraalu. Bylo nutno ještě dále namáhavě jeti nahoru a dolů a po kamením posetě vysočině, a konečně dospěl kněz k cíli. Zaopatřiv nemocného útěchou sv. náboženství, vydal se na zpáteční cestu.

Asi o dvou hodinách odpoledne jsem ho viděl klusatí kolem mlýna a již asi za půl hodiny potom přiběhlo udýchané kaferské děvče a přineslo zprávu „P. Marcellin jest mrtev!“

„Co se stalo?“ táži se uleknutě.

„Tamto na křížové cestě se sřítíl do rokle!“

Rychle jsem spěchal k místu neštěstí. Tam jsem viděl státi dva kaferské hochy a hleděti bezradně do hlubiny. Dole pak, na dně rokle, ležel bez hnutí missionář. Opatrně jsem se prodral trním a bodláčím k němu dolů.

Tam ležel bledý a nehybný s krvácející ranou na hlavě a na ruce. Na krku mu visela otevřená bursa a vedle na zemi leželo korporále. ⁴⁾ Dýchal těžce a s čela mu tekly potůčky potu na sluncem zčernalé líce.

¹⁾ Časop. katol. miss. ř. mariannhill. 1912 č. 6.

²⁾ Brašna, jaké užívá kněz, jda s Pánem Bohem. V ní jest ve zlaté nádobě (pateně) vložena sv. Hostie.

³⁾ Část řeholního oděvu v podobě úzkého pásu, splývajícího vpředu i vzadu k zemi.

⁴⁾ Bílý šáteček, v němž jest vložena patena se sv. Hostií.

Chopil jsem jeho bezvládnou ruku a zavolal jej jménem: „P. Marcelline, P. Marcelline!“ — Tiše, hlasem zlomeným, odvětil: „Woza! Woza! Pojd' sem! Pojd' sem!“ Domníval se patrně, že jest u něho domorodec. — Chtěl jsem jeho zraněné tělo uložití pohodlněji, avšak bolestné sténání mne od toho úmyslu odvrátilo.

Zatím příběhlo několik kaferských hochů. Hleděli smutně s pěšinky dolů a volali občas: „Baba, baba! Otče, otče!“ — Sdělil jsem jim, že zraněný kněz má při sobě Nejsv. Svátost, načež sejmuli uctivě čepice a hleděli dolů mlčky; ticho bylo přerušováno toliko občasnými vzdechy nešťastného.

Stál jsem, nevěda si rady; sám nemohu zraněného, silného, velkého muže, vynést nahoru; také hoši mi nemohou pomoci. Ostatně by takový pokus nebyl bez nebezpečství, neboť jenom několik metrů ode mne hučí Umšlatusana. Kdyby se byl dolů se řítící missionář nezarazil o strom, byl by již dříve spadl do řeky a tam, jsa ve mdlobách, utonul. Bůh a anděl strážný jej před osudem tím uchránil.

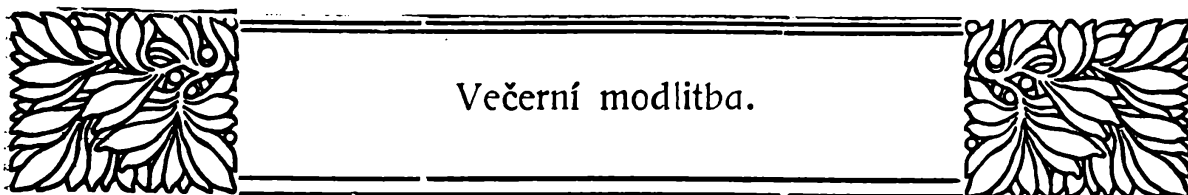
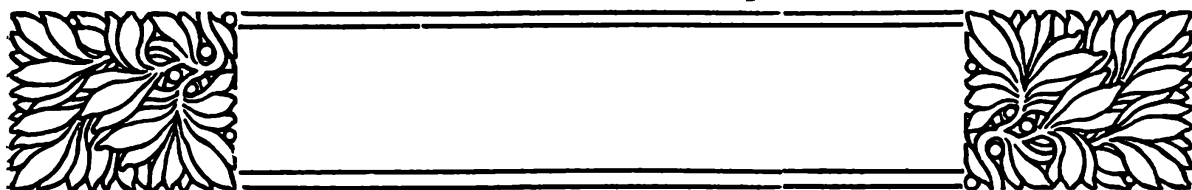
Tu přišel pojednou P. Cyprián, missijní farář mariannhillský, jemuž byla též podána zpráva o neštěstí. Sotva uslyšel raněný jeho jméno, pronesl z pola při vědomí, z pola v horečce s námahou slova: „Bursu, P. Cypriáne, bursu! Musím k nemocnému! Hledejte bursu, jest v ní Nejsvětější Svátost!“ — P. Cyprián mu sňal bursu s krku a vložil do ní korporále, načež se P. Marcellin hleděl s napjetím všech sil poněkud pozvédnouti. „Ježíši, Ježíši!“ zašeptal několikráte a znova klesl bezvládně.

Konečně přišla pomoc. Dostavil se opatrovník nemocných s několika jinochy. Přišli s nosítky. Vynesli opatrně poraněného nahoru a vložili jej na nosítka, která pak mladíci střídavě nesli; missionář ležel bez hnutí a bledý jako mrtvola.

Cestou do missie nás potkalo několik kaferských babiček. Připojily se smutně ku průvodu a prolily cestou nejednu slzu nad svým duchovním pastýřem.

Na štěstí se zotavil P. Marcellin brzy péčí našeho hodného ošetřovatele nemocných a nyní koná horlivý ten missionář zase — byť ještě byl sláb a kulhal — své rozmanité missijní povinnosti.

Večerní modlitba.

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

nou					slav
	vždy	hod	di	ných	mu
	dě		sí		ctví
	dež	cky		ti	pra
	Če		k vla		zdo
	láska	mlá	bi	dě	sti
skou					dů

2. Čtvercovka.

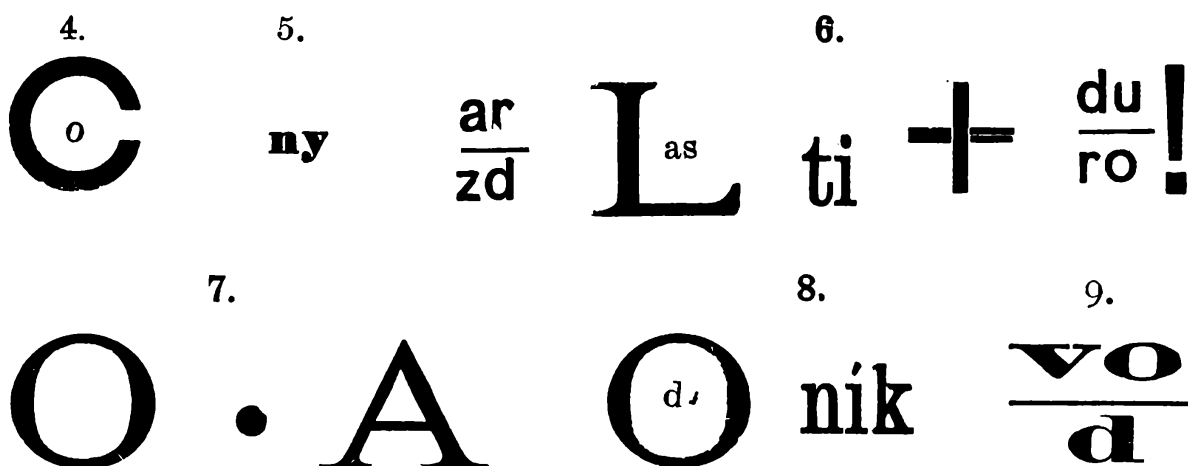
a	a	a	b
b	e	e	e
e	k	l	l
l	l	s	s

Která čtyři slova sestavíte z vedlejších písmen aby stejně zněla s hůry dolů a s levé strany na pravou? Význam jich: 1. Část stébla, 2. řeka česká, 3. jméno mužské; 4. mladý mnohopazdnehtík domácí.

3. Hádanka.

Jsem-li s „m“ to štětcem vládnout znám,
s „t“ vařivo k jídlu tobě dám,
s „h“ však málo vládnu v kapse sám.

Rebusy.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří redakci zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. května 1913, obdrží odměnou velmi pěknou knihu. Jména odměněných označena jsou hvězdičkou.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 7.

1. Leden, eden, den, en, n.
2. Polednice.
3. Kolár, komár, kočár, košár ;
4. Don, den ;
5. Krokvice.
6. Kolmá přímka jest kolmice.
7. Kůň stříhá ušima.
8. Vola na poli viz !
9. Hanáci jsou Moravané.

OBSAH:

Máj. (Báseň.) — Život v Kahýře. (S 3 obrázky). — Zlatý ptáček. — Na slepou bábu. (Báseň s 1 obr.) — Kanárek — budby milovník. — Mezi otrokáři. (Se 3 obrázky.) — Brkoslav. — Večerní modlitba. (S 1 obrazem.) — Obrázky z katolických missií.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, říd. učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

viacich Anast. Peloušková, Frant. Šťastná. — Ve Štěpánově Lud. Jiroušková, Mar. Hošková, Eduard Polák, Ant. Tesař, Jana Žáčková. — V Tabarkách Irena Kotholová. — V Tečích Emilie Marie Vorzová*. — V Telnici Marie Bartáková. — V Troubsku C. Bednářová, Fr. Bednář, Marie Fialová, Frant. Krístek, Anna Ledesová, Jaroslav Ledes. — V Třebíči F. B. Kohoutovy, K. Frekš, Blaž Frejčová, Vlasta Dušková, Pepi Zimolová (Díky, podolně!). — V Třeboni M. Kaňušková a A. Valentová. — V Třeštině Jar. Jílek, Bohumila Mertová. — V Tvarožné Václav Jedlička, Jan Olejníček. — V Uher. Brodě Josef Šustek. — V Újezdě Josef Hátle. — V Únanově Josef Toifl, Růž. Fribylová, Mar. Tunlová*, Cecilie Florová. — Ve Vavřinci Mar. Vachová, Mar. Procházková. — V Vel. Bystřici Marie Hořinková. — Ve Vel. Pavlovicích Boh. Souček, Lud. Světlíková, Frant. Eállová, Ludm. Hýblová, And. Komorná, Mar. Hajková, Marie Dostoupilová, Katřina Procházková, Melicharová Frant., Arčela Kučerková*. — Ve Věrovanech Josef Mráček, Mar. Jarošíková*, Ludmila Mráčková, Ludm. Simešská, Frant. Sigmund. — Ve Vitonicích Jos. Zichala, Fil. Fátková, Terezie Červíková, A. d. Hlavíková. — Ve Vlčnově Alois Hypel, Alois Klimpar. — Ve Vostopovicích T. Baroš, C. Baršová*, Em. Buček, Josef Horák, František Konečný, Jan Kroupa, Kar. Matýšek, Jos. Neubauer, Jan Novák, Jos. Fištlák, Frant. Rozmarín, F. Řezáč, Mar. Sojlová, Fr. Svořoda, Cyr. Vrbacký. — Ve Vyškově Fil. Janešílová, Emilka a Mař. Suchánkovy. — V Zadním Zhorci Ant. Veinhöfer. — Ve Zbraslavi Ant. Němec. — Ve Žbánicích Jan Slavík. — V Želči: Kar. Novotný.

„Štěstěna“ v Brně.

Náhoda štěstím vládne a nikdo nemůže tvrditi, že by štěstí vůbec reměl. Aby bylo vyhověno přání z mnoha stran proresenému, dovoľuje si peněžní ústav „Štěstěna“ v Brně za dnešních tak neutěšených výdělkových poměrů dáti každému nejlepší příležitost **ušetřením nepatrného měsíčního obnosu buď K 2.50, 2.60 neb 2.90 nastřádati sobě v krátké době značné jmění, jež případnou výhrou se ihned ztisíceronásobní.** Jest samozřejmo, že čím kdo více losů má, tím větší jest naděje na výhru. Každý má ve svém vlastním zájmu zakoupiti si nějaké losy, neboť nejsou tyto nic jiného, než peníze a zajisté není nikdo tak zámožným aby za tak příznivých podmínek zříkal se značných hlavních výher.

Upozorňujeme proto své čtenáře na dnes přiložený losový prospekt peněžního ústavu „Štěstěny“ v Brně, Rudolfská ul. 12. Morava, kamž veškeré objednávky, dotazy atd. zasílati dlužno,

Kdo by snad přílohu náhodou neobdržel, dopiš si o ni jmenovanému ústavu.

 **Sebrané spisy
Václava Kosmáka.**

Vyšel díl XXVII., sešit 105.

 V „Knihovně našeho lidu“ vyšlo:

Andros z Efesu.

Povídka z prvních dob křesťanských.

Napsal: J. E. Copus. : :

Z angličtiny přeložil O. S. Vetti.

Stran 212.

Cena 2 K.

Žertovné výstupy.

K potřebám spolkovým upraveny.

Obsah: Dyby nebylo bejvalo. — Loučení, loučení Měla jsem holoubka. — Sliby unáhlené. — Nevinné odpovědi.

Sešit 10.

Cena 20 hal.

Krkonošský tkalcovský spolek „VZÁJEMNOST“
v HROPOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a příčinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, říd. učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně,

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, říd. učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

ROČNÍK DVAATŘICÁTÝ

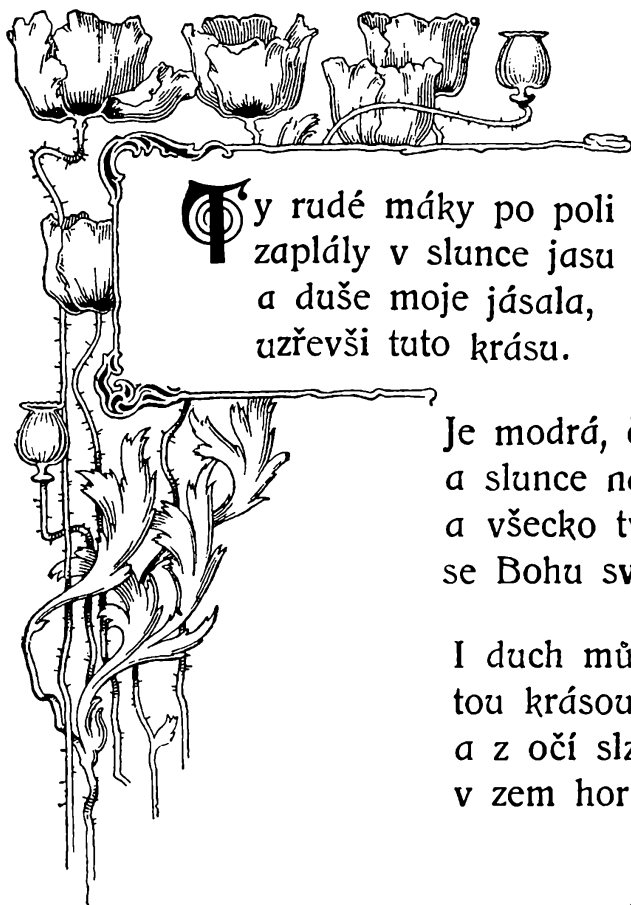
1912-1913.

S 74 OBRÁZKY A ČETNÝMI OZDOBAMI.

Krásy pole.

Ty rudé máky po poli
zaplály v slunce jasů
a duše moje jásala,
uzřevši tuto krásu.

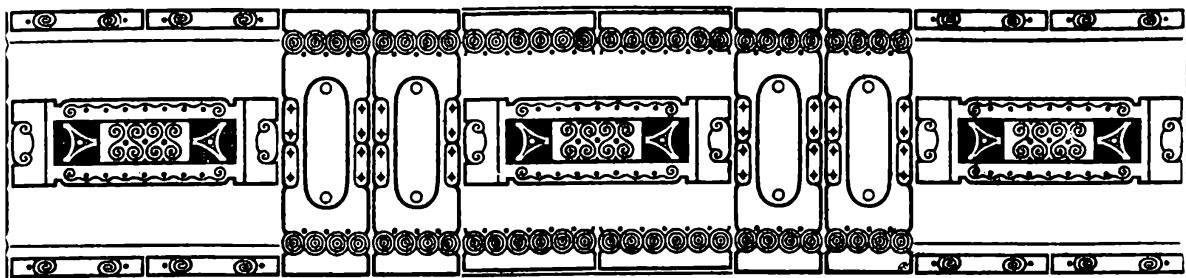
Jak zlata drahé dĕmanty
se vlní žito plání,
a odlesk krásy úchvatné
se zračí v nebes bání.

Je modrá, čistá nebes bání
a slunce na ní hoří,
a všechno tvorstvo na zemi
se Bohu svému koří.

I duch můj dá se unésti
tou krásou nevídanou;
a z očí slzy radosti
v zem horkou volně skanou.

A. M. Kadlčáková.

Život v Kahýře.

Vzpomínka na cestu po Egyptě.

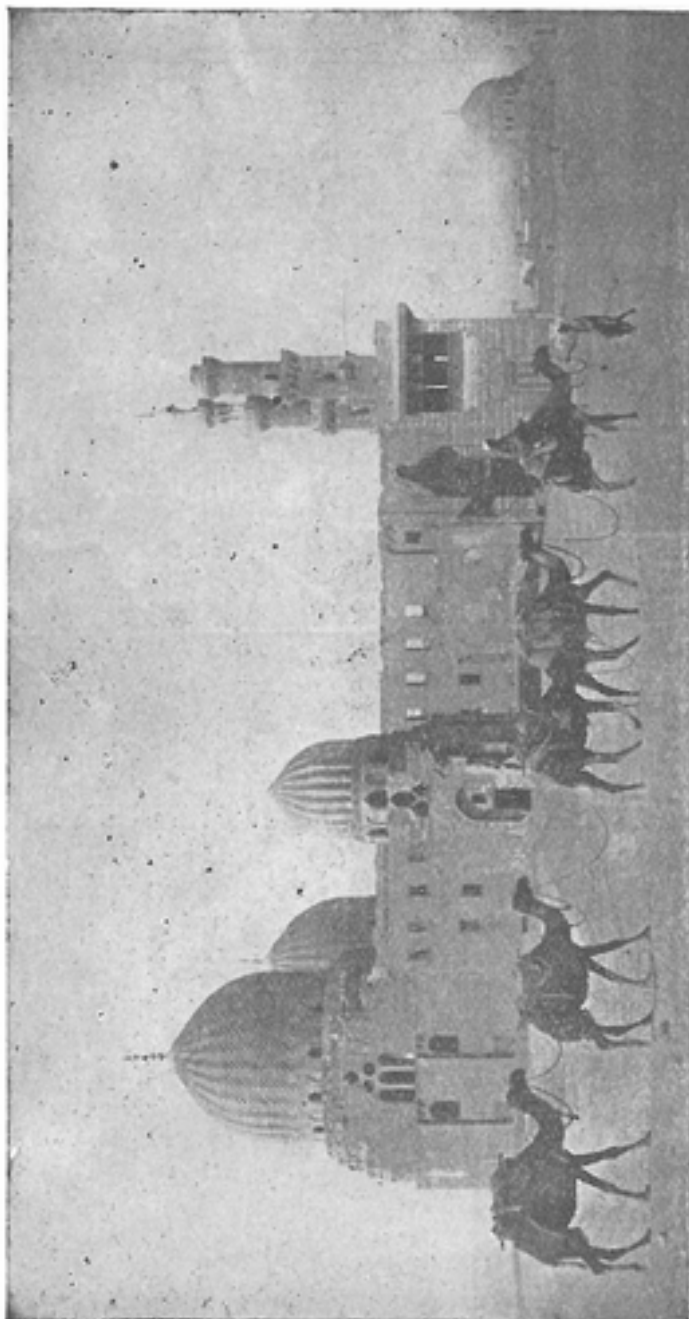
(Dokončení.)

Večery jsou v Kahýře velmi příjemny. V ulicích bohatě ozářených elektrickými světly rozproudí se život mnohem rušnější než v hodinách dopoledních neb odpoledních. Každý chce užiti příjemného večerního chladu egyptského.

Také my jsme po diner vycházeli. V hotelu, kdež jsme se stravovali, podávána nám nilská filtrovaná voda a víno. Bylo dobré, pravé rozettské, ale nám jako Čechům stýskalo se po pivě. Zapadali jsme do šarie Bab-el-Bahir, kde na podloubí Flaschova restaurantu pochutnávali jsme si na sklínce pravého mnichovského. Ovšem, museli jsme je píti jako drahocennou medicinu, stálat sklenička obsahující asi čtvrt litru piva tři piastry, což jest na našich penězích asi 75 haléřů a při takové drahotě přejde člověku chuť i na nejlepší pivo.

I sedávali jsme tam, abychom si odpočinuli a přecházel nás zrak i sluch. „Kolem nás,“ jak praví M. Pernica ve své vzpomínce také na Kahýru, kypí život Východu s veškerým svým šumem, zpěvem, hudbou i řevem. V nejpestřejším 'kaleidoskopu mihají se kolem nás barevné skupiny obyvatelů Afriky, Asie i Evropy. Bílí, snědí, žlutí, bronzoví, černí, Arabové, Beduini, Fellahové, Koptové, Nubijci, Sudanci, Berbeři, dále Judejci, Arméni, Turci, Syřané, Indové, Peršané, Řekové, Vlaši, Francouzi i Angličané. Není druhého města na světě, které by tak živě připomínalo legendu o babylonské věži. Kmitají se kolem postavy velké, malé, zavalité, otlé i vychrtlé, v šatech evropských, v rízách bílých, šedých, tmavomodrých, žlutých i černých, obuté, ale více bosé, v kloboucích

slaměných, plstěných, ve fezech, v turbanech i tropických přilbách. Mezi stoly hemží se jako v úle, řeči a idiomy všech světadílů hlučí z toho chaosu. Jsme někdy obléháni pěti šesti chlapy najednou. Jsou mezi nimi zjevy velmi schátralé, v usmolených, špínou prosák-

Ku hrobům kalifů.

lých kaftanech. A jejich drzost a neodbytnost daleko přesahuje naši trpělivost a chladnokrevnost. Ale zachovat rozvahu — hlavní pravidlo pro cizince v Orientě. Vnucují všechno, nač možno pomyslit: pohlednice, alba, staré známky, látky, koberce, kusy oděvu, celé posady s drůbeží, živé husy, kachny, králíky, opice, papoušky, želvy,

kraby, krokodily, dále výrobky ze pštrosích per, cigarety a doutníky, arabská pečiva, všechny druhy ovoce od obrovských melounů do krásných jahod, ryby, lastury, korýše, květiny, malé stromy, celé stoly, vysoké věšáky, stojany.

Před podloubím zastavil ohromný orchestrion a už jeho hřmotem je naplněná celá ulice. Neslyšíme vlastního slova. Přes to sedá si vedle ke stolu malé děvčátko a drobnými prstíky dotýká se strun mandoliny. Hraje? Nevíme, ale za chvíli už stojí u nás, držíc misku v ruce. Někdo ji odstrčí, zástupcem prodral se k nám hošík, vedoucí slepce za ruku. Tisíce jsou zde takových ubožáků. „Allak já' tik... !“ Bůh ti dá .!

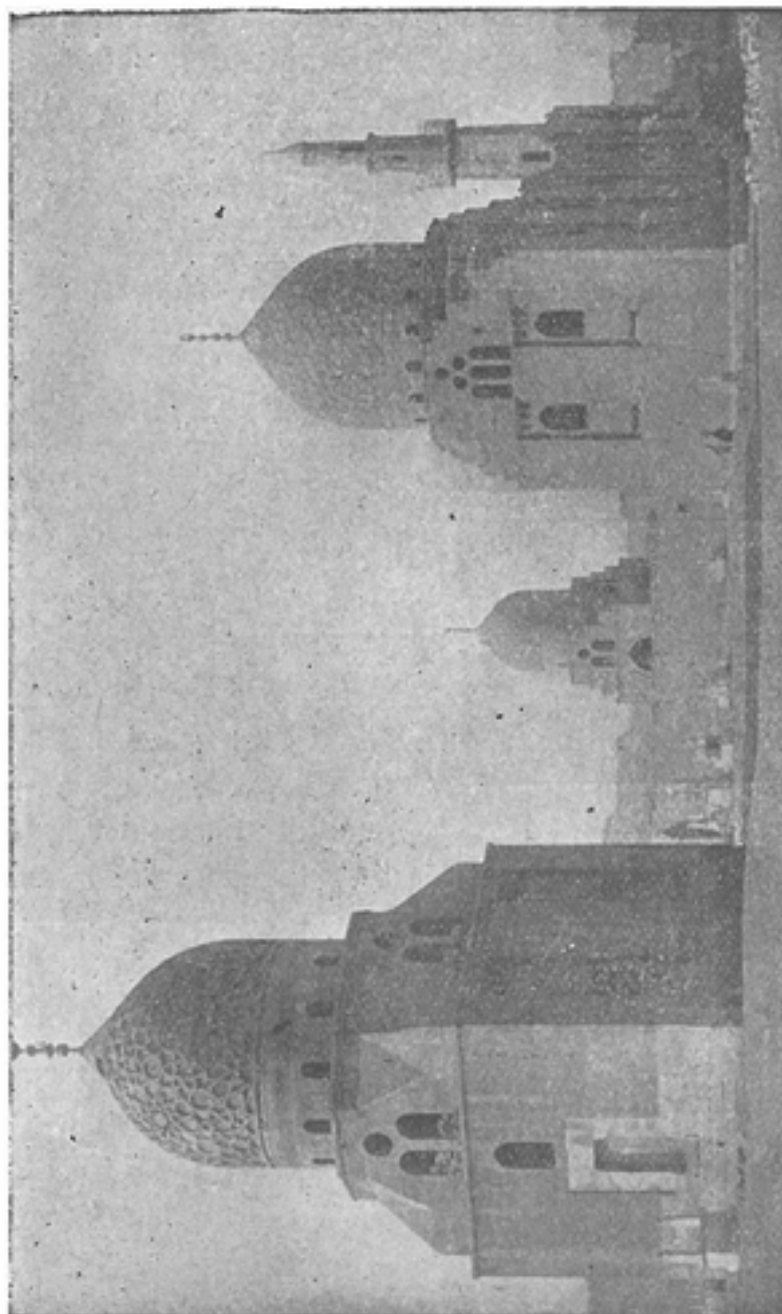
A sotva odešli, přihnaly se dvě harfenice a přisednuvše, chtěly hráti. Ale než začaly, zaslechly náš český hovor a bylo po hře. Byly to Češky. Pohovořily s námi, pověděly odkud jsou, jak dlouho jsou již v Africe, jak tu dlouho ještě pobudou a pak odkvapily, aby nezkrátily doby svého výdělku.

A hned po jejich odchodu přihnál se výrostek v jakémsi kaftanu neurčitých barev a překládal nám ke koupi různé egyptské cigarety. Nevšimli jsme si ho, ale toho výrostek nedbal. Položil bedničku s cigaretami na stůl, z kapsy vytáhl jakýsi tištěný vzorník cigaretových dutinek s udáním ceny a chtěl nás přesvědčiti, jak výborné má zboží. My stále nic. Ale výrostek byl vytrvalý. Když jsme mu neodpovídali na jeho nabídnutí, stupňoval naši titulaturu německou řečí. Začal baronem a v pokračování následovalo: Gráf, Major, Excellenc a ukončeno bylo Kronprincem. Za každým oslovením následovala chvála zboží jazykem arabským pomíseným slovy francouzskými nebo anglickými. Skoro nás to bavilo. Prohodili jsme cosi svojí mateřštinou a výrostek náhle jako by ožil. „A charašó sind, Herren!“ zvolal rozpcznav slovanštinu od němčiny a začal znovu svoje útoky, vplétaje nyní do své řeči slova ruská. Překvapilo nás to. Poznali jsme, že arabští hoši jsou velmi účelivi.

Posléze výrostek poznav marnost svých útoků, odešel. Ale sotva odešel, již tu byl jiný, podobný, ale tento nabízel pohlednice.

A mezitím, co se toto střídalo, táhal nás stále někdo pod stolem za nohu. Byli to zase jiní hoši; pokoušeli se podstrčiti nám pod nohu bedničku a pak nám boty vyleštiti. Chtíce míti pokoj, museli jsme je důrazně odháněti a někdy ani to nespomohlo. V takové chvíli zakročil sám majitel restaurantu a to s bičem v ruce. Ale co to pomohlo? — Nic. Sotva zmizel obletovali nás hoši zase a jejich oči přímo proleb ně k nám pohlížely.

Později jsme se zdvihli a šli domů. A sotva ráno jsme vstali a vyšli před hotel, již byli kolem nás cídiči bot. Necídí se totiž v hotelu boty, to činí hoši před kostelem. Sotva vykročíte, již jich tu celá smečka a každý z nich chce nám posloužiti. Jeden překřičuje druhého. Každý má malou bedničku, v ní krabičku s mazadlem,

Ke hrobům kalifů.

kartáč a kus plyše nebo sametu. Posadíte se, cídič podstrčí vám vyprázdňenou bedničku pod nohu a vyleští vám boty, že je nevyleští tak nikdo v žádném evropském hotelu. A za půl piastru. A sotva obdrží odměnu, již spěchá dál.

Zdržíte-li se před hotelem, začne, čeho jste byli svědky večer. Přicházejí osmáhlí Nubijci nebo Arabové ve svých špinavých modrých kaftanech a nabízejí vám pádělky staroegyptských sošek: bůžků, skarabeů, paviánů, sfingsů vedouce stále svou: Herr Baron ! C' est monsieur Ramses! C' est madame Ramses!* a při tom ze svých kaftanů vytahují sošku za soškou. Musili jsme se jim zasmáti, ale proto přece byli jsme rádi, když objevil se náš průvodce Hasan Ali a zavedl nás někam, kdež jsme mohli obdivovati, co připomínalo nám dávnou slávu faraonů.

Že v městě, v kterém žije dnes na 700.000 lidí jsou také místa, která jsou černou skvrnou nejen na slávě minulé, ale poškozují i dobrou pověst nynější Kahýry, rozumí se samo sebou. Je to tak zvaný Fischmarkt, na němž však se ryby neprodávají.

Po bouři.

Žase skví se v zářném plese
porosené luhy,
nad zeleným krajem pne se
barevný pás duhy.

Obloha je vlídně smavá,
kapky střásá strom,
jenom v dáli dobublává
hněv svůj ještě hrom.

Chlumpy v závoj par se halí
jak v obětní dým,
v potoce se vlny valí
spěchem překotným.

Dětí smích zas trýská v sadě
a zní ptactva zpěv, —
dobublal už na západě
v dáli hrom svůj hněv.

J. Milota.

ED. SCHUBERT.

Odměna skromnosti.

Loučovský statkář Štěpán, jakož i jeho manželka, byli v celém okolí, ano i v celém kraji známi jakožto praví lidumilové. Od prahu jejich statku neodešel ani jeden chudý bez „nadílky“. Jel-li Štěpán na trh do města neb s trhu z města, ochotně ulehčoval dle možnosti ženám nesoucím na zádech břímě, bera jim „núše“ buď hned ve městě nebo cestou na svůj vůz. Když se na jeho hrachovišti vyvinuly lusky, dovoloval dětem natrhati si jich. Toliko jim přikázal,

*) Pane barone! To je pan Ramses! To je paní Ramsesova.

aby mu škody nenadělaly. Děti byly skutečně při trhání lusek opatrný a vrátivše se nemeškaly poděkovati se hospodáři nebo hospodyně srdečným: „Pán Bůh zaplať!“

Nedivme se, že bývali manželé Štěpánovi dosti často požádáni býti kmotry při křtu novorozeňátkům v rodinách nezámožných spoluobčanů. Neodřekli nikomu, říkajíce, že výkonem tím si budují „stupně do nebe“. A těch stupínků měli již hezký počet. I biřmovancům stávali kmotrovsky. Křtěncům i biřmovancům dostávalo se od nich slušného obdarování. Vzдор tomu nepoznávali na jmění svém úbytku. Zajisté že Pán Bůh jim to svým hojným požehnáním na statku splácel. Byl-li „výlet“ školních dítek nebo jiná školní slavnost, nescházel Štěpán nikdy a vždy značně přispěl ku krytí výloh s tím spojených.

Když jednoho roku bylo ohlášeno, že bude ve farnosti generální visitace, to jest, že zavítá sem pan biskup, aby udílel svátost sv. biřmování, dostavilo se k Štěpánovi ne méně než devět hochů s prosbou, by jim byl kmotrem. Slíbil všem posloužiti, ale dodal, že každý dostane na památku nový kancionál: „Cesta ku spáse“, a proto řekl jim, kdo je s tím spokojen, aby se do týdne přihlásil, by to mohlo býti včas oznámeno dp. katechetovi. Hoši byli tím poněkud nemile překvapeni a nebyli schopni slova — nevěděli, co mají říci. Jak už to tak bývá, měl každý z nich naději aspoň na stříbrné hodinky. S atkář pozoroval na nich zaraženost. Propouštěje je, připomenul jim, aby si to dobře rozmyslili. Smutně odcházeli.

Když se poslední den lhůty přiblížil, dostavil se ze všech devíti hochů jen jediný, z rodiny nejchudší, Václav Hranička, aby na novo Štěpána uctivě poprosil za kmotrovství. „Ty přicházíš sám? Kde jsou ostatní hoši?“ ptal se statkář. „Nevím,“ odpověděl hoch, „nemluvil jsem s nimi a já nepřicházím k vám ze ziskuchtivosti. Bude mi dost velkým dobrodiním, prokážete-li mi tu lásku býti mým kmotrem. Rodiče moji a tím i my, jejich dítky, beztak obdrželi jsme mnohá dobrodiní z rukou vašich, začez vám velikými díky zavázání jsme.“ „Jsi hodný hoch. Těší mě to. Nuže, dej mě za kmotra zapsati a v den biřmování přijď sem. Pojedeme pak do kostela.“ Po biřmování dal Štěpán Václavovi do pouzdra vložený kancionál. Václav srdečně poděkoval, políbiv mu ruku. Štěpán nezavedl Václava do hostince, jak to někteří dělávají, nýbrž jel s ním hned domů. Cestou rozmlouvali o ledačems. Než dojeli, kladl mu Štěpán na srdce, aby zůstal vždy zbožným křesťanem a pevným ve víře.

Teprve když se Václav vrátil k rodičům, vytáhl kancionál z pouzdra, aby jej ukázal matce, jež ho očekávala. Rozevírajíc knížku, shledala vždy po několika listech vloženou z brusu novou desítikorunu. Nechtěla z překvapení ani zrakům svým věřit, jaké to obrázky jsou. Leč bylo tomu tak. Devět desítikorun napočítala. V té oběma zarosilo se oko hojnými slzami radosti a vděčnosti. Neměliť ani dost malého tušení, co pan kmotr „vyvede“.

Matka nechala vší práce a vzavši s sebou též Václava, spěchala k Štěpánovi poděkovati se. —

Ačkoliv značný ten peněžitý dar mohl celé rodině Hraničkově uleviti v nedostatku, přece nebylo ho k tomu užito. „Jsme zdraví, máme zdravé ruce, jimiž, byť jen skrovně, můžeme obhájiti živobytí své. Ale těchto peněz se nedotkneme, nýbrž uložíme je do záložny, jakožto základ k tvému budoucímu štěstí, až budeš jednou samostatným,“ pravila matka k Václavovi. A tak se také stalo.

A Vy, milí čtenářové, uhodnete zajisté, proč vložil Štěpán devět desítikorun do kancionálku.

VLASTA PITTNEROVÁ.

Hnízdo.

Rodina pana ředitele Korába vyjela si z Prahy na letní byt do Bylinova, příjemné vesničky blíže lesa.

Paní ředitelová byla churava a nesměla konati dalekých procházek. Seděla ponejvíce v zahradě a na sadě, četla, pracovala a o nějakém šití a bavila se s hospodyní statku, jehož menší stavení obývali.

Pan ředitel chočil po polích a lesích, odjížděl v týdně na dva dny do Prahy a vždy dovezl paní a synkovi Jiříčkovi chutné ovoce, cukrové pečivo i jiné pamlsky.

Jiřík pobíhal s hospodářovými dětmi Frantíkem a Karolinkou. Tito znali celé okolí a byli v lese tak doma jako na sadě u statku.

Jednoho dne z rána šeptal Frantík Jiříkovi, že něco ví. Zastavil se pro něho.

U hnízda.

Jiřík byl zvědav, rychle posnídal a běžel za Frantíkem na dvůr, kde se k ním přidružila Karolínka.

„Co tedy víš?“ tázal se.

„Vím o hnízdě. Pověděl mi o něm náš pasák. Tam na buku na kraji lesa, na tom starém, zpola suchém, o kterém tatínek povídal, že jej nechá skácet, mají pěnkavy hnízdo,“ sděloval Frantík.

„Podíváme se na ně a přineseme si je, dáme je do klece,“ navrhoval Jiřík.

„Nesmíte těch ptáčků trápit,“ ozvala se Karolínka.

Ona si vzala sebou košíček a trhala cestou mateřídoušku, kterou maminka chtěla sušit ku spařování do koupelí v zimě.

„To nebude trápení. V kleci se mají ptáci dobře. Já jim budu dávat housku a cukr a tatínek mi pro ně doveze semenec,“ řekl Jiřík.

Došli k lesu.

Frantík ukazoval na buk, jehož mohutné větve byly jenom málo zelení kryty. Odumíral ten starý strom, jedna větev byla sražená od blesku a pahýl její smutně trčel od pně rovněž bleskem rozrytého.

„Bez žebříku je se těžko tam dostat,“ mínil Frantík, ukazuje na hnízdo na konci silné větve na slabším spoře zelení pokrytém výhonku umístěné.

„Já žebříku nepotřebuji, vždyť se učím tělocviku,“ řekl Jiřík a již šplhal na strom.

Frantík nebyl by se toho odvážil a Karolínka pohlížeje na Jiříkovu počínání potřásala hlavičkou až jí copánky v týle poskakovaly.

Jiřík zadržuje se pravou rukou vyšší krátké větve, sahal levou po hnízdě.

Než zarazil se vida několik slabě ochmýřených písklat otvírajících žluté zobáčky. Patrně myslila ptáčátka, že se jim dostane potravy. Tu si vzpomenu Jiřík, že učili se ve škole, že krmí ptáci mláďata svá hmyzem a že teprve vylétnuvší, úplně opeřená ptáčata sama si hledají potravu, že v přírodě nenajdou aniž jim staří ptáci mohou donést housku, cukr a semenec. pro étlo pojednou Jiříkovi hlavou. A že by v kleci asi ta písklátka brzy zahynula, když sama ještě zobati neumí, ale čekají, až jim rodiče potravu do zobáčku podají.

Že by starých nemohl asi chytit, napadlo Jiříkovi též; vztáhnul tedy ruku zpět a slézal se stromu.

„No, což jich neneseš? Vem je i s hnízdem,“ volal Frantík.

Jiřík neodpověděl a slezl.

Dole teprve pověděl, co mu napadlo, a Frantík s Karolinkou přisvědčili. Karolinka připomenula hochům, že řekla, aby ptáčků netrápili.

„Budeme se sem chodit dívat a můžeme pod buk sypat drobinky chleba i zrní, aby je mohli staří ptáčekové sbírat,“ navrhla a hoši souhlasili.

Jiřík si na strohě pomazal i rozedřel šaty a byl od matinky hubován.

Když však jí pověděl, jak ušetřil ptáčků, tu ho matka políbila a šla se pak také k lesu podívat na hnízdo na buku.

Vzala sebou divadelní kukátko a tímto viděly děti dobře, jak pod tílky starých pěnkav na hnízdečko usednuvších vykukují hlavičky pískláků.

Jiřík schovával si nyní denně od snídaně skoro půl housky, Frantík a Karolinka vzali chleba i trochu zrní pro drůbež připraveného a nosili pod buk.

Nasypali tam zrní, nadrobili drobečků a těšili se, že budou mít pěnkavky zásoby pro své maličké a podají jim — dle jejich zdání — něco lepšího než pouze hmyz.

Myslili skutečně, že tak se děje, neb poskytnutá potrava vždy do druhého rána zmizela.

Pochutnali si na této třeba asi také vrabci, vyslídily ji myšky a nepohrdnuli jí mravenčkové.

Děti měly radost a když se pěnkavy vyvedly, vlezl Jiřík ještě jednou na buk a nesl si prázdné hnízdo, které si vzal sebou do Prahy na památku. Zařadil je do přírodopisné sbírky, kterou si založil a do které si z pobytu na venkově donesl i sušené a lisované květiny polní, nerosty i motýly a brouky, ano i vycpaného sysla.

Těž několik výdutků ptačích vajec, které dostal od vesnických hochů. Napomenul hochy, aby více hnízd nekazili a rád se pochlubil, jak máje hnízdo s písklákem na dosah ruky, ušetřil ho.

Pomoc v čas.

Obrázek ze skutečnosti. — Napsal Karel J. Z á k o u c k ý.

I.

Tuchovice jsou pěknou útulnou dědinkou pod Železnými Horami. Její obyvatelé jsou po většině zámožní rolníci. Vedle jejich výstavných statků jsou však v osadě také jen chalupy, ano. i chatrče, jak již tak po českém venkově bývá!

V těchto chatrčích bydlí nejchudší obyvatelstvo dědiny, ale celkem nevede se mu špatně. Rolníci na svých rozsáhlých hospodářstvích potřebují dělníků a proto si jich váží a dobře je také platí. Nestrpí však, aby se některý z nich ve volných chvílích povaloval po krčmě, anebo aby jejich děti zanedbávaly školu. Snaží se, aby školní vzdělání proniklo až do nejposlednější chatrče a probudilo vědomí, že jen vzdělaný národ může se povznést a udržeti v tom životním zápase, v kterém dnešní lidstvo žije.

A jak jest v Tuchovicích, tak jest i v osadách vůkolních, které jsou k tuchovické škole přiškoleny. Těchto osad jest několik. Ale nejméně děti do tuchovické školy chodí ze Dřenic. Je to neveliká osada, ale proto, že Tuchovice jsou jí dobrým příkladem, pokročilá. I odtud chodí děti pilně a rády do školy.

Jedině jeden žák činí v tomto pravidle výjimku, ale nečestnou. Je to Kalousův Jenda. Vinen tím jeno vlastní otec. Jeho otec měl by dosti práce při hospodářství, ale nedbá. Pracuje-li jeden den, již druhý den zahálí a co vydělal den před tím, v den následující promarní. Jeho žena má s ním opravdový kříž. Aby živobytí uhájila, musela do práce a tak Jenda dosti často býval ponechán sám sobě a této volnosti dovedl využití. Navykl tomu.

Navykl tomu v bývalém jejich bydlišti. Rodištěm Dřenice Jendovi nebyly, pouze otec se tu narodil a domovským právem do Dřenic patřil. Po odbyté vojančině zůstal ve světě a myslel, že se do Dřenic již nikdy ani nepodívá. Pracoval v Mostě v uhelných dolech. Ale nebyl vzorným dělníkem. Častěji se zapomněl a nejednou svůj celý výdělek lehkomyšlně promarnil. Tamní obec nechťíc míti takového příslušníka, jakým byl Kalous, vypověděla ho z Mostu, když se podle zákona hlásil o domovskou příslušnost. Kalous myslel na jisto, že ji dostane, neboť dělal vše možné, aby se tamním

pánům na obecním úřadě zalíbil. I svého Jendu do německé školy dal.

A tato německá škola byla Jendovým neštěstím. Ocitnuv se totiž v německé škole, nerozuměl jako Čech ničemu, co německý pan učitel vykládal, sedal tam, sedal, až se mu posléze nečinné sezení zprotivilo. Pocítil nejprve dlouhou chvíli, pak odpor ku škole a proto raději, jak jen mohl, škole se vyhnul a toulal se. Tím jaksi zdivočil. Byl z něho pravý neurvalec. Každé chvíle něco spáchal, každé chvíle byla na něho žaloba a to buď ve škole nebo doma. Matku to soužilo, otce zlobilo. Ale po příčině nepátral.

A když se nastěhovali do Dřenic, nebylo s Jendou jinak. Pouze otec se změnil. Říkal, že jsou „v Čechách“ lidé horší než tam „v Němcích,“ a jaksi se roztrpčiv, přestal se o Jendu skoro starati.

A Jenda počínal si nevázaněji a nevázaněji. Tak počátkem dubna roku minulého byl by snad docela smrt spolužáka Zikudy zavinil.

Stalo se to jednoho dne po odpoledním vyučování. Pan učitel na dané znamení pomodlil se s dětmi a vyvedl je v pořádku před školní budovu. Zde ještě jednou děti napomenuv, jak se mají cestou chovati, dal jim s Bohem a děti se rozcházely. Jeden zástup jich šel k Máteřovu, druhý k Papkovicům, třetí k Dubanům a sedm jich šlo k Dřenicům.

Den byl pěkný. Sluníčko mile hrálo a pod modrou klenbou nebes skřivánci pěli své písně o překot. Na lukách ukazovaly se již květiny a na polích osení pěkně počalo již také obrážeti.

Hoši počtem pěti sotva že došli za Tuchovice, dali se na útěk. Dělávali tak často. Při cestě za mlynářovou zahradou měli své oblíbené místo. Hrávali tu o boby. Spolužačky jejich: Maruška Strouhalová a Stázička Dušánková šly obyčejně volněji. Měly si vždy o čem vypravovati. Někdy vypravovaly si o tom, čemu se ve škole učily, jindy o svých panenkách nebo hračkách vůbec. Někdy také, když hochů došly, zastavily se u nich a jejich hru chvíli pozorovaly.

Zmíněného dne však držice se kolem krku, šly kolem hochů, ani si jich nepovšimnuvše, jakoby se hněvaly.

Hoši však o ně také nedbali. Hráli a byli ve svoji hru tak zabráněni, že jich takřka ani neviděli. Ale všem se — jak ani jinak býti nemůže — dobře nedařilo. Byli rozdělení ve dvě tlupy. V jedné prohrával Vydrů Lojzík a v druhé Jenda Kalousů.

Když Lojzík prohrál všechny boby až do posledního, usedl u cesty na patník a se spoluhráčem svým smlouval se o boby. Nechtěl

„s prázdnou“ jíti domů, chtěl alespoň nějaký bob míti a spoluhráč jeho dal si říci.

Jenda také nechtěl býti bez bobů. Vítězem nad ním byl Ješinův Jiřík. Ale Jenda počínal si jinak než Lojzík Vydrů. Kdežto Vydra prosil, Jenda počínal si urputně.

„A teď mi vrátíš, co jsi na mně vyhrál!“ vzkřikl na Ješinu.

„Nevrátím! Nemusil jsi hráti! Já onehdy také prohrál a také jsi mi ničeho nevrátil!“ odpovídal mu Jiřík.

„Tak že mi je nevrátíš?“ nedbal Jenda jeho odpovědi.

„Ne!“

„Tak mi musíš dát magnet, který jsem ti ráno dal!“

„Nedám! Dal jsem ti za něj chleba!“ připomínal mu Ješina.

„To je toho! Mohl jsi chléb sobě nechati!“ odbýval ho Jenda.

„A proč jsi ho na mně chtěl? Měl jsem ho na poledne!“

„Nemusel jsi na mrě stále magnet chtít!“ obhajoval se Jenda.

„A ostatně já ti ráno chleba přinesu, ale nyní chci magnet!“ obrátil Jenda pojednou zprudka.

„Nedám ti ho!“

„Musíš! Magnet nebyl ani můj! Vypůjčil jsem si ho od Štěpánka! Tatínek u nich pracuje!“

„Vzal jsi ho tam!“ zapoměl se Ješina a řekl.

„Co jsi to řekl?“ zvolal Jenda a nečekaje na odpověď, skočil na Ješinu a porazil ho. Ješina vykřikl bolestí.

Děvčata, která až dosud šla, jako by hochů neviděla, zaslechnuvše výkřik spěšně se ohlédla.

Stázička Dušánková vidouc, co se děje, přiskočila k nim a chtěla je napomenouti. Ale spatřivši, že Jiřík pádem na špičatý kámen rozbil si hlavu a že již leží v tratolišti krve, odstrčila Jendu.

„Co pak myslíš, že musíš býti rozpustilý, protože jsi chudý?“ řekla káravě. „Právě naopak! Chudý má býti hodný a pilný, aby se lidem líbil a sobě z chudoby pomohl.“

„Proto ty jsi hodná a pilná,“ smál se jí Jenda.

„Já nejsem chudá!“ hájila se Stázička.

„Bodejť bys nebyla!“ odpověděl jí Jenda.

„Máme chalupu!“

„Zadluženou!“ Co nevidět vám ji prodají nad hlavou a pak půjdeš a budeš jako já! Však se podívej! Letos již ani botek nemáš a bývala jsi jindy i v létě obuta! vysmíval se jí Jenda.

Tato slova velmi zbolela Stázičku. A také ji zarazila. Div v pláč nepropukla, jakou lítost náhle pocítila. Stála všecka zaražena,

nevědouc, co činiti. Pojednou pak dala se na útěk a nikoho nedbajíc utíkala domů.

V té chvíli spatřil Kalous, že má Ješina hlavu rozbitou a že se ani nehýbe. I zaleknuv se toho, dal se také na útěk. Utíkal však na stranu opáchnou.

Zatím hoši seskupili se kolem Ješiny a pomohše mu, odvedli ho domů.

II.

Stázička přiběhla domů, sotva dechu popadajíc.

„Co letíš jako divá?“ zděšivši se napomenula ji matka.

„Maminko, je to pravda, že jsme chudy?“ Místo odpovědi tázala se Stázička.

„Kdo ti to namluvil? — A kdy bychom byly, proč se ptáš? Chudoba cti netratí. Třeba chudobně jen když poctivě!“ odpovídala matka, ale na hlase bylo patrné, že jí ta slova nejdou od srdce.

„Jenda Kalousů povídal, že nám chalupu co nejdříve prodají nad hlavou, že to jeho tatínek povídal, a pak že budeme chudy jako oni!“ vypovídala Stázička lítostivě.

Paní Dušánková se zarazila. To, co Stázička vypovídala, byla pravda. Při vší své příčinlivosti a šetrnosti toto neštěstí očekávala. A nebude to první. Již celou řadu jich prožila. Šlo jedno za druhým. Toto poslední až dosud před jediným svým dítětem tajila, ač sama pod tíhou starostí klesala. Poznávalať denně jasněji a jasněji, že se nroznému úpadku neubrání. Po řadu let ulehala neštěstí na ni krutě. Nejprve vyhořely, pak jí zemřel muž, na to záložně musela platiti za souseda, jemuž se muž v dobrotě své, neznaje jeho poměrů, zavázal rukojemstvím, přes dva tisíce korun, pak se ji do chléva vloudila dobytčí nemoc a vyžádala si za obět tři pěkné krávy a konečně na-posledy stihla zdejší kraj průtrž mračen, kroupy zničily slibnou úrodu, vody vymlely a odnesly hlínu s polí. Po všech těch krutých ráňách byla v duši své všecka zoufalá. Zнала své postavení, ale tajila je před svým dítětem a hrozila se okamžiku, až mu je bude muset přece jen prozraditi.

Ale nyní to již Stázička věděla. Nebylo jí než přisvědčiti a vše dobře vysvětliti.

„Za měsíc, milé dítě, se to rozhodne,“ řekla paní Dušánková. „Dluhuji úroky a nezaplatím-li je, chalupu nám prodají.“

„A nevíte si pomoci?“ s patrnou úzkostlivostí tázala se Stázička.

„Ne!“ krátce odpověděla matka, ale v tom jediném slově i v jejím hlase byla patrna všechna ta sklíčenost, již ve svém nitru prožívala.

Děvčata, která až dosud šla, jakoby hochů neviděla

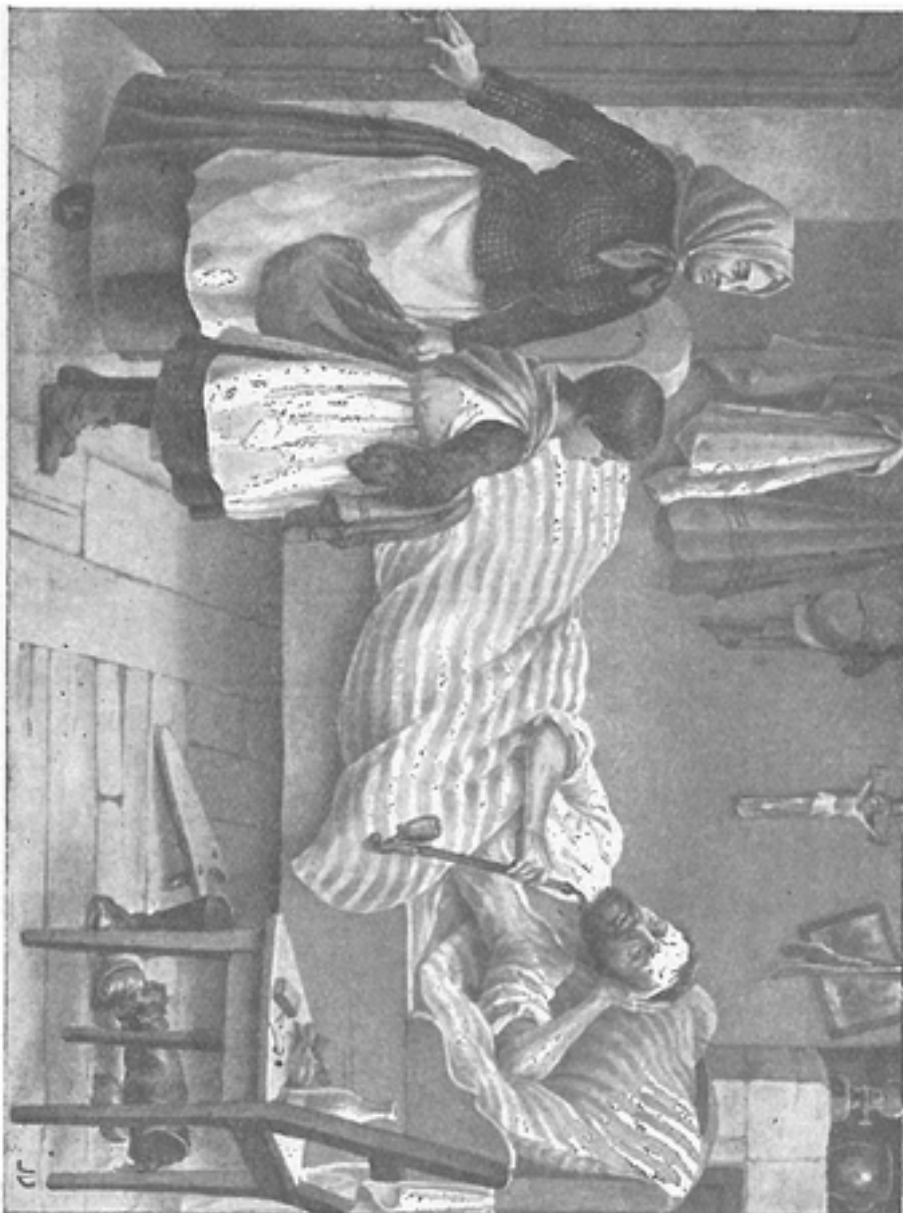
Stázička jí porozuměla. Zadívala se na matku soucitně a zamýšleně. Bylo na ní patrné, že přemítá, jako by vyhledatí chtěla nějaké pomoci.

„Víte co, matičko ?!“ zvolala pojednou s rozhodností, která překvapovala.

„Co?“ řekla matka a podívala se na dceru, jako by od ní očekávala spásu.

„Od prvního května dává se chudým školním dětem úleva od školní návštěvy“, vykládala Stázička. „Je mi dvanáct let. Do školy

Nemoha s lůžka, odkázal hospodář přichozí na hospodyně.

chodila jsem již šest roků pilně. Použijeme dobrodiní zákona, zažádám si také o úlevu a půjdu na nějakou práci. Snad něco vydělám!“ vykládala Stázička.

„Než vyděláš, bude pozdě!“ řekla matka dojatě.

„Půjdu třeba za husopasku a službu dám si vyplatiti napřed.“

„Nikdo ti jí nedá!“

„Dá, matičko, když vše vysvětlím a vypovím!“ doufala Stázička a řekla to s takovou přesvědčivostí, že matka nemohla jí ničeho vym'ouvat. Mlčky přijala její rozhodnutí a již dne následujícího zašla do školy, aby pana řídícího učitele požádala, aby její Stázičce zadal o úlevu.

„Pro Stázičku chcete úlevu?“ užasl pan řídící, ale když vyslechl příčinu, politoval nešťastnou matku a učinil, oč ho žádala.

Než „úleva přišla“ vyhleďala si Stázička službu. Byla přijata na statku v Konopáči za husopasku a jak doufala, byla jí na prosbu také služba vyplacena. Tím matce skutečně také pomohla, dražbu chalupy zadržela.

V ustanovený den dovedla ji matka sama do služby. Z domova vyšly záhy z rána. Když došly, zastihly hospodáře ještě na lůžku. Byl churav. Ve žních v překotném shonu v odvážení úrody nebyl dosti opatrný a vůz přejel mu nohu. Pcranění nebylo veliké, ale lékař, který mu ránu obvázal, řekl, že bude lépe, zůstane-li noha v klidu.

Nemohla s lůžka, odkázal hospodář přichozí na hospodyně. Ta byla někde po hospodářství. I vyšly a hospodyně Stázičku laskavě přijala.

Po odchodu matčině, byla by se Stázička ihned dala do pláče, jak jí bylo pojednou teskno. Ale přemohla se. Ihned chopila se práce a tím tesknotu zaplašila.

Na druhý den a ve dni následující pásla. Ale měla na pastvě dlouhou chvíli. Proto jednoho dne požádala hospodyně, má-li nějakou knihu, že by si ji vzala s sebou a na pastvě četla, než jí matka z domova ruční práce přinese.

„Knihu?“ užasla hospodyně. „Ale u nás jest knih dosti, nikdo to však nečte! K čemu také! Co z toho? — Měla sem bratra ve Vídni. Byl tam úředníkem a ten neznal nic jiného, než knihy kupovati a čísti. Za okupace Bosny musel do války a padl u Banjaluky. Co po něm zůstalo, zdědili jsme. Ale jaké pak dědictví! Jen mne rozlobilo. Byly to samé knihy. Daly jsme je na půdu a tam od té doby leží. Chceš-li čísti, vybeř si a čti!“ svolila hospodyně.

Stázičce nic nebylo milejšího než toto svolení. Poslechla a vypravši si knihy, pásla nyní tím raději.

Jednoho dne stala se jí však nehoda. Zabrala se do své četby a na husy pozapoměla. Část jich pasouc se na břehu řeky, aniž by toho Stázička pozorovala, přepla-

vala na druhou stranu a tam „vešly do škody.“ Pásly se na cizím osení.

Teprve když druhá část hlučně kejhajíc snesla se na vodu, zpozorovala Stázička, co se děje. Vyskočila a podívala se po husách. Spatřivši jich část na druhém břehu řeky, lekla se a počala husy volati.

Ale husy jako by neslyšely. Nalezly tam na bujném osení lepší pastvu, než na břehu u Stázičky.

Stázička trnula strachem. Opět a opět volala na husy, ale husy odpovídaly jen kejháním.

Stázička nemohouc se jich dovolati, byla již všecka zoufalá. Bála se, aby na husy nepřišel hospodář, majitel osení. V rozděšení svém již chtěla se vrhnouti do řeky a pokusiti se, nedostala-li by se na druhou stranu. A v tom, jak tak vyskočila, vypadla jí kniha z ruky a spadla do vody.

V tom však také náhodou na druhém břehu objevil se Ješínů Jiřík. Byl v městě a právě se vracel. Přišel proti Stázičce, zastavil se a rozhlížel se, kdo to volá.

„Co křičíš?“ tázal se poznáv Stázičku.

„Husy mi přeplavaly na druhou stranu řeky a nevím, jak je dostanu!“

„Tak se nermuť! Ty jsi se ujala nedávno mne, dnes pomohu já tobě! Ruka ruku myje. Jakou měrou kdo měří, takovou mu bývá naměřeno“, odpověděl Ješina a husy vyhnal „ze škody“, zahnal je do řeky a svléknuv se, ploval za nimi tak, až je zahnal k ostatním husám.

Stázička byla šťastna. Plná radostí mu poděkovala a Jiřík přeplavav zpět, šel svojí cestou dále.

Teď teprve vzpomněla si Stázička na knihu. Ohlédla se po ní a spatřila ji, ona leží při břehu ve vodě. Rychle ji zvedla. Z větší části byla promočena. Zvláště obal. I chtěla knihu na slunci osušiti. Aby rychleji schla, sejmula obal a z pod obalu vypadl složený papír. Rozbařila ho. Byl potištěn. Aby věděla, co to jest, četla si to, ale nerozuměla tomu. Bylo to tisknuto řečí, které nerozuměla.

I složila to, natrhala do košíčku trávy a pustila se domů.

„To jest los!“ zvolala hospodyně, když jí Stázička ukázala, co našla. „Kde jsi ho vzala?“

„V knize jsem ho našla!“

„To tam může býti ještě něco.“ počítala panímáma a jala se v knize listovati.

V té však nebylo již ničeho.
Ale panímámě to již nedalo. Šla na půdu a prohlížela ostatní knihy.

Část jich, aniž toho Stážíčka pozorovala, přelavala na druhou stranu.

A nehledala marně. V jedné knize našla ještě jeden los a dopis psaný rukou bratrovou. Dopisem odkazoval jí bratr, kdyby se z Bosny nevrátil, vše co nazýval svým

Když všechny knihy byly prohlednuty, vzala hospodyně v neděli, když šla do města, losy a zastavila se s nimi v peněžním ústavu. Zde jí oznámilo, že na los, jejž našla Stázička, již před čtyřmi roky připadla hlavní výhra.

Hospodyně byla překvapena, ale i šťastna. Ve štěstí svém prohlásila Stázičce, že zaplatí všechny dluh její matky a slibu dostala. Mimo to propustila Stázičku ze služby, aby dále mohla chodit do školy.

A Stázička chodila a byla-li dříve pilná, byla nyní tím pilnější. Knihu, kteráž založila její štěstí, vyžádala si od hospodyně na památku a hospodyně ji jí dala.

Proč má hrdlička na krku pásek.

(Legenda.)

Kdys matka Boží Ježíšku
na sínce plénky prala,
když dříve Božské robátko
ku spánku skolébala.

Nazaret jako v pohádce
v sluneční tonul záři,
Marii Panně rozkvétal
květ štěstí v jasné tváři.

To dítě něžné — Její svět
a lidstva všeho spása,
tu dříme jako lísteček,
když nad ním ptáče jásá.

Chtíc ven, dí sivé hrdliče,
by v jizbě pozor dala
a kolébajíc Ježíška
mu pěkně cukrovala.

Sotva v síň Máti odešla,
hrdlička v okně shání;
však hle, již zase děťátko
budíc se, pláče v spaní.

Tu matka Božská hrdličku
za krček pentlí spíala,
by od kolébky nemohouc,
v okénko nevzlítala.

By kolíbala robátko,
než v jizbu zas se vrátí,
by mohl malý Ježíšek
nerušen, sladko spáti.

Od těch dob sivé hrdélko
zdobí jí pásek tmavý,
ač hrdliččin šat všecek je
zažloutle popelavý.

Láska dítěte k matce!

Povídka z Tyrolska. — Napsal Leopold G h e r i. — Přel. Ignát Z h á n ě l.

Vysoko nahoře, poblísku zasněžené stěny alpské je jako přilepen maličký domek. Zdaleka se podobá černé skvrně na bělostném šatě. Před dveřmi tohoto chudinkého domku ležel uzel všelijakých hader a starých šatů. Kdo by se byl pozorněji podíval na tuto hromádku hader, byl by zahlédl v nich červeňoučký obličej s dvěma malýma očkama, která bystře vše prohlížela. Toto malé stvoření sedělo jako bezducho na prahu. Zdálo se, jakoby je zima byla zkameněla.

Tu najednou bylo pozorovati na cestě vedoucí do tohoto příkrého kopce jakousi zakuklenou postavu. Vzdýchajíc a oddychujíc přicházela ustavičně blíže. Sotva spatřilo malé, v hadry zahalené stvořeníčko, sedící na prahu, tuto přibližující se osobu, vjel v ně najednou život. Vyskočilo a letělo do domku.

»Mami, pan doktor jde!«

Muž vystupující namáhavě do kopce, došel korečně domku. Shrnul límec svého pláště, několikrát si z hluboka oddechl a vešel dovnitř. Vzkročil do chudičké světnice. Celé její zařízení spočívalo v neúhledné posteli, rozlámané židli a ve třínohém, o zeď podepřeném stole. U postele stála stará kolébka a v ní spalo malé dítěátko. V chudinké posteli ležala mladá žena, jejíž obličej prozrazoval bídu, nouzi a trampotu.

Doktor, vešed dovnitř, přistoupil k posteli a tázal se: »Jak se daří?«

»Zle pane doktore«, odpovídá nemocná slabounkým hlasem. »Mám stále ještě horečku.«

»Ještě? Již je šest dní a nepolevila?« A lékař kroutí prošedivělou hlavou.

Nemocná bolestně povzdechla a pohlédla na vedle stojící kolébku.

Lékař mezitím přiložil jí na tělo teploměr a bručel polohlasitě: 40 stupňů a to již celý týden! Pak řekl hlasitě k nemocné: »Předepíši vám něco jiného, ale někdo musí pro tento lék ihned dojít a musíte ho ihned užívat, jinak za nic neručím.«

»Pošlu k sousedce, půjde pro lék«, odpověděla nemocná.

»Dobře, zde je recept, pošlete okamžitě k sousedce, aby vše zaopatřila. Zítra zase přijdu. Mám ještě několik nemocných, které musím navštívit. S Bohem! Přeji brzké uzdravení!«

Sousedka nebyla doma.

Nebohé nemocné vstupily slzy do očí. Nemá nikoho, koho by mohla poslati do lékárny a přece, má-li býti zdráva, potřebuje léku co nejrychleji. Hluboce vzdychá. Co by jí záleželo na životě tak bídém a chudém; avšak má dvě děti! Smrti se neleká, a děsí ji ale hrozně ji bolí myšlenka, že by tu zanechala dva sirotky. Neboží, malí červíci!

Tu přibližuje se k posteli matčině malý klučina, jakoby neměl dobrého svědomí. Hladí jí malou ručičkou tvář, která zimnicí je všechna rozpálena. Je viděti, že má klouček něco na srdci.

»Co chceš dítě? Máš hlad?«

Chlapec kroutil hlavou. »Nemám hladu!«

»Mluv tedy, co chceš?«

»Já bych« a nemůže dále.

»Mami, poslyš«, zaznívá se rtů červených jako jahod, „lékař řekl, že rychle potřebuješ léku; mami, já půjdu do lékárny. Prosím, dovol mně. Já bych byl rád, abys byla brzy zdráva.“

»Jsi příliš malý, hošíku.«

»Prosím, mami, nech mne jíti.« A dítě nepřestává prositi.

»Neznáš přece ani cesty.«

»Znám ji maminečko, znám ji předobře, šel jsem po ní s tebou několikrát.«

»Dítě, venku je mnoho sněhu a velká zima.«

Chlapec se dal do pláče. »Já bych rád byl, kdyby maminka brzy ozdravila«, vzlyká hoch a bolestně povzdychuje. A malá, růžová ústa líbají horkem planoucí rty matčiny. Nemocná objímá dítě a upřímně je k sobě vine.

»Mohu mami?« A paprsek plný naděje září v očích dítěte.

»Běž a Pán Bůh tě opatruj!«

Pln radosti vykřikl hoch: »Mami, pospíším si, donesu ti lék a budeš zdráva.«

Matka se slabě usmívá. Ani sama nevěří, že by zesláblému tělu mohl dodat lék nových sil.

Chlapec vykročil radostně z domu.

Je pošmourný den. Vrcholy hor jsou v mlze, která sestupuje pomalounku dolů do údolí.

Hoch statně vykračuje. Ale cesty pomalu ubývá, neboť má na nohou jakési neforemné bačkory. A hadry, v něž je dítě zahaleno, málo je hřejí, poletují vzduchem. Je mrazivý víchor.

Uplynula hodina. Dítě přišlo dolů do osady a zimou se třesouc jde dlouhou ulicí k lékárně. Dlouho musilo čekat; bylo tam mnoho lidí, čekajících také na léky, a na roztrhaného, malého hocha nikdo nedbal. Ale hoch trpělivě čekal, myslil na matku, která asi úzkostlivě na něj čeká. Konečně přece jde na něj starost a strach. Bojíšse, že přijde domů pozdě, že bude tma. Neboť v zimě jsou krátké dny, zvláště dnes, když je mlha. A bude-li tma, než dojde domů, zda najde cestu a nezbloudí? A před očima chlapcovýma se černalo. Pomalu se stmívalo. Nedaleko jejich domku byla hluboká propast, několik set metrů hluboká. Kdyby do ní spadl! A ubohá matka neměla by pak žádného léku!

Tu vytrhne hoch z jeho myšlenek hlas lékárníkův, který se ptá, co chce?

Netrvalo čtvrt hodiny a hoch šel s lékem domů. Začínalo se stmívat. Kopce byly zahaleny v mlhu a se šedé oblohy počal se sypati sníh. Ale dítě capká neohroženě dále, vždyť ví dobře, že maminka ne-netrpělivě čeká. Hochu bylo zima. Ruka, v níž držel lék, mu omrzala a sotva již hýbal prsty. Strčil ruku do roztrhané kapsy svého chudinkého kabátu a dal do druhé láhev s lékem a capkal dále. Jak byla cesta příkrá a jak stoupala! Mezi tím byla zima ještě větší a ještě více se tmělo. Sníh také padal hustěji. Nožky umdlévaly dítěti a sotva se vleklo. Byly v příliš velkých a těžkých bačkorách, často sklouzly a chlapec padal do sněhu: ale neumdléval, povzbuzoval se slovy: vpřed! matka čeká! Zazpívám si, cesta mi lépe uteče.

»Jak tě mamičko miluji tak začínala píseň. Ale dlouho nezpíval. Sklouzl a upadl. Pomalu vstával, otřepal si sníh se šatů, které jej však málo chránily proti zimě a větru, byly příliš roztrhány.

To je ošklivá cesta, vzdýchal chlapeček, a jak dlouhá! A matka čeká na lék! Kde je lék, kde je láhvička?

Dívá se na své ručičky, jsou červené a není s to, aby jimi pohnul.

»Můj Bože, kde je láhvička? Ztratil jsem ji?« A oči zalily se mu slzami.

»Jistě leží někde ve sněhu. Mám jít domů bez léku? Nepůjdu!« A dítě se vrací a hledá láhvičku. »Ubohá matko, jak dlouho musíš čekat!«

Konečně dojde dítě k místu, kde naposledy upadlo. Zde musí být lék. A hoch hledá a hledá. A skutečně ze sněhu vyčnívá bílý papír, do něhož byla zaobalena láhvička. Ustydlýma ručkama vyhrabává hoch lék ze sněhu a tiskne jej k srdci, jako nejdražší poklad.

»Nyní vpřed,“ povzbuzuje se dítě, »nemohu býti daleko od našich. Bože, již je noc! Tak jsem se opozdil, měl jsem již dávno býti doma s lékem, matce bude čekání hodně dlouhé!«

Hoch se zastavil a dívá se kolem sebe. Všude je černá tma. Sníh hustě padá. Dítě dostává strach. „Kde je náš domek? Sešel jsem z cesty? Ale znám přece dobře cestu. Kde je propast? Musí tu již brzy býti a pak jsem ihned doma.«

Bětuščino potěšení.

Těmito slovy dodává si dítě zmužilosti a paprsek naděje zazáří mu v obličej. Přičiňuje se, ač je velice zemdlen, aby mohl rychleji jíti; těší se, že bude brzy u matky.

»Maminka čeká!« Tímto výkřikem povzbuzen spěchá hoch dále. Mlhou proráží světelný paprsek. Dítě radostí poskočí a utíká. Mlha a sněhová vánice jsou tak husty, že neviděti ani na krok.

»Mami, již jdu .« křičí!

Hoch uklouzne, upadá — měkký sníh jej nezadržel, ale povolil a hoch se řítí v propast

Hrozný, pronikavý, srdcelomný výkřik — — a zase je všude ticho.

— — — — —
Nemocná matka čeká bolestně na dítě. Jest již noc a miláček nejde. Dělá si výčitky, proč povolila prosbám hochovým? Plna starosti o synáčka, sedá na postel a naslouchá. »Ach! kdyby mohla, ihned by vstala a šla hledat dítěte, nezdržel by jí žádný víchř, žádný sníh, žádná tma. Ale cítí ve svém těle zimnici, která jí lomcuje. V sousední chalupě, vzdálené několik set kroků od nich, již svítí, jsou tedy doma. Nemocná namáhá se otevřít okno poblízko postele a volá, co síly stačí. Snad ji uslyší a někdo přijde. Poprosí, aby šli hledat jejího hochu. Vždyť přichází každý den večer sousedka pozeptati se, jak se jí daří. A právě dnes nejde!«

Tu uslyší ubohá nemocná z cesty pod domem i srdcelomný výkřik. Srdce jí přestane hrůzou tlouci. To byl hlas jejího hošíka. S celou silou volá nemocná v tmavou noc: Toníčku — — — — Toníčku — — — —

Ale žádná odpověď? Hlava nemocné, bělejší nad sníh, padá do peřin — — — —

Vedle postele pláče děťátko, které se právě probudilo. Ale nemocná matka nekonejší ho. Bledá jako vosk leží bez pohybu v posteli — — — srdce matčino utichlo na vždy — — —

— — — — —
Kde spadlo dítě v mlze a ve sněhové vánici do propasti, stojí nyní Boží Muka a v nich jest obraz, představující anděla, kterak nese v náručí dítě vzhůru ku hvězdnatému nebi, kde bude jednou obydlí nás všech.

Večer v létě.

Jak to šumí v obilíčku,
jak modlitba v kostelíčku,
klasové se sklání více,
v dáli zvoní křepelice.

Zvoní, zvoní na klekání,
že dal Pán Bůh požehnání,
aby chránil klas i kvítí,
od pohromy, krupobití.

J. Dědinský.

JAN BENEŠ.

Jak dlouho žijí některá zvířata?

Čiperná veverka dožije se až 7 let; zajíc žije o rok déle, arci není-li dříve již střelen. Ovce i koza stárnou do 10 let, liška žije — nestane-li se jí nic — do 15 let, kočka však až do 18. let Vůl a jelen, vlk a medvěd mívají stejný věk asi 20 letý. Pes dosáhne stáří 23 let. Kůň vytrvá do 30. roku, za to lev až i 60 let se dočká. Nejdéle ovšem žije slon, jehož stáří obnáší až dvě stě let.

Z ptáků bývá nejstarším papoušek, který až 120 roků může žíti. Slepice vydrží 10 let, kanárek dočká se i 24. roku, páv hyne 25. rokem. Ostříž bývá 40 let stár, husa až 50. Celých 100 let vydrží na živu labuť, ale také orel, někdy i havran.

Z ryb nejstarší bývá štika, čítajíc až 200 let, kdežto kapr se dočká někdy 150 let.

Bětuščino potěšení.

Marie Tichovská.

Bětuška byla nejhodnější ze všech malých dětí. Celý den se usmívala a zaplakala-li, tedy jenom na malou chvílku. Hraček měla dost a dost, a ač si s nimi ráda hrála, přec měla nejradši Víte co? Jistě ne, tedy vám to prozradím: láhvičku s cumlem. Tu nosila sebou celý den a všude, a ta byla také jejím potěšením. Zvláště měla-li maminka mnoho práce, tak že Bětušky chovat nemohla tu si vzala svoje potěšení do klína, usedla někam do koutečka a — dundala. Nic si nedělala z toho, že byla láhvička více prázdná než plná. Cucala na prázdno. Ano! Cumlíček byl Bětuščiným potěšením, když se nemohla hýčkat na klíně matičky. Ani spát nešla bez něho a maminka jí ho musela dáti s sebou. Tu ho pěkně obejmula a hned spala. I ve spánku se usmívala ne jinak, než jako kdyby si ve snu

hrála s andílky. Neodloučila ho od sebe nikdy, a kdo k nim přišel, každému dala zacucat řkouc: „Zacumlejte si z Bětuščiny láhvičky!“ A ovšem že každý musel přisvědčit, že je cumlíček dobrý. A Bětuška se stále usmívala a byla spokojena, její tvářičky bučatěly a červenaly čím dál tím více.

Jednou odpoledne měla maminka v zahradě práci. Kam tedy s Bětuškou? Někdo doma nezůstal, vzala ji tedy s sebou. Vzala malou pokrývku, prostřela ji ke křoví na zemi a na ni posadila Bětušku, která opět objímala láhev s cumlem. Nic si z toho nedělala, že tam musela sedět sama. Hned vzala láhev — tentokráte byla plná mléka — a spokojeně si zadudala. A jak jí to mléčko na svěžím, vonném, zahradním vzduchu chutnalo. Sotva si zamlaskala, jak je to dobré, zaslechla kvokání kvočny, kolem níž pobíhala hladná kuřátka. Kvočna se ohlížela se strany na stranu, co by kuřátkům sehnala. Byla malá a hrabat ještě neuměla ta kuřátka. Kvočna doběhla k Bětušce a ta se na ni usmála, volajíc: „Na stalá, na, zacumlej mlísta, dyz más hlad a dej taty tuzáttam cumlícet, aby neplaty.“ Kuřátka si však cumle ani nevšímla. Kvočna na něj chvíli hleděla a potom udělala klob! do něho, ale nezůstalo j' v zobáku nic. Pak se na Bětušku podívala jakoby se jí ptala, co že to je? A Bětuška se zasmála řkouc: „Ty jsi hloupá maminta, dyž nevíš, ze je to cumlícet s mlíctem a ze je to moc dobrý. To nejsi hodná maminta, dyz nedáš svým dětictám cumlícek.“ Potom se kvočna mrzutě obrátila a kokajíc: „každý rozumí svému,“ šla hledat červíků

JAN BENEŠ.

Křižácká výprava dětí roku 1912.

Od svých dědů a otců, kteří se byli z Palestýny vrátili, slýchali chlapci s nadšením o svaté zemi vyprávět, a nerozváživše ohromných překážek daleké cesty, usnesli se na tom, že sami výpravu podniknou. U zámku Vendôme ve Francii povstal pastoušek Štěpán a kázal ohnivě, že mu Spasitel sám nařídil, aby hlásal Jeho kříž. Všude

jej následovali srdnatí chlapci, zpívající, kdežto starší lidé vážně potřásali hlavou. Mnozí hoši utekli tajně svým rodičům; ba ani to nepomohlo když král Filip August po poradě s učenými muži malé křížáky chtěl domů poslati. Sám tehdejší papež Inocenc III. prý zvolal: „Ty děti nás zahanbují!“ — Do přístavu Marseille se dostavilo na tisíce hochů. Dva muži neupřímní se jim nabídli, že je po lodích převezou. Dvě lodi však nedaleko ostrova Sardinie s dětmi utonuly, a na památku nešťastných chlapců dal tam papež Řehoř IX. vystavěti kostel. Ostatní „křížáci“, dostali se sice do Asie, ale ti falešní dva muži je prodali jako otroky panovníku Bagdaskému. Po 18 letech ještě z nich žilo 700 mužů, kteří otročili v egyptském městě Alexandrii.

V Německu sešlo se na 20 tisíc chlapců, které vedl jakýsi Mikuláš teprv desítiletý. Ten sliboval, že se dostanou suchou nohou — jako ondy Israelé — přes moře a že jako vítězi přijdou do Jerusalema. Z jeho veliké družiny však vůbec jenom 7000 došlo až k moři u Janova, kdežto ostatní všichni cestou v lesích a pustinách zahynuli. Město Janov nedalo jim lodí, i zůstali někteří hoši zde ve službě. Jiní táhli až k městu Brindisi (v jižní Itálii); ale tamější biskup je na moře nepustil, an se obával, že by je Mikulášův otec prodal, jak to učinili oni z nesvědomití Francouzi. Část chlapcův umřela zde vysílením po tak daleké cestě; jiná část jich odebrala se do Říma k svatému Otci. Ten je vlídně přijal a těšil, že až budou z nich mužové, že by mohli své tužby uskutečnit. Mnozí hoši tedy odešli do vlasti své zpět, jsouce nyní přesvědčeni, že byli oklamáni. Otec Mikulášův byl popraven na šibenici. Zajisté tato dětská výprava v dějinách nemá sobě rovného a jest podivuhodna, přes to, že tak bídně skončila.

Obrázky z katolických missií.

P. Gehring v Togo v Africe ¹⁾ vypravuje následující zajímavou zprávu o staření ku křesťanství se obrátivší ²⁾ Zvláštní důkaz o Prozřetelnosti Boží shledáváme v pohnutlivé zprávě o životě mé nejstarší katechumenky, kterou jsem na bílou neděli 1912 s 51 jinými křtem sv. do církve přijal. Skoro všichni dospělí, kteří se ku přijetí svátosti duchovního znovuzrození ³⁾ připravují, mohou vyprávěti zajímavé pří-

¹⁾ Při zálivu guinejském.

²⁾ Steyl. Miss. Bl. 1913. č. 6.

³⁾ Křest.

klady, po jakých cestách je otcovská ruka Boží vedla ku křtitelnici.

Křtěnka, o níž hodlám milému čtenáři vyprávěti, jest 75—80 roků stará. Nazývá se rodným jménem Jobia a dostala při křtu sv. jméno Aloisie. Šťastná doba stáří jí pomůže, aby zapomenula těžkých dnů své předcházející pouti životní.

Její rodná chatrč stála hluboko ve vnitrozemní, asi 350 km¹⁾ od pobřeží. Svoji rodnou ves jmenuje Jobia Ko'o.

Vdavši se přišla do města Samoa, kde prožila spokojeně 12—15 let. Přesně oněch let stařena určití nedovede. Potom se na ni přihrnula neočekávaně neštěstí.

Jednou odešla s dítětem, jehož jméno bylo Batsojala a které nesla v náručí, do lesa hledat jokumi, jakýsi olejíček. Pojednou vtrhli do města otrokáři — jmenovala je Kasale. Všechno obyvatelstvo bylo jednak odvečeno, jednak uelítostivě úsmrceno. Také celé okolí prohledali koňmo a našli Jobii. Útěk nepomohl. Kasale vzal dítě k sobě na koně, ženě pak ovinul kolem rámě provaz a přivázal ji pevně ku svému koni. Na hlavu jí nad to vložil balík uloupených kožešin.²⁾ Brzy se dalo dítě do křiku a volalo po matce. Kasale jí tedy dítě vrátil a odvázáv jí provaz z rámě, otočil jej okolo jejího krku. Tázal jsem se jí, zda byla též bita. „Zajisté,“ odvětila, „nebžela-li jsem dosti rychle“.

Představme si ubohou ženu, s těžkým břemenem na hlavě, s provazem kolem krku a s plačícím dítětem v náručí, ona hladová jest štvána vedle koně po neschůdných cestách! Otrokář ji přivedl po dlouhé pouti do své domoviny. Tam promluvil s jiným mužem, který pak poslal několik dítek, které ji její nejmilejší dítě odňaly. Více ho nespatřila. „Mnoho jsem tehdy plakala,“ pravila. S jinými otroky byla střežena kasa'skými ženami v uzavřeném dvoře. Vyprávěla, jak tyto ženy staré a churavé zajatkyně prostě mečem usmrcovaly. Když bylo po několikadenním pobytu dostatek lidského zboží pohromadě, vydala se karavana s otroky na cestu do města Salaga k velikému trhu s otroky. Jobia šla též. Všichni byli na rukách spoutáni provazy. Kasalské ženy doprovázely smutný průvod,

¹⁾ Asi vzdálenost z Vídně přes Brno a Pardubice do Kolína.

²⁾ Černoši nosí břemena na hlavě.

Umdlával-li někdo či se pokoušel utéci, byl okamžitě zasažen mečem některé kasalské ženy; probodnut, by vyproštěn z provazů a zanechán v kořist dravců.

Jobia přišla polomrtvá do Salaga. Tam byla s 30 asi ženami vystavena k prodeji. Ucházel se o ni jistý muž z Kpandu, jenž ji dostal za pušku a sáček střelného prachu. Po cestě 200 km¹⁾ dlouhé se dostala do nové otčiny. Tam byla znova prodána. Jak velká byla tehdy její cena, neví. Jistě na ní vyzískal. Dostala se do Batome, místa asi 50 km daleko od pobřeží ležícího. I tam byla zase prodána a to prý za 600 marek.²⁾ Koupil ji kterýsi muž z Adafianu, místa vzdáleného asi 2 hodiny od Lome.³⁾ Tam začaly její nejhorší útrapy. Musila mnoho pracovat a mnoho se postit, též jí tam zemřely tři děti, tak že neměla žádného práce schopného potomstva. Proto ji nazýval muž její Jakame, což jest nejhorší nadávkou, které černochovi užívá, chce-li někomu projevit nejvyšší zášť a pohrdání. Dlouho snášela svůj smutný osud. Když jsem se jí tázal, kde trpěla nejvíce, pravila „V Adafianu“. Když bylo otroctví zakázáno,⁴⁾ dosáhla i Jobia svobody. Vydělávala si napřed živobytí v Adafianu. Později přišla do Lome a vzdělává si chudý chléb navlékáním koral na šňůry. Nestěžuje si nikdy a je stále dobré mysli.

Jest obdivuhodno, jak veselou mysl si stařena uchovala přes veškeré svoje životní útrapy.

Před několika lety ji přivedla Prozřetelnost k poslední stanici životních osudů. Sama o tom vypravuje: „Jednou jsem šla kolem kostela. Tu vyšel z chrámu hoch Akakpo. Řekl mi: „Babičko, ty jsi stará! Chceš-li, aby tě jednou kněz pochoval, musíš chodit do kostela.“ Hoch to řekl ovšem žertem, avšak Jobii se stala jeho slova hlasem milosti. Když přišla opravdu do kostela, pozval ji kněz ku katechesi.⁵⁾ Uposlechla a plnila od té doby svědomitě povinnost této návštěvy. Opírajíc se o hůl, kcnala vždy poměrně dalekou cestu ku cvičení ochotně a nikdo nebyl nad ni šťastnějším. Aby se nikdy neopozdila, chodila vždy o hodinu dříve. Při katechesi bývala velmi pozornou. Když někdy něčemu neporozuměla, hlasila

¹⁾ Asi z Vídne dráhou do Letovic (blíže Boskovic).

²⁾ Území to jest kolonií říše Německé (podřízeno Německu). Proto se tam užívá německých peněz. 1 marka 1 K 20 h.

³⁾ Město při pobřeží africkém.

⁴⁾ Když evropské velmoci zakázaly otroctví, přestal obchod lidmi jenom v krajích Evropanům přístupných. Ve vzdálenějších trvá podnes.

⁵⁾ Křesťanské cvičení.

se a prosila, abych to řekl ještě jednou. Dva dny před křtem jsem vypravoval křtěncům, že se stanou křtem svatým chrámem Božím. Stařena povstala jaksi rozčileně. Viděla, jak pozorně a s jakým zájmem všichni naslouchají a ona toho nechápala. Tázal jsem se jí, co se přihodilo, načež ona rozhorleně odvětila:

„Ach, já jsem tomu nerozuměla. Řekni to ještě jednou!“ Ochoťně jsem jí vyhověl. Spokojeně přikývla a utišila se. Na bílou neděli přišla do kostela ve svátečních šatech. Její kmotra byla stařena skoro téhož věku. Pokřtil ji P. Berning. Nyní jest šťastná a blažená a vždycky, kdykoliv mne potká, říkává: „Etso wowo do, etso wowo do!“ To jest projev díků, znamenající po česku doslovně: „Včera jsi vykonal práci!“ Tak chce poděkovati za udělení sv. křtu. Tak se stala pomocí Boží Prozřetelnosti Jobia, kdysi otrokyně tělem i duší, svobodným dítětem Božím, nad nímž plesají nebeští andělé.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 9.

1. Českou mládež hodnou dědictví slavných pradědů zdobiti musí vždycky láska k vlasti. — 2. Klas, Labe, Abel, sele. — 3. Malíř, talíř, halíř. — 4. Ovce. — 5. Maleny. — 6. Na zdar vlasti a národu! — 7. Vosa bodá. — 8. Vodník. — 9. Podvod.

OBSAH:

Krásy pole. (Báseň.) — Život v Kahýře. (S 2 obrázky.) — Po bouři. (Báseň.) — Odměna skromnosti. — Hnízdo. (S 1 obrázkem.) — Pomoc v čas. (Se 3 obrázky.) — Proč má hrdlička na krku pásek. (Legenda.) — Láska dítěte k matce! — Večer v létě. (Báseň.) — Jak dlouho žijí některá zvířata? — Bětuščíno potěšení. (S 1 obrázkem.) — Křížácká výprava dětí roku 1912. — Obrázky z katolických missií.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, říd. učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

OBSAH.

B á s n ě:

	Str.		Str.
Bartoň J.:		Vstalt z mrtvých! (s obr.)	245
Vánoční přání českých dětí	129	Na slepou bábu (s obr.)	271
Přání matce	175	Večerní modlitba (s obr.)	283
Mladá léta	178	Kadlčáková Anna Marie:	
Dědinský J.: Večerní modlitba (s obr.)	11	Padá sníh	103
Les v zimě (s obr.)	112	Kukačka	232
Na dvoře (s obr.)	220	Krásy pole	289
Večer v létě	314	Milota J.:	
Elpl ědv.:		Naši vyhráli (s obr.)	18
Jeseň se blíží	1	Králíček (s obr.)	37
Píseň mojí matičky	23	Vítr	42
Podzimní	33	Zaječí rek	50
Na Dušičky	65	Sníh nepřítel	75
Zima se blíží	78	S oslem (s obr.)	86
Svatý Mikuláš	97	Tanec (s obr.)	88
Padá sníh	161	Bílý jelen	122
Přijde jaro	193	Vánoční strom (s obr.)	154
V dubnu	225	Koncert (s obr.)	207
Pí lky	239	Kuřátka (s obr.)	246
Máj	257	Ve vzpomínkách (s obr.)	250
Proč má hrdlička bílý pásek na krku	309	Po bouři	294
Grossmannová-Brodská L.:		Mirotová Ž.:	
O zajičkách	116	Západ	46
Ve sněhu (s obr.)	126	Sázavský J.:	
Ježíšek přišel (s obr.)	148	Důvěřuj v Boha	71
Nový rok	157	Viola z Prácheňska:	
Lovec (s obr.)	185	Vánoční koleda	138
Marii Panně (s obr.)	189		

Články poučné a zábavné:

	Str.		Str.
A. P.:		Beneš Jan:	
Honza a lodyha bobu (z angl. pohádek)	2	Tři pohledy	28
Alfonsa Maria:		Počet hvězd pouhým okem viditelných	30
Buď spokojen!	43	Matčin dopis	87
Potrestaný zloděj	90	Jakou cenu má ptačí hnízdečko	111
O hodném kohoutku	240	Úhlavní nepřítel chřestýše	112
Basov S.:		Počet klášterníků čili mnichů	125
Kůrka chleba (přel. A. G. Stín)	19	Následky lži	141
		Něco o Černé Hoře	175
		Co zmůže upřímnost	176

	Str.		Str.
Nejvyšší města celého světa	183	Preiningerová Maruše:	
Nejstarší vejce	188	Práce kvapná bývá málo platná	28
Kostel v moři . . .	232	Sázavský J.:	
Císař brasílský a telefon .	240	Jitřkovy příhody .80, 114, 148, 180	
Kanárek — hudby milovník .	271	Slívy . . .	86
Jak dlouho žijí některá zvířata .	315	Pes a zajíc (s obr.)	89
Křížácká výprava dětí roku 1912	316	Schubert Ed.:	
Brožek Josef:		Skromný Jiřík .	26
Následek neposlušnosti	251	Odměna skromnosti	294
Čišťakov M.:		Simaško J.:	
Svoje i cizí (z ruského přel. A. G. Stín	60	Co mluví petrolej v hořící lampě	78
Dědinský J. M.:		Šťastný A. B.:	
Zápas s vlkem	76	Zimní výlet .	142
Dostál Alois:		Polární samota	197
Dodavatel	12	Marie Tichovská:	
Grossmannová-Brodská L.:		Bětuščíno potěšení	315
Dárek od „Mikuláše“	104	Všetečka František:	
Kálal Václav:		Obrázky z katolických missií 186, 216, 247, 283	
Za zlé činy — zlá odplata (s obr.)	38	Zákoucký K.:	
O rybařiku (s obr.) .	108	Jaroslav Vrchlický (s obr.)	51
V čas nouze a hladu (s obr.)	158	Život v Kahýře (s 8 obr.)	226, 258, 290
Laponec na objížďce (s obr.)	206	Mezi otrokáři (s 3 obr.)	272
Proč má datel dlouhý jazyk	245	Pomoc v čas (s 3 obr.)	300
Brkoslav	282	Zdenko Karel z Průhonů:	
Kulda B. M.:		V jařmu (se 4 obr.)	130
Neděle „Květná“ (s obr.)	221	Zhán I Ignát:	
Milota J.:		Pes jako sběratel (se 4 obr.)	15
Cesta na horoucí skálu .	208	Podivné spřežení (s obr.)	47
Zlatý ptáček	233, 262	Král vrabců v Paříži (s obr.)	62
Ml'ten hubrová An iše:		Jak vychovávají prince	71
Zázračné květy	164	Huší spřežení (s obr.)	94
Novák Lud.k:		Narodil se Kristus Pán!	138
Na vlnách dobra i zla (s 3 obr.)	54, 66, 98	Dítě a plukovník .	183
Novotný A.:		Poutní domy v Jerusalemě (se 5 obr.)	194
Dva bochníky chleba	34	Láska dítěte k matce	310
Odplata	156	K. J. Z.:	
Paula M.:		Penang (se 4 obr.) .	10
Paní Zubice	118	Alexandrie (s 2 obr.)	47
Pittnerová Vlasta		Singapore (se 6 obr.)	74
Kouzelné zrcadlo	27	Z Cařihradu (s obr.)	104
Mlsná Maruška . . .	117	Šangaj (s 5 obr.)	162
Dobří kamarádi (s obr.)	122	M. J.:	
Růže .	180	Rady	147
Hnízdo (s obr.)	296	Víšek	164
		R.: Hádanky a rebusy v čís. 1.—9.	

